

PERSFOCUS

VIERDE JAARGANG NUMMER 2 -- FEBRUARI 1987

knipselkrant van vereniging martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

In dit nummer:

Welles-nietes in het noorden	pag. 2
Kinderporno-vangsten	pag. 19
Libido onder censuur	pag. 21
Wespen en biën	pag. 23
Intieme inspecteurs	pag. 25
Eervol ontslag ?	pag. 27
Incest	pag. 30
Ontucht van de maand	pag. 31
Masturbatie tussen A en B	pag. 35
En gezond weer op	pag. 36
Victoria revisited	pag. 37
Het proces van de schaamte	pag. 39
Achergrond	pag. 43

PERSEUS

THE PERSEUS PROJECT
AN INTERDISCIPLINARY COLLABORATION OF
CLASSICAL AND COMPARATIVE LITERATURE
AND LANGUAGE STUDIES

PERSEUS
THE PERSEUS PROJECT
AN INTERDISCIPLINARY COLLABORATION OF
CLASSICAL AND COMPARATIVE LITERATURE
AND LANGUAGE STUDIES

PERSFOCUS, vierde jaargang, nummer 2, feb. 1988

Knipsels uit:

De Volkskrant	Vk
Trouw	Tw
Het Parool	Par
NRC Handelsblad	NRC
Algemeen Dagblad	AD
De Telegraaf	Tel
Utrechts Nieuwsblad	UN
Nieuwsblad van het Noorden	NvHN
De Gelderlander	Gld
Haarlems Dagblad	HaD
Binnenhof	Bh
Tubantia	Tub
Vrij Nederland	VN
Groene Amsterdammer	GA
Elsevier	Els
Nieuwe Revue	NR
De Tijd	DT
Haagse Post	HP
Proces	Proc
SEK	SEK
Sekstant	Skst
Socialisme en Democratie	SeD
De Morgen	Mor
De Gazet van Antwerpen	GvA
Libération	Lib
The Bangkok Post	BP
Teletekst	

Abonnementen op Persfocus kosten f 55,- per jaar.

Losse nummers f 6,50.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn

Postbus 5478, 1007 AL Amsterdam.

Hoogleraar: Korthals Altes moet niet naar Oude Pekela gaan

Door onze correspondent
MARIEN ABRAHAMSE

NIJMEGEN, 3 febr. — De Nijmeegse hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht, mr. G.J.M. Corstens, vindt het „gevaarlijk” dat minister Korthals Altes (justitie) zich persoonlijk met de ontuchtzaak in Oude Pekela bemoeit. „Bij wet is vastgelegd dat de opsporings- en vervolgingsbevoegdheden niet bij de minister berusten, maar bij de officieren van justitie. Dat is niet voor niets zo geregeld. In strafzaken gaat het om een heel delicate materie. De wetgever heeft daarom, uit een oogpunt van rechtsbescherming van verdachten en andere betrokkenen, de politiek in strafzaken bewust op een afstand willen houden. Dat uitgangspunt miskent de minister door zich nu heel direct en concreet met de zaak Oude Pekela te gaan bemoeien”, aldus Corstens.

De minister zal zich morgen bij zijn bezoek aan Oude Pekela laten informeren door het college van B en W, het rechteam, de huisartsen en een delegatie van de ouders. Door zelf naar Oude Pekela te gaan roept de minister volgens Corstens verwachtingen op die hij niet waar kan maken: „Bovendien is het nog maar de vraag of het daar in Oude Pekela wel een 'zaak' is. Dat weten we nog altijd niet. Ik vind het gevaarlijk om dan als minister daar toe heen te gaan. Dan kom je teveel tegemoet aan de wens van de ouders, en dat is een gevaarlijke ontwikkeling. Vooral omdat de minister nu de indruk bij de ouders wekt dat de plaatselijke instanties, zoals politie en justitie, hun werk niet goed hebben gedaan. Als daar al sprake van zou zijn, is dat geen zaak voor de minister om zich daar mee bezig te houden, maar voor de betreffende procureur generaal.”

Het is niet voor het eerst dat ministers zich persoonlijk met strafzaken bemoeien. Toen Van Agt minister van justitie was, greep hij persoonlijk in bij de abortuskliniek Bloemenhove. Ook bij politieke criminaliteit, zoals de affaire Menten en gijzelingzaken was de minister direct betrokken. Maar dat een minister zich ter plekke over het gevoerde opsporingsbeleid op de hoogte laat stellen, is volgens Corstens nog niet eerder gebeurd.

Korthals Altes zei vanmorgen in een reactie dat er in Oude Pekela een vertrouwenscrisis is tussen justitie en de bevolking. Hij heeft niet de illusie dat zijn be-

VVD wil debat Oude Pekela

DEN HAAG (GPD) — VVD-Tweede-Kamerlid Dijkstal wil zo snel mogelijk een plenair Kamerdebat over de ontuchtzaak met kinderen in Oude Pekela. De VVD'er heeft dat vanmorgen voor de Avro-radio aangekondigd. Minister van Justitie Korthals Altes brengt vandaag een bezoek aan het dorp in Oost-Groningen en praat daar onder meer met een delegatie van ouders.

Het VVD-kamerlid Dijkstal wil in het plenaire debat praten over het opsporingsbeleid van politie en justitie, de verstoorde verhouding tussen de ouders van de betrokken kinderen en justitie, en de hulpverlening aan te tentalen slachtoffers.

Mik weigerde medewerking Het Capitoel

Van onze RTV-redactie
GRONINGEN — Professor G.Mik, gistermiddag de grote afwezige in het NOS-discussieprogramma Het Capitoel, heeft zijn medewerking aan het programma geweigerd. Hij is wel door de NOS benaderd om mee te praten over de affaire Oude Pekela. Twee van de gasten, de kinderpsychologen Wolters en Kohnstamm, hadden in het programma nogal kritiek op de werkwijze van Mik.

Mik zegt rust te willen schepjen in deze zaak. „Dat bereik je niet door er maar constant over te praten. Ik heb mij dan ook voorgenomen geen interviews meer te geven. Dat werkt alleen maar onrustverstorend. Daarbij komt dat ik niet constant zin heb om mijn methodiek toe te lichten. Ik ben tevreden over het feit dat minister Korthals Altes mijn rapport als leidraad heeft genomen. Als psychologen nog een toelichting op mijn methodes willen hebben, moeten ze maar naar mij toe komen.”

Door onze correspondent NRC

OUDE PEKELA, 5 febr. — De vertrouwensbreuk tussen politie en justitie en de ouders van kinderen die bij de ontuchtzaak in Oude Pekela zijn betrokken, is hersteld. De ouders zullen tips en informatie die uit onvrede over het justitiële onderzoek waren achtergehouden nu doorgeven aan de politie.

Minister Korthals Altes (justitie) heeft dit gisteravond verklaard na afloop van een bezoek

Minister herstelt breuk vertrouwen in Oude Pekela

aan Oude Pekela. Voor het verdere onderzoek zal geen nieuw onderzoeksteam worden gevormd. De ouders hadden dat onlangs getuist. In overleg met het college van burgemeester en wethouders en het openbaar ministerie wordt een vertrouwensman aangesteld bij wie de ouders nieuwe informatie kunnen aangeven. Ook zullen de

ouders via deze vertrouwensman op de hoogte worden gehouden van de vorderingen van het onderzoek.

Volgens huisarts F. Jonker zijn er de afgelopen weken nieuwe tips binnengekomen bij de ouders, ook uit andere delen van het land. „Enkele daarvan zijn heel interessant. Ik heb het gevoel dat er een

opening in het vastgelopen onderzoek aankomt.”

Korthals Altes verklaarde dat de rapportage van de kinderpsychiater dr. G. Mik uitgangspunt voor het onderzoek blijft. De minister wees de toenemende kritiek van psychiaters en psychologen op de werkwijze van Mik van de hand. „Ik ben niet onder de indruk van die kritiek. Zij hebben het rapport van Mik niet gelezen en kunnen zijn werkwijze dus niet goed beoordelen.”

Pag. 3: 'Geen tiggeld uitloven'

PSYCHOLOGEN UITEN KRITIEK OP ONDERZOEK PROF. MIK IN ONTUCHT-AFFAIRE

Ouders Oude Pekela geven weinig nieuwe tips

Van onze verslaggever

OUDE PEKELA — De politie van Oude Pekela heeft nog maar weinig nieuwe tips gekregen sinds het opheffen afgelopen donderdag van de „informatiestop” door de ouders van de kinderen met wie ontucht zou zijn gepleegd. Na het bezoek van minister Korthals Altes van Justitie, dat hun opnieuw vertrouwen in het politie-onderzoek gaf, beloofden de ouders alle gegevens waarover ze nog beschikten, alsnog te zullen doorgeven aan de politie.

Volgens woordvoerder Maring van de rijkspolitie waren er tot en met het weekeinde tien tips binnengekomen. Over het gehalte van die tips wil hij geen mededelingen doen, maar spectaculair lijken ze vooralsnog niet. „Ik ga niet vertellen wat het allemaal inhoudt. We moeten eerst maar eens kijken waar we mee kunnen werken”, aldus Maring.

Procureur-generaal bij het gerechtshof in Leeuwarden en belast met de supervisie over het justitiële onderzoek, mr. Addens, liet zondagmiddag in het NOS-discussieprogramma Het Capitoel weten dat het vervolgonderzoek verder „gewoon zijn loop zal moeten hebben”. „Ik ga ervan uit dat in Oude Pekela dingen gebeurd zijn. Daar is op geraadpleegd en dat moet uitgezocht worden van het begin tot het eind.”

In Het Capitoel werd naast Addens aan de discussie deelgenomen door de klinisch psycholoog Wolters, die is verbonden aan de rijksuniversiteit van Utrecht, de psychologe en hoofdredactrice van het maandblad Psychologie Kohnstamm, en het Tweede Kamerlid voor D66 en jurist Wolffensperger.

De psychologen hielden het eigenlijk niet voor mogelijk dat er zich in Oude Pekela op zo'n grote schaal misbruik is gemaakt van kinderen zoals wordt verondersteld. Uitvloeisel van alle deining is volgens Kohnstamm dat de betrokken kinderen voor hun leven „aan kapstok klaar hebben staan waar ze al hun problemen aan op kunnen hangen, die op zichzelf waarschijnlijk niets met Oude

Pekela te maken hebben”. Zij gaat ervan uit dat justitie wel hele goede gronden moet hebben om alle „trammelant” met een vervolgonderzoek weer op gang te brengen.

Kritiek was er ook op het rapport van prof. dr. Mik, die op verzoek van ouders en Justitie met de kinderen sprak en concludeerde dat toch minstens 30 tot 35 kinderen op de een of andere manier seksueel zijn misbruikt. Mik zou zich in dagbladinterviews veel stalliger over het gebeurde hebben uitgelaten dan hij aan Justitie heeft gerapporteerd. Verder zou het volgens de psychologen verstandiger zijn geweest als Mik zich op bepaalde deelterreinen van meer deskundige hulp had voorzien.

Kohnstamm daarover: „Het was wel verstandig geweest als bij het onderzoek iemand betrokken was geweest die iets weet van het functioneren van kinderen in het algemeen. Over het functioneren van de manier waarop kinderen waarnemen. Over de manier waarop het gebeuren van kinderen werkt.” Volgens Kohnstamm is de problematiek van dit moment de problematiek van een

groep ouders die nog steeds in paniek is. „Of je dat dan massapsychose noemt of niet, dat is helemaal niet belangrijk. Er zijn in Oude Pekela mensen met grote problemen. Echt getraumatiseerde ouders en kinderen.” Volgens haar is dat ook een problematiek die al lang los staat van het al of niet opsporen van de daders.

Wolters legde een deel van de verantwoordelijkheid voor de gebeurtenissen ook bij enkele van de huisartsen; zij zouden niet in staat zijn een „een stukje afstand te nemen”. Hij vond het wel juist dat minister Korthals Altes persoonlijk een bezoek aan Oude Pekela had gebracht om voor de „nodige afkoeling” te zorgen in de „emotionele overture”, die heeft plaatsgevonden.

Volgens Kohnstamm zijn de kinderen van Oude Pekela „een deel van het rondzinnende nieuws” geworden. „Dat versterkt natuurlijk bij hen ook wel de verhalen, de fantasieën en vooral de angsten.” Volgens haar is dit alles „in die kinderhoofden allemaal een pot nat geworden”.

VERSNELLING HULPPROGRAMMA EIS VAN OUDERS BIJ BEZOEK MINISTER Korthals Altes bespoedigt nazorg in

Oude Pekela

Van onze verslaggever
WIM PHYLIPSEN VK 6

OUDE PEKELA — Het bezoek van minister Korthals Altes aan Oude Pekela heeft geleid tot een versnelde nazorg voor misbruikte kinderen en hun ouders. Het nazorg- en hulpprogramma begint op 15 februari. Er is een team geformeerd van specialisten, onder wie drie psychiaters die ervaring hebben in het omgaan met jonge kinderen. De snelle start van het nazorgprogramma was één van de eisen die een delegatie van de ouders donderdagavond in een gesprek met minister Korthals Altes van Justitie op tafel had gelegd.

De ouders hadden een heel lijstje eisen en voorwaarden meegebracht. Daarop kregen ze in hun enkele uren durend vertrouwelijk gesprek met Korthals Altes kennelijk zulke bevredigende antwoorden, dat ze aan het eind lieten weten het vertrouwen in het justitiële vervolgonderzoek grotendeels te hebben herwonnen. „Maar hij was ook best onder de indruk van ons verhaal”, aldus een tevreden ouder die het gesprek had meegemaakt.

Op verzoek van de ouders zoeken het Openbaar Ministerie, de politie en het gemeentebestuur van Oude Pekela een vaste verbindingsman tussen de ouders en het recherche-onderzoeksteam. Bij die verbindingsman kunnen de ouders dan in eerste instantie hun verhaal kwijt. De ouders hadden zich erover beklagd dat zij tot dusver steeds bij een toevallig dienstdoende rechercheur terecht kwamen.

Een andere eis van de ouders was dat minister Korthals Altes nog eens duidelijk zou laten weten overkort achter het rapport van de Groningse jeugdpsychiater, prof dr G. Mik, te staan. Korthals Altes gaf ook toe aan dit verzoek: „Wij hebben professor Mik gevraagd om als deskundige op te treden. Voor Justitie is zijn rapport van september uitgangspunt geweest voor het onderzoek en dat blijft zo. Dus ik sta erachter.”

Mik sprak op verzoek van het Openbaar Ministerie afgelopen zomer met een groot aantal kinderen en hun ouders en concludeerde dat er zeker dertig tot vijftig kinderen zeer ernstig seksueel waren misbruikt. De afgelopen weken is er onder psychiaters nogal wat kritiek losgekomen op de door Mik gehanteerde methode bij het „interviewen” van de kinderen.

In een schriftelijke verklaring hadden de ouders de kritiek van de hand gewezen van de zoals zij ze noemen „af-

stand-deskundigen”. „Soms lijkt het wel alsof de veelal te vaak benadrukte twijfels, het geprojecteerde understatement 'massa-psychose', en het spel om het bewezen aantal kinderen, bijvoorbeeld zeventig-dertig of honderd-vijftig, belangrijker is dan de kern waarom het draait.”

Deskundige politici-volksvertegenwoordigers kregen van de ouders ook

nog een veeg uit de pan omdat die op het schandaal „reageren als een windwijzer”. Concluderend zeggen de ouders dat er op dit moment in de hele affaire niet echt meer iets gewonnen kan worden: „Deze zaak kent alleen maar verliezers: ouders, politie en justitie. Maar degene die het meest verloren hebben zijn onze kinderen.”

Korthals Altes voelde niets voor de

wens van de ouders om een landelijk coördinatieteam in te stellen ter voorkoming, bestrijding en opsporing van kinderporno. Volgens de minister wordt er op dit terrein al genoeg gedaan, zodat een nieuwe of andere aanpak niet echt nodig is. „Er is al een behoorlijke coördinatie en ook internationale samenwerking in de strijd tegen kinderpornografie. We hebben dat redelijk in kaart.”

Tot nu toe werd er volgens Korthals Altes door justitie van uitgegaan dat kinderporno die in Nederland opdook of vanuit Nederland werd geëxporteerd, uiteindelijk toch in andere landen was vervaardigd. Met de nodige voorzichtigheid en slagen om de arm zei hij dat door de zaak-Oude Pekela wel de indruk is ontstaan dat kinderporno van deze soort ook in Nederland zou kunnen zijn gefabriceerd. „Maar we hebben het op de markt nog niet gezien”, voegde hij daar onmiddellijk aan toe. Ook uit de rapportage van professor Mik blijkt dat er mogelijk video-opnamen van de kinderen zijn gemaakt, maar wat daar dan mee is gebeurd, is ook volgens Korthals Altes nog volslagen onduidelijk.

Korthals Altes voelt wel voor het uitloven van een beloning, als dat het onderzoek verder kan helpen. Maar of het zover komt liet hij donderdagavond in het midden. Een speciale aflevering van het tv-programma Opsporing Verzocht, zoals in de zaak-Gerrit Jan Heijn, niet Korthals Altes voor de affaire-Oude Pekela nog niet. De zaak-Oude Pekela is zo regionaal bepaald, dat een speciale Opsporing Verzocht waarschijnlijk weinig zin zou hebben, aldus de minister.

Criminele bende

Na afloop van het gesprek tussen Korthals Altes en de afgevaardigde ouders liet de huisarts en betrokken ouder F. Jonker uit Oude Pekela namens alle ouders weten weer vertrouwen in het onderzoek te hebben. „Ons standpunt is niet terugkijken. Je weet dat er de nodige slechte dingen gebeurd zijn, maar we moeten verder. We moeten met het college van B en W en met de politie nieuwe openingen vinden. En wij zijn er vast van overtuigd dat we die zullen vinden. Bij verdeeldheid heeft er maar een baat en dat is de gevaarlijkste tegenpartij die we kennen: de criminele bende.” Jonker zegt niet pessimistisch te zijn over een mogelijk resultaat van het onderzoek.

Hij maakte officieel bekend dat de ouders hun „informatiestop” zouden opheffen en relevante gegevens weer aan de politie zullen doorgeven. Op 25 januari weigerden de ouders nog langer met de politie te spreken. Zij verklaarden die informatiestop pas te zullen opheffen als het gesprek met Korthals Altes enigszins bevredigend zou verlopen.

Van een onzer verslaggevers

OUDE PEKELA — Het door het kindersexschandaal veroorzaakte trauma onder ouders en kinderen in Oude Pekela zal, net als een rouwproces, door de mensen zelf moeten worden verwerkt. De publiciteit over deze kwestie en de ondervraging van ouders en kinderen door de politie, vormen een te hoge prijs voor betrokkenen. Dit heeft de Pekelder huisarts W.L. Feis minister Korthals Altes van Justitie gisteravond in Oude Pekela laten weten. „Ik heb regelmatig ouders moeten adviseren de politie buiten de deur te houden voor hun eigen geestelijke gezondheid en die van de kinderen.”

Feis sprak, samen met het huisartsenechtpaar F. en P. Jonker, ook betrokken ouders, en collega S. Zevenhuizen, ongeveer een uur in een bijeenkomst waar de minister zelf om had gevraagd. Feis concludeert dat kinderen geestelijke schade lijden, maar hij zegt niet te weten of dat komt door de kinderlokken dan wel door de angst voor kinderlokken. Ook het onderzoek destijds in het Sint Lucasziekenhuis in Winschoten - „waar ik tegen was omdat de medische zin ervan me ontging” - heeft volgens hem geen aanwijzingen voor Justitie opgeleverd. „Wat daar is geconstateerd, had bij elke willekeurige groep kinderen ontdekt kunnen worden.”

Dr. Pekelder huisarts zegt dat politie en Justitie er veertien da-

gen geleden niet in zijn geslaagd de groep ouders ervan te overtuigen dat het justitieel onderzoek naar behoren is verricht. „Er zijn ouders die zich daar niet bij willen neerleggen, maar er zijn ook genoeg ouders bij wie „kinderlokkevermoedigheid” optreedt. Men heeft er genoeg van en wil er het liefst niets meer mee te maken hebben. Men kan de terugval naar regressief gedrag van het kind niet meer aan. Veel ouders zijn actief met als motief de kinderporno als maatschappelijk verschijnsel aan de kaak te stellen.” Hij heeft verder ontdekt dat er bij veel ouders een gevoel van onveiligheid bestaat. „Hun kind mag niet meer op straat spelen en niet zelfstandig naar school gaan. Door de recente publiciteit is er een toename van onrust en onveiligheid ontstaan.”

Feis vindt dat het justitieel onderzoek moet worden geëvalueerd en, indien er lacunes in het tot dusver gehouden onderzoek zijn aan te tonen en ouders nieuwe gezichts- en aanknopingspunten naar voren kunnen brengen, het onderzoek hervat moet worden. „Ik hoop evenwel dat de toestand in Oude Pekela zo snel mogelijk genormaliseerd zal zijn.”

Patiënten kwijt

Feis zat bij de melding van de kindersexaffaire vorig jaar mei, in Nunspeet bij een Rode Kruisbijeenkomst. „Mijn betrokkenheid met deze hele affaire heeft ook z'n grenzen. In het begin uit ongelooft, maar toen het later serieus leek, was mijn werk al overgenomen door m'n collega's, het echtpaar Jonker. Dat was logisch, ook al gezien hun betrokkenheid bij deze zaak. Daarom ook kwamen patiënten van mij automa-

tisch bij hen terecht, hoewel er geen sprake van is dat patiënten van mij zijn overgelopen.”

Feis heeft, medisch gezien, niet veel kunnen uitrusten met de meldingen van ouders van mogelijk bij het sexschandaal betrokken kinderen. „Lichamelijk bekeken niet, geestelijk is er wel schade. Maar of dat komt door de kinderlokken of door de angst voor kinderlokken, weet ik niet. Ik ben niet in staat het rapport van dokter Mik te weerleggen.”

Feis heeft, zo zegt hij, bewust gesprekken met kinderen gemeend. Die zijn er in zijn optiek al te veel geweest. Daarom ook heeft hij in een aantal gevallen ouders geadviseerd de politie buiten de deur te houden. „Ze raakten er van overstuur. Die ondervragingen zouden ook voor de latere seksuele ontwikkeling van de kinderen negatief kunnen zijn. Als kinderen merken dat hun ouders overstuur raken, verergert dat de zaak. De hele sfeer die er nu is ontstaan is beangstigend en werkt fantasie van de kinderen in de hand. Maar er zijn trauma's en daarom moet je deze zaak ook serieus nemen.”

'Activering van angst'

Feis vraagt zich af of door de oprichting van „de bond van veronturste ouders” en de actieve rol van zijn collega F. Jonker, de prijs niet te hoog is geweest. Hij noemt dat de „activering van de angst” en zegt dat die „polarisatie”, mede in de hand gewerkt door de nu ontstane kritiek op het onderzoek van kinderpsychiater dr. G. Mik, een „slechte ontwikkeling” is. „Een kind is in staat een hoop te verwerken, maar daarvoor is wel een rustig klimaat nodig. In zo'n situatie komt een kind er wel over heen.”

Trauma Pekela als rouwproces verwerken

NVHN 5

Trouw DONDERDAG 4 FEBRUARI 1988

Niets te zoeken in Oude Pekela

Hoogleraar strafrecht Corstens verwijt minister populistisch trekje

door Haro Hielkema TR4

NIJMEGEN - Het bezoek dat minister Korthals Altes vandaag brengt aan Oude Pekela heeft volgens de Nijmeegse hoogleraar strafrecht prof. dr. G. J. M. Corstens een 'populistisch' trekje. Het onderhoud met ouders van kinderen die mogelijk betrokken zijn bij een ontuchtzaak, past in de groeiende sfeer van 'criminohysterie'.

Korthals Altes heeft op dit moment in de voormalige Groningse veenkolonie niets te zoeken, vindt Corstens. Met zijn retour naar Oude Pekela laat de minister in zijn visie veel te veel zijn oren hangen naar het publiek. Het zicht op de ontuchtzaak - Corstens zegt liever: de vermeende ontuchtzaak - wordt er nog troebeler door dan ze al is.

Acht maanden na de eerste aangifte willen de 'ouders van Oude Pekela' niet langer praten met justitie. Geen informatie meer over wat hun kinderen vorig jaar mei is overkomen, geen nieuwe feiten die kunnen leiden tot een oplossing van deze zaak. Het vertrouwen van de Pekelers is, zeggen ze, te zeer geschokt: justitie heeft de zaak onvoldoende onzorgvuldig en knullig behandeld - en dat nog opzettelijk ook. Ze willen dat Korthals Altes een nieuw onderzoeksteam aanstelt.

Corstens, voormalig officier van justitie in Arnhem, volgt de gedragingen van de minister met stijgende verbazing. Hij heeft de liberale bedwindsman vaak bewonderd. „In zijn eerste periode, in het kabinet Lubbers I, heeft hij veel meer samenhang en rationaliteit gebracht in het beleid. Hij was ook de eerste minister van justitie die een groot beleidsplan presenteerde. Dat is niemand voor hem ooit gelukt.”

Ballonnen

De laatste tijd bespeurt Corstens bij Korthals Altes een verhoogde belangstelling voor de publieke opinie. „Hij laat allerlei ballonnen op, die duidelijk geïnspireerd zijn door onrustgevoelens onder de bevolking. Nadat er in Rotterdam iemand die verdacht was van een moord vanwege een vormfout was vrijgelaten, riep hij dat er een soort reparatie-wetgeving moest komen. Nou, nergens voor nodig. Heeft hij onvolledig over nagedacht.”

„De voorlopige hechtenis, twee in een cel, het legaliseren van de de-

tentie op het politiebureau en zo: het zijn zaken waar je voorheen een minister van justitie - en terecht - weinig over hebt gehoord. Waarom komt Korthals Altes daar nu ineens wel mee? Omdat ze door de publieke opinie zijn aanvaard.”

Wiegel

Het bezoek aan Oude Pekela past in dat beeld, dat Corstens al eens 'criminohysterie' heeft gedoopt. Een onzorgvuldige afweging van alle belangen. „De politiek lijkt meer het aspect van de straf dan dat van het recht te omhelzen”, schreef hij in het december-nummer van 'Delikt en Delinkvent'. „Het is net de slinger van een klok”, zegt hij nu.

„Er is wat ongerustheid over de criminaliteit en er wordt weer wat bedacht. Neem de opmerking van Wiegel op het jubileumcongres van de VVD: 'liever twee in een cel dan één vrij op straat'. Daar krijg je de handen wel voor op elkaar, dat slaat aan bij wat veel mensen vinden. Maar het geeft geen blijk van een zorgvuldige afweging van belangen.”

Corstens vindt het merkwaardig dat de minister zich zo bemoeit met een incidentele zaak. Het is ook ongebruikelijk, vindt hij. „Wij kennen in Nederland een systeem waarin de officier van justitie en de politie opsporings- en vervolgingsbevoegdheden zijn toebedeeld. Er wordt wel eens een vergelijking gemaakt met andere ministers: een minister van wvc geeft bijvoorbeeld vestigingsvergunningen af voor ziekenhuizen. Maar de wetgever heeft bewust afstand geschapen tussen de minister en de ambtenaren die belast zijn met opsporing en vervolging.”

„De minister mag niet zelf gaan vervolgen. Het is niet zo dat hij eens even in de rechtzaal gaat staan en gaat zeggen wat hij vindt. In het strafrecht gaat het om concrete belangen van concrete mensen. De politiek moet zich daar niet direct mee bemoeien. Straks moet de minister zich in de Kamer verantwoorden en komen alle persoonlijke achtergronden van betrokkenen bij de zaak op tafel. In de rechtzaal is dat tot daar aan toe, maar niet in het parlement. Voor je het weet gaat de Kamer roepen hoeveel de officier moet eisen. Strafrechtspleging is een zorgvuldig afwegingsproces; dat wil ik niet in de Tweede Kamer. Dan krijg je populistische toestanden.”

Als de politiek zich stort op incidentele zaken, komen die volgens Corstens onder druk te staan. „Dat heb-

over de zaak geven? „Ik ben wetenschapper. Ik kan er in alle objectiviteit naar kijken. Ik vind dat je justitie niet veel kunt verwijten. Er hebben zoveel mensen aan gewerkt. Natuurlijk is het teleurstellend dat er geen daders zijn gepakt. Maar dat komt vaker voor. Het heeft geen zin om een doodlopende weg in te slaan. De kritiek van de ouders dat niet alle aangedragen feiten zijn onderzocht, komt mij wat onwaarschijnlijk over.”

Tussenstapjes

Maar er is toch een duidelijke vertrouwenscrisis in Groningen? Een half dorp getraumatiseerd, woeden de ouders die het gevoel hebben dat ze niet geloofd worden, een hoofdofficier van justitie die op spandoeken mikpunt van heftige kritiek is: is het zo vreemd dat een minister zich dan persoonlijk wil informeren? Corstens: „Maar daarvoor hoeft hij niet in Oude Pekela met betrokkenen te gaan praten.

„Dat kan de hoofdofficier wel doen, of de procureur-generaal uit Leeuwarden. Er zijn allerlei tussenstapjes om te proberen het vertrouwen te herstellen. Er zijn nog zoveel vraagtekens: daar moet de minister zich niet in mengen, dat is onjuist.” Corstens spreekt zich niet uit of de vermeende ontucht werkelijk heeft plaats gevonden. „Ik heb wel mijn twijfels over de verhalen van de kinderen. Getuigeverklaringen zijn nooit de meest betrouwbare bronnen van bewijs. Je moet er heel

behoedzaam mee omgaan, zeker als je te maken hebt met minderjarigen. De wetgever heeft niet voor niets bepaald dat kinderen tot 16 jaar niet beëdigd kunnen worden. En dan gaat het in Oude Pekela nog om hele kleintjes.”

„Daarom weiger ik om sowieso aan te nemen dat de beweerde feiten zijn gepleegd. Ook het rapport van jeugdpsychiater Mik neemt mijn twijfels niet weg. We praten over een zaak die misschien helemaal

geen zaak is. Je moet bewijzen hebben om de rechter te overtuigen. Let wel: ik zeg niet dat er geen zaak is. Dat zou ook onrecht doen aan de ouders die ongetwijfeld oprecht menen dat er wat gebeurd is. Er ligt een groot gat tussen 'niet bewezen' en 'niet gebeurd'. Ik vind het heel verstandig dat justitie tegen de ouders blijft zeggen: er moet meer materiaal komen en als jullie dat hebben, geef het ons dan.”

Gezonde scepsis

Corstens heeft - alweer: uit de krant - niet de indruk dat justitie de zaak verkeerd aangepakt heeft. „Als men is begonnen met grote scepsis over de gebeurtenissen, dan kan ik me voorstellen dat er een bron van wantrouwen is gekweekt. Ik zou aan de ouders wel laten blijken dat ik geloofde in hun oprechtheid. Aan de andere kant is het voor politie en justitie ook wel eens gezond om verhalen met een dosis scepsis te benaderen.”

'Ons kent ons' in Oude Pekela (HP 30 januari 1988)
Door een technische fout zijn de namen van de schrijvers van dit artikel weggevalen. Er had boven moeten staan: door Jan van Bakel & Julien Bracco Gartner.

DE REPORTAGE

'Ons kent ons' in Oude Pekela

Ligt het aan de mafia dat er geen enkele vordering gemaakt wordt in het kinderporno-schandaal? Frustratie en woede in Groningen.

AN DE tap van D'Oal Stee en De Harmonie ging het - nadat Nederland rond Pinksteren via NOS-verslaggever Willem Lust van de kinderporno-verwikkelingen te Oude Pekela op de hoogte was geraakt - zelfs toen al uitsluitend over voetbal en daarin bleek dus vorige week geen verandering opgetreden. Het dorp verkeert onmiskenbaar in de greep van de almaar ongreepbaarder affaire, maar die beperkt zich tot de ongeveer zeventig zich erbij betrokken wetende ouderparen. Die zijn er zelfs vaak uiterlijk aan herkenbaar. Dat de rest van Oude Pekela zich afzijdig houdt vormt een extra-frustratie. De betrokkenen manifesteren zich pas nu als een hechte groep die eisen stelt en geven toe dat ze extra hard van zich doen horen vanwege de kater die ze overhielden aan hun gezagsgetrouwheid. Slechts een enkeling had zich al die maanden niets gelegen laten liggen aan het politie-advies er het zwijgen toe te doen.

Het dorp ontbeert een hotel dat de functie van dorpspomp kan vervullen. Daartoe dient het 'multifunctionele centrum' De Snikke, een gebouw dat inmiddels eenzelfde landelijke bekendheid geniet als een tweetal scholen luisterend naar de namen De Paddestoel en Berend Botje - op Kleuter-treugd schijnt niets te zijn voorgevallen. Bezoekers die langer ter plekke moeten bivakkeren begeven

zich naar Winschoten: onze hotelier antwoordt op de vraag of er nog veel pers is geweest met een 'pers niet, journalisten wel'. Dat invasie was na die broeiend verlopen donderdagavond overigens weer snel opgelost en daarmee goed voor een zoveelste ergernis. Sinds het etiket massa-psychose op de anders onverklaarbare voorvallen werd geplakt, lijken pers & autoriteiten er immers voornamekelijk op uit de door de betrokkenen als kwetsend ervaren diagnose te adstrueren. En dat terwijl de betrokken ouders het gevoel hebben zich met name lang te hebben ingetoomd uit vrees ongewild de lichtbeelden bij die psychose-suggestie te verzorgen. Sinds jeugdpsychiater prof. G. Mik zich op het standpunt stelde dat de onwaarschijnlijkste perversies niettemin werkelijkheid moesten zijn geweest, weten de ouders zich in ieder geval van die psychose-last bevrijd. En zo kon het gebeuren dat men van de rapportage bij monde van de Groninger hoofdofficier mr J.A. Blok

Prof. Mik en mr Blok op de persconferentie in De Snikke: almaar ongreepbaarder affaire

steeds laaiender werd daar in De Snikke. Ondanks de 98 gehoorde kinderen - waarvan er '62 voor het onderzoek belangrijke gegevens aandroegen' - ondanks de '103 lokaties in zeven verschillende gemeenten', ondanks buurtonderzoek in elf straten en een speurtocht naar 62 genoemde voertuigen, waaronder één camper, in de kleuren oranje, rood, blauw en onbestemd, bleek men geen enkel aanknopingspunt te hebben. Maar wat stelt zo'n buurtonderzoek voor, als er één agent komt aanfietsen, die in de halve straat niemand thuis treft om nimmer weerom te komen, terwijl men zich in een andere straat tot het aanbellen bij twee woningen heeft beperkt? En waarom werd het politie-team al zo snel teruggebracht van

ongeveer zeventien man naar een rechercheur of drie, vier? En hoezo was *Opsporing verzocht* niet ingeschakeld, terwijl die bewuste mr Blok nota bene met de begeleiding van dat programma van doen heeft? Een steeds terugkerende klacht luidt dat de politie op almaar nieuw aangedragen materiaal pleegt te reageren in een sfeer die het midden houdt tussen 'belt u nog eens' en 'dat verhaal heeft u zeker in de krant gelezen'. Nog vrijwel dagelijks wordt het jonge artsenechtbaar Jonker - hun eigen kinderen behoren tot de slachtoffers - bestookt met nieuwe verhalen die zijn los gekomen bij wat oudere kinderen. Plegen de meest krasse aantijgingen - waarin niet zelden een hang naar eigenrichting doorklinkt - afkomstig te zijn van geboren Pekelers en pleegt de 'import' vaak wat meer nuance aan te brengen, het artsenechtbaar, zowel behorend tot de import als tot de best opgeleiden ter plaatse. schroom niet meer de meest vergaande verdenkingen te uiten. Dat de daders moeten behoren tot een bende, die ter plaatse over handlangers moet beschikken, is ook door de autoriteiten niet tegengesproken. Anders ligt het met de steeds vaker opgeld doende verdenking van onder meer het art-

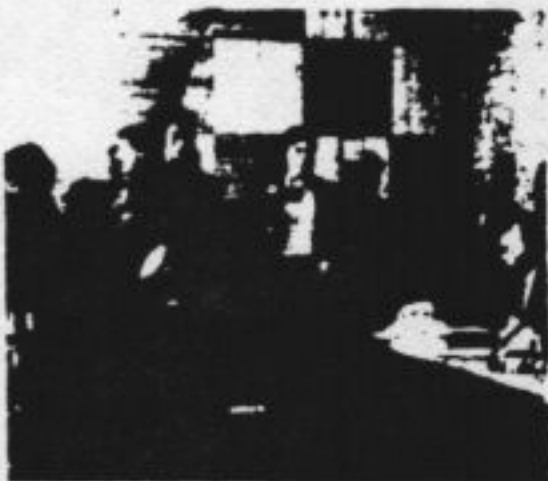
senechtbaar als zou de mafia er wel eens achter kunnen zitten. Daarvoor zou dan pleiten dat die organisatie zijn vertakkingen immers ook onder de autoriteiten pleegt te hebben.

In zo'n klimaat kon het loslaten van vader en zoon B uit het nabijgelegen gehucht Vriescheloo - aangehouden op grond van 'lokatiebeschrijvingen evenals op grond van fotoconfrontatie' - slechts misverstanden wekken. „Hoewel men niet het bewijs van zijn onschuld behoeft te leveren, zijn door hen bijzonderheden genoemd die menselijkerwijs uit-

VERVOLG HP 30-1

sluiten dat zij erbij betrokken zouden zijn geweest," poneert Justitie. „Ons kent ons," riposteert een van de natuurlijke leiders van de ouders, Bertus Loof. „Die verdenkingen komen door verhalen van kinderen en door rederchewerk van de ouders zelf. Ze zullen niet de hoofddaders zijn, maar hand- en spandiensten hebben verleend. Die familie heeft zijn sporen verdiend in hoererij en porno."

Over details blijft hij net als zoveel anderen echter vaag. En zijn mededeling dat B. sr voor de kerst in gezelschap van zijn zwager in België zou zijn gearresteerd 'wegens een deviezenzwendel van tien miljoen' valt niet een-twee-drie te verifiëren. Buren van B. zouden gebeurtenissen in die bewuste paasvakantie rond het huis van B. nu beter kunnen plaatsen, maar zouden niet door de politie zijn gehoord. Maar dat die twee wel politiebescherming kregen en de kinderen niet doet de deur dicht. „Als ze zich in mijn straat vertonen vliegen er kogels door het raam," zo wordt de stemming door menig ouders vertolkt. Ietwat overzichtelijker is het door de betrokkenen gemaakte - naar klassejustitie zwemende - verwijt als zou er voor de ontvoering van Gerrit-Jan Heijn

wel voldoende mankracht zijn aangewend en voor een misdaad van gelijk allooi onder modale Pekelders niet. Dat de zich getergd wetende ouders in hun oordeel over de hoge heren daarin werden gesterkt door *Brandpunt* - dat tegenover de voorzitter van de Kamercommissie voor Justitie, de PVDA'er Kosto, ongeneeerd uit eenzelfde populistisch vaatje tapte - mag voor de betrokkenen nauwelijks een troost heten. Als we ons bij het artsenechtpaar Jonker aandienen verzucht kleuter Brammetje tenminste: „Hou nou toch eens op!"

Het verstand vertroebeld

par 5

door MARTIEN BROUWER

We zijn er misschien toch wel een beetje op vooruitgegaan, de laatste paar honderd jaar. Als kleine kinderen indertijd bekenden dat ze seksuele spelletjes met een Vreemdeling hadden gedaan, dan waren er twee mogelijkheden.

Ten eerste: ze werden zelf gezeeld, of verbrand. Ten tweede: ze wezen personen uit hun omgeving aan als de daders, die dan vervolgens werden opgepakt, gefolterd en terechtgesteld. Vaak werden deze twee mogelijkheden voor het gemak maar gecombineerd. Dat was de tijd van de 'strijd met de duivel', zoals wijlen professor Kurt Baschwitz een van zijn massapsychologische geschriften betitelde.

Tegenwoordig hebben we geen brandstapels meer. En op een enkele idioot na gelooft niemand meer in heksen en duivels. Maar in andere opzichten maken we nu toch weer een soort van heksenwaan mee: in het Engelse Cleveland, in Californië en in Oude Pekela.

Massaal geloof in de ontucht, die met grote (steeds grotere) groepen van kinderen zou zijn gepleegd. Geen objectieve bewijzen, maar wel jacht op de veronderstelde daders. Verketting van de ongelovigen. Massale angst, massale woede en massale verstands vertroebeling.

Heksenprocessen

Wie de geschiedenis naleest van de (vaak ten onrechte als Middeleeuws beschouwd) heksenprocessen, komt frappante gelijkenissen tegen met wat zich nu afspeelt. De centrale betekenis van ontucht met kinderen bijvoorbeeld.

In Keulen hadden kinderen van drie tot vier jaar hun 'boelduivel', zoals ze in verhoren bekenden. In Lotharingen werden, om soortgelijke redenen, zevenjarige kinderen met de roede gestraft, en dat gebeurde dan op hetzelfde executie-terrein, waar hun ouders tevoren reeds waren verbrand.

In 1669 was er een massaproces in Zweden, waarbij vijftien jonge kinderen wegens 'hekserij' werden omgebracht, en nog eens 128 tot zware geselstraffen werden veroordeeld. Het begon vrijwel altijd met een enkel geval en breidde zich daarna verder en verder uit. En de bekentissen kwamen grif.

Ontstaat zo'n massale verstands vertroebeling nu spontaan, als uiting van de domheid van een achterlijke bevolking? Integendeel. In de meeste onderzochte gevallen blijken er een of enkele gezaghebbende

mensen als drijvende kracht op te treden. Zij intimideren de ondervragden, van kinderen tot oude vrouwtjes en weten bekentissen los te peuten. Het merkwaardigste is daarbij dat de slachtoffers zelf overtuigd raken van wat hun wordt gesuggereerd. Daarvoor blijkt marteling niet nodig te zijn; de intimidatie door gezaghebbende ondervragers is voldoende.

Wasvrouw

Een voorbeeld uit Amerika. In 1688 werd in Boston een katholieke wasvrouw terechtgesteld, omdat zij een dochtertje van een van haar klanten zou hebben 'betoverd'. Dat meisje werd daarop in huis genomen door een van de meest vooraanstaande geestelijken uit de stad, Cotton Mather.

Hij observeerde het kind en tekende bereidwillig haar verhalen over 'hekserijen' en over de personen die daar ook aan zouden hebben deelgenomen. Zijn bloedstollende bevindingen kwamen zelfs in boekvorm uit.

Mather was dan ook niet zomaar iemand - president van Harvard University, mede-oprichter van Yale University en befaamd voorvechter van de pokken-inenting.

Een goed onderlegde progressieve intellectueel dus. Maar ook iemand met psychopathologische trekjes. Hij had veel last van visioenen, die hij aan Satan placht toe te schrijven (want ook die dingen schreef hij vlijtig op).

En toen er in het naburige stadje Salem behekste kinderen werden gesignaleerd, was hij er als de kippen bij om bijstand te verlenen bij het onderzoek. Dit leidde tot een van de bekendste heksenprocessen uit de geschiedenis. Het was overigens niet het grootste: slechts negentien mensen en twee honden werden opgehangen. De overige 350 verdachten (waarvan er al vijftig hadden bekend) werden gered, doordat de overheid eindelijk ingreep.

Vertroebeling

Hiermee raken we aan een zeer fundamenteel aspect van de massale verstands vertroebeling. Een terroriserende minderheid heeft alleen succes, als de autoriteiten de rechtsorde niet handhaven.

Echter, ook de overheid kan in de ban raken van het collectieve proces. Als de spraakmakende gemeente met stelligheid beweert dat iets waar is en als er vele menskinde-

ren zijn die getuigenissen en bekentissen afleggen, dan is de verleiding groot om er maar aan toe te geven.

De historische voorbeelden uit de massapsychologie laten overtuigend zien dat de rol van de autoriteiten cruciaal is. In gebieden waar de bestuurders de inquisitie 'in godsnaam' maar toelieten, bleek de duivel volop aanwezig te zijn.

In dit kader mag worden opgemerkt, dat het apparaat van justitie en politie ten aanzien van Oude Pekela tot nog toe in grote lijnen zeer adequaat is opgetreden.

Enerzijds heeft men van die kant vanaf het begin grote aandacht geschonken aan de binnenkomende informatie uit de bevolking ('tips' heet zo iets, een merkwaardige uitdrukking eigenlijk). Anderzijds heeft men kennelijk ook al spoedig zijn reserves en zijn scepsis gehad over de mogelijke omvang van de affaire.

Maar ja, het bastion wankelt. Minister Korthals Altes heeft besloten om zelf naar het oord des onheils te gaan, op dringend verzoek van de woordvoerders ter plaatse. En passant schoffert hij daarmee enkele verantwoordelijke gezagsdragers, die niet eens bij de confrontatie aanwezig mogen zijn. Zo worden wettelijke procedures ondergeschikt gemaakt aan de zogenaamde 'volkswil' - een begin van verstands vertroebeling?

Kinderkruistocht

Hier springt uiteraard professor Mik voor de minister in de bres. Iemand die de minister of de psychiater of de ouders of de kinderen niet persoonlijk heeft onderzocht, die kan toch niet zulke uitspraken doen? Ik vrees dat zo'n reactie (op zijn best) berust op een al te individualistische opvatting over psychische processen. De meeste kinderen die in het jaar 1212 op kinderkrustocht gingen zullen individueel niet gestoord zijn geweest, maar collectief was het wel een dwaze onderneming.

De meeste mensen die verontrust zijn geraakt in en om Oude Pekela, zullen individueel niet gestoord zijn. Helaas leert de geschiedenis ook nog, dat een situatie van massale verstands vertroebeling uitgelezen kansen biedt aan individuen met psychopathologische trekken.

Ik beoordeel of veroordeel niemand; maar ik houd mijn hart vast.

Martien Brouwer is hoogleraar in de psychologie van collectief gedrag aan de Universiteit van Amsterdam

Getuigenissen Oude Pekela

Vervolg van pag. 1

De Australische klinisch psycholoog Benjamin Rossen is in Nederland om een boek te schrijven over de psychische gevolgen van seksueel misbruik bij kinderen. Hij is van plan een hoofdstuk aan Oude Pekela te wijden. Volgens Rossen moeten kinderen altijd worden geloofd als zij iets spontaan vertellen, ook als zij vertellen dat er niets is gebeurd. In Oude Pekela zijn sommige kinderen pas na enig aandringen met verhalen over seksueel misbruik gekomen. Volgens Rossen zijn deze verhalen volstrekt waardevol.

Rossen acht het mogelijk dat enkele kinderen in Oude Pekela inderdaad seksueel zijn misbruikt. Dit zou de kinderen seksueel bewust hebben gemaakt. Als ervaringen vervolgens zijn besproken of nagespeeld met vriendjes, is de kleinste aanleiding genoeg om een stroom verhalen los te maken. Elk kind kan dan dingen vertellen die het - gezien zijn of haar leeftijd - niet zou horen te weten. Dat bewijst dus niet dat het iets heeft

meegemaakt, zegt de klinisch psycholoog.

Prof. Verhulst adviseert in een artikel dat binnenkort verschijnt in het Tijdschrift voor Geneeskunde om bij een vermoeden van seksueel misbruik van kinderen meteen een deskundige in te schakelen. Eigenlijk zou een kinderpsychiater of een klinisch psycholoog het eerste gesprek met het kind moeten voeren. Door een spiegelruit zouden eventueel video-opnamen kunnen worden gemaakt zodat het kind niet meermaals hoeft te worden verhoord.

Het herhaaldelijk ondervragen van de kinderen kan traumatiserend werken, zegt Verhulst. Ook de voortdurende woede en opwinding van de ouders in Oude Pekela is schadelijk voor de kinderen. „Voor hen zou het beste zijn als er nu maar eens over zou worden opgehouden", vindt Kohnstamm.

‘Waarheid en fictie botsen na ontucht met kind’

Door onze redacteur HANS NIJENHUIS

NRC

ROTTERDAM, 4 febr. — Getuigenverklaringen van kinderen over seksueel misbruik, zoals in de ontuchtzaak Oude Pekela, zijn volgens verscheidene deskundigen in het algemeen onbetrouwbaar. Geben de omstandigheden waaronder de kinderen in het geval Oude Pekela zijn verhoord, hebben zij hoogst waarschijnlijk waarheid en fantasie door elkaar gehaald.

Kinderpsychiater prof. dr. F.C. Verhulst, psycholoog drs. R. Kohnstamm en klinisch psycholoog drs. B. Rossen stellen met nadruk dat dit niet hoeft te betekenen dat er niets met de kinderen is gebeurd. De drie betwijfelen of de waarheid over Oude Pekela ooit nog aan het licht zal komen.

Het ondervragen van de kleine

kinderen had van het begin af aan met de grootste zorgvuldigheid moeten gebeuren, menen deze experts. Toen de jeugdpsychiater dr. G. Mik door justitie werd ingeschakeld waren de kinderen al uitputtend verhoord door ondeskundige ouders, kleuterleidsters en politie-agenten. Zij raken dan volledig in de war, aldus het drietal, dat zich daarbij baseert op uitgebreid Amerikaans onderzoek.

Twee weken geleden rapporteerde Mik dat een groot aantal kinderen uit Oude Pekela seksueel is misbruikt. Vandaag is minister Korthals Altes (justitie) in het noorden om te praten met politiefunctarissen, justitie, gemeentebestuur en een delegatie van de ouders. De ouders hebben het onderzoek van justitie onvoldoende genoemd. Zij hebben om een speciaal onderzoeksteam onder leiding van de minister gevraagd.

Volgens Kohnstamm kunnen kinderen om verscheidene redenen tot valse beschuldigingen komen. Uit onwetendheid kan een gebeurtenis verkeerd worden geïnterpreteerd. Zij geeft als voorbeeld een meisje dat na een valpartij door een leraar op schoot wordt genomen. „Een klasgenootje roept: ‘Haha, de meester zit te vrijen’. Thuis vertelt het kind dan: ‘De meester heeft met mij gevrijd.’”

Sommige kinderen gaan volgens Kohnstamm fantaseren uit wraak. Een val van de fiets wordt dan: ‘mijn stiefvader heeft me geslagen’. Ook kan een kind mee gaan praten als een ander kind met verhalen is gekomen, uit jaloezie, om tegen de ander op te bieden, of juist om het verhaal van de ander te ondersteunen.

Door toepassing van de juiste gespreksteknik kan de waarheid meestal wel boven water worden

gehaald, mits de kinderen nog niet zijn „verpest” door ondeskundige vragenstellers, zegt dr. F.C. Verhulst, hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie in Rotterdam. Als na een eerste melding van mogelijk seksueel misbruik, ouders, onderwijzers en politieagenten kinderen gaan ondervragen dwingen zij de kinderen onbedoeld in een bepaalde richting.

Jonge kinderen hebben de neiging volwassenen te willen behagen en zij zullen proberen antwoorden te geven waarvan zij denken dat die de volwassenen tevreden zullen stellen. Als bezorgde ouders aandringen en bij voorbeeld vragen of „de man met zijn hand in je broek voelde”, zal voor het kind de verleiding groot zijn om gewoon maar ja te knikken. Bij de volgende vragensteller zal het kind het feit al uit zichzelf melden, aldus Verhulst.

Pag. 3: Vervolg

Was bezoek van minister aan Oude Pekela wel verstandig?

door JO HORN PAR 8

Na het bezoek van minister van justitie Korthals Altes aan Oude Pekela lijkt het vertrouwen in het justitiële onderzoek naar de ontuchtaffaire die daar verleden jaar met een aantal kinderen heeft plaats gehad, weer hersteld. Dat lijkt een mooi resultaat.

Het is echter toch de vraag of we wel zo blij mogen zijn met de ministeriële bemoeienis in deze affaire. De Nijmeegse hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht mr G. J. M. Corstens tekende eerder al bezwaar aan tegen het plan van de VVD-bevindsman Oude Pekela met een bezoek te vereren. Corstens acht het een gevaarlijke zaak dat de minister zich zo persoonlijk met deze ontuchtzaak inliet. Daarbij wees de hoogleraar er op dat bij de wet is vastgelegd dat de opsporings- en vervolgingsbevoegdheden niet bij de minister berusten, maar bij de officieren van justitie.

Korthals Altes liet donderdag in het journaal weten met de opvatting van 'iedere willekeurige professor' niets te maken te hebben. "Hij mag dan geleerd zijn," voegde hij daar aan toe, "erg wijs vind ik die opmerkingen van hem niet."

Autoriteit

Professor Corstens is echter niet zo maar een 'willekeurige professor'. In tegendeel. Op het gebied van het vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie (OM) is hij een erkende autoriteit. In 1974 promoveerde hij al op dit onderwerp. In zijn proefschrift besteedde Corstens uitgebreid aandacht aan de relatie tussen de minister van justitie en het OM. Officieren van justitie ontlenu hun bevoegdheid niet aan de minis-

ter van justitie, maar direct aan de wet. De minister mag wel krachtens artikel 5 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie bevelen aan het OM geven, maar van dat recht wordt slechts sporadisch gebruik gemaakt.

Van oudsher respecteert de minister het 'eigen gelaat' van het OM. En dat is op zich maar goed ook. Een al te grote politieke bemoeienis kan op gespannen voet komen te staan met de rechtsbescherming van mogelijke verdachten en andere betrokkenen.

Betrokkenheid

De laatste jaren zien we echter dat de afstandelijkheid van de politieke controle ten opzichte van het OM vermindert. De betrokkenheid van de toenmalige minister van Justitie Van Agt bij de affaire-Menten is daar een voorbeeld van. Hij bemoeide zich ook - tot veler ongenoegen - direct met de gang van zaken rond de abortuskliniek in Bloemhove.

De huidige minister heeft er ook een handje van zich - het liefst via de media - in te laten met het dagelijkse reilen en zeilen van het OM. Verleden jaar kwam hij nog in het nieuws met zijn meer dan normale belangstelling voor het softdrugsbeleid in de hoofdstad. Ook in de ontvoeringszaak Heijn liet de bevindsman zich niet onbetuigd.

Mr W. J. van Eijkeren - die jaren lang tal van hoge functies op het ministerie van justitie heeft bekleed - wees er in 1984 al op dat het niet in het belang van de strafrechtshandhaving is 'als deze voortdurend naar de nogal wisselende waarden en normen van de politieke actualiteit wordt beoordeeld'.

Verstandig?

Maar er is nog een andere reden waarom men mag twifelen of de

Minister Korthals Altes
PAROOLFOTO FRANS NIEUWENBURG

minister er wel zo verstandig aan heeft gedaan naar Oude Pekela te gaan. Want wat heeft de minister de ouders nu te bieden?

Ondanks de kritiek die over justitie en politie door een deel van de betrokken ouders is uitgestort, zijn er ook aanwijzingen dat deze instanties vrijwel al het mogelijke in het werk hebben gesteld om de daders te achterhalen. Er is contact geweest met diverse politie-instanties in binnen- en buitenland. Tal van films met kinderporno zijn bekeken om de daders te achterhalen.

Er zijn twee 'verdachten' aangehouden op aanwijzingen van kinderen en ouders. Maar er was tegen deze twee personen zelfs geen spoor van bewijs te vinden. De hoop is nu gevestigd op nieuwe aanwijzingen die naar voren zouden kunnen komen uit verklaringen van kinderen

'die bij de affaire betrokken zouden zijn geweest', maar die nog niet eerder gehoord waren.

Is dat niet een illusie? Uit een zeer omvangrijk onderzoek van Korthals Altes' eigen ministerie van justitie enkele jaren geleden, bleek zonneklaar dat als in het begin van een onderzoek naar een misdrijf geen sporen worden gevonden, de kans op een oplossing zeer gering moet worden geacht. Bovendien - zo wordt door deskundigen gesteld - is langzamerhand niet meer goed onderscheid te maken tussen wat er nu echt gebeurd is en wat de kinderen vertellen wat gebeurd is.

De ouders willen een landelijk opsporings-team. Maar wat moet zo'n team, als het er al komt, veel anders doen dan de rechercheurs die nu al op de zaak zitten?

De laatste tijd duikt met de regelmaat van de klok de roep om landelijke teams op: bij de aanpak van de vrouwenhandel, de drugscriminaliteit en nu weer de kinderporno. Het lijkt er dan op dat als zo'n team er eenmaal is de misdaad als vanzelf verdwijnt.

Maar, zo tonen ervaringen ook in het buitenland aan, zonder concrete informatie uit de bevolking en zonder goede samenwerking met de lokale politie kunnen dergelijke teams niet veel uitrusten. De minister heeft met zijn bezoek in Oude Pekela de gemoeieren daar misschien wat tot rust kunnen brengen.

Als echter ook verder onderzoek niets oplevert, en dat is zeer waarschijnlijk, dan zijn we weer terug bij af. Zou de minister er daarom niet verstandiger aan gedaan hebben duidelijk te maken dat er een grote kloof gaapt tussen wat de ouders willen en tussen wat politie en justitie ook in zo'n ernstige zaak als deze kunnen?

Jo Horn is rechtssocioloog aan de Universiteit van Amsterdam

- Al met al is het 'gekste verhaal van de laatste jaren. Kennen jullie een gekker verhaal?
- Het gekste geval van massahysterie, bedoel je. Nee, dat ken ik niet. Dollé Dinsdag is misschien het voorlaatste geval van massahysterie in Nederland.
- Ja goed, dat was in de oorlog. Toen er geen betrouwbare communicatie bestond, alleen geruchten deden de ronde. Maar nu, in de jaren tachtig, met z'n computers, z'n straalzenders, z'n faxen, z'n laserstralen, enfin, noem de hele rataplan maar op, dat ze nu niets kunnen vinden, geen spoor, geen bewijs... Dat vind ik nog het gekste.
- Dat de beoordelingen van de deskundigen zo uiteenlopen vind ik het raarste. Dat loopt van: er is helemaal niets aan de hand geweest, via: het gaat om een paar gevallen, tot: er zijn meer dan tweehonderd slachtoffertjes. Dat is toch niet te geloven? En niemand weet iets zeker.
- Alleen Mik weet het zeker.
- Wat weet Mik dan zo zeker? Z'n onderzoeksmethode is omstreden en z'n maatschappijvisie inktzwart. Dus om die zekerheid van Mik geef ik ook geen cent.
- Ja, dat Mik bij zijn bevindingen ook heeft verteld dat we volgens hem naar de verdommenis gaan, maakt z'n rapportage uiterst zwak. De maatschappij de schuld geven, gottogot, wat gemakkelijk. Kan je geen schuldige vinden? Dan hebben we allemaal schuld, jongens. Hé, jassas.
- Toch heeft Mik een beetje gelijk, in die zin, dat als er geen bewijs is gevonden, iedereen het gedaan kan hebben.
- Maar wat is volgens jou dan een bewijs, Huib? Eventuele daders pakken ze nu toch niet meer.
- De porno zelf! Filmpjes, foto's! Een vieze video waar twintig kinderen uit Oude Pekela op te zien zijn. Dat is een hard bewijs. En tot het moment dat die boven water komt, kan ieder van ons het gedaan hebben. Jij, jij, jij, en jij net zo goed.
- Jeetje, niet zo streng naar me kijken, Huib. Zagen jullie dat, hoe Huib in mijn richting priemde?
- En dat doe ik niet zo maar, Hans. Jij was toch zo'n liefhebber van porno?
- Ho,ho, wat krijgen we nu, zeg. Hoe bedoel je dat, Huib?
- Dat heb je toch wel 's verteld? Dat Ria en jij naar porno keken uit de videotheek. En dat jullie dat nog lekker vonden ook. In die richting moeten ze zoeken. Ergens in een videotheek, in een la onder de toonbank met de smerigste troep, ligt het bewijs in de zaak Oude Pekela. Daar ben ik van overtuigd.
- Oké Huib, dat mag jij vinden. Maar ik begrijp niet wat Hans daar mee te maken heeft. Wat is nou in godsnaam het verband tussen Hans en Oude Pekela?
- Dat-ie van porno houdt. En dat je daar aan verslaafd kan raken, zodat je steeds meer en steeds perversere films wilt zien. En dat leidt tot de afschuwelijke dingen die er gebeurd zijn.
- Ho, ho, ho! Dat gaat me nu echt te ver, Huib. Ik een pornoliefhebber? Oké, zo'n vijf, zes jaar geleden hebben we wel 's een filmpje uit de videotheek meegenomen, maar wie deed dat niet? Dat was toch lachen geblazen?
- Ik kan me herinneren, dat jij daar erg van genoot, Hans. Elke keer als we bij elkaar kwamen zei je: jongens, ik heb nou toch iets te gek. En dan moesten we weer een uur naar het meest platte en domme gestamp en gehijg kijken.
- Maar daar zat je toch zelf bij? Waarom zei je er toen niets van?
- Omdat ik niet uit de toon wilde vallen. Op een gezellig avondje porno draaien, dat hoorde toen zo, dat vonden jullie leuk. Maar ik heb het altijd walchelrijk gevonden. Ik keek toen al zo veel mogelijk naar de grond.
- Maar Huib, dat was toch gewoon wat onschuldig geneuk? Wat is daar nou op tegen? We draaiden toch geen films met dieren? Laat staan met kinderen.
- Hans heeft toen de porno-industrie een geweldige stimulans gegeven en die is doorgegaan en doorgegaan en uiteindelijk in Oude Pekela terecht gekomen.
- Sorry Huib, maar dit wordt me iets te gortig. Omdat ik voor vijf gulden wel eens een videotje huurde - een heel onschuldig pornootje, gewoon pik in kut en anders niks - ben ik ineens schuldig aan wat er in Oude Pekela is gebeurd? Kom, Huib, maak het nou! Terwijl er daar helemaal niets gebeurd is, misschien. Dat had ik niet gedacht, Huib, dat jij zo'n zedenmeester was geworden.
- De manier waarop jij die drie-letterwoorden uitspreekt... Brrr! Daar grijzel ik van, weet je dat? Hoe de seksualiteit ontdaan is van zachtbeid en intimiteit. Dat is de les van Oude Pekela. Dokter Mik heeft gelijk, we moeten de perversiteit in onze samenleving terugschroeven.
- En hoe zou dat moeten, Huib?
- Dokter Mik noemt één ding met name: er zijn heel wat televisieproducties die ons geestelijk regelrecht kapotmaken. Daar ben ik het van harte mee eens.
- Oooooo! Gelukkig! We dachten even dat Hans de kinderlokker van Oude Pekela was, maar de televisie is de schuldige. Pak van ons hart.
- Hans, geef Huib een hand, job. Alles vergeven en vergeten, toch?

BIE'S Schuld

MAAIKE HELDER

Vk 5 Clown

DE POLITIE van Oude Pekela heeft een volwassenenpsychiater ingeschakeld om uit te vinden wat er nu precies in die plaats is gebeurd op de vierde februari van het jaar 1988. Bijna alle getuigen zijn het erover eens dat op die dag te omstreeks vijftien uur derug een kleine clown in een grote limousine bij het stadhuis van Oude Pekela arriveerde. Vast staat ook dat deze figuur zich met steeds wisselende gezelschappen van beide geslachten in een telkens stevig afgesloten ruimte heeft teruggetrokken. Wat zich echter in die voor iedereen verboden ruimte heeft afgespeeld, dat is het geheim van Oude Pekela.

De burgemeester ontkent ten enenmale dat hij door de geheimzinnige bezoeker betast zou zijn. Groepjes inwoners melden dat de clown zich met „excellentie” liet aanspreken. Een bankdirecteur vertelt dat de wonderbare verschijning hem haarfijn uitlegde hoe hij zwart geld wit moest maken. Een televisieverlaggever die toevallig te Oude Pekela was, hoorde de verdachte man zeggen dat een hoogleraar in de rechtswetenschap wel geleerd maar niet wijs was.

Toen de politie probeerde de kleine man om een verklaring te vragen, zei deze: „Ik ben alleen verantwoordelijk schuldig aan de Staten-Generaal.” Waarschijnlijk doelde dit ironische antwoord op het gedrag van diezelfde Staten-Generaal op diezelfde dag, die een minister van de VVD en een staatssecretaris van het CDA geen straf gaven inzake hun schandalige paspoortenhandeltje, omdat het zo moeilijk kiezen was welk van de twee naar huis gestuurd moest worden.

De auto van de Haagse bezoeker stond niet bij een bordje „invaliden” geparkeerd, zodat het hier niet om een CDA-kamerlid gaat.

De volwassenenpsychiater, dokter Mak, zei dat zijn opdracht buitengewoon bemoeilijkt werd, enerzijds door het feit dat alle mensen die met de clown in de ruimte verkeerd hadden, hun eigen interpretatie van het gebeuren bezaten, anderzijds door het feit dat volwassenen de neiging hebben elkaar na te preten. „Mijn taak is het om leugen van waarheid te scheiden. Dan hoor ik later wel of ik de leugen of de waarheid moet publiceren.”

Eén ding kon dokter Mak wel onmiddellijk verklaren. Dat de clown, zoals hij zelf beweerd schijnt te hebben, de minister van Justitie zou zijn, is uitgesloten. „U denkt toch niet dat de minister van Justitie naar elk dorp reist waar een onopgeloste misdaad is? Wat zou dat voor zin hebben? Een minister van Justitie moet zorgen dat er geen misdaden gepleegd worden, en dat als ze toch gepleegd worden, ze opgelost worden. Het gaat hier niet om een overstroming, waar een koningin de overstromen de hand kan schudden. Wij zullen de zaak onderzoeken, en de onderste steen zal boven komen.”

De inwoners van Oude Pekela gingen na deze woorden direct op zoek naar de onderste steen. Deze blijkt echter spoorloos verdwenen.

DE PSYCHIATER EN ZIJN ZEKERHEDEN

Hoe professor Mik het schandaal van Oude Pekela onderzocht

WIM VAN DER WOUDE

Hoe betrouwbaar was de rapportage van psychiater Mik over het ontuchtscandaal in Oude Pekela? In welke rol speelde hij in een gulligheidsaffaire in Bussum? Een onderzoek naar de achtergrond van deze zaken, waarbij tevens de rol van het huissensenechtpaar Jonker wordt belicht.

ELS 6

'Nú zijn de feiten bekend, nu twijfelt niemand meer aan de verhalen van de ouders,' riep Ton Verlind, verslaggever van KRO's *Brandpunt*, op zaterdag 23 januari tegen zijn studiegast, het enigszins betuurd kijkende Kamerlid Aad Kosto, die het niet waagde hem tegen te spreken.

De deskundige — een psychiater — had gesproken, en de ondeskundigen bogen eerbiedig het hoofd. Hier was geen tegenspraak meer mogelijk: vijftienveertig kinderen uit Oude Pekela waren door een professionele kinderpornobende op een nooit eerder vertoonde wijze seksueel misbruikt.

Maar terwijl prof. dr. Gerrit Mik, de psychiater, die dagen in emotionele betogen de verdorvenheid van de daders schetste, ging er een rilling door de rijen van zijn collega's en van vertegenwoordigers van justitie en politie. Waar haalde Mik eigenlijk zijn zekerheden vandaan, zo vroeg men zich bezorgd af. Was hij niet — het klonk wel erg oneerbiedig, maar toch — een beetje in de war?

Men wilde daar best over praten, maar meestal liever *off the record*. Want: 'Een collega val je niet af.' En: 'Het is zo al allemaal erg genoeg.' Of zoals een justitiële autoriteit het uitdrukte: 'We zullen deze komedie helemaal moeten uitspeken, we kunnen niet meer terug.' Zo werd om de onthullingen van Mik een ring van meewarig stilzwijgen gelegd. Slechts *NRC Handelsblad* probeerde daarin op zaterdag 30 januari een kleine opening te forceren met een zeer behoedzame reconstructie, die alleen voor de goede verstaander enkele interessante, nieuwe feiten opleverde. Niemand vroeg meer naar de mening van prof. dr. Marten

Brouwer, hoogleraar in de massapsychologie en openbare mening van de Universiteit van Amsterdam, die vorig jaar als eerste wetenschapper grote scepsis toonde over het schandaal van Oude Pekela. Is hij inmiddels bekeerd?

'Nee, absoluut niet,' zegt hij, 'ik heb eerder het vermoeden dat de heer Mik ook slachtoffer is geworden van dezelfde massale verstandsverbijstering, waarvoor ik vorig jaar het woord "massahysterie" gebruikte, omdat dat in de Engelstalige literatuur gangbaar is. Ik voel mij zelfs in bepaalde opzichten nog enigszins bevestigd in mijn opvatting door de toch wat merkwaardige manier waarop professor Mik met gegevens omgaat. Ik vind het een hele uitzonderlijke zaak wanneer een deskundige zich beroept op het briljante idee van zijn

vrouw Coby over de manier van onderwerpen. Wat ik vervolgens lees, heeft volgens mij absoluut geen bewijskracht.'

Voor het grote zwijgen dat na de rapportage van Mik is ingetreden, heeft Brouwer wel een verklaring: 'Als er publieke beroering over iets is, wordt het heel moeilijk om je daartegen te verzetten als je niet uitdrukkelijk weet dat het anders ligt. En dus gaat men mee. Publicitair is het ook een heel interessant fenomeen om de draai van *De Telegraaf* te zien, die nu voluit achter de ouders is gaan staan.

'Er wordt in dergelijke zaken een soort van geestelijke terreur uitgeoefend op iedereen die zich ermee bemoeit. Dat hoort ook bij het verschijnsel van de massahysterie. Nu keren de ouders in Oude Pekela zich weer tegen de burgermeester. Het past allemaal in het klassieke patroon. Het is vervelend om weer met de heksenvervolgingen aan te komen, maar daar lijkt het toch heel sprekend op.'

Niet alle prominente beoefenaars van de psychiatrische professie onthouden zich van officieel commentaar. Op de vraag of hij overtuigd is door de onthullingen van Mik, zegt prof. dr. Ph. Treffers, hoogleraar in Leiden en medisch directeur van Curium, een centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie: 'De methoden van Mik kan ik niet beoordelen, want ik weet onvoldoende wat hij gedaan heeft. Maar als u mij vraagt of ik overtuigd ben op grond van wat ik uit de pers vernomen heb, dan zeg ik zonder voorbehoud dat ik niet overtuigd ben. Ik denk wel dat er met een aantal kinderen op seksueel gebied iets is gebeurd, maar ik ben allerminst overtuigd van het aantal kinderen dat erbij betrokken zou zijn, noch van de achtergrond en de aard van het seksuele misbruik, zoals die tot dusver worden aangegeven.'

Zoals veel insiders bij justitie en politie kunnen Brouwer en Treffers nauwelijks geloof hechten aan de door Mik toegespitste theorie dat een professionele kinderpornobende in Oude Pekela heeft toegeslagen.

Brouwer: 'Uit de literatuur blijkt dat wanneer kinderen iets overkomt, dat in de meeste gevallen vanuit de eigen omgeving gebeurt. Dat is ook begrijpelijk, want die wordt vertrouwd. Als je dan schimmige zondeboeken — clowns — van buiten aansprakelijk kunt stellen, is dat heel makkelijk. De hele zaak lijkt me overtrokken. Er zal wel een aanleiding zijn, maar die ligt heel anders dan men nu beweert.'

Vindt Treffers dat in de zaak-Oude Pekela ook met de mogelijkheid van incest rekening moet worden gehouden? Hij zucht diep en zegt na een lange stilte: 'Ik kan niet zeggen dat het een rol speelt, maar ik vind wel dat je er rekening mee moet houden. Dat is ook een van de redenen waarom ik nooit als eenling onder deze omstandigheden zo'n zaak zou hebben onderzocht. Redelijkerwijs kun je het alléén niet aan, want het gaat om zo'n enorm aantal kinderen.'

'Ik zou met een team hebben gewerkt en ik zou niet alleen met de kinderen uitvoerig hebben gepraat, maar ook met alle ouders. Verder zou het me wenselijk hebben geleken om de gesprekken met de kinderen op video op te nemen, zodat derden die gesprekken hadden kunnen beoordelen. Ik weet niet wat Mik

gedaan heeft, misschien heeft hij wel zo gewerkt.'

Dat blijkt niet het geval. Mik zegt dat hij in een aantal gesprekken met kinderen is bijgestaan door een onderzoeker in burgerkleding (van wie de kinderen wisten dat hij politiemans was). Mik heeft een aantal gesprekken op bandjes opgenomen, maar elke psychiater weet dat dat voor beoordeling achteraf onvoldoende is.

Opvallend is dat Mik met niet meer dan 25 kinderen uitgebreid gesproken heeft, van wie slechts met zes in individuele contacten. Hij vertelt dat hij aan de getuigenis van deze 25 de meeste waarde hecht. Toch komt hij met hogere cijfers als hij conclusies trekt over het aantal kinderen dat bij het schandaal betrokken is. In zijn rapport uit september komt hij tot 30 à 35, vorige week noemde hij in de pers het cijfer 45. Dit gebrek aan exactheid is typerend voor de onderzoeksresultaten.

Mik heeft, daartoe geïnspireerd door zijn vrouw, gekozen voor een eigen methode bij de ondervraging: laat de kinderen de waarheid vertellen door hun de onwaarheid voor te houden.

Treffers daarover: 'Ik vind het wel origineel — dat meen ik ook. Maar ik zou er niet voor kiezen als methode bij uitstek, omdat er op deze kinderen al verschrikkelijk is ingepaard. Ze kennen een bepaald verhaal, dus dan hoeft het in dat geval niet te gaan om wat er wel of niet is gebeurd, maar of het wel of niet past in dat verhaal.'

Francien Lamers, een orthopedagoge en psychomotorisch therapeute die vaak optreedt als getuige-deskundige in rechtzaken over seksueel misbruik, werkt dikwijls met anatomisch correcte poppen: 'Ze kunnen met die poppen laten zien wat er met ze gebeurd is, iets wat ze vaak niet durven of kunnen vertellen.'

Waarom heeft Mik niet met dergelijke poppen gewerkt? Mik: 'Ik denk dat je dan veel langere contacten met die kinderen moet hebben. Ik heb die poppen niet en ik heb er geen ervaring mee — dat is de reden.'

Dat leidt onvermijdelijk naar de vraag in hoeverre Mik competent was om een dergelijk zwaar onderzoek te klaren. In het wereldje van de Nederlandse kinderpsychiatrie is met grote verbazing op zijn aanstelling als onderzoeker geraad. Justitie vroeg Mik omdat hij als gepensioneerd hoogleraar de tijd had en

als Oostgroningse snel het vertrouwen van de bevolking zou kunnen winnen. Daarmee ging men voorbij aan het feit dat Mik als psychiater meer ervaring heeft met adolescenten dan met kleuters. Ook zijn belangrijkste publicaties, inclusief zijn proficrijs, betreffen de oudere jeugd.

Een veel grotere handicap lijkt het feit dat Mik de laatste zeven jaar niet meer in de psychiatrie werkzaam was. Hij was van 1972 tot 1981 lector en (het laatste jaar) hoogleraar jeugdpsychiatrie in Groningen. Vervolgens nam hij van 1981 tot 1986 voor D66 zitting in de Tweede Kamer. Toen hij daar vertrok, was zijn hoogleraarszetel in Groningen inmiddels bezet en ging hij in de VUT. Uitgerend in de laatste vijf jaar kwam de kinderpsychiatrie in een stroomversnelling terecht door de vele meldingen van seksueel misbruik en de discussies over de aanpak daarvan.

Er was voor Mik één handicap die ook voor andere onderzoekers moeilijk te overwinnen zou zijn geweest. Na de eerste aangifte op 9 mei zijn veel van de betrokken kinderen in Oude Pekela uitvoerig verhoord door politie, ouders, kleuterleidsters en het huissensenechtpaar F. Jonker en P. Jonker-Bakker.

Blijkens *NRC Handelsblad* van 30 januari heeft F. Jonker in een vertrouwelijk rapport over die verhoren vastgesteld: 'Helaas is dit soms zeer stressvol gebeurd: uren werden kinderen doorgezaagd als betrof het hier verhoren. Aan de hand van gegevens werd de auto gepakt en werden verdachte locaties bezocht.' Uit het artikel blijkt dat sommige kinderen zich buitengesloten voelden: 'Ze mogen bij voorbeeld pas van vriendjes op verjaarsdagsfeestjes komen als ze ook naar de politie zijn geweest om aangifte te doen.'

Hoewel nog onbekend met dit citaat,

zegt professor Treffers: 'Ik denk dat op dit moment in Oude Pekela een rol zou kunnen spelen dat je als kind wellicht het gevoel hebt: ik hoor er niet meer bij, ik ben mijn ouders en de andere kinderen ontrouw als ik een ander standpunt inneem.'

Francien Lamers: 'Toen Mik hiervoor gevraagd werd, zei ik tegen mezelf: "Je mag blij zijn dat je het niet hoeft te doen." Want ik denk dat deze zaak — hoe goed ook bedoeld — vanaf het begin niet op optimale wijze is behandeld. Het verhoren van kinderen door ouders is zeker in zaken van seksueel misbruik een fout van de eerste orde. Je laat een kind toch ook niet verhoren door een ouder als het om een ander misdrijf gaat? Als het seksualiteit betreft, gebeurt het wel — dat is waanzin.'

Steeds duidelijker blijkt dat op 14 mei 1987 een kardinale fout is gemaakt in Oude Pekela. Toen werden tweehonderd ouders en onderwijzend personeel toegesproken door politie, burgemeester, het RIAGG en kinderpsychiater Rümke. Burgemeester Smidt zei destijds in *Elsevier* over die bijeenkomst: 'Rümke vertelde hoe ze het beste met hun kinderen konden omgaan en hoe ze het verhaal eruit moesten krijgen.'

Pas vijf weken na alle verhoren kon Mik aan de slag gaan. Kunnen volgens Treffers onderzoekers onder zulke omstandigheden het waarheidsgehalte van de verklaringen van kinderen nog toetsen? 'Het is niet onmogelijk,' zegt hij, 'maar het is wel ontzettend veel moeilijker.' Hij voegt eraan toe: 'Het is een van de eerste essenties van het vak dat je, daar waar het moeilijk is, vaststeet dat je je kunt vergissen of het gewoon niet weet.'

Aan de verklaringen die de kinderen in eerste instantie hebben afgelegd, hecht Treffers geen waarde. 'Je kunt met je gezond verstand bedenken,' zegt hij, 'dat het ongelooflijk moeilijk is om aan kinderen betrouwbare uitspraken te laten onttrokken door — voor hen — gezagsfiguren als kleuterleidsters en zeker de politie.'

Mik pareert dergelijke

bezwaren met het argument dat de oudere kinderen — de leeftijd loopt volgens hem tot tien — die zich later melden, niet aan zulke zware verhoorsessies zijn blootgesteld. Maar voor hen geldt weer dat verhalen over de wrede praktijken van een kinderpornobende al maanden in omloop waren, juist dank zij de verklaringen van de kinderen van drie tot zes jaar.

In het emotionele interview van 22 januari met de *Volkscourant* beweerde Mik dat bepaalde fantasieën bij kinderen van zes jaar onmogelijk zijn. Hij noemde als voorbeeld het verhaal over 'een piemel die steeds dikker werd en waaruit op het laatst een plasje kwam'.

VERVALS ELS 6

Treffers meent dat kinderen ver-gaande seksuele fantasieën kunnen hebben, maar — los daarvan — merkt hij op dat kinderen op seksueel gebied veel indrukken uit de werkelijkheid oppak-ken. Uit de gebieden waar ik gewerkt heb, weet ik dat heel veel kinderen erg vertrouwd waren met seksuele thema's, gewoon op grond van het feit dat ze wel eens iets zagen van de pornovideo of -blaadjes van pa en ma. Kinderen zijn over het algemeen veel vertrouwd met seksualiteit in al haar facetten dan menig volwassene zou wensen.

Heeft Mik zich niet te veel gefocust op de kinderpornobende-theorie? Heeft hij voldoende met al die andere mogelijk-heeden — van seksueel misbruik in de naaste omgeving tot beïnvloeding — re-kening gehouden? 'Ja,' zegt hij, 'ik heb alle verklaringen van ruis en onzin trachten te ontdoen. Daarbij steun ik op mijn psychoanalytische diagnostiek. Ik kan dat verder niet voor de buitenwe-reld verklaren. Ik kan alleen maar zeg-gen dat het mijn werkelijkheid en mijn overtuiging is. Ik spreek ook in mijn rap-port van "aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid".

Voor een aantal witte plek-ken in zijn theorie kan hij echter geen sluitende verklaring geven. Waarom we-zen de door hem betrouwbaar geachte kinderen de verkeerde mensen aan bij een fotoconfrontatie? Waarom konden ook de oudere kinderen (zes tot tien) geen eenduidige signalen en loca-tie-beschrijvingen verstrekken? (De kin-deren noemden in totaal 103 locaties, 'en daarbij waren heel wat bejaardenwo-ningen,' zegt een insider.) 'Ze kregen Ro-hypnol, de vergeetpil,' zegt Mik. Maar waarom vergaten ze wel al die gezichten en huizen en niet de spelletjes en de

clowns- en de leeuwepakken?

En is het niet een beetje verdacht dat de verhalen van de kinderen, naarmate de tijd vordert, steeds sterker worden? In zijn geheime rapportage die al in sep-tember klaar was, spreekt Mik alleen nog van 'anale contacten'. In zijn recente verklaringen zijn het anale verkrachting-ge geworden. Nooit eerder sprak Mik van gedode dieren, maar in *De Tijd* van 29 januari citeert hij opeens een kind dat gezien zou hebben hoe een kip de kop werd afgeslagen. Mik: 'Die dode kip moesten de kinderen slaan. Ook daar moet dus een doelgroep voor zijn.'

Hier springt wel heel duidelijk een pa-rallel in het oog met de vermaarde seks-schandalen van enkele jaren geleden met kleuters in Amerika waar, bij nader onderzoek, vrijwel niets van overbleef. Ook in Jordan verklaarden de kinderen opeens dat er tijdens seksspelletjes ri-tuele slachtingen van dieren hadden plaatsgevonden. Nog later werden die dieren vervangen door gemartelde en vermoorde baby's. Het was allemaal fan-tasie.

Er zijn ook nog vragen van andere aard waarover Mik zich onvoldoende gebo-gen lijkt te hebben. Hoe is het mogelijk dat de kinderen vooral van twee scholen afkomstig zijn en er op de vlakbij gele-gen Christelijke Nationale School — met een zeer ruistere kleuterjuffrouw — niets aan de hand is? En hoe is het te verklaren dat verreweg de meeste kinde-ren afkomstig zijn uit de praktijk van het echtpaar Jonker? En is het niet vreemd dat slechts bij één jongetje — die van de eerste aangifte — lichte verwondingen zijn gevonden, terwijl uit Amerikaanse onderzoeken blijkt dat dertig procent van seksueel misbruikte kinderen fy-sieke beschadigingen heeft? Hoe is het überhaupt denkbaar dat kinderen met wie zoveel gruwelijks zou zijn bedreven, zo ongedeerd zijn gebleven?

'Ik ben geen politiemann, ik heb me daar niet mee bezig gehouden,' zegt Mik. Toch bevestigd hij in *NRC Handelsblad* dat hij 'de rol van de politiekinderdokter' had. Hij moest de waarheid vinden, hij was een onderzoeker tegen wil en dank — een rol die de psychiatrie steeds valser krijgt opgedrongen en die ze ken-nelijk niet altijd aankan.

Mik heeft er in ieder geval grote moeite mee. Dat bleek al in oktober 1987 bij een rechtszaak in Almelo, waar een 22-jarige man uit Enschede beschuldigd werd van ontucht met negentien kinde-

ren. De rechtbank vroeg Mik als getuige-deskandje, omdat hij in Oude Pekela een vergelijkbare zaak onder handen had gehad.

Mik las de verhoren van de kinderen in de processen-verbaal, en praatte met de agente die de kinderen verhoord had. Maar hij sprak met geen enkel kind. Vervolgens ver-klaarde hij tegenover de rechtbank: 'Ik acht het onwaarschijnlijk dat de kinde-ren een andere persoon voor ogen heb-ben gehad. Daarvoor zijn er door de kin-deren te veel dingen gezegd die alleen waar gebeurd kunnen zijn. De kinderen konden goed gezichten herkennen.' (Kennelijk beter dan de kinderen in Oude Pekela, hoewel ze van dezelfde leeftijd waren.)

Mr. M. Verhoeven, de advocaat van de verdachte, vroeg zich openlijk af: 'Als de bronnen van de psychiater de proces-sen-verbaal zijn — wat is het dan alle-maal waard? Hij bestreed dat de verha-len van de kinderen zonder meer als volledig bewijs konden worden ge-bruikt. Niettemin werd zijn cliënt ver-oordeeld tot een jaar gevangenisstraf en onvoorwaardelijke l.b.r — een uiterst zware straf.

Psychiaters die ik deze zaak voorleg, kunnen nauwelijks geloven dat een col-lega zo'n vergaand oordeel heeft durven uitspreken, zonder met de kinderen ge-sproken te hebben.

Op de vraag of hij met zijn oordeel niet een onaanvaardbaar risico heeft geno-men, zegt Mik: 'Maar die man had eerst wel bekend. Dat klopt, maar die beken-tenis had hij weer snel ingetrokken — en bovendien mag dat voor een getuige-deskundige geen rol spelen. Mik knikt en zegt: 'Ik kan daar niet meer over zeg-gen dan dat het mij op grond van mijn gegevens en het gesprek met de recheur uitermate waarschijnlijk voor-kwam dat het zo gebeurd is.'

Zowel in de zaak-Oude Pekela als in de zaak-Enschede ver-trouwde Mik volledig op de verhalen van de kinderen. In beide zaken was geen enkel technisch bewijsmateriaal. Mik vond het belangrijk om onderlinge overeenkomsten in de verhalen van kin-deren aan te treffen. Als die verhalen toevallig niet met de werkelijkheid klopten — dan was dat jammer voor de wer-kelijkheid.

'Als ze verkeerde mensen aanhouden op grond van authentieke verklaringen, wordt mijn narcisme niet gekrenkt,' zegt

hij over de mislukte fotoconfrontatie, waarvoor hij een aantal kinderen — zijn 'kroongetuigen' — aanwees. Ten gevolge van die confrontatie werden twee on-schuldige mannen gearresteerd.

De justitie van Groningen schrijft (met verholten ironie?) in haar recente rap-port: 'De opgave van locaties, routes en persoonsbeschrijvingen acht Mik con-sistent en overtuigend.'

PvdA-Kamerlid Hein Roethof betichtte Mik deze week van moralisme. Mis-schien moet Mik eerder worden gezien als het slachtoffer van het moralisme van anderen, die hem in hun roes van morele verontwaardiging hebben mee-gesleept. Zoals: de leiding van enkele scholen, een aantal ouders en — niet te vergeten — het doktersechtpaar Jonker.

De centrale rol van dit echtpaar in deze affaire verdient de nodige aan-dacht. Het was F. Jonker die na de eerste aangifte groot alarm sloeg en vervolgens de klachtenstroom beheerde en lange tijd de hulpverlening monopoliseerde. Hij dreef het cijfer en de leeftijd van het aantal betrokken kinderen op tot een hoogte — meer dan tweehonderd kinde-ren tot dertien jaar — die zelfs Mik niet voor zijn rekening wenst te nemen.

F. Jonker houdt al langer het vermeende zedenverval in het dorp scherp in het oog. In een in augustus 1986 ge-publiceerde brochure van het Provin-ciaal Steunpunt Randgroepjongeren-werk Groningen zei hij: 'In mijn praktijk hebben we opvallend veel te maken met ernstige en vreemde ziekten. Daarnaast is er meer dan gewoonlijk sprake van inteelt. Eerverslavingen komen regelmat-ig voor en het alcoholgebruik is schrik-baard.'

Hij heeft zich later gedistantieerd van die uitlatingen. Hij beweert nu dat de onderzoekers tot rectificatie zijn overge-gaan. Maar coördinator E. van Hierden zegt: 'Hij heeft deze opmerkingen wel degelijk gemaakt. Die passage hebben wij niet ingetrokken, ook al eiste hij rec-tificatie. Wij hebben alleen onze veront-schuldigingen aangeboden voor het feit dat wij hem de tekst voor publicatie niet ter inzage hebben gegeven.'

Enkele jaren geleden ontstond er deining op de Christelijke Nationale School. Enkele jongetjes had-den het broekje van een meisje omlaag getrokken. De moeder klaagde bij Jon-ker, die onmiddellijk een spoedvergade-ring bijeen riep van kinderpsychiaters, kleuterleidsters en artsen. Een van de

schoolartsen had de tegenwoordigheid van geest om de zaak in de loem te smo-ren.

Toen Jonker ontdekte dat twee van zijn eigen kinderen bij het ontucht-schandaal betrokken waren, moet het hem vreemd te moede zijn geweest. De onderste steen moest en zou boven kom-en. Hij vond dat de twee andere huis-artsen de zaken maar slappes aanpakten. Mevrouw Jonker liet zich ontvallen dat je met sommige kinderen wel 'enkele uren moest praten' — anders kwam het verhaal er nooit uit. Jonker liet merken dat ook de kinderen van de andere huis-artsen bij de zaak betrokken waren. De kritische toon over het 'doorzagen van kinderen' verdween uit zijn rapporten.

Jonker kwam terecht in het gezelschap van de Nederlandse kinderporno-be-strijders, een curieus clubje moraalrid-ders, die al jarenlang tevergeefs proberen te bewijzen dat er in Nederland op grote schaal kinderporno wordt vervaardigd. Tot hen behoren kinderrechtser J. Doek, Tweede-Kamerlid voor het CDA V. van der Burg en de Bredanaar Tom Dinne-sen. Doek kwam enkele jaren geleden in het nieuws toen de Amerikaanse Judy Densen verklaarde dat op een veiling in Amsterdam kinderen werden verhan-deld. Haar 'bron' bleek J. Doek te zijn.

Tom Dinnesen richtte de actiegroep Burgerbelangen op en verspreidde vorig jaar mei in Oude Pekela een aantal pam-fletten met het motto 'Kinderporno sa-men bestrijden'. Daarin kritiseerde hij de politie van Oude Pekela en minister van justitie Korthals Altes. Dinnesen: 'Ik heb laatst Jonker opgebeld met het aan-bod een aantal suggesties op te sturen voor het gesprek dat hij en een aantal ouders deze week met Korthals Altes hebben. "Stuur maar op!" zei Jonker.'

Gevraagd om commentaar over een aantal zaken, zegt Jonker grim-mig: 'Geen commentaar'. Zijn positie staat ter discussie in Oude Pekela. Een aantal prominente burgers neemt het niet langer, ze zijn het gedram beu en ze willen dat de rust terugkeert in het dorp. Ze zijn niet van plan om de contacten met Korthals Altes aan Jonker cum suis over te laten.

En Korthals Altes? Hij kent alle 'ins' en 'outs' van de zaak. Hij mag dan niet on-gevoelig zijn voor de publieke opinie, maar het lijkt onwaarschijnlijk dat hij zich zal lenen voor het type heksenjacht waartoe sommige ingezetenen van Oude Pekela hem graag zouden aanzetten. ■

DE SJAMAAN VAN HET NOORDEN
HP ESSAY

Gain gesoes, gain gedonder: prof. Gerrit Mik en de methode-Coby, of de 'waarheid' van Oude Pekela.

HP 6

door PETER HOFSTEDE

Dr Peter Hofstede is verbonden aan de universiteit van Groningen voor de sociologie van de godsdiens en de massamedia.

If men define their situations as real, they are real in their consequences.

W.I. Thomas

'HET IS ZO LANGZAMERHAND EEN RELI-gie geworden,' zegt de door de gemeente Oude Pekela speciaal voor het grote kinderlokkenmysterie in-gehuurde perwoorlichter Melle Wachmeester. 'Je hangt hem aan of niet. Wie er niet onvoorwaardelijk in gelooft hoort er niet bij.' De verhouding tussen gelovigen en ongelovigen in de regio schat hij op 50/50. Zelf is Wachmeester slechts beperkt gelovig. Er is zeker iets gebeurd, gelooft hij, maar op beperkte schaal. Misschien met in totaal vijftien kinderen. Hoe minder sporen er in negen maanden tijds ge-vonden zijn, hoe heftiger de bewoerde wandelen zijn getraceerd, zowel wat het geval der 'moegeweeste' kinderen betreft (225 volgens de laatste schatting van huisarts Jonker, die zelf tot de getroffen ouders be-hoort), als inhoudelijk. Met name jeugdpsychiater dr

Voor dit essay werd gebruik gemaakt van artikelen in een groot aantal dag- en weekbladen, waaronder het Nieuwsblad van het Noorden, NRC Handelsblad, De Telegraaf, Trouw, De Volkskrant, Elsevier, HP, De Tijd. Mijn dank aan alle volgen-de journalisten en uitspraak aan hun regisseur, dr G. Mik.

Gerrit Mik signaleert de gruwelijke perversiteiten. Voor de gelovigen in en om Oude Pekela, en elders in het land, is het woord van Mik thans de geopenbaarde waarheid geworden; het 'onomotiebijzette bewijs' dat alles waar gebeurd is en dat het zelfs honderd keer erger is geweest dan men in het begin dacht. Ook Korthals Altes kan, wanneer hij deze week het gete-sterde dorp bezoekt, niet om Miks waarheid heen. Het betekent dat hij zal moeten erkennen dat in Nederland toch kinderporno geproduceerd wordt, zoals reeds in 1984 de Amerikaanse beschuldiging hield. Iets dat de minister steeds met klem heeft bestreden. De metho-de-Coby, waarover zo dadelijk meer, zal derhalve ver-strekkende gevolgen hebben voor het imago van Ne-derland in de wereld.

BEHALVE PSYCHIATER EN PSYCHO-ANALY-ticus is de oud-hoogleraar aan de Groninger universi-teit ook politicus. Als gedeputeerde van de provincie Groningen voor D'66 stond Mik in de jaren zeventig ambivalent tegenover de inrichting van een kuuroord in Nieuweschans, maar toen hij er door een mede-Statentid bij betrokken werd vanwege het geneeskun-dige aspect, draaide hij snel bij en werd zelfs een van de vurigste voorstanders. Daarbij speelde zijn sociale beweging mee: het sprak hem aan dat mensen met stress er psychosociale hulp konden krijgen om ze uit de cirkel van alledag te halen. 'Dat een kuuroord in Oost-Groningen toen moest, heeft er ook mee te ma-ken dat ik ervandaan kom. De problematiek van Oost-Groningen, de wereldtoestand en de gevolgen ervan, zijn zo relevant dat ter plaatse hulp beschikbaar moest komen. Talloze mensen in dat gebied liepen kapot op de ellende. Vergis je niet in het geestelijke aspect als

VERVOLG HP 6

gevolg van steeds weerkerende werkdoodheid. Ik doel op verslijtingsverschijnselen. Mensen die in de WAO-streep terecht kwamen. Daar was aan te doen, speelde mee in mijn denken."

Mik wilde het kuren aangevuld zien met pedagogisch-didactische elementen, zoals exposities over de sociale strijd, lezingen over Oost-Groningen en zijn historie, video-films die dit illustreerden, voorlichting over gezonde voeding. Het sfeertje in een door hem bezocht kluuroord aan de andere kant van de grens vond hij 'te opgefokt en te hysterisch'. Voor Nieuweschans kon het uitgangspunt beter sober zijn: „Gain gedonder, gain gesoes," verklaarde hij in 1985 tegen het Nieuwblad van het Noorden. Onthoudt u dit even, want nagenoeg dezelfde uitdrukking heert aanstonds in een andere context terug. (Het is niet helemaal uitgekomen zoals Mik het gewild had. De officiële opening vond uiteindelijk plaats met een fikse publiciteitsrel over een foto van Vonhoff die als een cherubijn bloot in een teil te Nieuweschans zat met een fles champag-

ne, en niet zo lang daarna werd de directeur van het nieuwbakken bronnenbad onder beschuldiging van fraude en verduistering door het bestuur ontslagen.) In 1981 kwam Mik dank zij de plotselinge opleving van D'66 bij de verkiezingen (het Jan Terlouw-effect) voor die partij in de Tweede Kamer. Een jaar later, toen er nieuwe verkiezingen nodig waren na de val van het tweede kabinet-Van Agt met Den Uyl en Terlouw als vice-premiërs, werd Mik zelfs naar voren geschoven als aspirant-lijsttrekker van D'66 vanwege zijn linkse opstelling, tegenover Hans van Mierlo die als 'de rechts' gold. Mik was als overtuigd pacifist tegen de komst van de kruisraketten naar Nederland. Van Mierlo stelde zich wat dat betreft pragmatischer op. 'In een vlieg van woede' over het feit dat Terlouw met de VVD wilde gaan samenwerken had Mik al eens overwogen zijn partijlidmaatschap op te zeggen. Hij bleef aan uit verantwoordelijkheidsgevoel tegenover 'de zwakkeren in de samenleving'. In de rakettenzaak kreeg dissident Mik evenmin zijn zin. De partij bleek geen boodschap te hebben aan zijn 'innerlijke worstelingen'. In kringen van de parlementaire pers werd hij gekenschetst als 'een politiek onbenut, maar wel een eertijk mens'.

In 1985 oefende Mik als Tweede Kamer-lid zware kritiek uit op de door minister Korthals Altes voorgestelde wetswijziging, waardoor seksuele contacten met kinderen van twaalf tot zestien jaar niet langer per se strafbaar gesteld zouden worden. De progressiviteit waar Mik prat op ging was plotsklaps ver te zoeken. De wet mocht van hem 'geen vrijbrief voor pedofielen' worden. „U moet goed begrijpen dat ik bestialen fatsoenarikter ben," lichtte Mik zijn standpunt tegenover de pers toe. „Een pedofiel is voor mij niet

sterker dan andere mensen. Maar een wet is er nu eenmaal ook om de zwakkeren te beschermen. En in de relatie pedofiel/puber zal het kind doorgaans de zwakkere partij zijn." Deze houding van Mik zal later, in Oude Pekela, nog verscherpt naar voren treden. Na vier jaar Kamerlidmaatschap hield Mik het in Den Haag voor gezien. Hij wilde liever 'bestuurlijk iets gaan doen in het Noorden', maar ook: 'de naam Unesco achiert mij te binnen'. „Uiteindelijk wil ik doorgaan met het realiseren van een rechtvaardige samenleving, maar ook wil ik gaan doen wat ik leuk vind. Ik ben 63 jaar, voel me 53 en ben vol vitaliteit. Van de zomer heb ik duizend kilometer gefietst met mijn vrouw. Ik ben ook nog amateur-beeldhouwer en beeldhouwen zal ik zeker niet nalaten. Dat werk brengt me in een ander veld. Ik kan je ook de dierenbescherming of de vogelbescherming noemen."

OP 19 JUNI 1987 MELDDEN DE KRANTEN, dat de jeugdpsychiater dr G. Mik werd ingeschakeld

om de verhalen van de kinderen in Oude Pekela te onderzoeken op hun waarheidsgehalte. Op maandag 22 juni begon hij dit werk door de processen-verbaal te lezen van de kinderen, met wie ontucht zou zijn gepleegd. Mik dankte de job aan mr H. Addens, procureur-generaal bij het Gerechtshof te Leeuwarden, die destijds secretaris van de Groninger universiteit was. Uit die periode kennen ze elkaar goed. Politie en justitie zagen met de ondervraging van de kinderen lelijk in hun maag. Onderzoek van vergelijkbare ontuchtzaken leidde tot de ervaring dat van de verklaringen van kinderen over het algemeen weinig steekhoudends overbleef. Bij min of meer vergelijkbare zaken in Amerika enkele jaren geleden - sexchandalen met rituele ondertonen - escaleerden de cijfers over betrokken kinderen steeds binnen de kortste keren explosief, terwijl de meest perverse gruweldaden 'aan het licht kwamen'. Uiteindelijk bleek het te gaan om seksueel misbruik van een beperkt aantal kinderen. Alle andere kinderen, soms honderden in getal,

kwamen tot hun verklaringen door herhaalde ondervragingen. In Oude Pekela waren al vanaf medio mei de kinderen door ouders, kleuterleidsters, onderwijzer en politiemensen vrijwel dagelijks aan urenlange sug gestieve verhoren onderworpen. Meer dan vijftig kinderen werden bovendien naar het ziekenhuis in Winchoten vervoerd waar zij uitgebreid medisch onderzocht werden, ook op eventuele geslachtsziekten waaronder AIDS. Het leverde allemaal niets concreets op.

kinderen kunnen volgens de wet niet in een strafzaak getuigen, omdat de wetgever hun verklaringen niet betrouwbaar acht; een eenmaal tegenover jeugdige getuigen gedane suggestie laat zich niet meer verwijderen. De Leidse expert prof. W.A. Wagenaar hierover: „Wanneer je eenmaal iets over clowns hebt gevraagd en de suggestie wordt overgenomen, dan wordt het beeld van een clown opgenomen in het verhaal, zodat het kind de volgende keer een verhaal inclusief clown spontaan produceert. Een verkeerd afgenomen ver-

hoor is dus niet meer recht te zetten. Het is zelfs niet mogelijk om de betrouwbaarheid af te lezen aan de mate van zelfverzekerdheid, waarmee de verschillende details worden verteld. De clown kan net zo'n levendig beeld vormen als andere details die wel een onderdeel van de gebeurtenis vormden." Professor Mik vorige week in een dagbladinterview: „Ik heb eindeloos geluisterd. Zodra ik merkte dat er een spanning optrad, liet ik ze voelen dat ze bij mij lekker veilig konden praten. De ontspanning op zo'n kindersmoetje was dan ontroerend. En dan kwam er weer een stroom details. Die bleken juist van grote waarde omdat bijna alle kinderen dezelfde details meldden."

Wagenaar beldemoont dat men weinig vertrouwen moet schenken aan eensluidende verklaringen van grote groepen kinderen, wanneer de mogelijkheid bestaat dat zij suggesties van elkaar of van ouderen hebben overgenomen. De verklaringen van de kinderen moegen wel voor opsporingsdoeleinden gebruikt worden, maar alleen met grote terughoudendheid voor het vormen van een oordeel in de rechtzaal. Op grond van fotoconfrontaties wezen de kinderen in Oude Pekela twee mannen als daders aan, een vader en een zoon, die echter een keihard alibi bleken te hebben, zodat justitie ze weer moest laten. Een blunder van jewelste, begaan op de zelfverzekerde voorpraak van Mik, die absoluut zeker van zijn zaak had geleken. De officier van justitie Blok had er toen zijn bevestiging van en zette het gerechtelijke onderzoek stop. De ouders ontstaken hierdoor in woede, wat tot de climaat leidde van de bijeenkomst van politie en justitie met de ouders op 21 januari, die ook door pers en televisie met veel fanfare werd verslagen. Het werd Miks *finest hour*. Er gebeurde iets waarvan hij tot dusver slechts gedroomd had: hij werd op slag beroemd.

HET WAS VOOR MIK BEGONNEN MET EEN bekering. Hij had in kranten verhalen gelezen over 'massahysterie' en geloofde eerlijk gezegd ook zelf niet zo in iets ernstigs. Echter al een kwartier na zijn eerste gesprek met een van de kinderen was hij van Saulus tot Paulus geworden, zoals hij zelf moest bekennen. „Massahysterie, ach nee. De mensen zijn daar vrij nuchter en reëel," meent Mik, daarmee blijkend gevend de betekenis van de sociaal-wetenschappelijke term 'massahysterie' niet te kennen. Ook nuchtere en reële mensen kunnen namelijk onder bepaalde omstandigheden aan dit verschijnsel ten prooi vallen. Massapsychose begint doorgaans in betrekkelijk kleine en gesloten gemeenschappen. Daar ontstaat rondom een bepaald gevoelig thema een collectieve angst, gevoeld door onzekerheid, waarbij niet langer op basis van verifieerbare feiten naar verklaringen wordt gezocht. In de Middeleeuwen werden die angsten beheersbaar gemaakt door de schuld aan heksten te geven. Nu is die rol kennelijk overgenomen door figuren in clowns-pakken. De overeenkomst is dat vrijwel niemand ze heeft gezien, maar iedereen weet dat ze erge dingen kunnen doen, zo vertelde de Amsterdamse prof. dr M. Brouwer destijds aan NRC Handelsblad. Zijn commentaar werd in Oude Pekela met verontwaardiging ontvangen en nog steeds worden betrokkenen er woedend over, wanneer de kwalificatie ter sprake komt.

Op 21 januari kregen 140 boze ouders, die vonden dat zij door politie en justitie in de steek waren gelaten, te horen dat het onderzoek door zou gaan en dat op 4 februari minister Korthals Altes in eigen persoon naar Oude Pekela zou komen om met een vertegenwoordiging van de ouders van gedachten te wisselen. Doel: herstel van de vertrouwenrelatie. Hoofdofficier van justitie Blok vertelde over het rapport-Mik, dat al maandenlang in de la lag, 'dat het erg moeilijk is fantasie en werkelijkheid van elkaar te scheiden'. Hij weigerde Miks scherpe conclusies over 'specifieke perverse vormen van kinderporno' te onderchrijven. De ouders willen van Blok niets meer

weten („De grootste clown zit bij justitie," zeggen ze over hem) en evenmin willen ze nog iets te maken hebben met burgemeester Smid. Met hun negen maanden durend geklungel hebben de instanties het bij hen verkorven. Voor straf mag de burgemeester van hen niet bij het gesprek met de minister zijn. Toen was het de beurt aan Mik. Van de wetenschappelijke twijfel die hij in zijn rapport uitdrukte, bleek in zijn toespraak tot de ouders geen spoor meer. Met grote stelligheid verklaarde hij dat de verhalen van de kinderen woord voor woord waar zijn. Mr Blok, die het rapport immers kende, huisterde met klimmende verbazing. Bij de ouders viel het verhaal van Mik als Gods woord in een ouderting. „Ik stond voor de zaal," vertelt Mik later aan De Tijd, „en ik dacht: ik moet een lijn trekken met de ouders maar ik moet er ook voor proberen te zorgen dat hun woede niet zo hoog oploopt dat ze zichzelf en hun kinderen in moeilijkheden brengen doordat ze de rest van het onderzoek onmogelijk maken. Eerlijk zijn, zei ik tegen mezelf, en ik zei in het Gronings: Gain gesoes en gain flauwekul. Dat kwam over, ik had deel aan hun persoonlijke emotie. Aan het slot heb ik gezegd: ik wil nog iets

zeggan als burger en niet als gedragswetenschapper. En dat is dit. Elke morgen ga ik naar het zwembad en dan zie ik een oranje-rood busje waarin gehandicapte kinderen naar ons zwembad worden gebracht. Wat fijn, denk ik dan, dat dit zo geregeld is. En onmiddellijk daarna krijg ik een aanval van blinde woede als ik eraan denk dat zulke kinderen, met diezelfde blonde koppel, in zo'n zelfde oranje-rood busje zijn meegenomen. Misschien klinkt het wat demagogisch, maar ik meen het." En de mensen begrepen het. Een warm applaus werd zijn deel.

„MIJN LEVEN HEEFT OP DIT MOMENT GROTE zin," zegt Mik in een van de vele interviews die hem sinds zijn optreden van 21 januari zijn afgenomen. Op zichzelf is het een publicitair novum dat een getuigdeskundige die door het O.M. is ingeschakeld bij een opsporingsonderzoek dat nog niet afgesloten is, laat staan dat er een rechtszaak heeft plaatsgevonden, op zo grote schaal de openbare mening bewerkt. De hamvraag waarom alles draait blijft de gevolgde methode. Hetgeen Mik over de door hem gehanteerde ondervragingstactiek vertelt, blijkt onder vakgenoten in den lande zacht gezegd op de nodige scepsis te stuiten. Men dient daarbij in aanmerking te nemen dat Mik wel ervaring heeft

gedaan met onderzoek onder oudere kinderen, tieners, maar niet met drie- tot zesjarige zoals nu. Dat is een apart vakgebied en volgens sommigen had Mik dan ook nooit de opdracht mogen aannemen. Op zijn minst had hij zijn toestemming alleen mogen geven op voorwaarde dat naast hem een of meer kleuter-specialisten werden ingeschakeld, onder wie in elk geval een vrouwelijke arts. Uit diverse interviews volgt hier een kleine bloemzetting van de voorbeelden, die Mik zelf van zijn werkmethode heeft verstrekt. „In incest-therapieën heb je tegenwoordig van die poppetjes met een kutje erop. Het zal wel nuttig zijn, maar ik heb er niets aan. Wat dan wel? Ik sprak erover met Coby, mijn vrouw. (-) Coby kwam met de briljante vondst om de kinderen met wie ik gesproken zou voeren te prikkelen om de waarheid te vertellen door hun de onwaarheid voor te houden. Zo heb ik het gedaan." Hij zei dan: „Plotseling begon een poes te blaffen." „Nee," lachte het kind, „een hond blaft." „Zo ging ik verder," aldus Mik, „tot ik uiteindelijk bij de auto kwam, een rode auto wist ik. Dan zei ik: en toen kwam er een rode auto met witte stippen. 'Nee nee,' riep het kind dan,

er waren geen witte stippen, het was een rode auto.' „Ik ben als gedragsdeskundige ingehuurd om de waarheid naar boven te krijgen. Maar als ik mijn emoties ruim baan zou geven, sloeg ik alles kort en klein." Elders vertelt hij, dat hij samen met Coby naar de bandjes van de interviews zat te luisteren: „We hadden dan allebei de tranen in de ogen." Mr Blok liet in juni 1987 aan NRC Handelsblad weten: „Mik heeft de opdracht geaccepteerd omdat hij meende die aan te kunnen. Als ik mijn auto voor reparatie naar een garage breng en men heeft daar alleen ervaring met fietsen, moet die monteur dat zelf tegen mij zeggen. Wij hebben geen reden om aan Miks deskundigheid te twifelen."

WEINIGEN WETEN DAT GERRIT MIK aanvankelijk theologie heeft gestudeerd omdat hij de kansel op wilde. Een collega-hoogleraar typeert hem als 'de laatste sjamaan'. Dat is een aanduiding die in de godsdienstwetenschap gebruikt wordt voor een reeks van sociale rollen met als grootste gemeene deler die van geïnspireerd priester. In extatische trances of 'trips' stijgt de sjamaan op naar de hemelen.

Op deze reizen overreedt hij de goden of strijdt zelfs met hen, om gunsten voor zijn medemens te verkrijgen. Ook daalt hij wel af naar de hel om de strijd met boze geesten aan te gaan. Het belangrijkste rituele drama van het sjamanisme is de seance, die volgt wanneer de sjamaan door clangenoten geconsulteerd is over de oorzaken van het uitbreken van een ziekte of van andere geheimzinnige tegenslagen en ordeverstoringen. Als de sjamaan voelt dat het publiek met hem is en hem volgt, wordt hij nog actiever en dit effect wordt op zijn publiek overgedragen.

Mik's seance met de ouders van Oude Pekela, waarbij hij ovationeel werd toegejuicht na hun vertrouwen te hebben gewonnen met uitspraken die niet in zijn rapport voorkwamen, past geheel in dit beeld. De sjamaan kan zijn publiek in een staat van massa-extase brengen. Tegen NRC Handelsblad zegt hij: „In dat rapport ben ik voorzichtig. Dat klopt, maar in Oude Pekela moet je niet met flauwekul aankomen. Ik ben God niet en ik kan ook fouten maken, maar ik ben er heilig van overtuigd dat die zaken zijn gebeurd. Die overtuiging draag ik uit, en dan moet je niet met halfzachte praat of wetenschappelijke slagen om de arm aan komen." De sjamaan wordt wezenlijk getypeerd door het beeld van de 'gewonde heiland', de heelmeeester die zelf ook lijdt door de toepassing van zijn vermogen om de bronnen van ontregeling te bedwingen. Het gezag en de macht van de sjamaan zijn groter naarmate het trauma dat hij de baas wordt, groter lijkt. Mik vorige week zaterdag tegen De Telegraaf: „Oude Pekela is een ernstig signaal, zoals ook de ontvoering van de heer Heijn dat is, dat onze samenleving in een kritieke fase is gekomen. Vanuit de psychiatrie constateer ik

Mysterieuze vondst in pand nabij Oude Pekela

Bh11

BELLINGWOLDE — Haagse kinderen van tien en elf jaar zijn wellicht gebruikt voor het vervaardigen van porno. Het weekblad Vrij Nederland meldt vandaag dat er in een leegstand pand te Bellingwolde een lijst met namen is gevonden die in deze richting wijst.

Er werden ook nog veel an-

dere merkwaardige spullen gevonden, die verband kunnen houden met het sekschandaal in Oude Pekela, dat vlakbij Bellingwolde ligt.

Woordvoerder J. Maring van de rijkspolitie in Groningen bevestigt wel dat er spullen zijn gevonden, maar ontkent dat daarbij een lijst met namen en leeftijden van voornamelijk Haagse kinderen zat. „Dat is pure kolder. Iedereen fantaseert

er maar op los”, aldus Maring, die tevens denkt dat de vondst geen verband houdt met de affaire in Oude Pekela.

In het pand werden onder meer kinder-pornoboeken gevonden alsmede fotorolletjes, een doos waarin een videocamera heeft gezeten, injectiespuiten met naald, een donkere kamer, een studiootje met daarin hangwerk voor lichtinstallaties en een sleutel van een hotelkamer in Londen. Ook

werden er twee rijbewijzen, feesttoeters en lege chipsdozen aangetroffen. Buiten stond nog een beschilderde caravan.

De politie werd op de vondst geattendeerd door ouders uit Oude Pekela. Volgens deze ouders is er wel degelijk sprake van een lijst met namen van Haagse kinderen. In een eerder stadium van de affaire Oude Pekela werd al eens een Haagse connectie vermoed, toen een Hagenaar werd

aangehouden. Enkele dagen later moest die echter weer worden vrijgelaten wegens gebrek aan bewijs.

De bewoners van het pand in Bellingwolde zijn in januari met de noorderzon vertrokken en de hypotheekverstrekker had het huis daarom ter veiling aangeboden. Het werd enkele dagen geleden gekocht door een landbouwer die voornamelijk was geïnteresseerd in de bijbehorende stukken grond.

VERVOEG HP 6

dat zwaar zieke mensen die tegelijkertijd zware criminelen zijn, op een tot nu toe ongekend en ook onbekend misdadige wijze toeslaan. Sociaal-psychologisch gezien zijn we in een stikdonkere tunnel terechtgekomen waarin zich ieder moment de afschuwelijkste dingen kunnen afspelen.”

De psycholoog Jung heeft in zijn memoires opgemerkt dat de sjamaan in de Europese cultuur het duidelijkst wordt teruggevonden in het beroep van psychiater, met name van psycho-analyticus. En inderdaad, Mik beroept zich op een jarenlange ervaring als psycho-analyticus. Wat sjamanen in werkelijkheid doen is de psychologische aspecten van trauma's en ziekten behandelen. Ze kunnen de wil tot genezing van de patiënt versterken en ook kunnen zij het verdriet verzachten van vrienden en familie over ondergaan leed. Ze zijn specialisten in de regulering van hysteric. Mik heeft zich als psychiater onder meer beziggehouden met hysteric bij vrouwen, een gegeven waarop hij zich thans niet beroept. Ten onrechte. Het leed van de bevolking van Oude Pekela is een reëel leed, de consequenties zijn reëel omdat de uitgangssituatie als werkelijkheid beleefd wordt (het beroemde theorema van Thomas). Door de ouders het gevoel te geven dat hij aan hun kant staat, onderwerpt hij ze aan een sjamanistisch genezingsproces dat voor het herstel van de psychische gezondheid in de aangeslagen dorpsgemeenschap uiterst waardevol kan zijn.

Omdat wij hier niet in Siberië of Haiti leven, gebieden waar sjamanisme inheems is, maar in een door het christendom gevormde cultuur, draagt het sjamanisme van Mik messiaanse trekken. Daarom stelt hij zich niet tevreden met de rol die hij thans in Oost-Groningen speelt. Onze hele samenleving wordt door hem toegesproken. Het is één minuut voor twaalf. De ondergang staat voor de deur, tenzij de mensheid naar Mik luistert. Wat er gebeuren moet? „Laat Oude Pekela en de zaak-Heijn dan toch op z'n minst voor iedereen een les zijn,” roept hij bezeten uit. „Dit alles heeft te maken met een sociaal-psychologisch proces dat nu snel in de richting gaat van algehele ontwijking. (-) Ik heb bepaald grote zorgen over onze samenleving. Individualisering en vereenzaming beginnen nu hun tol te eisen. Er zijn, vooral door de werkloosheid, veel jongeren die geen enkel levensperspectief meer hebben. Dat mag niet langer. De gevoelens van hoopeloosheid kunnen zo sterk worden dat zij rare dingen in mensen losmaken. Als je je nu realiseert dat een nog onbekend maar toch betrekkelijk groot aantal mensen zulke onvoorstelbaar perverse prikkels nodig heeft, kom je vanzelf tot de conclusie dat er snel en wezenlijk iets moet veranderen. Waar wij al jaren over zwetsen, het terugschreeven der dingen, zal toch moeten gebeuren. Ik kan politiek nu niet actief zijn, maar als psychiater noem ik één ding met name: er zijn heel wat televisieproducties die ons geestelijk regelrecht kapotmaken.” Van Mik moet de beeldbuis op zwart.

WAT HIJ IN 'S LANDS VERGADERZAAL NIET tot stand bracht, te weten zijn mede-politici laten geloven in zijn charisma, lukte Mik wel in de Pekelder Snielke. Maar hij werd dan ook op een steenworp afstand in Wildervank geboren en spreekt de taal van de streek, zegt geen 'piemel' maar 'piethoane'. Charismatisch geloof gedijt vooral in samenlevingen die niet zo ver van het primitieve af staan, waar men het nog moet hebben van persoonlijk vertrouwen in de medemens. Charisma, zegt de Britse cultuursocioloog Brian Wilson, is een aantrekkelijke en sterke kracht. De ontvankelijkheid ervoor wordt bevorderd door akelige gebeurtenissen, toenemende angstgevoelens, verstoring en ontwijking van het normale leven. Dan is de tijd rijp voor het zoeken naar een redder of het luisteren naar een profeet. Dan ontstaat de wil om te geloven in de uitzonderlijke, door God geïnspireerde redder, de man die de zaken weer recht kan zetten. Zulke dingen gebeurden niet alleen in de Middeleeuwen, maar ook nog heden ten dage, in moderne samenlevingen. Het gebeurt op dit ogenblik in Nederland, in Oude Pekela. In het is wereldnieuws.

KOSTO: INDRUKWEKKENDE ONTMOETING

Ouders overtuigen Kamer

(Van onze parlementaire redactie)

DEN HAAG — De justitiecommissie van de Tweede Kamer is diep onder de indruk geraakt van het gesprek dat zij gistermiddag heeft gevoerd met het Oudercomité uit Oude Pekela. „De zuivere emoties zijn zeer goed doorgelopen. Het was een indringende en indrukwekkende ontmoeting”, zei commissievoorzitter Kosto (PvdA) na afloop van het onderhoud.

De leden van het Oudercomité waren op hun beurt erg blij

dat zij gisteren in de gelegenheid waren aan de volksvertegenwoordigers duidelijk te maken hoe de kinderporno-affaire in Oude Pekela is ontstaan, hoe de zaak zich sinds juni vorig jaar heeft ontwikkeld en op welke wijze zij dit alles met hun kinderen hebben verwerkt. „Wij vonden dat de Kamer tot nu toe zeer eenzijdig over deze affaire geïnformeerd was”, aldus Bertus Loof van het Oudercomité. „De kennis van de kamerleden was beperkt tot datgene wat zij hadden vernomen via de media en uit de monden van hoofdofficier van justitie mr. Blok en enkele politiefunctionarissen. Nu pas hebben zij van de direct betrokkenen gehoord hoe zaak in elkaar steekt. Ik heb de indruk dat hun visie nu genuanceerder is”.

Kosto: „We hebben nu een beter totaalbeeld van de affaire. Het comité heeft ons in vertrouwen ook nog enkele aspecten van de zaak verteld die we nog niet kenden. Ik hoop dat de ouders zich nu niet alleen geruggesteund weten door justitie en politie, maar ook door de Kamer. Wij zullen de vinger stevig aan de pols houden”.

Volgens huisarts F. Jonker, tevens lid van het Oudercomité, was het belangrijkste doel van het onderhoud het wegnemen

van vooroordelen en sceptische gevoelens. „Er is bijvoorbeeld zo vaak gezegd dat pas ná de eerste publicaties over de affaire het aantal kinderen dat mogelijk slachtoffer was geweest drastisch groeide. Dat is helemaal niet waar. Nog voor er één letter in een krant had gestaan waren er al zeventig kinderen bekend met wie iets gebeurd was. Neem nou die discussie van afgelopen zondag in het televisieprogramma Het Capitool. Dat was toch een „Ver van m'n bedshow”. Die mensen wisten gewoon niet waar ze het over hadden. Er is er in ieder geval één persoon uit dat panel die inmiddels beter weet: het kamerlid Wolffensperger van D66, want die heeft ons vrijdagmiddag als lid van de justitiecommissie ook aangehoord”. Ouder Bertus Loof: „Nog zo'n misvatting: hier en daar wordt beweerd dat de betrokken kinderen maar eventjes zijn weggeweest en dat in die korte tijd nooit zoveel had kunnen gebeuren. Onzin. Een aantal kinderen is wel vier of vijf uur weggeweest. Gelukkig krijgt de politie de laatste twee weken weer aardig wat nieuwe tips binnen, waaronder enkele zeer waardevolle. We hopen dat politie en justitie voortvarend aan het werk blijven om de zaak zo gauw mogelijk te kunnen ontrafelen”.

Sexuele spelletjes met kinderen. Plassertje kijken en voor de grotere jongens plassertje trekken. Collectief seksueel bezig zijn. De borsten van vrouwen strelen. Aan de piemel van mannen zigen. Gedwongen een trio'tje te spelen. Anaal benaderd. Anaal verkrachting. Zwepelagen. Meegeweest. Miskraakt. De piemel van een man strelen. Die piemel werd steeds dikker en op het laatst kwam er een plasje uit. In incest-therapie heb je tegevoerdig van die poppetjes met een kutje erop.

Nee, geen woord over dat Oude Pekela. Gees ook over die kinderporno, zowel professor als doctor zijnde en derhalve waarschijnlijk een volwassen man, die van plassertjes, piemel en bezig zijn rept. Er is hier nog iets anders gaande waar je verstand bij stil staat. En dat is dat al de zinnen uit bovenstaande alinea, expressies verbis, voorkwamen in een artikel waarmee de Volkskrant op de voorpagina opende.

Ik wil de gebeurtenissen in Oude Pekela hun draagwijdte en implicaties niet ontzeggen, en de manier waarop gedragswetenschappers ons, wanneer ze maatschappelijke problemen te lijf gaan, van hun persoonlijke wereldbeeld laten meegenieten verdient ook zeker belangstelling van meer dan vluchtige en voorbijgaande aard. Maar op het verbijsterende aspect dat je op een goeie ochtend de Volkskrant pakt en daarin, niet in een verborgen hoekje, maar meteen al bij de allereerste blik wordt geconfronteerd, op een plek die jou als het ware op elke cafétafel, in alle krantenkiosken, in iedere treincoupe toelicht, met dikke piemel en poppetjes — daar heeft bij mijn weten nog niemand gewezen.

Wie had dat, nog geen twintig jaar geleden, kunnen denken? Dat verhalen die toen haast te pikant voor *Gandalf* en *Candy* waren nog eens de plaats zouden innemen van pauselijke vermaningen, wereldrampen en vakbondsnieuws? Wie had dat vijftien jaar geleden, tien jaar geleden durven denken? Eerst werd het sarzclend geslachtsgemeenschap, toen kroeg men er onder het boe-groep van televisiekijkers *naaien* door en via (sorry, het is de achterpagina maar) *neuken* marcheerde alles wat anaal bepiemeld of in trio'tjes getrokken kon worden op

naar de enige maagdelijke en kuise plek in de media die we nog over hadden, nadat de radio, de televisie en bijna de hele verdediging van seksuele onderdelen en dito toepassingen nu de allereerste lader van de informatie-sociëty hebben bereikt, het lijkt wel de enige verworvenheid van de seksuele revolutie.

Dat een vrijelijk erotisch taalgebruik, tot ferme schuttingtaal toe, en de onvervalde (zij het in dit geval ietwat zweterige) aanduiding van seksuele onderdelen en dito toepassingen nu de allereerste lader van de informatie-sociëty hebben bereikt, het lijkt wel de enige verworvenheid van de seksuele revolutie.

FRAGMENT

NRC 10

Door Gerrit Komrij

Zo extreem als de taal is opgerukt, zo weinig is er metterdaad bereikt. De sexualiteit zit opnieuw in het alkoof. Het moet een bitter gelag zijn voor alle welmenende hervormers van de laatste twintig jaar. De zedenpolitie en Yvonne Keuls-achtige typen spookten weer volop rond, zonder tegenwerking of hoorbaar protest. De jongste generaties lijken me, wat hun seksuele preoccupaties betreft, gedeoriënteerder en meer in de war dan ooit. Nee, de prijs die we nu voor de seksuele revolutie betalen is te hoog. De piemel en de plasser opnaes, eenzaam, de kraan.

een en ander

'MIJN RAPPORT IS HEEL CONCREET'

Plotseling sloeg de publiciteit om in zijn nadeel. Het onderzoek dat jeugdpsychiater Gerrit Mik in Oude Pekela deed werd fel aangevallen. Daarom terug naar de veenkolonie voor een tweede gesprek met de omstreden onderzoeker. 'Massahysterie, dat is een abject verhaal.'

DE TIJD 12

TONY VAN DER MEULEN

Qua Oude Pekela bleken de verwarring en de grimmigheid toch nog aanmerkelijk te kunnen toenemen. Over de massa-ontucht die hij aldaar had ontrafeld zei de Groninger jeugdpsychiater prof. dr. Gerrit Mik twee weken geleden tegen mij (en hij had toen nog geen weet van de geloerde verwijten die hem even later zouden treffen): "Ben ik nou gek, denk je dan. Het kan niet dat kinderen me dit verteld hebben. Dan ga ik even terug naar mijn bandjes. Ik heb twintig uur band opgenomen met kinderen en ze geanalyseerd. Het oplossen van weerstanden, de opluchting nadat ze het verteld hebben: alles staat erop."

— En u hebt geen gram twijfel meer of het waar is?

"Nee. Een groepje kinderen dat is meegevoert vertelt: hij zat daar in het busje, en zij zat in de achterbak. Nee, niet waar, roept een jongen, ik zat in de achterbak. Zulke dingen bedenken kinderen niet. Een moeder heeft me verteld van haar kind dat weer eens niet kon slapen. Jong, denk je weer aan de kinderlokkers, vroeg ze toen. En de jongen, een heel intelligente jongen, zei: wat bedoel je mama: het ergste, het vieste of het zwaarste?"

Ik heb met jongens gepraat die een enorme weerzin hadden om het te vertellen en zich achteraf heel opgelucht voelden dat ze het aan mij verteld hadden. Ik heb kinderen bij me gehad die volstrekt kapot waren. Toen ze het allemaal onder woorden hadden kunnen brengen, zei een moeder: nu heb ik mijn eigen kind weer teruggekregen. Dit soort dingen zijn voor mij het beste bewijs. Als ik die bandjes afluister hoef ik niet meer in mijn arm te knijpen." (De Tijd, 29 januari)

Ik verliet het Groninger veen met het ge-

voel dat de door justitie ingeschakelde jeugdpsychiater een overtuigend verhaal had gehouden. Weliswaar zeer emotioneel, maar de door hem gedane waarnemingen waren er dan ook naar. Een paar dagen speelde hij in de landelijke publiciteit nog de rol van degene door wiens integere rapportage justitie en politie wel gedwongen waren het stagnerende onderzoek met nieuw elan voort te zetten. Hij was ook de man die het vertrouwen genoot van de ontgoochelde Pekeler ouders, die zich door reportages waarin stond dat ze bedwelmend waren door massahysterie zeer gegriefd voelden.

Ommekeer

De ommekeer in de voor Mik positieve publiciteit werd ingeluid door het sociaal-democratische Tweede Kamer-lid dr. Henk Roethof, die op zaterdag 30 januari het hustrum van de belangenvereniging voor pedofielen Martijn opluisterde met een gedegen rede van zestien kantjes, die hij de ruime titel *Overheid en goede zeden* meegaf. De aanwezige verslaggevers luisterden welwillend naar Roethofs uiteenzetting, maar er ontstond een koortsachtige journalistieke activiteit toen hij naar aanleiding van Oude Pekela vaststelde dat Mik bezig was bij te dragen aan "moraliserende van de in mijn ogen ergste soort". In dit verband stelde hij nog vast dat de bescherming van het kind verheven wordt tot de maat aller dingen en signaleerde hij dat een kind kennelijk niet over erotische gevoelens mag beschikken.

Des maandags zaten in Nederland in ieder geval twee doctoren onthutst boven pagina drie van de *Volkskrant*, die in royale opsmuk meldde: 'Roethof beticht psychiater

Mik van moralisme'. "Het lijkt nu alsof ik een rede over Oude Pekela heb gehouden", reageert de feestredenaar, daartoe telefonisch geconsulteerd. Maar als ervaren politicus had hij toch moeten weten dat verslaggevers drie kwartier ruimhartige visies over *Overheid en goede zeden* wel aardig vinden, maar opveren als er kritiek komt op de op dat moment nationaal geprezen Mik. Te zelfder ure is ook Mik zelf ontdaan, een verbijstering die in het zwembad wordt gedeeld door de vaste ploeg waarmee hij elke ochtend zijn baantjes trekt: "Ik snap echt niet waar Roethof het over heeft. Nooit heb ik beweerd dat kinderen geen erotische gevoelens mogen hebben, ik ben er alleen tegen dat ouderen seksueel geweld gebruiken tegen kinderen. En dat moralisme: volstrekt flauwekul."

Maar dit was nog maar het aarzelende begin van de onttakeling van de jeugdpsychiater, die in de loop van de week uiterst voortvarend ter hand werd genomen door *Haagse Post* en *Elsevier*. Voor HP schreef dr. Peter Hofstede, die aan de Groninger Rijksuniversiteit sociologie van de godsdienst en de massamedia doceert, een stuk, nee een 'essay', waarin hij Mik portretteert als een charismatische toverkool, zijnde *De Sjamaan van het Noorden*. Een sjamaan is een priester met paragnostische gaven, die in sommige culturen een hele bevolking in vervoering kan meeslepen. De doctor, die behoort tot de import van het Groninger dorpje Leermens: 'Sjamanen zijn specialisten in de regulering van hysterie'. Uitgaande van de stelling dat Oude Pekela jammerlijk ten prooi is gevallen aan massahysterie, moet Mik wel zo'n sjamaan zijn. Los van de vermakelijke gedachte dat de zeer Groningse psychiater Mik de veengrond ontzigt tot goddelijke hoogten, houdt het stuk harde beschuldigingen in. Op grond van de door Mik gevolgde methode bij de gesprekken met de kinderen wordt hij neergezet als de Geléke Gerritje van de Nederlandse jeugdpsychiatrie. Omdat hij voor zijn gesprekstechniek zijn vrouw om praktische raad had gevraagd, smaakt Hofstede over de *Method-Coby*. En hij analyseert dat Mik in Oude Pekela iets bereikt heeft, waar hij als lid van de Tweede Kamer voor D66 slechts tevergeefs naar snakte: hij werd op slag beroemd.

Het anti-Mik-stuk in *Elsevier* is onder de covertitel *De Missers van psychiater Mik* hard van toon. Redacteur Frits Abrahams, die vorig jaar zomer in zijn blad al de theorie van de massahysterie uitdroeg, laat de Amsterdamse professor Marten Brouwer zeggen: "Ik heb het vermoeden dat de heer Mik ook slachtoffer is geworden van dezelfde massale verstandsverbijstering". Verder is het gedetailleerde artikel een opmerkelijke samenwerking van anonieme en met name genoemde gedragswetenschappers en juristen, die

zich kennelijk met enige graagte zetten aan het afbranden van Mik. Geen van de critici heeft zijn geheime rapport gelezen, al deze geleerden baseren hun betogen op wat ze weten uit de krant. Een kritisch stuk in *NRC Handelsblad* klinkt aanzienlijk genuanceerder, maar de kwaliteitskrant had even eerder dan ook het stellige bericht dat Miks rapportage niets concreets had opgeleverd pijnlijk moeten rectificeren.

Nette man

Hoe heb ik het nu, tob ik verrast, want mijn interview met Mik had, op zijn zachtst gezegd, toch een wat andere toonsetting. Is Mik er in Oude Pekela ingestonken? En ben ik er vervolgens bij Mik ingetuind? *Nieuws-gang* is duidelijk een eufemisme voor het gevoel waarmee ik wederom naar het noorden afreis, in het voetspoor van de minister van justitie *Korthals Altes*, die nu ook zelve

naar Oude Pekela gaat, hetgeen hem op ruime schaal op de verdenking van plat populisme komt te staan.

Het geeft je een zekere spanning als je op weg bent naar een oord dat door dr. Peter Hofstede op wetenschappelijke toon is ingedeeld bij de 'samenlevingen, die niet zo ver van het primitieve afstaan'. Maar bij het meest gefotografeerde plaatsnaambord van Nederland drommen geen rauw grommende plattelanders samen, die met hun hooivorken en pikhaken naar de vreemdeling uithalen. De huizen blijken van steen, met pannen bedekt, tv-antennes duiden erop dat deze vinding hier ook wonderwel is geaccepteerd en een inwoner die ik de weg vraag

slaagt niet hakkend op de vlucht maar constateert dat ik waarschijnlijk voor Korthals Altes kom: nou, die heeft hij al gezien en het leek hem wel een nette man.

Als ik vervolgens doorstoot naar het hart van deze primitieve samenleving zie ik nog net hoe de minister oversteekt van het gemeentehuis naar het politiebureau. Hij wordt omringd door tientallen cameramensen, fotografen en journalisten. Een handjevol autochtonen slaat dit publicitaire gebeuren op rustige wijze gade.

Op de middagmarkt heeft de handel een gelijkmatig verloop. Mannen maken, de handen in de zakken, een praatje; Pekeler kinderen doen tikkertje rond de straalender van de PTT, die hun dorp vanavond weer vele malen op de tv zal brengen. Al rondwandelen in Oude Pekela besef ik dat zoets als massahysterie veel beter valt vast te stellen op grote afstand, achter een bureau in een studeerkamer, dan ter plaatse.

Ik besluit me maar bezig te houden met de meest primaire journalistieke vraag: wat is er nog over van de stelling dat hier, hoe onbegrijpelijk ook, wel degelijk op aanzienlijke schaal en in georganiseerd verband ontucht is gepleegd met kinderen?

Andere kant

In restaurant De Zeewolf heeft *Melle Wachtmeester* domicilie gekozen. Hij is freelance journalist maar is nu de voorlichter in tijdelijke dienst van zijn woonplaats. Praten met hem levert de conclusie op dat alle details die worden aangedragen om aan te tonen dat het allemaal wel meevalt daar in

Oude Pekela, met wat meer kennis van zaken ook anders geïnterpreteerd kunnen worden. Zo zou het verdacht zijn dat in de praktijk van huisarts *Jonker*, die zich vanaf het begin zeer betrokken met de zaak heeft beziggehouden, en wier twee kinderen zelf zijn meegetoest, de meeste gevallen voorkomen. Maar, zegt *Melle Wachtmeester*, dat kan kloppen wat *Jonker* heeft hier samen met zijn vrouw een dubbelpraktijk en telt zo van alle artsen de meeste patiënten.

Zo kun je tal van opmerkingen langslopen en van een andere kant voorzien, maar in een zaak die zo moeilijk te bewijzen is en die zo grondig afwijkt van het normale patroon kom je daar niet zoveel verder mee. De lokale voorlichter zelve twijfelt er echter niet aan dat kinderen uit zijn dorp in georganiseerd verband zijn misbruikt. "Ik vind het niet belangrijk of het er vijftien of vijftienveertig zijn. Steeds lees je: het zijn er lang geen vijftienveertig, alsof vijftien veel minder

erg is". Verder ergert hij zich dood aan de suggestie alsof Oude Pekela een achterlijk en van de buitenwereld afgesloten gat is ergens in het moeras, terwijl het dorp al sinds de vorige eeuw veel industrie kent, waardoor er altijd sprake is geweest van een open samenleving. *Wachtmeester*: "En als je ziet met hoeveel rust er hier steeds over gepraat is. De ouders hebben onderling twee gezinnen aangewezen, die naar buiten zouden treden, de rest wilde gewoon rust voor de kinderen. Ze hebben elkaar niet zitten opnaaien."

Ik kan slechts waarnemen dat de ruim honderd ouders die in het dorps huis De Snikke 's avonds wachten op de terugkeer van de delegatie die namens hen met de minister heeft gepraat, gezellig keuvelend bijeen zijn alsof aanstonds het plaatselijke amateurtoneel de jaarlijkse eenakter zal presenteren. Maar massahysterie gaat rond, je kunt het niet zien: het kost je hier in De Snikke echter wel veel verbeeldingskracht. Het zal best waar zijn dat bepaalde ouders, door angst bevangen, elkaar hebben opgejut. Georganiseerde ontucht met kinderen vraagt het nodige van je fantasie, maar de beschuldiging van massahysterie doet daarop in Oude Pekela zo mogelijk een nog grotere aanslag.

Dit alles overwegende leg ik mij te ruste

in hotel *Parkzicht* in het naburige Veendam. Door alle belendende nieuwbouw zou *Parkzicht* thans *Hemarricht* dienen te heten. Maar zelfs bij Groningers kent het vermogen zich bij de werkelijkheid neer te leggen zijn beperkingen.

Opgelucht

De volgende morgen meldt het dagblad *Trouw* dat professor Mik na alle kritiek die over hem heen is gekomen, *gebroken* thuis zit en afziet van verder commentaar. Onze afspraak na het optreden van Korthals Altes in Oude Pekela ter evaluatie de ochtendkoffie te gebruiken, dateert echter van enige dagen geleden en gaat gewoon door. Te meer daar hij opgetogen zo niet opgelucht is over het feit dat de minister zich gisteravond achter zijn rapport heeft geplaatst.

M'n vraag hoe het vandaag gesteld is met de door dr. Hofstede geconstateerde *sjamaan* in hem, levert een curieus keelgeluid op. Hij doet een echte sjamaan na die hij toevalligerwijs kent: een zeldzaam intelligent man die met zijn handen wrijvend over grote koperen schalen nasale geluiden uitstoot waarmee hij een diepe rust tracht te brengen over zijn auditorium. De vergelijking van Hofstede kenschetst hij als "volmaakt belachelijk". Vervolgens brengen we op zijn werkkamer een weekje media-tumult in kaart.

— Is niet veel discussie en verwarring ontstaan doordat u in uw rapport aan justitie kennelijk minder stellig bent dan in uw toelichtingen op de persconferentie en in interviews?

"Hoe is het nu werkelijk gegaan? Ik schrijf mijn feitelijke waarnemingen in dat rapport, ik breng dat in september uit, daarna voer ik aanvullende gesprekken met vooral oudere kinderen, waardoor mijn overtuiging, die al groot was toch nog weer verder stijgt. Ook de gegevens van de hulpverleners ondersteunen mijn bevindingen. Het rapport was gebaseerd op eenentwintig kinderen, daar zijn later de aanvullingen bijgekomen. Maar het exacte aantal vind ik volstrekt irrelevant."

— En wat u van de kinderen hoorde was authentiek? Ze hadden het niet achteraf bijelkaar gefantaseerd?

"Van de authenticiteit ben ik overtuigd, wat allerlei deskundigen nu op afstand ook beweren nadat ze de krant gelezen hebben. De feiten die de politie op de voortlichtingsavond voor de ouders opsomde, sluiten ook naadloos aan op de feiten die ik gevonden heb. In die zaal gaf de politie een droge opsomming van de feiten. Ik zat daarbij als hulpverlener. Ik keek steeds weer die zaal in en zag de spanning en de woede bij de ouders oplopen. Toen dacht ik: ik moet wat doen. En ik zei: jongens, die woede begrijp ik. Wat zullen jullie verdrietig zijn, en boos en angstig. Maar laten we met z'n allen de tanden op elkaar zetten en de politie blijven helpen. Ik kreeg toen applaus, vanwege de suggestie dat ik op dat moment de reddende engel was."

— Maar had u zich achteraf toch niet beter ook tot een droge opsomming kunnen beperken?

"Dat had ik beter kunnen doen. Maar in die zaal heeft mijn optreden goed gewerkt. Daarna heb ik aan journalisten ook mijn

lv

Het verhaal van Oude-Pekela is internationaal

'Zodra de ontkenningmolen gaat draaien, zijn de kinderen de dupe'

Is het vooral ongehoord dat zo iets met kinderen gedaan kan worden? Kinderporno maken kan nu iedereen, zegt het hoofd van obscene publicaties van Scotland Yard. En in Nice vonden ze een gigantische verzameling kinderporno die volgens de politie daar uit Nederland kan komen. De kinderen van Oude-Pekela kunnen daar best voor gebruikt zijn. Maar ouders zijn nog niet gevonden en Interpol is totnogtoe nog niet eens ingeschakeld. Aan de ouders van Pekela ligt dat niet. Hun bezorgde speurnin leidde vorige week naar een verdacht pand in het belendende Bellingwolde, compleet met fotorolletjes, injectiespuiten, feesttoeters en lege chipdosen. Een spoor.

VN 13

VERVOLG DE TIJD 12

verhaal verteld zonder enerzijds-anderzijds. In rond Nederlands en in concrete woorden."

— *Concreter dan in het rapport?*
"Ik heb het misschien met grotere stelligheid gebracht, maar feitelijk kan ik er geen verschil in ontdekken. Als ik in mijn rapport de uitdrukking gebruik met *aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid*, dan betekent dat voor mij als Groninger dat het echt waar is. In het rapport vertel ik de emotionele verhalen van kinderen, ik geef voorbeelden. *Ik heb een heel concreet rapport geschreven en er staan heel concrete dingen in.* Na de heftige kritiek van de laatste dagen heb ik mijn rapport nog maar eens gepakt en stukken gelezen. Heel concrete zinnen. Maar ik moet zeggen: de emotie is eruit. En het was misschien wel beter geweest dat ik bij alles wat ik erover verteld heb ook mijn emotie, want die heb ik, erbuiten had gelaten. Ik denk dat dit met een soort rolver-

nen bevredigen zonder in conflict te komen met de ethiek en de wet. Daarom zijn videobanden helemaal zo gek nog niet. Alleen de wijze waarop die banden verkregen moeten worden is zo vreselijk. Er is mij ook ergens verweten dat ik niet wetenschappelijk te werk ben gegaan omdat ik de gesprekken met de kinderen niet op video heb opgenomen. Maar moet je kinderen, die getraumatiseerd zijn omdat wat met hen gedaan is op video werd opgenomen, opnieuw met camera's en lampen confronteren?"

'Abject verhaal'

— *Waarom zijn de aanvallen op u zo fel?*
"Misschien omdat de massahysterie aangevoeld moet worden, maar ik vind dat een abject verhaal. Het felst is de rechtse pers, Elsevier. HP reken ik daar tegenwoordig ook toe. Door wat in Oude Pekela gebeurt is wordt een aantal zekerheden aangetast

gens veel mensen niet voorkomen, en dan is het dus ook niet gebeurd. En journalisten willen er niet intuïnen en dekken zich dus in. Ik kan me dat wel voorstellen.

Waarbij ik mij niks kan voorstellen zijn de geborneerde verhalen dat het hier een gesloten gemeenschap betreft, een beetje achterlijk ook, en niet op de hoogte van wat er tegenwoordig op seksueel gebied te koop is. Ik vind het onvoorstelbaar dat je dat denkt en dat je daarop psychologische beschouwingen baseert."

— *De massapsycholoog prof. Marten Brouwer is bang dat u zelf ook het slachtoffer bent geworden van massale verstandvervalsing.*

"Dat moet dan een hele knappe professor zijn, want hij heeft zich terwille van zijn diagnose niet met mij in verbinding gesteld. Nee, hij moet nog veel knapper zijn, ik denk dat hij een paragnost is. Een nachter persoon zou zo iets eerst eens onderzoeken. Ik vind het een opmerking een hoogleraar onwaardig. Maar ik merk nu in de kranten dat ook collega's worden opgebeld die mij niet in de steek laten. Waarbij sommigen het aannemelijk vinden wat ik gedaan heb, en anderen het, omdat ze niet alle details weten, in het midden laten.

Mijn leidraad is de grootst mogelijke nuchterheid geweest. Je moet kinderen niet vragen: stak die meneer zijn hand in je broekje, lees ik ergens, want dan geef je het antwoord aan. Dat weet ik zelf ook wel, ik heb de kinderen daarom nooit iets gevraagd, ik heb ze alleen laten praten. Ik heb de situatie geschapen waarin ze veilig konden praten. Ik lees in de krant wankele, adviezen en terechtwijzingen van collega's met twintig jaar minder ervaring. Maar ik heb echt alles wat ik hoor toegepast."

Methode-Coby

— *Over de manier waarop u met die hele kleine kinderen moest praten, hebt u overlegd met uw vrouw. Die had een idee en dat heet nu spottend de methode-Coby.*

"Ja, dat lees ik ook, maar de meeste mensen vinden haar idee juist heel aardig. Ik heb een aardige vrouw die mij schraagt in mijn werk, ik heb niet een vrouw die er alleen goed voor is om de telefoon op te nemen en in een mooie jurk mee te gaan naar een promotiefeest. Coby is heel praktisch en is haar loopbaan begonnen in de kinderbescherming. Met haar heb ik erover gepraat hoe je op een veilige manier kleine kinderen praktisch kunt benaderen. Ik heb het daarna wetenschappelijk uitgewerkt. De methode-Mik heet nu smalend de methode-Coby. Maar het is een bijzaak, mijn meeste materiaal heb ik niet van die heel kleine kinderen, maar van de oudere."

— *Maar hebt u zich achteraf de tong niet afgebeten omdat u dit alles zo openhartig verteld hebt, waardoor u heel kwetsbaar werd?*

"Nee, ocht spijt heb ik nergens van. Als eerzaam psychiater heb ik maandenlang in het veen gewerkt. Achterdochtig, maar met open oog voor de waarheid. Van die felle negatieve reacties ben ik echt even kapot geweest. Misschien is wat ik in de publiciteit gedaan heb niet allemaal even verstandig. Maar alles wat verstandig is, is niet altijd wijs. Ik kom alweer aardig bij." □

Margalith Kleijwegt en Jos Slats

De ouders in Oude-Pekela zijn onvermoeibaar. Ze verzamelen tips en trekken die zelf na. In het geniep worden via-via dossiers en bevolkingsregisters gelicht en nummerborden van auto's nagevraagd. Het resultaat is een ingewikkeld netwerk van namen en panden die met elkaar verbonden zouden zijn. In elk huis liggen naast de telefoon blocnotes met talloze krabbels. De laatste aanwijzingen. De ouders moeten er zelf om lachen, zien in dat het een merkwaardige indruk maakt.

Elke aanwijzing, hoe klein ook, nemen ze serieus. Dat dat zinvol is, bleek al in juni van het vorig jaar. Sommige kinderen hadden het steeds maar over 'ziekenauto's' als ze hun vaders en moeders probeerden uit te leggen waar ze mee naar toe waren genomen. Niemand kon dat plaatsen, totdat een van de ouders tijdens een zoveelste zoektocht min of meer per ongeluk verzeild raakte bij De Hongerige Wolf, een afgelegen kroeg in de buurt van het gehucht Vriescheiloo. Achter dat café stond een aantal sloopauto's. Daarbij twee ambulances.

Dit spoor leidde vervolgens naar een al door veel kinderen beschreven pand een paar honderd meter verder. De omachrijvingen van het huis bleken tot in detail te kloppen. Dat de daders misschien niet meer gevonden zullen worden, beseffen de meesten inmiddels wel. Maar dat mensen en met name deskundigen, die zich out of the blue met de kwestie zijn gaan bemoeien, de gebeurtenissen van vorig jaar steeds meer dreigen te bagatelliseren, daartegen zullen ze zich tot hun laatste snik verzetten.

De stemming in het dorp na het bezoek van de minister van Justitie vorige week donderdag is enigszins gelaten. Iets concreets leverde het niet op. "Ze weten niet wat ze met de zaak aanmoeten," zegt een van de ouders. "Ze willen er zo snel mogelijk vanaf."

Toch zou de nu al tien maanden slapende zaak een interessante wending kunnen nemen. Het speurwerk van een aantal ouders leidde vorige week naar een verdacht pand in Bellingwolde, met de auto nog geen kwartiertje van Oude-Pekela. De bewoners waren al in januari van dit jaar met de noorderson vertrokken. Het huis in Bellingwolde werd vorige week maandag door de hypotheekverstrekker ter veiling aangeboden en gekocht door een agrariër die vooral geïnteresseerd was in de bijbehorende stuk-

ken land. Toen hij zijn nieuwe eigendom van binnen ging bekijken, trof hij daar een curieuze verzameling achtergelaten rommel aan: fotorolletjes, injectiespuiten met naald, een doos waarin een videocamera verpakt was geweest, een

Minister Korthals Altes arriveert in Oude Pekela.

warring te maken heeft. Ik bedoel dat het verschil maakt of je als politicus of als kinderpsychiater met de pers omgaat."

— *U had de presentatie terughoudender gedaan als u geen Tweede Kamerlid was geweest en alleen wetenschapper was gebleven?*

"Ja, ik denk dat het dan anders was gelopen. Op het Binnenhof heb ik geleerd tegenover journalisten volstrekt open te zijn, en ik heb daar nooit spijt van gehad. Als kinderpsychiater zou ik waarschijnlijk altijd verhalen zijn blijven houden vol enerzijds-anderzijds. Ik heb me denk ik niet gerealiseerd dat ik nu met heel andere stof bezig was. Stof die de samenleving raakt en allerlei mensen kennelijk ook op hun moraalridersfatsoen werkt."

— *Terwijl Roethof juist u moralisme verwijt.*

"Een domme opmerking voor iemand die gepromoveerd is. Ik snap niet dat hij mij, voordat hij zo iets zegt, niet even belt; hij kent mij uit de Kamer. Een wezenlijk onderdeel van mijn wereldbeschouwing is de overtuiging dat kinderen een erotisch gevoel hebben. Ik ben wel de laatste om een smet op pedofielen te werpen. Ik vind het vreselijk jammer dat zij hun drift moeilijk kun-

over hoe de maatschappij diemt te reilen en te zeilen. Dat is voor sommige mensen moeilijk te aanvaarden.

Daar komt bij dat we hier te maken hebben met niet verklaarbare verschijnselen en een grote massaliteit. Dat moeilijk te volgen verhaal over de clowns. Zelf heb ik nooit gedacht aan massahysterie, wel aan fake. Merkwaardige seksuele dingen gebeuren zonder dat ouders het in de gaten hebben. Later kwam ik erachter dat die clowns slechts een heel kleine rol hebben gespeeld, maar het was wel het eerste verhaal dat bekend werd. Blijft het punt dat ouders niks merken. Dat ben ik ook steeds aannemelijker gaan vinden. Na een ijzige winter was het eindelijk weer eens mooi weer, de moeders waren bezig met de schoonmaak, kinderen speelden buiten op die kronkelende woonerven. Als kinderen, vooral de wat oudere kinderen, langer dan zo'n anderhalf uur weg waren werden ze naar huis gebracht om wat limonade te halen, met de bedreiging dat ze direct terug moesten komen, anders zouden er erge dingen gebeuren. Hun moeder had hen dan weer even gezien. De kinderen vertelden me dat de auto in de buurt bleef wachten. Zo iets mag vol-

REAKTIE OP VN 13
Oude Pekela VN 23

At a time when I. and many of my colleagues are speaking out critically against the mass hysteria which is occurring in Oude Pekela, your paper prints a feature article lending further credence to the

phenomenon. As has been pointed out, horrified panic reactions on the part of parents and poorly trained professionals has the capacity to magnify the children's trauma and to create it where it does not exist. The most important thing for the welfare of the children is to calm down their parents. Your article, like Dr. Mik with his clumsy moral indignation, and Korthals Altes with his political opportunism, is guilty of adding fuel to the fire.

Furthermore, you are inaccurate in your reporting (VN 13-2). Dr. Mik was criticized for believing stories which he should have recognized as fantasy. He was criticized for using methods which are known to generate these kinds of fantasies. Had he read the literature he would have known that American stories, including infant murders and Satanic rituals, have been discredited.

The social origins of mass hysteria find their roots in communal fears. By printing such an article you are fouling the minds of your readers with needless anxiety and misinformation. You are creating the foundations of the next Oude Pekela tragedy.

Amstelveen BENJAMIN ROSSEN

NRC 13
Er zijn kwesties van de dag, van de week, van de maand, en van het jaar. Duurt het langer dan is het geen kwestie meer, maar iets waarmee wij, zoals de onbegrijpelijke uitdrukking luidt, 'mee moeten leren leven'. Wie dat niet leert heet gek.

Er zijn kwesties waar opinies op elkaar stuiten, en er zijn kwesties waar feiten tegen elkaar botsen. Opinieverschillen zijn onoplosbaar, en daarom kan iedereen er gelukkig steeds weer een steentje bijgooien. Ruzies over feiten zijn helaas wel eens op te lossen, en laten dan een zure smaak na.

De kwestie-Oude Pekela, om er een neutrale plaatsnaam aan te geven, onttrekt zich aan deze categorieën. Hoe lang geleden is het al niet gebeurd? En, geef het toe: u was het al weer vergeten. Dat is juist het verwijt van de inwoners van Oude Pekela. Het vreet als een veenbrand onder de grond, en laat zo nu en dan omhoog. Wat tijdsduur betreft is de kwestie niet in te delen.

Is het een kwestie van tegengestelde opinies of van feiten? Dat is een kwestie van opinie, zo stel ik als feit vast. Er zijn mensen die 'er in geloven' met alle irritante bijverschijnselen van elk geloof. Daarvoor treedt de EO op, die veel olie op de veenbrand werpt. En er zijn mensen die 'er niet in geloven' met alle irritante bijverschijnselen van elk geloof. Daar is de representant de Haagse Post, die ook al benzine op de brand wierp.

Beide obsessies berusten op denkfouten. De EO heeft het voortdurend over 'pornografie' (waar ze al jaren actie tegen voert). Maar de essentie van pornografie is juist dat ze aan de fantasie van een schrijver ontspruit, en deze schrijver dus geen enkele wandaad hoeft te begaan; buiten die van het durven opschrijven van wat hij verzon. De markies van Sade kon je tussen dikke muren opsluiten, maar zijn fantasie raasde voort. En omgekeerd: het rapport van professor Mik zou het op de pornografische markt goed doen. De EO strijdt tegen pornografie, maar het is onduidelijk wat ze

DENK NA (Z13/2)

Uw columnist H. Brandt Corstius suggereert dat de Haagse Post in zake Oude Pekela 'benzine op de brand wierp' als representant van de mensen die 'er niet in geloven', 'met alle irritante bijverschijnselen van elk geloof'. HP zou de kwestie hebben weggeblazen 'als een geval waar een sjamaan heksen toverde in een achterlijk dorp'.

Met het bewuste artikel (HP 6-2-88) vóór mij tart ik uw columnist aan te wijzen uit welke passage het door hem gehaalde 'ongeloof' blijkt. Mijn — of HP's — persoonlijke geloof in wel of geen kinderlokkers komt nergens aan de orde, omdat het er in de context niets toe doet. Vertrekpunt is hetgeen de officiële woordvoerder M. Wachmeester mij ter plaatse meedeelde: a) De kwestie-Oude Pekela is zo langzamerhand tot een religie geworden. Je hangt haar aan of niet. Wie er niet onvoorwaardelijk in geloof hoort er niet bij. b) De verhouding gelovigen/ongelovigen in de eigen regio is naar schatting 50/50. c)

Naar zijn mening is er wel iets gebeurd, maar op beperkte schaal: misschien met in totaal 15 kinderen. HP trekt deze gematigde geloofsvisie van de gemeentelijke voorlichter niet in twiifel. Het artikel mondt uit in een onderzoek naar de publiciteitsescalatie omtrent Oude Pekela in de periode 21-30 januari jl. met inbegrip van de politieke en ideologische achtergronden, een analyse die welhaast onontkoombaar tot een zekere relativisering moest leiden.

Ook hier betrof het weer het maken van onderscheid tussen feit en fictie. Uitgaande van de door hem ontdekte regel 'het ergste feit is altijd waar' profeteert Brandt Corstius dat het zwartste rapport van professor Mik minstens de waarheid zal blijken. 'Er zijn erge dingen gebeurd in Oude Pekela.' Wij zullen 'ermee moeten leren leven'. De column herhaalt tot besluit: 'Wie dat niet kan leren, die noemen wij gek.' Nu zou ik inderdaad nog eerder geloven dat er niets gebeurd is in Oude Pekela, dan dat uitgerekend uw columnist tot de true believers behoort die als ultieme consequentie ketters een isoleercel toewensen. Maar omdat ik het met hem eens ben dat er in de omstreden kwestie geen behoefte bestaat aan fabula doch aan facts, blaas ik als auteur van de gewraakte HP-coverstory toch graag de benzinedamp weg die bij sommige lezers van zijn rubriek allicht zou blijven hangen.

P. Hofstede
Groningen

FACTA NON FABULA

H. Brandt Corstius

daarbij aan Oude Pekela heeft. De propagandisten van 'massahysterie' zijn even blind. Hieraan ontbreekt, zo valt direct op, de massa, want zo kan men de groep ouders in Oude Pekela toch moeilijk noemen. Het zou massahysterie worden als na Oude Pekela dezelfde verhalen zouden komen uit Oldenzaal, Over-schie en Ootmarsum, maar dat is nu juist niet gebeurd. Waarom zouden we in dit geval afwijken van wat altijd gebeurt wanneer burgers een misdaad aangeven? Onderzoeken; en als er geen daders te vinden zijn, ophouden met onderzoeken. Dat is heel onbevredigend. Maar het is nog veel onbevredigender met het verhaaltje te komen dat het 'dorpshysterie' is.

Het treurige is dat er kennelijk geen hoge persoon, in dorp, provincie of staat, op het juiste moment het juiste geluid kon laten horen. Dat komt misschien door de dubbelrollen die de autoriteiten hier spelen: De huisarts in het dorp is tegelijk aanklagende ouder (en deed mij, maar dat betekent niets, denken aan de vrouwelijke arts die een paar maanden geleden alle ouders van een Engels plaatsje van kindermishandeling beschuldigde). De psychiater in de provincie is tegelijk zedepreker, ja zelfs volgens een collega aan de 'Onder Professooren'-universiteit een sjamaan (en deed mij, maar dat betekent niets, denken aan dat andere D'66 Kamerlid Imkamp met zijn vreemde zorgen

over onze zedelijke toekomst). De minister van justitie in het land is tegelijk gewiekst vvd-politicus (en deed mij, maar dat betekent niets, denken aan zijn voorganger Van Agt die in de Kamer zo onsmakelijk over abortus kon oreren, en aan wie je zag dat hij op die abortus een glanzende politieke carrière wilde bouwen). Niet twee, maar vier paarden trekken minister Korthals Altes in tegengestelde richtingen. Ten eerste moet hij als vvd-politicus de angst voor de misdaad aanblazen, ten tweede moet hij als verantwoordelijk justitieminister de misdaad ook weer verkleinen, ten derde moet hij van zijn intens-fatsoenlijke partijgenoten het klagen over de kinderpornografie toejuichen, maar ten vierde heeft hij de Amerikanen wijsgemaakt dat wij wel porno verhandelen, maar niet produceren.

In kwesties die niet op opinies, maar op feiten teruggaan heb ik een simpele regel ontdekt die tot nu toe altijd opging: het ergste feit is waar. Of het nu om Weinreb, Bernhard, Aantjes, of Waldheim ging, er wordt (vaak door de verdedigers) een onderzoekscommissie ingesteld, en die komt met een rapport dat nog erger is dan je al vermoedde.

Volgens deze regel zal het zwartste rapport van professor Mik minstens de waarheid blijken. Er zijn erge dingen gebeurd in Oude Pekela.

En wat volgt daar dan uit? Moeten we met de EO eisen dat naaktbladjes verboden worden, evenals alle seks buiten het huwelijk? Moeten we met de Haagse Post de kwestie wegblazen als een geval waar een sjamaan heksen toverde in een achterlijk dorp? Nee, twee maal nee. Onze reactie zal moeten zijn dat deze misdaden, voor zover wij weten, zeldzaam zijn, en dat we 'ermee moeten leren leven'. Wie dat niet kan leren, die noemen wij gek.

En een auto in alle kleuren van de regenboog

Waarheid of verzinsel, massapsychose of een realiteit in het hedendaagse „Nederland van de kinderporno"? De zaak-Oude Pekela houdt de meningen scherp verdeeld. Wat is er gebeurd, hoe betrouwbaar zijn kinderen als getuige en: waarom zijn er niet meer „Oude Pekela's" ontstaan? Een terugblik op de opzienbarende ontucht-affaire in het Groninger veenkoloniale dorp.

OP ZATERDAG 9 mei 1987 kreeg de rijkspolitie van Oude Pekela de eerste aangifte in de ontucht-zaak: twee jongetjes zouden seksueel misbruikt zijn. Dat moest verschillende keren zijn gebeurd, gedurende enkele weken in april en begin mei. En dan met name in de paasvakantie. Nog voor er van die aangifte sprake was, gonsde het in Oude Pekela al van de geruchten.

De daders — minstens vier, maar mogelijk meer, zowel mannen als vrouwen — zouden volgens de verhalen ongeveer als volgt te werk zijn gegaan. De kinderen werden in de directe omgeving van hun woning in personenauto's of bestelbussen meegenomen. Om ze mee te krijgen werd ze ijs en snoep beloofd. Ze werden steeds naar bepaalde panden in en om Oude Pekela gebracht waar ze aan seksuele spelletjes moesten meedoen, maar ook aan regelrechte seksuele mishandelingen zouden hebben blootgestaan. Ze hadden het over felle lichten, lampen op palen en het elkaar zien op televisie. Ook waren er kinderen die vertelden dat ze „vieze drankjes" moesten drinken of pilletjes moesten slikken, en was er sprake van „prikjes".

De bekende clowns, die als kinderlokkers zouden zijn opgetreden, komen in de rapportage die de Groningse hoofdofficier mr Blok later voor (onder meer) journalisten maakte, terug wanneer hij zegt dat „de seksuele handelingen soms in carnavaleske situaties werden gepleegd".

In de eerste week volgend op de aangifte van 9 mei liep het aantal meldingen op tot tien. Het ging steeds om kinderen van drie tot zeven jaar. Pas later bleken ook oudere kinderen tot een jaar of twaalf erbij betrokken te zijn geweest. In de weken daarop liep het aantal kinderen, dat mogelijk seksueel misbruikt was, verder op tot ongeveer zeventig.

'ALLICHT DAT ER TOCH EEN VAN DE VIJFTIEN'S AVONDS AAN TAFEL HAD GEZEGLD: 'D'R WAS EEN CLOWN'

NRC 13

Rita Kohnstamm

Het treurigste vind ik eigenlijk dat de ouders in Oude Pekela niet blij kunnen zijn dat met hun kinderen misschien toch niet die vreselijke dingen zijn gebeurd, als waar zij bang voor waren. In een overzichtsartikel over hun eigen ervaring als kinderpsychiaters beschrijven Elissa Benedek en Diane Schetky in een recent nummer van het Amerikaanse *Journal of Child and Adolescent Psychiatry* in het kort ook precies dit verschijnsel: als de verdenkingen ongegrond blijken, zijn veel ouders opgelucht. Maar niet allemaal. Er zijn er ook die feller worden. Het móét gebeurd zijn. Zij halen er andere deskundigen bij en zeggen over meer bewijzende kennis te beschikken dan zij tot nu toe vertelden. Precies als in Oude Pekela dus. Waarbij het gegeven dat het daar een groep ouders betreft versterkend kan werken. En dat alles 'disregarding the traumatic effect on the child', zoals Benedek en Schetky eraan toevoegen.

En er is toch wel reden om opgelucht te zijn. Als het is gegaan zoals aanvankelijk beschreven - veel kinderen in groepjes tegelijk in auto's met clowns en ballonnen - dan kan er in een half uur, drie kwartier uit en thuis niet veel meer zijn gebeurd dan wat vluchtig gevoezel. Als het echt om schandelijke video-opnames is gegaan (al dan niet macaber), zijn er waarschijnlijk maar een paar kinderen bij betrokken geweest. Dat is erg genoeg, maar zolang het niet je eigen kind is net iets minder erg. Zo ben je wel als ouders. Bovendien kan men weten dat politie en justitie in het noorden alert zijn op zulke criminelen, die een individueel kind onder dwang en door herhaling medeplichtig maken, zodat het thuis niets durft te vertellen. Een vorm van het verdeel en heers principe plus

angst voor straf van thuis. Zo'n kind is immers niet slechts uit onwetendheid een keer meegegaan, maar een tweede keer of meer teruggegaan. Kom daar thuis maar eens mee aan. Criminelen zijn soms pervers slim. Daarom kijken ze waarschijnlijk ook wel uit om te werken met halve schoolklassen. Zulke groepen kinderen heb je niet in de hand. Individuele kinderen kun je manipuleren. Gelukkig is in de afgelopen tijd gebleken dat dergelijke criminelen ook in Groningen worden gearresteerd en dat de betreffende kinderen door deskundige hulp worden opgevangen. Ook wat dat betreft is Groningen goed voorzien.

De clown-busje-ballonnen variant is al op veel manieren aangevochten. Men heeft daar geen psychologie voor nodig. Maar iets vanuit de psychologie toevoegen kan nog wel. Tijdens een radioprogramma over deze kwestie zei H.J.A. Hofland enigszins verwijtend tegen mij dat er te veel over de kinderen werd gesproken, zonder te letten op individuele verschillen. Het ging op dat moment over de verhalen die kinderen achteraf vertelden, toen de emoties in het dorp al welig tierden. Daarom was ik het niet helemaal met hem eens, want uit experimenten is gebleken dat bij moeilijke of emotionele onderwerpen en situaties kinderen in hetgeen ze zeggen naar elkaar toe trekken. Individuele verschillen komen minder tot gelding. Reden dus voor wie achter een waarheid wil komen om groeps- en kringgesprekken te vermijden. Daartegen is in Oude Pekela gezondigd. Hofland heeft echter wel gelijk als het gaat om het 'meegaan'. Als het gegaan is zoals men denkt, rook geen kind immers onraad bij het langkomen van het busje. Integendeel, het was een verleidelijk vrolijke boel. Dan hebben individuele verschillen hun kans. Als we ons houden aan het aantal van de artsen Jonker: in totaal 90 kinderen gedurende de Paasvakantie, dan moeten er op basis van psychologi-

ILLUSTRATIE JOCE BLOK

sche verschillen toch minstens negen zijn geweest, die er wel bij waren, maar die niet zijn meegegaan. Door temperamentsverschillen: bang, verlegen, gauw maken dat je wegkomt. Door sociale verschillen: het buitenbeentje wordt weggeduwd: 'Nee, jij mag niet mee.' Door verschillen in gezinsklimaat: 'Dat mag ik niet van mijn moeder.' Voeg daarbij de niet psychologische, maar praktische redenen van verandering: 'Nee, ik moet dadelijk naar m'n oma,' of het kind dat nu juist op het moment van instappen heel nodig een plas

moet. Tenslotte nog het kind bij wie het busje min of meer voor de deur staat en dat even binnenholt: 'Mam, ik ga met de clown mee.'

Het wonderlijke is nu dat dan geen van die, zeg vijftien kinderen, die wel bij het komen aanrijden van het busje aanwezig waren, maar niet meegingen, daar thuis iets over zeiden. Het ging toen immers nog steeds niet over iets engs. En zo veel gebeurt er nu toch ook weer niet in Oude Pekela, dat een kind door overdaad bevangen niet weet waar allemaal over te praten. Allicht dat

er toch een van de vijftien 's avonds aan tafel had gezegd: 'D'r was een clown.'

Zoals het ook wonderlijk is dat geen van de acht- en negenjarige iets van de buurt heeft herkend waar naartoe gereden werd. In een dorp hebben kinderen van die leeftijd vaak veel bewegingsvrijheid. Hun ecologisch netwerk is al aardig uitgebreid en beperkt zich niet tot het eigen straatje. De Amerikaanse psychologe Brenda Bryant kwam door 170 buurtwandelingen met individuele kinderen van zeven en tien jaar veel over hun eigen leven buiten het gezin te weten. Gezien de beperkte tijd (zie boven) kan men nooit ver weg zijn gereden. Een kind moet toch de molen, het voetbalveld, de ophaalbrug, het geheime bos, het huis van oom Klaas met de papegaai of wat dan ook hebben herkend.

De klinische ervaring van praktijkpsychologen is in dit soort zaken belangrijk. Maar de ontwikkelingspsychologische tak van de experimentele functiopsychologie kan waardevolle aanvullingen geven. Niet alleen bij zedenmisdrijven, maar ook als het gaat om kinderen als getuigen in het algemeen. Hetzij dat zij slachtoffer waren, hetzij toeschouwer.

Door hun oog voor detail kunnen kinderen belangrijke getuigen zijn, die net dat ene belangrijke element aan een bewijsvoering kunnen toevoegen. Volwassenen schiften tijdens een waarneming onwillekeurig datgene wat voor het begrijpen van een situatie relevant is en wat niet. Voor kleuters en de jongste schoolkinderen is die afweging er in veel mindere mate. Alles is zo ongeveer evenwaardig. Een onnozelen detail kan op die manier net zo veel aandacht krijgen als de kern van het gebeuren. In het eerste verslag wat zij doen komen zulke details meestal meteen naar voren. Als kinderen aanvankelijk alleen in globale termen praten en pas in de loop van een serie gesprekken met details komen, is de kans groot dat zij het gebeurde alleen van horen zeggen kennen.

Ook over de werking van het geheugen bij kleuters is wel het een en ander bekend. Bij mensen wordt bijvoorbeeld verschil gemaakt tussen het episodisch en het semantisch geheugen. Het eerste is min of meer te omschrijven als datgene wat automatisch wordt geregistreerd, veelal woordloos in beelden. Het laatste betreft datgene waaraan bewust een bepaalde betekenis wordt toegekend en dat in zinvol-

le samenhang met wat al in het geheugen aanwezig is wordt opgeborgen. Taal is daarbij essentieel. Kleuters beschikken nog niet over een ruime woordenschat en een genuanceerd begrip-penapparaat, waardoor zij veel van wat zij waarnemen niet in zinvolle samenhangen kunnen plaatsen. Veel in hun geheugen is slechts episodisch. Dat is geen bezwaar zolang men hen maar niet van alles gaat vragen met het oog op precisie, want dan moeten die losse beelden opeens alsnog met behulp van woorden aan elkaar worden gebreed. Het is dus niet zo dat een kleuter in het wilde weg gaat zitten fantaseren, maar hij moet gaten opvullen (suggesties zijn hem dan ook welkom). Zo kan in de loop van een verhoor wel een verslag ontstaan met een zekere logica, maar een feitelijke weergave is het dan niet.

Als het gaat om getuigen is gezichtsherkenning belangrijk. Kleuters blijken daarin minder accuraat te zijn dan volwassenen. Althans in laboratoriumexperimenten. Die staan natuurlijk ver af van traumatische ervaringen. Daarom deden Goodman en Hirschman onderzoek onder drie- tot zesjarige, die werden ingeënt. Levensrecht en voor velen mild traumatisch. Na een week was er een grote achteruitgang in het bij een *photo line up* aanwijzen van degene die de injectie had gegeven. Dezelfde onderzoekers stelden vast dat kinderen onmiddellijk na het gebeurde aardig accuraat konden vertellen en zich verzetten tegen suggestieve vragen (de vijf- en zesjarige zoals verwacht beter dan de drie- en vierjarige), maar dat de suggestibiliteit wel groter is naarmate de herinnering zwakker is.

Daar schiet je dus weinig mee op, want juist bij weinig spontane herinnering wordt meer doorgevraagd en is de kans op suggestieve vragen groter. Daarbij voegt zich het verschijnsel, geconstateerd door onder anderen Dale, dat als een kind in een eerder gesprek 'ja' heeft gezegd op een suggestieve vraag, hij het twee weken later spontaan blijkt te hebben opgenomen in zijn eigen versie. Een volgende ondervrager kan zich daarop verkijken. Aansporingen bevatten snel suggesties. Niet moedwillig, maar het zit in kleine nuances. In een vergelijkbaar sekschandaal in Amerika zei een kind dat gedetailleerde mishandelingen had verzonden, toen de zaak uiteindelijk was opgehelderd: 'I could tell what they wanted me to say by the way they asked questions.' Bekend geworden is het

onderzoek van Elisabeth Loftus. Een voorbeeldje dat trouwens evengoed voor volwassenen als voor kinderen geldt. Laat een filmpje zien waarin geen hond voorkomt en vraag sommigen na afloop: 'Heb je de hond gezien?' en anderen: 'Heb je een hond gezien?' Op de eerste vraag zullen er meer met 'ja' antwoorden. Kennelijk wordt die vorm opgevat als een bewering: 'Er was een hond, heb jij hem ook gezien?' Verander 'hond' in 'clown' en iets wordt begrijpelijk. Het zou onzinnig zijn de ouders in Oude Pekela te verwijten dat ze geen rekening hebben gehouden met zulke subtiele verschillen. Ouderschap is geen vak.

VERVOLG NRC
13

Anders gesteld is het echter met de huisartsen Jonker uit het dorp.

Zij horen enig ontwikkelingspsychologisch inzicht te hebben en dat hebben zij niet. In *Elsevier* van 6 februari stond tenminste dat heer Jonker enkele jaren geleden groot alarm heeft geslagen toen een paar kleuters op de speelplaats blijk gaven van seksuele nieuwsgierigheid. Diezelfde dokter heeft echter niet gearzeld ruim vijftig peuters en kleuters anaal en vaginaal te laten onderzoeken op een moment dat dat nog lang niet opportuun was! Zo'n onderzoek is uiteraard belastend voor een kleuter. Daarom is men terughoudend. Soms is het nodig als uiterste bewijsvoering of op medische gronden. Volgens Benedek en Schetky is er geen enkele haast als het vermeende delict langer dan 72 uur geleden is (en men dus geen semen kan constateren) en als er geen kans op zwangerschap is. Het is heel belangrijk zo'n onderzoek goed voor te bereiden, er alle tijd voor te nemen en vooral ook in te passen in een onderzoek van top tot teen, 'to deemphasize the sexual aspects of the exam'.

Ik weet niet hoe het gesteld is met de medische bezetting in het ziekenhuis van Winschoten. Misschien is er overcapaciteit. Maar waarschijnlijk is dat vijftig kinderen toch een te grote aanslag op de beschikbare tijd betekenden, waardoor het behoedzaam omzeilen van al te veel seksuele nadruk niet altijd gelukt zal zijn. Het puriteins denken maakt soms wonderlijke afwegingen. ■

Verschijselen van massahysterie betreffen vaak lokale affaires

De deining in Oude Pekela in verband brengen met massahysterie, dat doen verschillende deskundigen niet gemakkelijk. Daarvoor is de term te veel beladen. Prof. dr M. Brouwer wil echter wel nader op dat begrip ingaan.

VK 20

Nederland is eigenlijk best een aardig land. Als er sensationele berichten loskomen over massale ontucht met kinderen in Oude Pekela, dan zijn er toch enkele mensen die het hoofd koel houden. De burgemeester, de plaatselijke politie en de officier van justitie nemen de aangiften serieus, maar laten zich niet overdonderen.

Ook zijn er deskundigen bereid in de

media te laten weten dat zij twijfels koesteren. Rita Kohnstamm bijvoorbeeld, in *Het Capitoel* van 7 februari en in *NRC/Handelsblad* van 13 februari. Onno Wiegman bijvoorbeeld, in de *Volkskrant* van 13 februari. Zij spreken over paniek, geruchtvorming en „rondzingen”. Kortom, collectieve meningen die niet op feiten berusten.

Desondanks doen deze zelfde deskundigen toch wat moeilijk over de betiteling „massahysterie”. Deze term werd door ondergetekende inzake Oude Pekela voor het eerst gebruikt in juni 1987, met de nodige reserves. Immers, het Nederlandse taalgebruik kent aan het woord „hysterisch” nogal wat negatieve bijbetekenissen toe. Echter, het is in de studie van het collectieve gedrag een vrij algemeen aanvaarde technische term.

Als we het standaardwerk van Neil Smelser (*Theory of Collective Behavior*) nalezen, dan zien we dat het ontstaan van „hysterische” meningen de basis vormt voor alle vormen van massagedrag. Het is volgens Smelser zelfs bij uitstek de basis voor het ontstaan van paniek. En het is de meest elementaire vorm van „generalized belief” (oftewel gerucht).

Op zichzelf is dit niet meer dan een woordenkwesje. Maar misschien is de reactie op zulke woorden wel tekenend voor de collectieve situatie waarin wij ons thans bevinden.

Om eens wat te noemen: het verhaal over Oude Pekela in de *Volkskrant* (13 februari) werd op de voorpagina aangekondigd met: „Waarom zijn er niet meer 'Oude Pekela's' ontstaan?”

Wiegman constateert dat het een lokale zaak is gebleven. Alleen al op grond daarvan vindt hij — zoals geciteerd door de *Volkskrant* — „een behoorlijke dosis scepsis bij de buitenwacht een passende reactie op het gebeuren daar.”

Merkwaardig genoeg heeft Brandt Corstius (in zijn column „Denk na” in *NRC/Handelsblad*) geen last van scepsis. Hij schrijft: „Het zou massahysterie worden als na Oude Pekela dezelfde verhalen zouden komen uit Oldenzaal, Overachie en Ootmarsum, maar dat is nu juist niet gebeurd.”

Verstandsvetrouweling

Uit de vakliteratuur blijkt evenwel het volgende. Massahysterie (of massale verstandsvetrouweling, voor wie dat een aangenaamere terminologie vindt) is in heel veel gevallen een lokale affaire.

Het gaat erom, dat de plaatselijke formele (of informele) autoriteiten toelaten, of zelfs aanmoedigen, dat er wordt gezocht naar daders van vermeend (maar niet bewezen) wangedrag. Gebeurt dat, dan treedt er een spiraal van rondzingen en verdachtmakingen en paniek op. Een massaverschijnsel in een kleine plaats (hoewel, met zo'n 8000 inwoners is Oude Pekela ook weer niet zo klein).

Of zoiets zich uitbreidt naar elders, hangt grotendeels van de houding van de autoriteiten aldaar af.

Wat weet de kritische buitenwacht nu concreet over Oude Pekela? Om te beginnen is er het opmerkelijke optreden van het plaatselijke huisartsen-echtbaar Jonker, dat al een paar jaar geleden groot lawaai trachtte te maken over „seks-spelletjes van kinderen onder elkaar”. Toen lukte dat niet; maar de recente „affaire” gaf ze een nieuwe kans om zich te profileren (met eigen kinderen nog wel).

Vervolgens kwam de half-plaatselijke half-deskundige Mik met een geheim rapport, en met veel openbaar misbaar. (Voor de goede orde: schrijver dezes is ook half-plaatselijk en hetzelfde geldt voor Rita Kohnstamm).

Het is een nog niet opgehelderde zaak, wie in feite Mik heeft uitgezocht voor deze taak. Blijkens de uitlatingen van de Leeuwarder procureur-generaal Addens was die het dus niet.

Minister Korthals Altes dan soms? Hij ging in ieder geval op tamelijk ongebruikelijke wijze naar Oude Pekela, onder andere om de verontruste ouders toe te spreken (en dat hadden zij ook getoest). Dat was inbreken in de gewone gang van zaken; hoe elegant de minister ook mag hebben getracht om dat toe te dekken.

Amerika

Men zou kunnen vermoeden dat daar ook een internationaal aspect aan zit. In Amerika is al enkele jaren een flink verspreide massahysterie aan de gang over kinderpornografie en pedofilie. Een soort van „morele paniek” (voor diegenen die het moeilijk hebben met het woord „hysterie”).

De feitelijke gegevens bewijzen dat het slechts om een miniem probleem kan gaan, maar vele autoriteiten blazen het buiten proporties op. Daarbij wordt Nederland (naast Denemarken) als belangrijke bron van productie genoemd.

In dat kader zijn er — met toestemming van onze minister van Justitie — Amerikaanse „under-cover agents” actief in Nederland, terwijl tegelijkertijd Nederlandse politiemensen in Amerika worden geschooild in het opsporen van „porno-industrieën”.

In 1986 bleek dat de directeur van het „Children's Institute International” in Californië zijn ondervragingen van zogenaamd gemolesteerde kinderen deed in een clownscostuum. In dat licht is de affaire Oude Pekela vrijwel een „godsend”. De vraag is alleen: is nu Korthals Altes de desbetreffende god? Of zit er een supergod in Amerika? Ik zou willen dat Brandt Corstius daar eens goed over ging nadenken.

MARTEN BROUWER

Hoogleraar massapsychologie en openbare mening aan de Universiteit van Amsterdam.

ANET BLEICH

Clowns

VK 17

MET VROLIJK beschilderde gezichten stapten ze uit de witte melkbus. Vroegen de kinders of ze zin hadden een eindje mee te gaan. Wie zou zich zoiets leuks en spannends laten ontgaan? Maar de voorstelling viel tegen. Gillende baby's. Ongenode liefdesbetuigingen. Sado-masochisme zonder spelregels. Niet de clowns acteerden, maar de kleine gasten. Een omkering van alle waarden.

Is dit een nabespeeling van het carnaval? Alweer Oude Pekela? Allemaal niet waar, zeggen de deskundigen. 't Is maar fantasie. Gelukkig.

Neem die oude potsenmaker uit Wenen. Heeft er ook echt een gezicht voor, vind ik. Zou makkelijk kunnen invallen voor meneer Aart uit Sesamstraat. Beetje rooie verf op z'n neus: klaar! Waarom is hij zo grappig, deze W.? Vanwege de omkering, natuurlijk. Heeft hij wel eens een leugentje verteld? Hoe komen we erbij. „Er werd tegen mij gekonkeld en gelogen”, zegt hij. „Mijn aanklagers noemden mij een moordenaar.” Terwijl hij toch altijd alleen zijn plicht deed. Was hij soms betrokken bij het verhoor van gevangenen die na afloop werden doodgeschoten? Het tegendeel is waar, heeft W. onthuld. „Zonder genade werd ik dag na dag over gebeurtenissen verhoord, die zich veertig of meer jaren geleden hebben afgespeeld.” De tranen rollen me over de wangen.

Heeft de maagd Austria zich — zelfs al vijftig jaar geleden — in een vlag van orgastische euforie overgegeven aan die kleine rattenjager met de snor? Welnee, zegt W., en hij kan het immers weten, de wereld was verantwoordelijk voor deze Anschluss. Kijk, dat noem ik nog eens vakmanschap. Die man moet bijven — wees gerust, dat doet hij ook — zo'n grappenmaker vind je niet meer gauw.

„Toen kwam datgene dat ik bij vergissing plichtsvervulling heb genoemd.” Is het nog steeds W. die we horen? Ach, vergissen is menselijk, niet waar? Maar wacht, ik zie op de video een ander beeld. Een veld, ergens in de zon. De aarde is wat omgewoeld. Ik zie soldaten schoffelen. Hé, wat? Zijn ze veertig jaar of meer na dato — ja, meer — Babi Yar aan het naspelen, het Duitse massagraf voor Oekraïense joden. Maar wat spreekt die jongen dan die uit het graf is opgestaan? Arabisch?

De generaal heeft nachtmerries, vertelt hij. Levend begraven is bepaald geen plichtsvervulling. (Zie je wel dat die soldaat het per vergissing zo genoemd heeft?) Heel anders dan handen afhakken, natuurlijk. Oh pardon, ik maak alweer een fout. Handen afhakken is, meen ik, islamitisch. Handen stukslaan is, heb ik begrepen, joods.

Ze hebben me zo netjes trachten op te voeden. „Edel sei der Mensch, hilfreich, und gut.” Goethe's wijsheid in mijn pot-zie-album. Maar waarom heeft niemand me gewaarschuwd tegen clowns?

Oude Pekela gooit alle 'viezeriken' op één hoop

Door John Luijs

In de media vallen regelmatig de begrippen incest, gewelddadige seksualiteit en pedofilie en helaas worden ze zeer vaak in één adem genoemd. Het verschijnen van de voorzitter van 'Martijn', de belangenorganisatie van pedoseksuelen, op de televisie en 'Oude Pekela', de plaatsnaam die een zeer beladen betekenis heeft gekregen, worden op onjuiste manier met elkaar in verband gebracht. Toch is er in beginsel een essentieel verschil tussen wat in Oude Pekela gebeurd schijnt te zijn en dat wat we onder pedoseksualiteit dienen te verstaan. Op het moment dat het zelfbeschikkingsrecht van kinderen wordt aangetast, kan niet meer over pedoseksualiteit worden gesproken, maar moeten termen als aanranding, misbruik en verkrachting worden gehanteerd.

Onder incest wordt meestal het gewelddadige seksuele contact van een ouder en een kind, meestal vader en dochter verstaan. Dat er echter ook andere vormen van 'bloedschande' bestaan, die niet gewelddadig zijn en dus het zelfbeschikkingsrecht van eenieder onaangetaast laten, lijkt geen twi- fel. En wat zou daar tegen kunnen zijn, behalve uit een levensbeschouwelijke hoek? Daarmee wil gezegd zijn dat niet incest op zich zelf verkeerd is, maar dat de aantasting van het zelfbeschikkings-

recht is te veroordelen. Echter: zowel incest als pedofilie wordt door velen principieel afgewezen als waren zij te allen tijde verkeerd.

Voorstellingsvermogen

'Oude Pekela' is een bijzonder geval. Niet alleen door het feit dat (helaas!) amper bekend is wat er met kinderen werd uitgevoerd, maar ook doordat opvoeders, politie en media blijkbaar niet weten hoe ze met de materie moeten omgaan. Het zou kunnen zijn dat de schade die de kinderen is berokkend meer door de publiciteit en ophof over het misbruik dan door het misbruik zelf is ontstaan. Let wel: dit zou kunnen.

Veel mensen gaan er van uit dat gewelddadige seksualiteit het enige is dat met kinderen mogelijk is. Ze kunnen zich niet voorstellen dat er seksualiteit tussen kinderen en volwassenen mogelijk is, waarin het voor beiden heerlijk toegaat. Dat dit contact niet met dat van twee volwassenen mag worden vergeleken, spreke voor zichzelf. Dit geldt niet alleen voor het geestelijke, maar ook voor het lichamelijke contact. Zo zal cotus niet of zelden voorkomen. Dat wil echter niet zeggen dat het contact minderwaardig is. Waarom ook? Als ze er beiden voor kiezen, is dat toch hun zaak?! Of

kunnen volwassenen zich niet voorstellen hoe ze met kinderen kunnen knuffelen en seksueel bezig zijn? En de gedachtengang dat de volwassene altijd de baas is getuigt ook van gebrek aan fantasie en ervaring.

De afkeuring van pedoseksualiteit en de koppeling van pedoseksualiteit aan verkrachting en misbruik berust dan ook niet alleen op afwezigheid van bezinning, maar ook op gebrek aan kennis over en inzicht in seksualiteit in het algemeen en dat van kinderen in het bijzonder.

Twijfel

De jaren zestig hebben dan wel een golf van meer openheid over seksualiteit teweeggebracht, om de mentaliteit over seksualiteit te veranderen van een negatieve naar een positieve instelling is meer nodig. De meeste pedofielenhaters willen zich niet (laten) informeren. Hun afkeer tegen het verschijnsel pedoseksualiteit is daarvoor te groot. Waarom houden mensen zo hardnekkig aan hun schijnzekerheden vast? Het is voor hen bedreigend dat kinderen wel degelijk een eigen vorm van seksualiteit bezitten en dat zij het

wel spannend en leuk vinden om met volwassenen seksualiteit te beleven.

Stel dat 'bescherming' van kinderen tegen seksualiteit met volwassenen net zo schadelijk blijkt te zijn als of misschien wel schadelijker dan het (krampachtig) onderdrukken van seksualiteit. Dat zou betekenen dat men zelf een 'verkeerde' opvoeding meegeeft. Als opvoeder moet men keuzes maken en of die keuzes goed of slecht worden bevonden, kan de toekomst alleen uitwijzen. De faalangst van ouders is echter groot: ze doen alles om hun kinderen zo goed mogelijk tegen vreemde invloeden te 'beschermen'. Het lijkt me niet juist kinderen van seksualiteit met ouders (en omgekeerd) te weerhouden, zonder dat daar goed over is nagedacht en rekenschap is afgelegd over de bestaande vooroordelen. Onderzoek kan hierbij helpen. Het zou wel eens kunnen dat door het ontbreken van seksualiteit in de kindertijd met volwassenen ertoe leidt dat men later als volwassene niet met kinderen seksualiteit beleeft en er zijn kinderen voor wil 'beschermen'. Die kinderen zullen later als volwassene de kringloop vol maken.

Dat seksualiteit van volwassenen met kinderen iets anders is dan seksualiteit met volwassenen wil hier niet bestreden zijn. Onderstreept moet worden dat volwassenen een bijzondere verantwoordelijkheid hebben jegens kinderen en hun seksualiteit. Het is

en blijft verkeerd als kinderen (en volwassenen!) tot iets gedwongen worden dat ze niet willen. Het recht op zelfbeschikking mag niet worden aangetast. Maar het gaat te ver als de speciale verantwoordelijkheid van de volwassenen een verbod van pedoseksualiteit zou betekenen. Zo'n verbod is een bewijs dat de samenleving niet in staat blijkt met de seksualiteit tussen kinderen en volwassenen om te gaan.

'Oude Pekela' en 'Martijn': alle 'viezeriken' op één hoop? Nee. Maar om dat te accepteren is het inzicht nodig dat niet de leeftijd ter discussie staat maar het recht op zelfbeschikking van kinderen en volwassenen, waarmee velen nog niet genuanceerd kunnen omgaan. Om dat te leren dient men niet alleen beter op de hoogte te geraken van dat wat kinderen met volwassenen kunnen beleven, maar moet ook de bereidheid aanwezig zijn om de eigen zekerheden ter discussie te stellen.

Niet in twijfel hoeft te worden getrokken dat geweld met en tegen kinderen bestreden moet worden. Wel moet worden betwijfeld of vervolging van pedoseksuelen terecht is en of daarmee niet volwassenen en kinderen schade wordt aangedaan.

De auteur is hoofdbestuurlid van het Humanistisch Verbond

Ontucht GA 24

Het thema ontucht is de laatste tijd allerwegen in de belangstelling. We hebben Oude Pekela gehad. Een kinderrechtter uit Arnhem is ontslagen wegens ontucht met enkele van zijn pupillen. Tegen een onderwijzer uit Den Haag loopt ook al een ontucht-onderzoek. Het Ministerie van Onderwijs wil inspecteurs aanstellen voor het behandelen van klachten wegens ongewenste intimiteiten. Ontucht a.o.m. Maar wat een verwarring! Het lijkt alsof de publieke discussie als gepolariseerd voordat de deelnemers aan het debat goed en wel weten waarover zij het precies hebben. Want wat is de naam van ontucht? Het Wetboek van Strafrecht spreekt van *de seksuele gedragingen die de maatschappij niet tolereert*. Tja, daar zal de maatschappij dan toch eerst een consensus over moeten zien te vinden.

die tot genoegen van alle betrokkenen, liefdesrelaties (seks inclusief) onderhield met zeventien- en negentienjarige jongens. Het is hoopst onverstandig voor een rechter om intieme banden aan te knopen met mensen die van hem in zijn functie van rechter afhankelijk zijn, dat staat vast. Maar ontucht, met alle bijbehorende konnotaties van dwang en perversie, is het even zeker niet.

Wonderlijk wat voor hysterische tafereelen er rond zo'n kwestie kunnen ontstaan. De schrijfster Yvonne Keuls heeft zelfs het testen van kinderrechtters op hun seksuele voorkeur bepleit, want *als iemand op zijn eenjarige maar voortdurend op deze manier met kinderen bezig kan zijn dan vervagen de grenzen*.

Zo weten wij er nog wel een paar. Wat denk' u van zo'n test voor onderwijzers, dominees, kinderartsen en kleuterjuffen?

Nodig is niet een opgewonden en verward debat, maar het scheppen van helderheid en het aanscherpen van de wetgeving. Seksuele relaties met jongeren op basis van wederzijds goedvinden zijn in principe boven elke blaam verheven, ongeacht de vraag of het daarbij om seks tussen mannen en jongens, vrouwen en meisjes of mannen en meisjes gaat. Seksuele contacten onder dwang zijn altijd uit den boze en zeker als de partner klein en weer-

loos is. Waarom niet het aloude wetsontwerp pedofilie van Korhals. Alles onder het stof vandaan gehaald, dat seks met jongeren boven twaalf jaar legaliseert? Dat zou een eerste stap kunnen zijn om een werkbare norm te creëren. (ab)

meisjes of mannen en meisjes' is volgens haar *'boven elke blaam verheven'* als het maar gebeurt *'op basis van wederzijds goedvinden'*. Die laatste voorwaarde is misleidend. Inderdaad, de betrokken volwassene zegt achteraf meestal dat het kind het goedvond. Het liep immers niet gillend weg. Tegelijkertijd heeft menig kind het gevoel dat het er door de volwassene is ingeluisd. Dat geldt kennelijk ook voor die zeventien- en negentienjarige jongens die ingingen op de avances van die kinderrechtter.

Uit de levensverhalen van incestslachtoffers weten we dat wat een incestueuze vader *'wederzijds goedvinden'* noemt, door zijn kind als dwang wordt beleefd. We weten ook dat deze vorm van misbruik in veel gevallen jarenlang doorgaat en seksueel misbruikte dochters er vaak pas lang na hun twaalfde in slagen zich aan de wil van hun vader te onttrekken, niet zelden ook dan nog alleen door weg te lopen. Toch wil Anet Bleich, om *'een werkbare norm te creëren'*, seks met jongeren boven de twaalf jaar legaliseren. In het licht van het bovenstaande lijkt mij dat ongewenst.

Wat er op het ogenblik mis is met het debat over ontucht is dat onschuldige incidenten wat al te gemakkelijk op één hoop worden gooid met ernstige vormen van seksueel misbruik, zodat het soms lijkt alsof iedereen als kind seksueel is misbruikt. Een nuchtere benadering is van belang om die tendens te doorbreken. Zo'n benadering is echter heel goed mogelijk zonder dat we de in de afgelopen jaren verworven kennis omtrent seksueel misbruik van kinderen overboord gooien.

Amsterdam,
JOSÉ RIJNAARTS

(Schrijfster is auteur van het boek *'Dochters van het Lot. Over vader-dochter-incest'*. Amsterdam: 1987)

Ontucht GA 16-3

Anet Bleich heeft gelijk wanneer zij, in *De Groene* van 24 februari, het publieke debat over de vele ontuchtaffaires van de laatste tijd *'opgewonden en verward'* noemt. Maar de visie die zij daar tegenoverstelt, is al te simpel. *'Seks tussen mannen en jongens, vrouwen en*

Mogelijk verband met zaak „Oude Pekela”

Kinderporno vangst in Wijk bij Duurstede

Van een onzer verslaggevers

UTRECHT/OUDE PEKELA, maandag Bechercheurs van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) zullen de komende dagen de ruim 70 kinderpornofilms en een omvangrijke hoeveelheid kinderpornofoto's bekijken die door de Utrechtse justitie in beslag zijn genomen in de woning van een 62-jarige man, 'ome Keesje' uit Wijk bij Duurstede.

De aandacht van de rechercheurs gaat daarbij vooral uit naar opnamen die mogelijk reeds hun herkomst vinden in Oude Pekela, waar vorig jaar mei zeker 40 kinderen werden misbruikt voor het maken van pornografische films en foto's.

Bij het bestuderen van de enorme stapel in beslag genomen films en foto's van peuters en kleuters in de leeftijd van 4 tot 6 jaar zal minitieuw worden gelet in welke omgeving en tegen welke achtergrond — woning, meubilair, schilderijen, kleden e.d. — de opnamen zijn gemaakt.

Lokaties

Deze zullen dan samen met het Groningse recherche-team worden vergeleken met de lokaties die de kleuters hebben genoemd die in Oude Pekela en omgeving met snoep door onder andere verklede clowns van straat werden meegelokt.

De kans dat met deze nieuwe kinderporno-zaak meer klaarheid wordt gebracht in

het volledig op dood spoor geraakte onderzoek van Oude Pekela acht het openbaar ministerie in Utrecht niet groot. „Het meeste materiaal uit Wijk bij Duurstede blijkt op het eerste gezicht aangekocht in het buitenland, vermoedelijk Denemarken en Azië”, aldus de Utrechtse persofficier mr. R.A.M. Behling.

Huiszoeking

Behalve deze harde kinderporno vond de politie bij huiszoeking in de bungalow van de gewezen bankemployé een film die de man zelf maakte bij het plegen van ontucht met een 8-jarig buurmeisje. In verband met dit strafbare feit is de man ingesloten en inmiddels voorgeleid bij de rechter-commissaris. In zijn studio thuis mixte de man ook wel gekochte kinderporno met filmbeelden die hij zelf maakte van kinderen op naaktstranden in het buitenland.

Deze nieuwe ontuchtzaak met minderjarigen kwam aan het licht toen het bewuste buurmeisje panisch reageerde toen zij thuis keek naar een televisie-programma over het seks-schandaal in Oude Pekela. De ouders van het meisje ondervroegen het kind met als gevolg dat zij alles opbiechtte wat er in de als filmstudio ingerichte kelderruimte van ome Keesje met haar was gebeurd.

De Utrechtse officier bevestigt dat bij justitie het vermoeden bestaat dat de man in het verleden ook ontucht heeft gepleegd met zijn 5 kinderen. Het openbaar ministerie denkt — mede gelet op de zaak Oude Pekela — dat op dit moment in ons land klaarblijkelijk een belangrijk distributiepunt van grote hoeveelheden verboden kinderporno bevindt. De man wordt er niet van verdacht zelf in kinderporno te hebben gehandeld.

'Aantijgingen hebben een politieke achtergrond'

TELE
door
MICHEL
THOMASSEN

DEN HAAG — Elke keer als in Frankrijk, Groot-Brittannië of de Verenigde Staten harde porno of kinderpornografie wordt gevonden, verklaren politie of politielid dat de smeerlapperij uit Nederland komt.

Zo beweerde de Franse politie vorige week nog dat een collectie kinderporno die bij een ex-schoelhoofd in Nice in beslag werd genomen, in Nederland was gefabriceerd.

ONDERZOCHT

Iedere beschuldiging wordt door de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) hoog opgenomen en uitputtend onderzocht. Dat kost veel geld en levert niets op. Of het moest de ontdekking zijn dat vooral Britten en Amerikanen tijdens hun vakantie in Nederland vroege blaadjes kopen. Ze durven daarmee de grens niet over en verstoren de koopwaar per post aan zichzelf. Kinderporno is in ons land niet of nauwelijks verkrijgbaar en er is geen enkele aanwijzing dat hier wordt gefabriceerd.

„De beschuldigingen aan het adres van Nederland hebben, denk ik, een politieke achtergrond”, zegt inspecteur E. Brand, coördinator verbindingen van het CRI. „Ze duiken steeds in de media op en worden niet gevolgd door officiële klachten of verzoeken om nader onderzoek. Een vervelende zaak, want wij pakken het wel op en dat zet ons opporingsapparaat onder druk.”

GEZICHTEN

Brand heeft, via Interpol, de politie van Nice vorige week gevraagd om close up's van kindergezichten in de gevonden porno en om foto's van huizen en landschappen die in de films voorkomen. „Eigenaardig dat het initiatief door ons moet worden genomen en dat de Fransen niet direct bij ons op de stoep stonden”, zegt hij. „Dat sterkt mij in het vermoeden dat de opmerkingen over Nederland zijn gemaakt om het eigen straatje schoon te vegen.”

Het in Nice gevonden materiaal ligt er dan ook niet om. Er zijn video-opnamen van kinderen tussen de 3 en 14 jaar die flesjes eten en de geslachtsdaad met volwassenaen plegen.

MARKT

Kunnen die opnamen niet toch in Nederland zijn gemaakt?

Brand: „Het is onwaarschijnlijk. De markt voor kinderporno is in ons land niet groot. Een onderzoek bij sekshandelaren in 1985, toen kinderporno werd verboden, gaf aan dat het nog niet één procent van hun omzet was. De vraag hier is dus niet groot. Wel in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië.”

Af en toe stuiten we op een circuit van pedofielen die zelf gemaakte foto's en video's van kinderen uitwisselen. Doorgaans gaat het daarbij om 'gewone' naaktfoto's, een enkele keer om porno, maar zonder commerciële bedoeling.”

DENEMARKEN

„Het grootste deel van de over de hele wereld opduikende kinderpornografie is in de jaren zeventig in Denemarken vervaardigd en van 8 mm film overgezet op

video. De laatste maanden duiken er vooral in Frankrijk, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten films op, die in West-Duitsland zijn opgenomen. Uit de haardracht en kleding valt op te maken dat het om oud materiaal gaat. Andere landen waar kinderporno wordt geproduceerd zijn Thailand, Pakistan, India en de Filipijnen, waarbij de grote armoede in die landen een rol zal spelen.”

OPEN

Met name de Amsterdamse politie krijgt uit Frankrijk, Groot-Brittannië en de V.S. regelmatig tips dat er in de hoofdstad kinderporno wordt gefabriceerd. „Gevonden hebben we op dat vlak nog niets”, zegt woordvoerder Detering. „Wel vinden we af en toe materiaal uit het buitenland dat via Nederland wordt verspreid, maar ook daarvan kunnen we niet zeggen dat het structureel is.”

Waarom dan steeds die beschuldigingen?

Detering: „Ik wil niet zeggen dat die andere landen zich achter Nederland ver-

schullen, maar er is niets aangetoond. Ik denk dat bij de beschuldigingen een rol speelt dat Nederland nogal open over zijn problemen spreekt. De negatieve aspecten van onze samenleving krijgen de nadruk en daar speelt het buitenland op in. Verder levert onze geografische ligging handelsvoordeel, maar ook handelsnadeel op.”

„Voor doorvoer is ons land uitstekend geschikt. Je ziet het ook bij de drugslijnen. In Nederland wordt geen cocaïne of papaver verbouwd, er worden hier geen drugs gefabriceerd. Drugs komen uit het buitenland en worden hier verder getransporteerd. Toch wijzen andere landen met hun vinger naar ons als ze drugs onderscheppen.”

BESPROKEN

De hardnekkige beschuldigingen uit het buitenland zijn door de afdelingen zedenpolitie van de verschillende politiekorpsen uitvoerig besproken. Er is gezocht naar aanknopingspunten van Maastricht tot Delfzijl en van Breda tot Zandvoort, maar gevonden is er niets.

Verder dan een vermoeden dat er kinderporno onder de toonbank wordt verkocht komt de politie niet.

Commissaris W. Doeven, hoofd van de Kinder- en Zedenpolitie in Utrecht: „Het clubje van de zedenpolitie is te klein. We hebben onze handen vol aan slachtofferopvang en reageren eigenlijk alleen op aangiften. We hebben de tijd niet om zo maar eens rond te snuffelen op zoek naar kinderporno. In Utrecht zijn geen indicaties dat het verkrijgbaar zou zijn, dus, gegeven de werkdruk, zien we daar ook geen reden toe.”

DRUKKERIJ

In Dordrecht, waar oolt Joop Wilhelmus een porno-imperium runde dat blaadjes met kinderporno op de markt bracht, zegt de politie geen problemen te hebben. „Verleden tijd”, zegt de chef van de zedenpolitie. „Joop maakte kinderporno, harde porno zelfs, maar dat is voorbij. Er zit nog wel een drukkerij van bloot- en contactbladen in de stad, maar daar is niets strafbaars aan. We kijken er regelmatig rond.”

Inspecteur Brand van de CRI maakt het probleem nog wat ingewikkelder. „De vraag is”, zegt hij, „wat is kinderporno? Foto's van blote jongetjes in blaadjes voor pedofielen en naaktfoto's van kinderen waarbij de nadruk niet op de geslachtsdelen ligt, zijn in Nederland niet strafbaar. In Groot-Brittannië en een aantal staten in de V.S. wel; in Frankrijk weer niet.”

BRIEVEN

Nog even gebeld met Angelina Arken, onze correspondentie in Parijs. De politie in Nice heeft brieven gevonden van kinderen die schrijven: „Ik wil nog wel een keer meedoen, maar dan zonder m'n ouders, want die pakken het geld af.”

Gesuggereerd werd dat het brieven van Nederlandse kinderen waren. „Dat klopt niet”, zegt Angelina. „Ze waren in correct Frans.”

Op de achtergrond het geluid van de tv: Harde porno op een commerciële zender op een tijdstip dat de kleintjes nog op zijn.

Kinderporno niet 'made in Holland'

NICE

Des cassettes pornos dans la boîte aux lettres du proviseur

LIB 2

A partir de la boîte postale indiquée dans une publicité pour zoophilie et scatologie, les enquêteurs ont remonté la piste des cassettes pornos jusqu'à Jean-Claude Canavo, ex-proviseur retraité. Il employait des enfants qu'il faisait poser avec des adultes avant de revendre photos et films.

Nice (correspondance)

A cinquante-cinq ans, maigre, le visage émacié, il paraît vieillissant prématurément, cet homme qui, depuis trois ans, vivait dans un appartement luxueux sur les hauteurs de Nice au milieu d'un fatras de photos pornographiques, de culottes souillées, de suppositoires à la glycérine, de préservatifs en tous genres et de matériels habituellement relégués dans le fond des boutiques érotiques.

« En vingt ans de métier, je n'ai jamais vu de telles horreurs. » Les hommes de la brigade mondaine sont écorchés, ils viennent de visionner des cassettes pornographiques d'un genre un peu particulier : de jeunes enfants sont associés

aux parous des adultes, des très jeunes enfants, ils n'ont pas encore atteint l'âge de la puberté, ils ont de huit à dix ans.

Après des jours d'enquête, la tête pensante de ce trafic est tombée, un ancien proviseur de lycée ayant exercé en Afrique avant de revenir à Nice comme professeur d'anglais. Jean-Claude Canavo avait récemment pris sa retraite et occupait ses loisirs chez lui, entre des coupes gagnées au championnat de scrabble et son capotaïum pornographique. Un véritable fan de musique classique qui visionnait ses cassettes en écoutant des airs d'opéra.

Au départ de cette enquête, une banale publicité vantant les mérites de la zoophilie et de la scatologie, tout en

proposant des films avec participation de mineurs, une publicité dans les revues spécialisées et surtout une adresse : boîte postale Poste Wilson. C'est là que les policiers ont piqué l'ancien proviseur. Il venait tout simplement retirer le courrier avant d'envoyer la réponse sous forme de paquet recommandé.

A son domicile, des milliers de photos et plus d'une centaine de cassettes vidéo. Les premiers visionnages ne laissent aucun doute sur la mentalité de Canavo : des enfants apparaissent au milieu d'adultes et sont conduits à mimar des gestes obscènes ou à participer aux séances de masturbation, voire de félation, des enfants indifférents à la présence des caméras, de toute évidence, ils ne savent rien de la sexualité et

ne comprennent pas ce qu'ils font.

Longuement interrogé, Canavo s'est contenté d'affirmer que sa production vient de Hollande ou d'échanges entre amateurs. Les photos étaient revendues vingt francs pièce, les cassettes louées 400 ou 800 francs, suivant dire que les comptes occultes de l'ancien proviseur étaient bien approvisionnés. Quant aux enfants, ce « brave homme » ne sait rien de leur recrutement, une vague connaissance lui fournissait les films, le contact était établi par l'intermédiaire d'une boîte aux lettres à Brignoles dans le Var.

C'est à la poste que le complice, Eric Kalmar est tombé à son tour. Mais lui aussi ne veut rien savoir du ramassage d'enfants. Les films, il les a achetés à Marseille, il ne veut rien dire de plus.

Dans l'appartement de Kalmar, ils ont retrouvé du matériel de duplication mais pas de caméras ou de studio de tournage. En revanche, le fichier des clients de Canavo est une vraie mine : des centaines de clients dont le nom a été soigneusement conservé.

Mieux, une correspondance édifiante, en particulier des lettres manuscrites de la main de mineurs dont le contenu ne laisse aucun doute sur la réalité du trafic. Une gamine se dit notamment prête à se plier à de nouvelles séances mais toute seule : « La dernière fois, mon tonson n'avait pris tout mes sous. » A coup sûr, ces enfants agissaient sous couvert des membres de la famille, voire même de leurs parents, seuls bénéficiaires du « travail de leur progéniture ».

Des cassettes porno mettant elles aussi en scène des enfants de trois à quatre ans viennent d'être saisies à Douvres. Elles arrivaient de France, le responsable a été arrêté à Rouen. Un émule ou un concurrent de Canavo?

Brigitte RENALDI

"KINDERPORNO" EN NIEUWE STOK VOOR ZEDENMEESTERS

SEK FEB

De Tweede Kamer en de minister van Justitie spraken in 1984 over 'kinderporno'. Uit de Handelingen wordt duidelijk wat zij wel en wat zij niet tot kinderporno rekenden. Enkele Amsterdamse officieren van Justitie pogen de laatste tijd de wet op te rekken. Hun eerste actie betrof de inbeslagname, ruim een half jaar geleden, van foto's van Don Mader, die bij Internale exposeerde. De zaak tegen hem en Internale loopt nog. Jan Schuijjer hield zich met de materie bezig. Bij zijn artikel plaatsen we werk van Mader.

Zedenpolitie en homobeweging zullen altijd elkaars vijanden blijven. Jarenlang konden homo's worden aangepakt met behulp van artikel 248bis of het verbod op openbare schennis, terwijl een voorloper van dit blad tijdelijk de nek werd omgedraaid door het pornografieverbod. Enige tijd is de zedelijkheidswetgeving op de terugtocht geweest. Sommige verboden werden geschrapt. Het nieuwe verbod op de tentoonstelling en verkoop van 'kinderporno' luidde de revival in. Met een jaar was het van kracht of het werd toegepast ... tegen Amsterdams grootste homobokhandel, Internale aan de Spuistraat. Er zijn aanwijzingen dat Amerikaanse pressie hier een rol heeft gespeeld; daarover schreef ik al in Sek 1987/6. Maar het kwalijkst is de rol in deze zaak van het Openbaar Ministerie. Niet gehinderd door de grenzen die de wetgever heeft getrokken, is het O.M., aangevoerd door de Amsterdamse Officieren van Justitie L.A.J.M. de Wit en R.W.M. Craemer, bezig zijn eigen agenda door te drukken.

Oprekking wet

De Amsterdamse zedenpolitie en het O.M. hebben zich waar het om (vermeende) kinderporno gaat, steeds als pressiegroep opgesteld. De strafbaarstelling was een rechtstreeks gevolg van een door de zedenpolitie ontketende razzia. Op zich was deze strafbaarstelling redelijk, vooral ook omdat de wetgever - het is al vaker betoogd - zich beheerst opstelde. Het verbod gold afbeeldingen van "een seksuele gedraging waarbij een minderjarige die kennelijk de leeftijd van zestien jaar niet heeft bereikt, is betrokken" (art. 240b). Uitdrukkelijk verklaarde een reeks Kamerleden dat het niet de bedoeling was eenvoudige naaktfoto's te verbieden, hoe aantrekkelijk die misschien ook waren voor pedofielen. Minister Korthals Altes volgde hen daarin. Een beperkte uitleg, waarmee delen van O.M. en zedenpolitie niet echt tevreden waren. Immers, een heel 'voorterrein' van niet-pornografische naaktfoto's zou aldus buiten de wet vallen. Een opdracht van minister Korthals Altes om de 'handelsstromen' hier te lande te onderzoeken, gaf De Wit, die de onderzoekswerkgroep voorzat, en Craemer, die er lid van was, de kans om wetsuitleg en beleid alsnog in de

door hen gewenste richting bij te sturen. Bijna de helft van het eindrapport van de werkgroep in 1986 werd in beslag genomen door een reeks adviezen over de handhaving van artikel 240b, waar de minister in het geheel niet om gevraagd had. Een van die adviezen kwam neer op oprekking van de wet: alle afbeeldingen die kennelijk bedoeld zijn om seksueel te prikkelen, zouden moeten leiden tot strafvervolgung. Het 'voorterrein' mocht niet bij voorbaat worden prijsgegeven, aldus de werkgroep, die daarmee de uitspraken van de Kamer aan haar laars lapt. Daarnaast zou de opsporing van pedoseksuele contacten verscherpt moeten worden: onmiddellijke huiszoeking zou standaardpraktijk moeten worden, in de verwachting dat daardoor zo veel mogelijk privéfoto's (bewijsmateriaal!) verschalkt zouden kunnen worden.

Niet in beslaggenomen

Een fototentoonstelling in boekhandel Internale werd de eerste grote testcase. De Amerikaan Donald Mader exposeerde daar voorjaar '87 een reeks naaktfoto's die van een aantal personen hun lichamelijke ontwikkeling van kleine jongen tot man toonden. Sailant is dat alle afgebeelde personen, volwassen geworden, toestemming hadden gegeven voor de tentoonstelling en voorts dat de foto's zelfs in de Verenigde Staten - onze grote zedenmeester - ongehinderd geëxposeerd konden worden. Voor De Wit en Craemer was dit geen beletsel om een strafvervolgung op gang te brengen, natuurlijk op grond van de door henzelf opgerakte uitleg van de wet. Het is nu aan de rechter om 'uit te

De LANDELIJKE WERKGROEP BUITENLAND vraagt: REDACTEUREN V/M VOOR: INFORMATION SERVICE AIDS & HOMOSEXUALITY. Het project wordt door het COC opgezet voor de ILGA. Het doel is relevante informatie te verzamelen en te verspreiden over met name niet-medische aspecten van het aidsbeleid. Kennis van Engels en/of Frans noodzakelijk. Alle belangstellenden worden uitgenodigd voor 18 feb aansluit op te nemen met: Janherman Venker, 020-641873 of Paul Westerdijk, 020-257246, of schriftelijk naar LWB, N.V.I.B. COC, Rosenstraat 8, 1016 NX Amsterdam.

maken of de foto's niet onder artikel 240b vallen. Een belangrijk punt daarbij is of een foto van één kind ooit wel onder dit artikel wordt verboden: immers dit spreekt van een seksuele gedraging waarbij een minderjarige is betrokken. Op 22 januari behandelde de Amsterdamse rechtbank het bezwaarschrift van Maders advocaat mr. W.J. van Bennekom. Ongeacht de uitspraak van die rechtbank zal de zaak zeker worden doorgezet tot de Hoge Raad.

COC verontwaardigd

De tijd dat het COC zich door de zedenpolitie liet intimideren, is echter voorbij: wij drukken hierbij werk van Don Mader af. Bij het COC overheerst verontwaardiging over het cynisme waarmee Justitie mensen als juridisch proefkonijn gebruikt. Dat geldt niet alleen voor Mader; ook Internale is door het slijk gehaald. Het politie-ingrijpen tegen deze boekhandel werd gevolgd door een hetze in de Britse "Sunday Times", waarna Internale-eigenaar Ruud Hollenkamp door De Volkskrant en het NRC Handelsblad in grote koppen voor "pornohandelaar" werd uitgekroten. Met is geen vraag wat dit voor een internationaal opererende zaak als Internale betekent.

Uit: Handelingen Tweede Kamer, 17 oktober 1984

Kosto (PvdA): (...) Toespitst gaat het ons vooral hierom, dat het amendement en de nota van wijzigingen het begrip 'seksuele gedraging' hanteren en dat verwezen wordt naar misdrijven. Als het gaat om kinderen is artikel 247 in het geding. Daarin wordt gesproken over ontucht. Op het eerste oog lijken zowel het amendement als de nota van wijzigingen ruimer. De vraag dringt zich bij voorbeeld op of als iemand, die jonger is dan 16 jaar, alleen is afgebeeld - dus zonder dat er anderen bij betrokken zijn - zich zo gedraagt dat de foto of het blaadje waarin die foto staat, zou moeten worden verboden omdat het gaat om materiaal dat kinderporno bevat. Ik wil op dit punt geen misverstand laten bestaan. Er zijn mensen, die hun seksuele leven willen beleven in een relatie met geschreven, waarin kinderen voorkomen. Die kunnen van een onschuldig karakter zijn, zodat er geen reden zou zijn, ook die afbeeldingen te laten vallen onder iets, wat wij wettelijk willen bestrijden. (...)

Rempt-Helmans de Jongh (VVD): (...) Eveneens zou de VVD willen vernemen of de term 'seksuele gedraging' niet dermate ruim kan worden geïnterpreteerd dat ook afbeeldingen van in wezen niet-ontuchtige handelingen ten onrechte als verboden waar worden gerubriceerd. (...)

Uit: Handelingen Tweede Kamer, 18 oktober 1984

Korthals Altes: (...) Mevrouw Rempt heeft ook gevraagd naar het begrip 'seksuele gedraging'. Ze vroeg of dit niet te ruim zal worden uitgelegd. Ik ga uit van redelijke wets-toepassing door de rechter. Hiervan uitgaande, meen ik dat het voldoende duidelijk is dat het niet gaat om onschuldige handelingen. Men moet zich goed realiseren dat het gaat om

Infiltratie

Intussen staat de Internale-zaak niet meer op zichzelf. Elk jeugdig naakt kan als kinderporno worden beschouwd en als zodanig aangepakt. Zomaar een recente melding: huiszoeking nadat foto's van het genre dat men in natuuristenbladen aantreft en die niet strafbaar zijn, bij mensen in de post waren gevonden ("Het pakje viel open", beweert de PTT). Wij kennen de geschiedenis van de kinderporno-hetze in de VS en elders en hoeven dus nauwelijks te raden wat er nog in het vat zit.

Ook homo- en pedo-organisaties zullen het slachtoffer worden van het geknabbel aan de rechtsstaat dat we de laatste jaren steeds sterker hebben zien worden. Infiltratietechnieken zijn in opmars en zullen tegen hen gebruikt worden. Het O.M. probeert momenteel het verbod op "deelname aan een rechtspersoon die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven" (art. 140) op te rekken. Lukt dat, dan is de weg vrij voor het criminaliseren van onwettelijk geachte organisaties. Voelt u zich nog niet bedreigd? Dan leeft u in het paradijs der dwazen!

Jan Schuijjer

Slaaf van het verleden

NRC 4

Er is nooit wetenschappelijk bewezen dat een pedofiele relatie schadelijk is voor het betrokken kind, zo luidt de nadrukkelijke stelling van de heer Roelofsma, voorzitter van de vereniging 'Martijn' die streeft naar de maatschappelijke en wettelijke aanvaarding van de pedofiele (NRC 1-2-88). D.: schijnt maar niet tot het brede publiek door te dringen, want, beklagt Roelofsma zich: 'Als ik in een zwembad met kinderen stoei, word ik meteen in de gaten gehouden.' Waarom vindt Roelofsma het zo erg om in een zwembad gadegeslagen te worden, vraag ik me af. Hij doet toch geen dingen die niet door de beugel kunnen? Zo ontspannen zullen die stoeipartijen trouwens niet verlopen, als hij intussen voortdurend aan het optellen is of hij misschien in de gaten wordt gehouden. Maar dit terzijde, het gaat me hier om de stelling die hij verkondigt, waarin op tamelijk schaamteloze wijze de wetenschap voor het karakter van de ethiek wordt gespannen.

Natuurlijk zijn de schadelijke gevolgen van pedofiele relaties nooit wetenschappelijk aangetoond, net zo min als de positieve gevolgen trouwens, omdat het eenvoudig geen wetenschappelijk vraagstuk is. Een serieuze wetenschapper zou zoiets nooit gaan onderzoeken, net zo min als de stelling dat opgroeien in een pleeggezin schadelijker is dan opgroeien in het eigen gezin, of dat kinderen van gescheiden ouders er slechter aan toe zijn dan kinderen van niet-gescheiden ouders. Al dit soort vraagstellingen hebben niets met wetenschap te maken en degenen die zich er wel op werpen zijn wetenschappers van het 'zoekt en gij zult vinden' type, en daar hebben we ook niks aan.

De wetenschapper die geen heil ziet in seksuele relaties van kinderen met volwassenen (geen familie), zal geen enkele moeite hebben om twintig mensen met dergelijke jeugdervaringen te vinden, die daar op zo'n manier over praten dat er een negatief totaalbeeld uit naar voren komt: interviews verknippen, uitspraken rubriceren in hoofdstukjes met omineuze titels, conclusietje schrijven, enge titel verzinnen en

Door Beatrijs Ritsema

klaar. Andersom is het net zo makkelijk. Dezelfde procedure, alleen nu met mensen met prettige herinneringen: de hoofdstukken krijgen gezellige titels, de rooskleurige conclusie schrijft zowat zichzelf, alleen de titel blijft eng, anders verkoopt het boek niet. Beide boeken zijn even waar als onwaar. Je mening als lezer slaat er niet door om, je kunt er alleen je schouders over ophalen, zoals je doet wanneer je een artikel over zo'n onderwerp leest in een moderne-relatiesblad, waar ook een paar mensen worden geïnterviewd. Het nadeel van de onderzoeken in vergelijking met het damesblad wordt gevormd door de wetenschappelijke pretenties ('Heb je het gehoord op het Nos-journaal? Pedofilie is niet schadelijk! Meneer de psycholoog of oom drs. in de homostudies heeft het zelf onderzocht.')

Wetenschap impliceert generalisaties: als dit, dan dat. Maar een fenomeen als pedofilie leent zich daar niet voor, en al helemaal niet voor generalisaties op het ethische vlak, omdat er altijd vele voorbeelden van het tegenovergestelde te vinden zijn. In mijn vorige stukje schreef ik over kindermishandeling en de geestelijke misvorming die mij daar het gevolg van leek. Ik kreeg een paar brieven van mensen die het onaangenaam vonden om op zo'n manier in een hok gestopt te worden. Al was hun dat overkomen in hun jeugd, dat betekende nog niet dat ze daarmee voor het leven getekend waren. Zij hebben natuurlijk gelijk: zo'n al te vlotte generalisatie mijnerzijds is in werkelijkheid altijd te logenstraffen, en het was ook niet mijn bedoeling om mensen met die ervaringen maar af te schrijven of zoiets. Ik weet dat de geestelijke veerkracht van mensen enorm uit elkaar loopt en in sommige gevallen sterker is dan je voor mogelijk houdt, zodat je aan de ene kant mensen hebt die relatief geringe tegenslag of handicaps niet kunnen verwerken en daar altijd over zitten te simmen, en aan de andere kant mensen die de grootste ellende op de een of andere ma-

nier te boven weten te komen doordat ze dit in hun geest tot beheersbare proporties terugbrengen.

Bovendien is het uiterst onaangenaam om jezelf slaaf van je verleden te weten. Terecht wezen de briefschrijvers mij erop dat dit lang niet altijd het geval hoeft te zijn, zelfs niet bij hele naare ervaringen. Het recuperatievermogen van mensen in aanmerking genomen als het over mishandeling in de jeugd gaat, is het verder niet verwonderlijk dat Roelofsma zegt dat er bij zijn weten geen negatieve gevolgen van pedofilie zijn aangetoond. De sekspletjes met kinderen waar pedofielen zich mee bezig houden zullen best vrij onschuldig en op vrijwilligheid gebaseerd zijn — mag je hopen — en dus als jeugdervaring veel minder ingrijpend dan iets als mishandeling of incest. Volwassenen die daar op terugkijken zeggen dan dat het best leuk was die aandacht en die cadeautjes en ach, die seks, daar moest je even doorheen; als je niet wilde trouwen, dan hoefde je niet, maar ja, als je al drie keer nee had gezegd: dan kon je sluiten naar je Big Mac of laserspelgoedpistool, zo was het ook wel weer. Het is veel prettiger voor jezelf en je gevoel van eigenwaarde om hier achteraf luchtig over te doen dan om er ineens een punt van te gaan maken. Voor je het weet, afficheer je jezelf immers als probleemgeval en moet je in therapie. Dat zou belachelijk zijn, want hij was toch aardig en maakte het je naar de zin. Geen spel tussen te krijgen. En zo rolt er weer een rapport over de niet-negatieve gevolgen van pedofilie van de persen. Of de visie ooit op grote schaal ingang zal vinden, betwijfel ik. De meeste ouders laten zich nu eenmaal weinig aan de sociale wetenschappen gelegen liggen. De school kan een excursie verzinnen naar het abattoir om de kinderen a. ervan te doordringen dat alle levende wezens een keer dood gaan en b. te laten zien waar de karbonades vandaan komen. Ouders zien weinig in dat soort dingen; ze houden niet van buitenissigheden, de uitzonderingen op deze generalisatie daargelaten natuurlijk.

Roethof verdedigt alleen rechten van volwassenen

VK 6

Op 1 februari stond er in de Volkskrant een artikel waarvan ik danig schrok. Het betrof de kritiek van PvdA'er Roethof op psychiater Mik met betrekking tot de „zedenzaak Oude Pekela”. Als kamerlid wordt Roethof toch geacht de belangen van ons en onze kinderen te behartigen? Waarom verdedigt hij dan de kinderporno-industrie door die voor het gemak met heel andere dingen te verwarren?

Hij vindt het verkeerd dat psychiater Mik spreekt over de perversiteiten die er met de kinderen zijn gepleegd, zonder daarover specifiek te zijn. Het siert de heer Mik juist dat hij niet in de details treedt, waar velen ongetwijfeld van zouden smullen. Van dit vroeemde verwijt zou je bijna wat gaan denken.

Roethof stelt dat sex tot het dagelijks leven behoort. Ook sex met kleine kinderen? Dat is, op zijn zachtst gezegd, toch wel ver gezocht. Een kwetsende reden tot wanhoop en moedeloosheid zijn ook het complete onbegrip voor slachtoffers van seksueel misbruik en het ongelooft aan dat slachtoffer-zijn, die de heer Roethof tentoonstelt.

Misschien zou hij eens een poosje mee moeten draaien in de slachtofferopvang (als je dat de mensen zou durven aandoen). Zou hij er dan achter komen wat het verschil tussen sex en misdrijf is? De overeenkomst is puur mechanisch, technisch, en die overeenkomst lijkt het enige te zijn waarvan Roethof zich bewust is. Hoe kan hij anders zo veel radi-

caal verschillende zaken op een hoop gooien?

Het gaat bij seksuele misdrijven om uitingen van woede, agressie en machtswellust. En in het geval van Oude Pekela ook om commerciële belangen en winstbejag, niet om uitingen van seksualiteit of erotische gevoelens. Misbruik voor kinderporno en verkrachtingen hebben niet met vrijen te maken, geacht kamerlid, of het nou een homo- of een hetero-gebeuren betreft.

Dat kinderen te weinig rechten worden toegekend is helaas waar. Maar Roethof verdedigt enkel de rechten van de volwassene, „zij het wellicht onbedoeld”. Arme kinderen. Onder het mom van tolerantie verklaart Roethof jullie vogelvrij. Staat „tolerant” niet te vaak voor „laf en bang”? Begint tolerantie niet vaak pas waar het lef ophoudt? Is tolerantie niet te vaak gewoon je kop in het zand steken om niet te hoeven weten wat er om je heen gebeurt?

„De mogelijkheid te kwetsen is het zout van een democratische samenleving”, zou Roethof gezegd hebben. En bovenop de stapel fouten die de kinderen en ouders van Oude Pekela al hebben meegemaakt, legde hij een grievende belediging. Hij strooide zout, in Oude Pekela. Dat deel van Nederland heeft echt wel genoeg zout. Dat een kamerlid er een schepje bovenop doet is te groot om nog adequaat in woorden uit te kunnen drukken.

AMSTELVEEN A. W. M. G. Sourer.

Martijn, Roethof, en de barre tijden

DE TIJD 5

Citaat uit de uitnodiging: 'Pers en andere aanwezigen worden uitdrukkelijk verzocht geen foto- of filmopnamen te maken'. Bij podiumoptredens is dit een niet ongebruikelijk verzoek, maar daarvan is hier geen sprake. Het is een maatschappelijke aangelegenheid. En men vreest herkenning.

Afgelopen zaterdag vierde *verening Martijn* haar eerste lustrum. Martijn 'wil' — ook — erotische relaties tussen kinderen en volwassenen bespreekbaar maken en streeft naar akseptatie van zulke relaties. Dat zit er voorlopig echter niet in want, zoals de voorzitter zaterdag zei, het zijn weer "barre tijden".

Terwijl het er nog niet zolang geleden gunstig uitzag. In de eerste helft van de jaren zeventig was de NVSH een van de instanties die pedofilie uit de bosjes trachtte te halen. Er kwam een heuse werkgroep, de media durfden het onderwerp zonder handschoenen aan te pakken en een aantal 'onverdachte' wetenschappelijke en maatschappelijke instanties concludeerde dat het wetsartikel dat erotische contacten verbiedt tussen volwassenen en jeugdigen jonger

dan zestien jaar, moest worden geschrapt. Ten eerste omdat de overheid zich niet dient te bemoeien met relaties die individuen geheel uit vrije wil met elkaar aangaan, en ten tweede omdat juist de bestaande juridische praktijk voor de betrokken kinderen (en volwassenen) schadelijke gevolgen heeft. Machtsmisbruik, dwang en geweld zouden vanzelfsprekend verboden blijven, maar daarvoor bestaan reeds andere wetsartikelen.

Een paar jaar geleden leek er dan ook even sprake van een juridische doorbraak. Minister Korthals Altes stelde voor de leeftijdsgrens te verlagen van zestien naar twaalf jaar, maar de VVD — eerder voorstander van het schrappen van iedere leeftijdsgrens — was nu plotseling tegen: coalitiepartner CDA deed moeilijk, en electoraal zou het nadelige gevolgen kunnen hebben.

Het klimaat is omgeslagen, betoogde ook het Tweede Kamerlid *Hen Roethof* (PvdA) afgelopen zaterdag. In een Amsterdamse boekhandel nam de politie vorig jaar een aantal onschuldige foto's in beslag omdat het wellicht om kinderporno zou gaan; in Rotterdam trad justitie hysterisch op inzake een woongroep waar ouders met hun kinderen 'ontucht' zouden hebben gepleegd. Door de vele verhalen over incest wordt seksualiteit & kinderen steeds meer geassocieerd met geweld. Men lijkt het kind weer te willen beschouwen als een seksloos wezen, aldus Roethof.

Opmerkelijk maar vreemd klonk zijn verwijt aan het adres van jeugdpsychiater Mik, dat deze "ongetwijfeld onbedoeld" bovenstaande onwikkeling versterkt door te weinig "specifiek" te zijn over wat de kinderen in Oude Pekela hem hebben verteld over hun mishandeling. Vreemd, want aan details heeft Mik geen gebrek — waarschijnlijk zijn het juist de media die in deze terughoudendheid betrachten.

Niettemin barre tijden. De argumenten die pleiten voor verlaging of afschaffing van de leeftijdsgrenzen in dat ene wetsartikel lijken ineens van tafel, zonder dat de geldigheid ervan op zakelijke gronden is bestreden. En dat is tekenend. JS □

Roethof VK 4

Met ontzetting las ik de kritiek van de heer Roethof op het onderzoek door kinderpsychiater prof. Mik in Oude Pekela (de Volkskrant van 1 februari). Sinds jaren zijn vele van onze verworven vrijheden uitgegroeid tot excessen, die nu met moeite teruggedrongen kunnen worden. Wat bezield de heer Roethof door te zeggen dat je de angst voor excessen niet mag benaderen? Dat hij tegen inbeslagname is van erotische kindersfotografie (kindermisbruik)?

Zijn gehele betoog raakt kant noch wal en is een slag in het gezicht van justitie, prof. Mik, het gemeentebestuur en de politie. Maar bovendien schunnig tegenover de vele ouders en hun aangezande kinderen, van wie velen zich verwijfeld zullen afvragen welke kant ze nu nog op moeten.

Het zou daarom nuttig zijn als de heer Roethof nog even nader zou willen verklaren of zijn mening in de Volkskrant al dan niet in meerderheid de sympathie heeft van zijn partij.

GRONINGEN

dr F. Mach

Beschuldiging ontucht op school afgewezen

Par 2

(Van een onzer verslaggevers)

AMSTERDAM - Ouders en schoolbestuur van de basisschool 'De Biënkorf' in Amsterdam-Noord wijzen verontwaardigd beschuldigingen van de advocaat mr H. Kersting van de hand, dat leerkrachten zich tegenover een aantal leerlingen seksueel zouden hebben misdragen.

Op een gisteravond druk bezochte bijeenkomst waren de ouders verbijsterd over de 'tendentieuze' berichtgeving van Kersting. Het schoolbestuur ziet dan ook geen enkele aanleiding om in te gaan op het verzoek van de advocaat om een aantal leerkrachten van de school te schorsen.

Vorig week vroeg Kersting via een persbericht aandacht voor een cliënt van hem, de 58-jarige W.A.R. De man zit al geruime tijd in voorlopige hechtenis, omdat hij op 18 december van het vorig jaar de directrice van de basisschool heeft ontvoerd en

zwaar mishandeld. Hij zou dat volgens Kersting uit wanhoop hebben gedaan omdat de kinderbescherming en justitie te weinig aandacht hadden geschonken aan mededelingen van zijn dochtertje dat zij door diverse leerkrachten seksueel zou zijn misbruikt.

Volgens het schoolbestuur is het dochtertje van R. eind 1984 op zesjarige leeftijd als leerlinge op De Biënkorf gekomen. Zij had toen al twee andere lagere scholen in de buurt bezocht. "Al vrij snel merkte haar leerkracht dat er iets met het kind aan de hand was. Maar ook het gedrag van de vader was opvallend," aldus F. de Jong voorzitter van het schoolbestuur.

De Jong: "De man hield zich gedurende de schooltijden voortdurend op in de buurt van de school en zocht contact met zijn dochtertje tijdens het speelkwartier. Begin 1985 vond op verzoek van de vader een

Ouders en bestuur verbaasd over uitlatingen van advocaat

gesprek plaats tussen de vader, het schoolhoofd en de leerkracht van het kind. In dat gesprek vertelde de vader dat het meisje op tweejarige leeftijd seksueel misbruikt zou zijn.

Op driejarige leeftijd had zij dat aan haar ouders verteld. Als een van de daders noemde zij een leerkracht van de kleuterschool. Op De Biënkorf zou het kind wederom te maken hebben met dezelfde leerkracht. De gymnastiekleraar. Op de vraag of er indertijd contact was geweest met de politie, antwoordde R. dat hij noch bij de politie noch bij de vertrouwensarts dr Koers gehoor had gekregen."

Na de krokusvakantie in 1985 kwam

het kind zonder dat de ouders daar nader bericht van gaven niet meer terug op De Biënkorf. De ouders bleken niet bereikbaar en de schoolleiding gaf het verzuim door aan het bureau leerplicht.

In mei van dat jaar werd de school door de Raad voor de Kinderbescherming en leerplichtambtenaar benaderd voor nadere informatie over het kind.

Later stelde de Raad een nader onderzoek in naar het gezin op grond van een anonieme tip.

Volgens plaatsvervangend directeur van de Amsterdamse kinderbescherming Van Asselt was dit het eerste contact dat de Raad met het gezin had. Van Asselt: "Naar aanleiding van die anonieme tip waaruit

bleek dat het kind mishandeld zou worden, hebben wij met het gezin gesproken. Toen kwam de vader met het verhaal dat zijn dochtertje op tweejarige leeftijd was misbruikt. Het kind is daarop onderzocht door het Emma Kinderziekenhuis en de vertrouwensarts dr Koers. Bovendien zijn er gesprekken geweest met de huisarts en de leiding van de scholen die het kind had bezocht. Dat gaf ons geen enkele aanleiding om de kinderrechtster in te schakelen."

Advocaat Kersting stelt echter dat zijn cliënt zelf de hulp heeft ingeroepen van de Raad en dr Koers. Onduidelijk in het verhaal van Kersting, die Het Parool geen nadere verklaring wilde geven, is of zijn cliënt in het verleden iets heeft ondernomen met de vergaande beschuldigingen waar deze nu mee komt. Via Kersting beschuldigt R. nu een aantal leerkrachten, met

name de gymnastiekleraar, van de meest smerige seksuele handelingen met de kinderen. Maar ook anderen, onder wie de directrice, zouden zich veelvuldig hebben overgegeven aan seksuele uitpattingen.

Onwaarschijnlijk

Voor de schoolleiding van De Biënkorf en de leerkrachten kwam de ontvoering van de directrice als een donderslag bij heldere hemel. Al jaren was niets meer vernomen van R. en er was ook geen enkel contact geweest met de school.

Volgens de advocaat van de school mr J. Veggel bleek gisteravond, dat geen van de ouders ooit iets gemerkt heeft, dat in de verste verte ook maar iets weg heeft van misbruik met hun kinderen. Veggel: "Het lijkt ons zeer onwaarschijnlijk dat wanneer het in de omvang en op een schaal zou hebben plaatsgevonden, die mr Kersting suggereert, wij

daar niets van gemerkt zouden hebben".

Vanavond vond hier het omgekeerde Oude Pekela effect plaats, zegt de advocaat van de directrice mr. C. Rameckers. "Niemand geloofde dat de leerkrachten gedaan hebben wat Kersting beweert. Overigens is de directrice zo zwaar mishandeld dat gevreesd moet worden voor blijvend letsel. De gedeeltelijke bekentenis die zij tegenover R. heeft afgelegd heeft de directrice inmiddels volledig teruggenomen. "Zij was volkomen kapot. Eerst was zij met een loden pijp geslagen en vervolgens vastgebonden. R. hield een pistool tegen haar hoofd en vroeg haar te bekennen. Zij wilde op dat moment alles bekennen als de man maar ophield haar te mishandelen. Dat de bekentenis onder dergelijke omstandigheden is afgewongen, vermeldt mr Kersting niet," aldus Rameckers.

lezers schrijven

Plaatsing van ingezonden brieven hoeft niet te betekenen dat deze krant de daarin weergegeven opinie deelt. De redactie heeft het recht bijdragen te selecteren of niet te plaatsen. Brieven, die anoniem worden ingezonden, komen niet in aanmerking voor deze rubriek.

Ontucht met kinderen

Tub. 4

Ondergetekende kan het niet nalaten om te reageren op twee artikeltjes in de krant van 28 januari jl. Het betreft het onderwerp ontucht met kinderen. Eerst las ik dat van die bejaarde man, die ontucht had gepleegd met drie jonge kinderen. Die man werd veroordeeld tot 350 gulden en een voorwaardelijke celstraf van vier weken. Terwijl die man al eerder dergelijk ontucht had gepleegd.

Ik vind die straf een lachertje op

z'n zachtst uitgedrukt, want de dader en degene die zo'n rechterlijke uitspraak doet, hebben er naar mijn mening geen slauw benul van met wat voor een leed zo'n kind blijft zitten. Zo'n kind is voor het leven gebrandmerkt.

Dan het tweede artikel dat ik las was van die ontucht op een basisschool, waarvan de daders nog op vrije voeten zijn. De vader, die opkwam voor zijn dochter, is nu gearresteerd. Wat ik een treurige zaak

wind, ik zou eerder een standbeeld voor hem willen oprichten en hem feliciteren met wat hij heeft ondernomen. Zijn dochter kan in elk geval trots op haar vader zijn. Want is het niet begrijpelijk dat ouders recht in eigen handen gaan nemen? Kinderen worden immers nog steeds niet geloofd? Daar zijn voorbeelden genoeg van, kijk alleen maar eens naar Oude Pekela. Ook daar vechten ouders voor de rechten van hun kinderen, zij doen het alleen te netjes.

Die vader uit Amsterdam deed het dan wat minder net, maar is het wat die „volwassen mensen" de kinderen aandoen dan netjes? Dat is toch gewoon beestachtig! Wat betreft Oude Pekela krijg ik sterk het gevoel, dat men van hogerhand de zaak zo gauw mogelijk in de doofpot wil stoppen. Die affaire viel toen toevallig samen met de beschuldiging van Amerika dat er zoveel kinderporno in Nederland is. Was het daarom misschien dat men mond dood werd gemaakt? Wat ik mij afvraag is, waar blijft

het kindrecht? Waar blijft de bescherming van onze kinderen? Zijn zij dan vogelvrij? Daarom prijs ik die vader uit Amsterdam.

ENSCHEDÉ G. A. Leferink-Harbers.

Onderzoek naar ontucht

Hoofd van basisschool 'Het Wespennest' in Noord verdacht

(Van een onzer verslaggevers)

par 16

AMSTERDAM - Het hoofd van de basisschool 'Het Wespennest' in Amsterdam-Noord wordt ervan verdacht ontuchtige handelingen te hebben gepleegd met een van zijn leerlingen. Het openbaar ministerie stelt op verzoek van het bestuur van de Stichting voor Katholiek onderwijs Amsterdam Noord, waar de school toe behoort, een nader onderzoek in. De onderwijzer heeft zich ziek gemeld.

Volgens de woordvoerder van de stichting, R. Auwerda, is één ouderpaar met klachten bij het bestuur gekomen. "In overleg met de inspecteur voor het basisonderwijs is toen besloten deze klacht voor te leggen aan de officier van justitie."

Het hoofd van de school heeft enkele jaren geleden al eens een waarschuwing van het stichtingsbestuur gekregen. "Hij heeft zich toen aan een soortgelijk vergrijp schuldig gemaakt als waar hij nu van verdacht wordt. Alleen was daar geen leerling bij betrokken. Het bestuur oordeelde toen dat een waarschuwing voldoende was," aldus Auwerda.

Kees Schaeppman heeft als lid van de medezeggenschapsraad op 9 februari de vergadering geleid waarop de ouders zijn geïnformeerd. "Zo'n gebeurtenis roept natuurlijk een

hoop emoties op. Maar er is over het algemeen rustig door de ouders op gereageerd. In ieder geval heeft men niet het vertrouwen opgezegd in de rest van het schoolteam. Justitie trekt wel in haar onderzoek of er nog meer gevallen van ontucht hebben plaatsgevonden," aldus Schaeppman.

Het is de tweede keer in korte tijd dat er bij de Stichting Katholiek onderwijs Amsterdam-Noord sprake is van ontucht door leerkrachten op een basisschool.

Een paar weken geleden ontstond grote onrust op de basisschool 'De Biënkorf' in Amsterdam-Noord. Het hoofd van die school was in december vorig jaar door een man, de 58-jarige W.A.R., ontvoerd en ernstig mishandeld.

Zijn dochtertje zou jaren geleden door leerkrachten van de school sek-

sueel zijn misbruikt. De advocaat van R., Henk Kersting, vroeg het bestuur van de stichting enkele leerkrachten van 'De Biënkorf' te schorsen. De stichting is daar niet op ingegaan en de ouders spraken twee weken geleden hun vertrouwen uit in de schoolleiding. R. zit nog steeds in voorlopige hechtenis.

Meer klachten 'Wespennest'

par 22

(Van een onzer verslaggevers)

AMSTERDAM - Bij de politie hebben zich nog drie ouderparen gemeld die de directeur van de basisschool 'Het Wespennest' in Amsterdam-Noord ervan verdenken ontuchtige handelingen met hun kinderen te hebben gepleegd.

Begin januari meldde de directeur zich ziek, nadat justitie in opdracht van het bestuur van de stichting katholiek onderwijs Amsterdam-Noord een onderzoek begon. Door één ouderpaar was bij het bestuur een klacht ingediend dat de directeur ontucht zou hebben gepleegd met een van zijn leerlingen.

Volgens officier van justitie de Wit worden de aangiftes nader onderzocht, maar lijken ze op het eerste gezicht niet bikkellhard. De stichting katholiek onderwijs Amsterdam-Noord heeft een meldpost ingesteld waar ouders terecht kunnen.

De opening
DE KWESTIE

De kruistocht van Henk Kersting

door BERNADETTE DE WIT **MP 13**

Was er een sexcomplot tegen kinderen in Amsterdam-Noord? Een kritische advocaat op jacht naar 'gele meneren' en onderwijzers.

NAAST de inmiddels tragikomische geschiedenis van Oude Pekela werd ons land deze dagen verast met nog zo'n sexschandaal. Advocaat Henk Kersting, al jaren in het nieuws als gepolitiiseerd verdediger van de kraakbeweging, bracht een 'ontucht'-kwesitie op een basisschool in Amsterdam-Noord in de publiciteit. Het dochtertje van zijn client was najaar '84 thuisgekomen met verhalen over een 'sexclubje' op school. Haar ouders hadden zich in deze zonder veel resultaat tot de Raad voor de Kinderbescherming gewend. Op 18 december vorig jaar gijzelde de vader 'uit wanhoop' de vrouwelijke directeur van de bewuste school om haar met geweld een bekentenis af te dwingen. De man werd gearresteerd en zit nog steeds vast. Kersting zwengelde de zaak aan nu zijn client zich 'niet serieus genomen' voelde door de Raad voor de Kinderbescherming. Er kwam geen onderzoek door de Schoolinspectie naar de ontucht, maar in plaats daarvan was het gezin van het slachtoffer door de Raad voor de Kinderbescherming op de korrel genomen, daartoe getipt in een anonieme brief. De Raad verzocht de nieuwe school van het meisje extra alert te zijn op mogelijke kindermishandeling en verwaarlozing. De vader verbrak daarop het contact met die instantie.

Uit het verslag dat Kersting van het geval maakte, doemt

een beeld op waarbij dat van Oude Pekela nog verbleekt. Aan het bewuste sexclubje zou maar liefst zijn deelgenomen door de schooldirecteur, een hulponderwijzer, een klasleerling, een bijlesvrouw en een onbekende man 'met grijs geonduleerd haar' - en nog drie kinderen. Zelf was het dochtertje van Kerstings client verkracht door de hulponderwijzer en voorts zou ze zijn vastgebonden en zou haar een 'prik' zijn toegediend die haar duizelig had gemaakt. Zij had moeten toekijken hoe de vrouwelijke directeur gemeenschap had met de hulponderwijzer. Uiteraard werd ze betast en bekeken en er zouden ook foto's zijn gemaakt.

Alsof een en ander nog niet bizar genoeg is, voegt Kersting een zo mogelijk nog curieuzer voorgeschiedenis toe. Toen het meisje bijna twee was zou ze tijdens een logeerpartij zijn misbruikt door een 'half tante' waar ze een rode, geirriteerde vagina aan had over gehouden. Een jaar nadien was ze op een speelterrein vlakbij de flat van die 'half tante' meegenomen door 'gele meneren'. De aldus beschrevenen hadden de achterkant van een borstel in haar vagina gestopt, haar met spelden geprikt en een brandende lucifer tegen haar vagina gehouden. Eenmaal op de kleuterschool wees het meisje haar gymnastiekonderwijzer aan als één van die 'gele meneren'.

Ze vertelde verder door een kleuteronderwijzeres naar een lokaal te zijn gebracht, waar de gymnastiekonderwijzer haar geslachtsdeel had bekeken. Maar de kleuterjuffrouw had haar bezworen dit voorval niet thuis te vertellen. De bewuste gymnastiekonderwijzer werkte later op de basisschool waar het meisje bij het sexclubje betrokken zou zijn geraakt. Volgens het meisje joeg hij haar de stuipen op het lijf met zijn geschreeuw en daarom hoefde ze van haar vader niet meer naar gymles. De gymnastiekonderwijzer zou het meisje vervol-

gens hebben uitgescholden en - dit alles nog steeds volgens mr Henk Kersting - met een stiletto bedreigd.

Een dag nadat senior hierover met de schooldirectie had gepraat zou de schooldirecteur zijn dochtertje hebben bedreigd: "Vertel jij thuis alles wat hier gebeurt? (-) Als jij praat, doen we je met je gezicht in de zaagselbak tot je stukt, je zusje halen we weg en je ouders maken we ook dood." Hierop mocht ze van haar ouders naar een andere school. Ze kreeg inmiddels pijn in de onderbuik en pusafscheiding uit haar vagina, maar een veertiendaags verblijf ter observatie in het Emma-kinderziekenhuis leverde slechts de diagnose 'psychische problematiek' op. Uit pure verbittering nam Kersting's client uiteindelijk het recht in eigen hand en dwong de schooldirecteur door middel van een loden pijp een 'bekentenis' af. Volgens de advocaat van de in het ziekenhuis belande schooldirecteur, mr C. Ramackers, heeft zijn client - niet verwonderlijk - alles gezegd wat haar belager maar wilde horen.

Advocaat Kersting, die afgelopen vrijdag in VPRO's *Bovenkamer* bestraffend werd toegesproken door de dames van het panel, hecht echter wel degelijk waarde aan die afgeperste verklaring onder het motto 'als de politie een verdachte verhoort, gebeurt dat toch ook onder dwang'. Hij ziet geen been in het naar buiten brengen van allerhande delicate details over het meisje, omdat het voor hem buiten kijf staat dat zijn client 'als woonbootbewoner' per definitie machteloos stond tegenover de autoriteiten.

Het bestuur van de in opspraak gebrachte school overweegt inmiddels gerechtelijke stappen tegen Kersting op grond van alle incriminerende publiciteit, terwijl Kersting op zijn beurt om schorsing van een aantal onderwijzers heeft verzocht. Hij deed een beroep op Kort-hals Altes zich 'persoonlijk' op de hoogte te komen stellen. In een persverklaring gaat het schoolbestuur niet in op het complot, maar maakt wel melding van 'vreemd gedrag' van de vader, die bij voorduring in de buurt van zijn dochtertje bij school zou hebben rondgehangen.

Een massale verstandsvertoebeling heeft zich in de directe omgeving van de school nog niet aangediend. De ouders van andere 'betrokken' kinderen zien geen enkele aanleiding tot het doen van aangifte. Zoals psycholoog Rita Kohnstamm al zei, wordt elk justitieel onderzoek in dit soort kwesties bemoeilijkt door de afhankelijkheidspositie waarin het kind zich bevindt. Het is

Mr Henk Kersting

tekenend dat in het volksgevoel - zoals zondagavond treffend verwoord door Sonja Barend in een gesprek met pedofiel Benjamin Roelofsma - de gedachte aan pedoseksuele beïnvloeding van de tere kinderziel 'griezelig' wordt genoemd, alsof het niet-seksuele contact met andere volwassenen zou zijn ge-vrijwaard van machtsongelijkheid. ●

Inspectie tegen ongewenste intimiteit

Door AGAATH GARSCHAGEN

LEIDEN, 19 febr. — De benoeming van vier speciale inspecteurs is een eerste stap in de strijd tegen ongewenste intimiteiten in het onderwijs. Descholen zelf moeten vertrouwenspersonen en geschillencommissies aanstellen, zegt de landelijke organisatie ter bestrijding van ongewenste intimiteiten. De gemeente Leiden heeft aan deze oproep gehoor gegeven en scholen opgedragen vertrouwenspersonen aan te stellen.

Volgens drs. A.A. van Hasselt en ir. M. Wolfs, twee van de inspecteurs, is het belangrijk dat strafbare feiten worden gemeld bij justitie, de overige klachten worden met de school zelf besproken. „Onze aanwezigheid moet ervoor zorgen dat het gedrag van de docent bespreekbaar wordt en verandert. Scholen hebben nog te veel de neiging te denken dat het allemaal wel meevalt”.

Eén op de zeven klachten die bij de stichting Handen Thuis, het landelijk steunpunt voor ongewenste intimiteiten, binnenkomen is afkomstig uit het onderwijs. Volgens de stichting neemt het aantal toe. Vorig jaar kreeg ze 28 klachten binnen, de meeste uit het voortgezet-, hoger beroeps-, en universitair onderwijs. In 19 procent van de gevallen gaat het om aanranding of verkrachting.

De vier vertrouwensinspecteurs

gaan zich vooral bezighouden met ongewenste intimiteiten tussen leraren en leerlingen. Mevrouw van Hasselt is zich ervan bewust dat het begrip ongewenste intimiteiten voor veel verarring zorgt. „Bij de ene leerling kan de docent wel de arm om de schouders leggen en is het niet ongewenst. Een andere leerling wordt panisch. Docenten moeten dat beter aanvoelen. Dat is waar wij voor moeten waken”.

Verbaal gekwetst

Van Hasselt en Wolfs zijn al een paar maanden bezig en hebben nu zeven klachten binnengekregen. „Variërend van verkrachting tot een opgedrongen lesbische verhouding.” In één geval had een docent een tijdlang verbaal meisjes gekwetst door een plein public opmerkingen te maken als: lekkere benen, maar het kontje is te dik. „Dat vind ik volstrekt ontoelaatbaar”, zegt Van Hasselt. „Kinderen voelen zich dan niet meer veilig op school”.

Van Hasselt heeft een brief geschreven aan het schoolbestuur en het ministerie van onderwijs. Vervolgens heeft ze een persoonlijk gesprek gevoerd met de betreffende docent. „De docent en ook de school waarmee ik heb gepraat zijn ontzettend geschrokken dat iemand van de inspectie zich met de zaak ging bemoeien. Op die

school is het nu algemeen bekend dat wij er zijn en dat leerlingen bij ons terecht kunnen. Er zijn nu gesprekken gaande op de school over het functioneren van leraren. Dat is goed. Als de inspecteurs dat op korte termijn bereiken, ben ik al heel tevreden.”

Volgens Wolfs is het erg belangrijk dat de vertrouwensinspecteurs zoveel mogelijk met de onderwijsinspectie samenwerken. „Als straks de klachten binnenstromen kun je niet met z'n vier-en het hele onderwijsveld bestrijken. Er zijn tweehonderd inspecteurs van het onderwijs. Die moeten ervan doordrongen worden dat dit een zeer belangrijke zaak is. Zij staan dicht bij de school”.

Vertrouwensvrouw

De gemeente Leiden heeft de openbare scholen verplicht vertrouwenspersonen aan te stellen. In september van dit jaar moet elke school een vertrouwensvrouw hebben. Ook worden cursussen georganiseerd voor gymnastiek-docenten in het geven van zelfverdedigingslessen voor meisjes. Mevrouw L. Hesselink, onderwijskundige van de gemeente Leiden, raadt scholen aan leraren of decanen voor enkele uren vrij te stellen om als vertrouwenspersoon op te treden. De scholen krijgen geen extra geld of taakuren voor

een vertrouwenspersoon toegerekend.

Hesselink heeft inmiddels al zeven klachten geregistreerd. „Deze werden gemeld door het schoolbestuur. Zij vroegen mij wat er moest worden gedaan. Welke maatregelen moesten worden getroffen. Eén klacht was bijvoorbeeld van een meisje dat in de pauze haar borsten moest laten meten door een groepje jongens. Ik heb de schoolleiding aangeraaden de leerlingen iets te laten schrijven over seksuele misdragingen. Hopelijk heeft dat geholpen”.

Hesselink vindt het belangrijk dat de vertrouwenspersoon een vrouw is. „De meeste slachtoffers zijn meisjes. De drempel moet zo laag mogelijk zijn. De leerling moet bij de vertrouwenspersoon kunnen aankloppen zonder dat de hele school weet dat het gaat om een ongewenste intimiteit”.

Hesselink raadt scholen aan klachtenprocedures te ontwikkelen. „Heeft een leraar iemand verkracht, dan kan hij worden ontslagen. Maar de gymleraar die steeds naar de meisjes komt kijken als ze gaan douchen, kan blijven. Hij krijgt vaak niet eens een berisping.” Ze raadt de scholen dan ook aan een gedragscode te ontwikkelen, waarin precies staat wat een docent wel en niet mag doen en welke sancties erop staan.”

Inspecteurs ingezet tegen intimiteiten in onderwijs

ZOETERMEER (ANP) — Het ministerie van Onderwijs heeft vier speciale inspecteurs aangesteld om ongewenste intimiteiten in het onderwijs, vooral tussen leerkrachten en leerlingen, tegen te gaan. De vertrouwensinspecteurs moeten klachten onderzoeken en erop toezien dat de bevoegde instanties addoende maatregelen treffen.

Dit blijkt uit een brief die de inspecteur-generaal van het onderwijs aan alle scholen, hogescholen en universiteiten heeft gestuurd. Volgens hem is gebleken dat het toezicht van de inspectie in geval van ongewenste intimiteiten een speciale aanpak vraagt. De vertrouwensinspecteurs zijn gevestigd in Arnhem, Zutphen, Rijswijk en Haarlem.

Onderzoeken naar ongewenste intimiteiten zonder veel ophef

ZOETERMEER — „Natuurlijk zijn we er ook ter bescherming van de positie van de leerkracht. Mijn optiek is aldus; er is gelazer tussen een leraar en een leerling en dat moet ophouden. Of de leerling nu terecht klaagt of niet terecht.”

Mevrouw A. van Hasselt, inspecteur bij het algemeen voortgezet onderwijs in Zutphen, is één van de vier vertrouwensinspecteurs die door minister Deetman als 'meldpunten' voor ongewenste intimiteiten in het onderwijs zijn aangesteld.

AD 14
Is er ter zake een probleem in het basis-, beroeps, algemeen voortgezet en hoger onderwijs? Dat nu is een vraag die inspecteur onbeantwoord moet laten.

Zij is ruim drie jaar werkzaam als inspecteur en het probleem heeft slechts drie keer haar pad gekruist. In haar 23-jarige loopbaan als biologie-lerares zijn haar nooit dergelijke zaken ter ore gekomen.

INDICATIES

Waarom op deze wankelende basis dan toch een instituut in het leven roepen dat wellicht meer loemaaft dan wenselijk is voor de rust op de scholen. Was het niet verstandiger geweest in stille onderzoek te doen naar de omvang van het probleem en afhankelijk van de resultaten maatregelen te nemen?

Van Hasselt: „Het is juist een van onze opdrachten het probleem te inventariseren en te onderzoeken. Er zijn natuurlijk wel indicaties dat er zich in de relatie leerkracht-leerling zaken voor doen die onder ongewenste intimiteiten zijn te benoemen. Bij de stichting Handen Thuis zijn in 1986 28 en in 1987 30 klachten binnen gekomen.”

Hoe ernstig zijn die feiten?

„Ook dat weten we niet. Ik denk het hele scala van de regelrechte verkrachting tot aan de erotisch getinte toespelingen.”

'Niet om leraar te pesten'

door PETER D'HAMECOURT

Welke zijn uw sancties en treedt u op als getuige als er tegen een leerkracht maatregelen genomen worden, mis-

schien zelfs een ontslagprocedure wordt aangevraagd naar aanleiding van een door u gegrond bevonden klacht?

„Onze sanctie-mogelijkheden zijn gering. Fraudeert hij met examencijfers dan treden wij ook op. Daar waar het vertrouwen dat

aan ons is geschonken niet wordt beschaamd zullen we wel optreden denk ik.”

Je hebt het pesten een de

twee gevallen op basis-scholen in Amsterdam-Noord, een school en meneen zijn snel in opspraak gebracht en dat is triest als er achteraf niets aan de hand blijkt te zijn.

„Het is niet onze taak scholen in opspraak te brengen. Ons optreden moet terughoudend zijn. Het is echt niet zo dat een bezoek van een inspecteur aan een school automatisch aanleiding moet zijn voor veel ophef. Ik denk dat ook in het gewone werk het personeel en zeker de leerlingen nauwelijks merken dat een inspecteur de school bezoekt.”

Geeft dit nieuwe instituut leerlingen niet een aardig nieuw wapen in handen om leraren te pesten?

„Ik ben benieuwd of er misbruik van wordt gemaakt, maar dat zal snel blijken als we eenmaal beginnen.”

ZORGVULDIG

U gaat onderzoeken en inventariseren. Wanneer zijn daar de resultaten van bekend?

„Inspecteurs rapporteren met enige regelmaat aan de minister. Dat zullen wij als vertrouwensinspecteurs ook doen. Resultaten van een onderzoek zie ik nog niet zo snel verschijnen. Je moet heel zorgvuldig te werk gaan en niet met veel poeha gegevens op tafel leggen die je niet kan onderbouwen. Het onderwerp is wel bespreekbaar geworden in onze samenleving, maar je moet er wel zorgvuldig mee omgaan.”

De afgewezen bakvis die haastig voor de leraar Frans niet beantwoordt niet kan de niets vermoedende man aardig in de problemen brengen door naar de vertrouwensinspecteur te lopen.

„Het praatcircuit op de scholen is een onbeheersbaar fenomeen. De inspecteur is er dan om de praatjes over een leraar uit de wereld te helpen.”

ONGELIJK

Horen die taken niet eerder thuis bij de schoolleiding en de ouders. Met een vertrouwensinspecteur erbij kan een onschuldige zaak redelijke proporties aannemen?

„Primair hoort de oplossing van het probleem bij de school te liggen. De vertrouwensinspecteur is een soort beroepsinstantie. Als een leerling vindt dat zij geen gehoor vindt op school kan zij zich wenden tot een instantie die voor haar anoniemer is. De machtsverhouding leraar-leerling is een ongelijke, dat is nu eenmaal zo. De school is voor de leerling geen anonieme instantie.”

VERHAAL KWIJT

Hoe vertrouwelijk is uw positie?

„We hebben niet het verzoeningsrecht van een vertrouwensarts. Maar ik zal zeker niet lichtvaardig naar het openbaar ministerie gaan als er al sprake is van een strafbaar feit. Bovendien zal de klager dat ook moeten willen. Misschien wil een leerling alleen maar zijn of haar verhaal kwijt.”

En wat doet u dan met dat verhaal?

„Dat moet de praktijk uitwijzen. Het kan zijn dat een leraar geheel te goeder trouw is, maar in zijn gedrag bij leerlingen iets oproept dat hij er zelf nooit in gezien heeft. Zo'n leraar zal blij zijn dat hij daarover informatie krijgt zodat hij zijn gedrag kan bijstellen.”

GEDRAG

Wat zijn in uw ogen ongewenste intimiteiten op school?

„Ongewenst is ongewenst. Iedere leerkracht moet zich rekenschap geven van zijn gedrag ten opzichte van leerlingen. Er zijn normen die je vertellen hoever je kunt gaan in je contacten met kinderen. In je gedrag en met je opmerkingen.”

'Ministerie maakt stuntje van niet-gewenste intimiteiten'

AMSTERDAM, ZOETERMEER — Het aanstellen van vertrouwensinspecteurs die klachten over ongewenste intimiteiten in het onderwijs moeten onderzoeken, wordt in onderwijskringen niet overal met gejuich ontvangen. „Het ligt publicitair vast goed“ en „het lijkt of leerkrachten niet van kinderen kunnen afblijven“, zo luiden de terughoudende zonniet afwijzende reacties van enkele onderwijsbonden.

De aanstelling van de vier speciale inspecteurs werd eergisteren bekend. Naast hun gewone werk zullen zij zich met ongewenste intimiteiten bezighouden. Ieder krijgt een apart schooltype. Zo komt er een vertrouwensinspecteur voor het hoger, beroeps-, en het algemeen vormend onderwijs, en voor de basisscholen. Maar de katholieke onderwijsvakbond KOV vindt dat de maatregel, en vooral de publiciteit eromheen, het onderwijs in een kwaad daglicht stelt.

Volgens Joke Korver, KOV-bestuurslid en betrokken bij het vrouwensecretariaat van de bond, komen ongewenste intimiteiten in het onderwijs niet zo vaak voor, dat inspecteurs daarmee moeten worden belast. „Het was wellicht beter geweest als de gewone inspecteurs werkafspraken maken om in voorkomende gevallen een bepaalde collega in te schakelen. Dan hadden we nu ook niet al die vervelende publiciteit gehad“.

De protestants-christelijke onderwijsbond PCO had de komst van vertrouwensinspecteurs ook niet bepaald boven aan het prioriteitenlijstje staan. „Er is zoveel andere nood in het onderwijs“, zegt bestuurslid Jan van den Berg. „Wij hechten een veel groter belang aan de rol van de ouders. Zij vormen immers in het bijzonder onderwijs het bevoegd gezag. Ouders van kinderen die klachten hebben stappen veel gemakkelijker naar het bestuurslid om de hoek, dan dat kinderen een inspecteur bellen die ver weg is“. Zowel de KOV als de PCO zeggen op geen enkele wijze geraadpleegd te zijn over het initiatief van het ministerie.

Pas het begin

De Algemene bond voor onderwijzend personeel, Abop, is wel positief. De bond had al eerder te kennen gegeven dat maatregelen tegen ongewenste intimiteiten zinvol

zouden zijn. Aardig detail: sinds een half jaar heeft de bond ook op het eigen kantoor een vertrouwenspersoon voor ongewenste intimiteiten. De stichting Handen thuis, die met een studiedag vorig jaar een belangrijke bijdrage aan de discussie leverde, vindt dat het aanstellen van de inspecteurs pas een begin is. Alie Kuiper: „Wij willen dat iedere school zelf een vertrouwenspersoon aanstelt, want het signaleren moet op school zelf gebeuren. De overheid zou dat moeten stimuleren“. Dat is ook wat de Emancipatieraad al eens te kennen heeft gegeven.

Eén van de nu aangestelde vier vertrouwensinspecteurs is mevrouw A. van Hasselt. Ze weet niet hoe ernstig het met ongewenste intimiteiten op scholen gesteld is. Zou onderzoek vooraf dan niet handig geweest zijn? „Nee, Als er ergens verkeersongelukken gebeuren, dan laat je de gewonden toch ook niet aan de kant liggen, omdat je eerst wil uitzoeken of het aan de verkeerssituatie ligt. Het is ook een van onze taken om te inventariseren hoe ernstig de situatie is, om daarop dan beleid te gaan baseren.“

Van Hasselt stond zelf 22 jaar voor de klas, zonder overigens zelf met het probleem geconfronteerd te zijn. Ze kan weinig zeggen over hoe ze te werk gaat. „Ik weet echt nog niet wat er op me afkomt. Onze manier van werken zal in de toekomst moeten blijken.“ In eerste instantie zullen de inspecteurs in ieder geval veel telefonisch doen. Zelf op onderzoek uitgaan is er niet bij, de inspecteurs komen pas in actie als er een klacht is. Sanctiemogelijkheden heeft Van Hasselt niet. Tot een eventuele straf moet de school zelf besluiten. Natuurlijk kan ze bij een vermoeden van een strafbaar feit naar justitie stappen. Maar als het slachtoffer dat niet wil zal ze zich nog wel twee maal bedenken. „Een verschoningsrecht zou misschien wel wenselijk zijn“, zegt ze. Wat verstaat zij onder ongewenste intimiteiten? „Voor de één is een arm om de schouder fijn, een ander wordt er panisch van.“ Van Hasselt's werk zal voor een belangrijk deel bestaan uit praten met alle betrokkenen, maar vooral met de leerlingen. Ze verwacht niet, dat leerlingen door het verzinzen van een klacht een docent een hak willen zetten. „Ik vraag me af of dat reëel is. Andere onderzoeken hebben uitgewezen dat twee à drie op de duizend klachten ontfermt hi is.“

Sexueel Misbruik blijft bij wens tot inspecteur op scholen

VAN ONZE VERSLAGGEFFSTER
DEN HAAG — De werkgroep Sexueel Misbruik in het Onderwijs is verblijft over de afwijzende reactie van onderwijsbonden en organisaties van leraren en schoolleiders op de benoeming van inspecteurs tegen ongewenste intimiteiten op scholen en universiteiten. De werkgroep heeft in een brief aan de organisaties geïntercedieerd tegen hun uitlatingen.

Vorige week zeiden de onderwijsbonden KOV (katholiek) en PCO (protestants-christelijk) weinig reden te zien voor de aanstelling van de inspecteurs. Het Nederlands Genootschap van Leraren en de Algemene Vereniging van Schoolleiders achtten de benoeming evenmin nodig.

Volgens de werkgroep is de maatregel van het ministerie van Onderwijs wel degelijk gerechtvaardigd. De werkgroep heeft sinds 1986 na oproepen in landelijke dagbladen 110 klachten ontvangen over ongewenste intimiteiten en seksueel misbruik in het onderwijs. Onderzoeken en publicaties wijzen uit dat het probleem zich regelmatig voordoet, stelt de werkgroep.

Onderwijs

INTIEME INSPECTEURS

De onderwijswereld is uiterst verdeeld over het besluit van minister Deetman om vier inspecteurs aan te stellen die ongewenste intimiteiten in het onderwijs gaan onderzoeken. Terwijl organisaties als het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS) en de Algemene Bond van Onderwijzend Personeel (ABOP) — gesteund door de stichtingen Handen Thuis en Tegen haar wil — de maatregel steunen, noemt drs. J. Bouwsma, voorzitter van het Nederlands Genootschap van Leraren,

hem 'heel idioot'. Zelfs al rezen de ongewenste intimiteiten op het ogenblik de pan uit, waar hem niets van bekend is, dan zou dit verschijnsel volgens hem veel rustiger en beter bestreden kunnen worden door de scholen zelf, via vertrouwensartsen en mentoren. Hij vreest dat deze rigoureuze maatregel heel wat onrust te weeg brengt onder ouders.

Bouwsma: 'Ik zie het al voor me, ouders die 's avonds bij de gehaktbal aan hun kinderen vragen: "Is het bij jullie ook zo'n

puinhoop?" Zo krijg je kinderen die in de klas extra gaan opletten of meneer geen wulpse blik in de ogen heeft. En of meneer niet een aai over de bol te veel geeft. Nou, zo wil ik niet bekeken worden. Ik wil wel eens weten op welke cijfers de regering dit paardemiddel baseert.'

Woordvoerder Zuidgeest van het ministerie van onderwijs geeft het antwoord: 'Cijfers? Die hebben we niet. Wij hebben nog geen onderzoek gedaan naar deze zaken.' Vanwaar dan deze maatregel? Zuidgeest: 'Die is een direct gevolg van een uitzending van Brandpunt waarin de minister vorig jaar werd geconfronteerd met drie slachtoffers van ongewenste intimiteiten op school plus een onderzoekje van de Stichting Handen Thuis. Hij heeft toen beloofd daar iets tegen te doen.'

Voorzitter Looftstra van de Koninklijke Vereniging voor Leraren Lichamelijke Opvoeding staat paf: 'Dit is een openbaring,' zegt hij. 'De minister lijkt wel een hulpeloos bootje dat door de pers en de media heen en weer wordt geblazen. Hij laat de brandweer uitrukken met als enige indicatie dat er wel eens ergens brand zou kunnen zijn. Dit is politieke gallery play: goede sier maken naar het publiek.'

Bij zijn weten komen ongewenste intimiteiten bij leraren lichamelijke opvoeding niet voor: 'Ze zijn er in hun opleiding veel te veel op getraind geen grenzen te overschrijden.' Hoe het bij andere vakken toegaat weet hij niet. 'Maar,' vindt hij, 'dat zou de regering wel moeten weten voor ze zoiets doet. Ongelooflijk dat de minister niet stilstaat bij de heksenjacht die dit soort kwetsbare maatregelen teweeg kan brengen. We hebben toch net Oude Pekela gehad?'

Woordvoerder Zuidgeest van het ministerie bestrijdt dat de maatregel overdreven zou zijn: 'Op een aantal van tweehonderd inspecteurs is vier niet veel,' zegt hij kortzellig. 'En deze inspecteurs zijn ook niet alleen hiermee belast: ze houden hun oude taken, er komt alleen een taak bij. Ik vind het trouwens heel vervelend dat u hier over Oude Pekela gaat praten, dat heeft met deze zaak niets te maken.'

Ontucht is een zaak van justitie, zegt de voorlichter. 'Het gaat ons er nu alleen om dat ouders weten dat ze zich tot iemand kunnen richten als er een meningsverschil is over bepaalde gedragingen van een leerling. Ja, tot die gedragingen kan een aai over de bol zeker ook behoren. Het ligt er maar aan of degene die die aai krijgt er wel of niet van is gediend.'

Dorine Hermans

Klachtregeling bepleit voor seksueel geweld aan Vrije Universiteit

VAN ONZE VERSLAGGEFFSTER

AMSTERDAM — De Amsterdamse Vrije Universiteit (VU) moet een formele regeling invoeren voor de behandeling van klachten over ongewenste intimiteiten en seksueel geweld. Deze aanbeveling doen de rechtenstudentes M. de Boer en G. Romeijn in hun onderzoeksrapport over de formulering van een klachtenprocedure ter bestrijding van seksuele intimidatie aan de universiteit.

Het rapport is onder de titel „Niks aan te doen?“ uitgebracht door de wetenschapswinkel van de VU. De studie is verricht naar aanleiding van een onderzoeksaanvraag van een vrouwengroep aan de VU. De aanvraag volgde op klachten van VU-studentes over ongewenste seksuele intimiteiten van een groep mannelijke studenten in 1985. Bij het college van bestuur werd een procedure aangespannen tegen de studenten. Een van hen is van de universiteit verwijderd.

De Boer en Romeijn geven de voorkeur aan informele schikking van klachten over seksuele intimidatie. Daarbij moet een vertrouwenspersoon de rol van bemiddelaar spelen. Als bemiddeling geen oplossing oplevert of onmogelijk is, moeten klagers gebruik kunnen maken van een formele klachtenregeling.

De Boer en Romeijn hebben een ontwerp gemaakt voor een formele klachtenprocedure. Zij stellen voor een onafhankelijke commissie in het leven te roepen voor de behandeling van klachten over seksuele intimidatie. In de commissie moeten, behalve deskundigen, ook studenten zitting hebben. De commissie moet sancties kunnen opleggen als schriftelijke waarschuwing, berisping, schorsing en verwijdering van de universiteit.

VARA-TELETEKST MELDT :

NOS-TT 322 ma 8-feb 09.18:17

INDEX NIEUWS
320 322

Weer twee klachten tegen kinderrechtter voor ontucht

GR4

ARNHEM (ANP) - Tegen een 43-jarige Nijmeegse kinderrechtter zijn opnieuw twee aanklachten wegens ontucht ingediend. Twee negentienjarige jongens hebben eind vorige week aangifte gedaan. De hoofd-officier van justitie in Arnhem, mr. J. Peijnenburg, heeft dat gisteren bevestigd. De kinderrechtter bekende eerder deze maand dat hij vorig jaar twee maal ontucht had gepleegd met een zeventien- en een negentienjarige jongen. De rijksrecherche heeft het onderzoek in de zaak heropend. „Vooralsnog dachten we dat de zaak beperkt zou blijven tot de twee aangiften. We hadden aanvankelijk geen

enkele indicatie dat het om meer gevallen ging, maar zo stellig zijn we niet meer”, aldus mr. Peijnenburg. De Nijmeegse kinderrechtter ontmoette de jongens in de justitiële sfeer. Volgens mr. Peijnenburg moeten er wellicht maatregelen worden genomen om dit soort zaken in de toekomst te vermijden. „Daarbij kun je bij voorbeeld denken aan de verplichte aanwezigheid van een parketwachter tijdens een verhoor”. De Hoge Raad heeft inmiddels besloten dat de rechtbank in Groningen over eventuele strafvervolgving van de kinderrechtter zal oordelen. Hij had al per 31 december zijn ontslag ingediend.

De wegens het plegen van ontucht in opspraak geraakte kinderrechtter Thomas van der V. heeft met veel meer jongeren seksuele contacten gehad dan tot nu toe bekend is geworden. De twee 19-jarige jongens die tegen de Arnhemse rechtter een aanklacht hebben ingediend, zeiden in VARA's Zondageditie zeker 10 andere jongeren te kennen.

Maar die zullen volgens hen niet naar de politie stappen, omdat ze de vriendschapsband met V. te belangrijk vinden.

De twee vertelden hoe ze met V. in contact kwamen en hoe de urenlange sessie uitmondde in ontucht. De man heeft weliswaar ook veel goeds gedaan, maar ze hopen toch op een vervolging.

Kinderrechtter krijgt eervol ontslag na aangifte van ontucht

Van onze verslaggever VK 11

ARNHEM - De van ontucht met jongens verdachte Arnhemse kinderrechtter Th. v. d. V. (43) wordt eervol ontslagen. Hij had zelf ontslag gevraagd. Het ontslag gaat in zodra de rechtter arbeidsongeschikt is verklaard, maar uiterlijk 1 juli van dit jaar.

De rechtter kwam in opspraak doordat een negentienjarige jongen aangifte deed. Hij bekende daarop ook met een zeventienjarige jongen ontucht te hebben gepleegd. Een week geleden werden tegen hem twee nieuwe aanklachten ingediend door twee negentienjarige jongens uit Nijmegen. Het onderzoek tegen de rechtter moest daardoor worden heropend. Een besluit over al dan niet vervolgen is daardoor uitgesteld.

'Eervol ontslag': term met neutrale betekenis

Door Coes Manders

DE GELOOFLANDER

De ex-kinderrechtter, die beschuldigd wordt van ontucht met minderjarigen, is eervol ontslagen. In het ambtenarenrecht heeft dit woord 'eervol' een puur neutrale betekenis, en niet die positieve zin die het algemeen spraakgebruik eraan geeft.

Een ambtenaar (iedere ambtenaar) krijgt 'eervol ontslag' als hij er zelf om vraagt. Het gaat er alleen maar om dat het initiatief voor het ontslag van hem is uitgegaan. Het alternatief is 'op straat' gezet worden. Wij de ex-ambtenaar een nieuwe loopbaan, dan is het eervol ontslag te hebben dan ontslagen te worden.

De ex-kinderrechtter vroeg ontslag begin december. Op dat moment was er al een aangifte wegens ontucht bij de politie binnen en had de rechtter al een geval van ontucht bekend.

Het Rijk dat de ontslagaanvraag behandelde, was van deze situatie natuurlijk op de hoogte. Maar men moest de kinderrechtter eervol ontslag verlenen, omdat hij er zelf om gevraagd had.

Een heel enkele keer komt het voor dat een eenmaal gegeven eervol ontslag wordt teruggedraaid, bijvoorbeeld wanneer achteraf zou blijken dat de persoon in kwestie zijn functie had misbruikt voor het plegen van een misdrijf. Maar dat zal dit keer

niet gebeuren, omdat het Rijk wist wat er met de kinderrechtter aan de hand was, toen het hem eervol ontslag verliende.

Had de kinderrechtter geen ontslag gevraagd, dan zou hij waarschijnlijk zijn geschorst, in het belang van de dienst, zoals het Rijks Ambtenaren Reglement bepaalt.

Schorsing is voorgeschreven, indien een ambtenaar verdacht wordt van het plegen van een misdrijf. En verdacht is de ex-kinderrechtter, omdat er tegen hem een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit bestaat. De ex-kinderrechtter is immers al verschillende keren door de Rijksrecherche verhoord.

Die schorsing zou dan duren tot zijn veroordeling in hoogste instantie, dus tot en met de uitspraak van de Hoge Raad. En pas dan, na een veroordeling in hoogste instantie, zou hij kunnen worden ontslagen, oneervol ontslagen.

Zo'n schorsing is voor de verdachte voordelig, omdat zijn salaris dan gewoon wordt doorbetaald. En voordat de Hoge Raad het laatste woord heeft gesproken, kunnen gemakkelijk drie tot vier jaar zijn verstreken.

De kinderrechtter heeft het niet op een schorsing en eventueel oneervol ontslag willen laten aankomen. Hij heeft dus op tijd zelf ontslag genomen. Dat betekent dat hij vanaf 1 januari geen salaris (bruto rond de 110.000 gulden) meer ontvangt.

Inmiddels al elf aangiften tegen kinderrechtter

Van onze correspondent

Tel 17 ARNHEM, woensdag

Tegen de 43-jarige Arnhemse kinderrechtter, die enkele weken geleden bekende ontucht te hebben gepleegd met minderjarige jongens, zijn inmiddels elf aangiften ingediend.

De ex-kinderrechtter uit Nijmegen, die zelf per 1 januari ontslag nam nadat de eerste twee zaken aan het licht kwamen, wordt waarschijnlijk door justitie in Groningen vervolgd. Volgens de persofficier van justitie in Arnhem wordt de zaak in Groningen behandeld.

Begin deze maand bedroeg het aantal aangiften al vier. Omdat niet was uitgesloten dat er daarna nog meer gevallen van ontucht bekend zouden worden, moet eerst het totale onderzoek worden afgerond voordat de beslissing wordt genomen om tot vervolging over te gaan.

Aantal klachten over rechterlijke macht neemt sterk toe

VK 23

AMSTERDAM (ANP) - Het aantal klachten over rechters is de laatste jaren sterk gestegen. Gevonden klachten, die aanleiding zijn tot procedures bij de Hoge Raad, zijn er echter niet. „Rechters spelen het maatschappelijk spel op recht en goed”, aldus mr. J. Remmelink, waarnemend procureur-generaal bij de Hoge Raad. Sinds een halfjaar houdt Remmelink zich bezig met de afhandeling van klachten tegen de rechterlijke macht.

Na de 53 klachten in 1985 en de 22 klachten in 1984 vertoont de statistiek een sterk stijgende lijn. In 1986 en vorig jaar vielen er 72 klachtbrieven op de deurmat bij de procureur-generaal. Sinds 1982, toen het klagen over „onfatsoenlijke” rechters mogelijk werd via de Wet Nationale Ombudsman, kreeg de Hoge Raad slechts twee gevallen voorgelegd door de procureur-generaal. De andere klachten werden als ongegrond terzijde gelegd.

De procureur-generaal bij de Hoge Raad is de instantie waarbij klachten over rechters moeten worden gedeponeerd; zo nodig legt hij ze voor aan de Hoge Raad. Dit hoogste rechtscollege kan de „beklaagde” rechtter dan ontslaan. Een dergelijk ontslag kwam na de Tweede Wereldoorlog niet voor. Wel adviseerde de vorige procureur-generaal Berge een aantal keren rechters zelf ontslag te nemen wegens misdrijven als ontucht met een minderjarige of een vermogensdelict. De vier betrokken rechters volgden dit advies direct op.

Afbakening functies kinderrechtter bepleit

NRC

ARNHEM, 26 febr. - De wetgever zou de dubbelfunctie van de kinderrechtter in Nederland opnieuw moeten bekijken. Het feit dat hij zowel rechtspraak, dus oordeelt over een strafbaar feit en een straf oplegt, als bepaalt waar die straf moet worden ondergaan (in het „volwassenrecht” een taak van het openbaar ministerie), roept discussie op. Mr. P.R. Smits, tot donderdag fungerend president van de Arnhemse rechtbank, greep de installatie van de nieuwe president in Arnhem, mr. L.R. van der Weij, aan om stil te staan bij de bijzondere positie van de kinderrechtter.

Mr. Smits roerde in zijn toespraak tot de nieuwe president tijdens de bijzondere rechtzitting nog eens de problemen aan rondom de 42-jarige kinderrechtter die eind december vorig jaar bekende met twee minderjarige jongens ontucht te hebben gepleegd. Inmiddels zijn bij het arrondissement Groningen, waar de strafklacht tegen de kinderrechtter wordt behandeld, elf aangiften

binnengekomen. De kinderrechtter heeft ontslag genomen bij de Arnhemse rechtbank.

Mr. Smits in zijn installatiedede: „Het voorgevallene vreet aan de wortels van de geloofwaardigheid van de rechtspraak. Het vertrouwen dat jeugdigen meenden te kunnen hebben in rechters, is beschaamd. We hebben een belangrijke stap terug gedaan met dit bijzonder pijnlijke gebeuren dat voor de betrokkene, diens familie en de jeugdigen waar het om gaat, nog eenszins is afgelopen. We moeten ons opnieuw bezinnen of, en hoe dergelijke calamiteiten kunnen worden voorkomen.”

De nieuwe president van de Arnhemse rechtbank heeft in de afgelopen drie jaar een functie als vice-president van het Arnhemse gerechtshof en rector van het Studiecentrum Rechtspleging in Zutphen gecombineerd. Hij volgt als president mr. J. van Julsingha op, die vier maanden geleden president van het gerechtshof in Arnhem is geworden. (ANP)

Conducteur VK 20

Een hoofdconducteur van de NS wordt op aanwijzingen van een passagiere, ondanks ontkenningen van de man, op staande voet (oneervol dus) ontslagen wegens onzedelijke handelingen.

Een kinderrechtter die bewezen onzedelijke handelingen heeft verricht, ook in zijn beroep, maar vanuit dat beroep besluit integer moet zijn, wordt nota bene eervol ontslagen nadat eerst voor zijn WAO is gezorgd.

Intussen zijn er meer aanklachten ingediend tegen de man. Er wordt intussen „nagedacht” of de man zal worden vervolgd. Als ik deze berichten lees, komt mijn rechtsgevoel wel even in opstand.

AMSTERDAM

C. de Jonge

OM beraadt zich nog op vervolging kinderrechtter

Van onze verslaggever VK 11

GRONINGEN - De officier van justitie in Groningen mr. M. Severin heeft, omdat het onderzoek nog loopt en dit voorlopig wel even kan duren, nog geen beslissing genomen over een eventuele vervolging van de voormalige kinderrechtter mr. Th. van der V. uit Nijmegen. Tegen de 43-jarige rechtter zijn inmiddels elf aangiften van ontucht ingediend.

De op eigen verzoek ontslagen magistraat bekende in december ontucht te hebben gepleegd met twee jongens van zeventien en negentien jaar oud.

Aantal klachten wegens ontucht tegen alom bewonderde magistraat loopt op tot elf Rechter leerde jongens met seksualiteit om te

Aan de tot voor kort glanzende carrière van de 43-jarige Arnhemse kinderrechter Van der V. is abrupt een eind gekomen. De man bekende vorige maand dat hij in 1987 ontucht heeft gepleegd met twee jongens (17 en 19 jaar) en werd op zijn verzoek eervol ontslagen. Het aantal klachten tegen Van der V. liep vorige week op tot elf. Een reconstructie.

Door onze redacteur
EELCO MEULEMAN **NRC**

ARNHEM, 22 febr. — Een duidelijk geval van laster, dacht fungerend president mr. P.R. Smits van de Arnhemse rechtbank toen in december vorig jaar de eerste aangifte van ontucht binnenkwam. Van der V., de alom bewonderde hulpverlener, de veelgeprezen kindervriend, zou onoirbare handelingen hebben gepleegd met een 19-jarige jongen die hij onder zijn hoede had. Smits geloofde het niet.

Hij maakte niettemin een afspraak met de kinderrechter die tevens vice-president was. Het gesprek was maar net begonnen toen Van der V. bekende en onmiddellijk ontslag nam. Smits bleef verbijsterd achter. Bij andere collega's van de Arnhemse rechtbank en jeugdhulpverleners uit de regio overheerste ongeloof.

De Hoge Raad bepaalde dat de zaak-Van der V. in het arrondissement Groningen moest worden behandeld. De rijksrecherche stelde een onderzoek in. Van der V. bekende dat hij ook met een 17-jarige jongen 'ontoelaatbare seksuele handelingen' had verricht. Het onderzoek werd afgesloten. De verwachting was dat de zaak zou worden geseponneerd.

Maar de aangiften volgden elkaar plotseling snel op en de rijksrecherche heropende het onderzoek. Inmiddels zijn „ongeveer elf klachten ingediend”, aldus de Groningse hoofdofficier mr. J.A. Blok deze week. Binnenkort wordt besloten of er een gerechtelijk vooronderzoek zal worden ingesteld.

In de kwestie-Van der V. gaat het om bijna-volwassen jongens. De rechter gebruikte geen ge-

weld. De vraag rijst of er wel sprake is van ontucht. Volgens het Wetboek van Strafrecht ('de seksuele gedragingen die de maatschappij niet tolereert') kan men ontucht in allerlei gradaties plegen. Het is een ruim begrip; seksuele contacten tussen een rechter en zijn pupillen vallen eronder. Dat heeft niet zozeer met leeftijd, als wel met afhankelijkheid te maken.

Opstap

In de relaties die Van der V. met zijn pupillen onderhield, speelde afhankelijkheid een rol. Een kinderrechter is tevens hulpverlener en hulp verleende Van der V. op grote schaal. Collega's van Van der V., advocaten, maatschappelijk werkers — zonder uitzondering roemen ze de kwaliteiten van de hyperactieve kinderrechter. Hij was bestuurslid van verscheidene instellingen. „Hij deed nooit iets alleen”, zegt H. Laumen, directeur maatschappelijk werk van de Stichting Jeugd en Gezin in Nijmegen. „Hij spon een heel netwerk van hulpverlening om de jongeren te helpen.”

De advocaten in Arnhem en Nijmegen hadden volgens mr. W. Aerts, deken van de orde van advocaten in het arrondissement Arnhem, een hoge dunk van de kinderrechter. „Hij heeft praktisch in zijn eentje twee jaar geknokt om een bepaald project er doorheen te krijgen.”

Fungerend president Smits: „Hij deed zo veel goede dingen.” Volgens hem leefde Van der V. als „een kaars in de wind”. Zulke kaarsen branden snel, zegt hij. Al enige tijd liep zijn collega „tegen de stress aan”. Hij nam te veel hooi op zijn vork. „Daardoor zijn op een gegeven moment de stoppen doorgeslagen.”

Therapie

Op een onorthodoxe wijze ging de gelovige Bourgondiër Van der V. (studeerde in Nijmegen, werd in 1979 rechter en in 1986 vice-president, is getrouwd en heeft vijf kinderen) om met zijn pupillen, zo blijkt uit hun verhalen. Hij zocht hen op en ze mochten ook bij hem thuis komen. In de werk-

gaan

kamer van zijn woning te Heilig Landstichting (gemeente Groesbeek) introduceerde hij dan zijn 'therapie'.

De vaak (ex-) criminele, 'moeilijk opvoedbare' jongens uit de regio Nijmegen die Van der V. bestierde, moesten leren met hun eigen seksualiteit om te gaan, zo hield hij hen voor. Hij hielp hen daarbij op weg. Soms door een arm om een schouder te slaan, soms door een tongzoen te geven, soms door een jongen over z'n naakte borstkas te strelen.

Een van de jongens die verklaringen over banden met Van der V. hebben afgelegd, zegt dat hij regelmatig met de kinderrechter het bed deelde. Een ander beweert door Van der V. te zijn uitgekled. De magistraat zou ook masturbatie-spelletjes hebben gespeeld.

Volgens F. Andriess van de Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling (VSK) vallen de jongens in een gat nu ze hun verhaal naar buiten hebben gebracht.

„Er is geen opvang, slechts weinig hulpverleners weten hoe ze met mannelijke slachtoffers van ontucht moeten omgaan. Met meisjes is het iets gemakkelijker, die praten ook sneller. Jongens willen het voor zichzelf, en dus ook voor anderen niet weten. Ze raken absoluut in verwarring.”

Verwarrend is in elk geval dat de intieme relaties tussen de kinderrechter en zijn pupillen vrijwillig tot stand leken te komen. „Hij vroeg of ik zijn vriend wilde worden”, zegt een jongen van 19 jaar. „Wie wil nu niet een kinderrechter als vriend hebben?” Uit verschillende verklaringen blijkt dat Van der V. het vertrouwen van de jongens wist te wekken. Maar ook wordt uit hun opmerkingen duidelijk dat hun afhankelijkheid groot was: Van der V. gaf hun soms geld, hij regelde woningen en banen.

In duigen

„Een trieste zaak”, zo hebben betrokkenen de affaire-Van der V. al omschreven. Objectief kan worden vastgesteld dat een populaire kinderrechter zijn carrière in duigen zag vallen en dat een relatief groot aantal jongeren (de VSK registreerde vorig jaar in totaal in Nederland 21 gevallen van 'seksuele mishandeling' van jongens — vermoed wordt dat het werkelijke aantal hoger ligt) door hem is behandeld op een manier die in de wet als 'ontoelaatbaar' wordt omschreven.

Over de emotionele gevolgen voor deze jongeren valt weinig met zekerheid te zeggen, al hebben sommigen er een duidelijke mening over. De Amerikaanse psychotherapeut John Sebold stelt in een recente publikatie op basis van onderzoek dat „seksueel misbruikte jongens meer kans lopen als volwassene zelf dader te worden”. Gevolgen van en aanwijzingen voor 'seksueel misbruik' zijn volgens hem: homofobie, agressie, kinderlijk gedrag, paranoia of fobisch gedrag en zelfs lichamelijke veranderingen. „In het algemeen hebben deze jongens veel lichamelijke klachten”, aldus Sebold. Deze constatering wordt bevestigd door klinisch psycholoog dr. W.H.G. Wolters in

een vorig jaar gepubliceerd artikel in het Nederlands tijdschrift voor geneeskunde.

Altijd ontslag

Al in 1966 signaleerde dr. M. Zoegers in zijn forensisch-psychiatrisch onderzoek *Seksuele delinquenten de „erotiserende invloed die uitgaat van de intieme omgang met kinderen”*. Erotiek is een bestanddeel van het pedagogische contact. „Je moet dus heel sterk in je schoenen staan als jeugdhulpverlener en dat is blijkbaar lang niet altijd het geval”, zegt F. Andriess. Dat weet hij uit eigen ervaring, hij wijst ook op enkele 'gevallen' uit de afgelopen jaren, waarbij het altijd tot ontslag, maar nooit tot vervolging is gekomen.

Volgens de schrijfster Yvonne Keuls, die enkele jaren geleden de seksuele banden van een Haagse kinderrechter met zijn pupillen aan het licht bracht, moet het hele ambt van kinderrechter worden herzien. „Als iemand in z'n eentje maar voortdurend op deze manier met kinderen bezig kan zijn, dan vervagen grenzen.” Keuls vindt dat kinderrechters op hun seksuele voorkeur moeten worden getest.

Fungerend rechtbankpresident in Arnhem mr. Smits wijst erop dat alle jonge rechters door de rijkspsychologische dienst worden getest om te kijken of er geen gevaren kleven aan een benoeming. Het 'extra screenen' van kinderrechters acht hij niet nodig. Hij noemt de 'dakpanconstructie': men houdt elkaar wel in de gaten. Volgens Smits maken ook de huidige wisseldiensten een zware psychologische test overbodig. „Van der V. stond alweer op de nominatie kinderrechter-af te worden.”

Mischien daarom probeerde de kinderrechter de laatste tijd in vliegende vaart fondsen te werven voor jeugdprojecten. En werkte hij achterstanden in de jeugdrechtpraak weg. Hij wist dat hij zijn functie binnen afzienbare tijd zou moeten neerleggen. Maar de 'kaars in de wind' zal niet hebben bevroed dat zijn wisseldienst zo snel zou eindigen.

T&M

..O.K., IK BEN MISSCHIEN WAT OUDERWETS, MAAR TOEN IK ZEI DAT ER WEL 'NS EEN VRIENDJE MOCHT BLIJVEN SLAPEN....

TEL 13-2-85

'Gezinstherapie beter dan cel na incest'

Amerikaanse agoog wijst op behoefte van het kind om de ouders bij elkaar te houden

Graf Werken & Welzijn

School en incest

Kortgeleden werd er een symposium gehouden waarop leerkrachten duidelijk werd gemaakt hoe zij tussen de kinderschaar in de schoolbanken de trieste slachtoffertjes van incest zouden kunnen ontdekken. Incest is helaas niets nieuws. Het is misdadig, het is triest en naar inmiddels volwassen slachtoffers verzekerend — de psychische nawerking duurt levenslang. Nieuw is wel de permanente publieke aandacht die incest krijgt.

Bij de komst van de vertrouwensartsen ontstond ook zo'n golf van belangstelling. Leerkrachten werd verzocht attent te zijn op kinderen die bijvoorbeeld opvallend vaak met kneuzingen en gipsverbanden liepen — van de trap gevallen, tegen een deur aangelopen — opdat bij twijfelgevallen de vertrouwensarts kon worden ingeschakeld.

Begrijpelijke zaak. Maar onlangs meldde mij een kinderarts dat twee van haar drie kinderen nooit wat oplepen, terwijl zij met nummer drie bijna maandelijks de EHBO-afdeling van het ziekenhuis bezocht. „Dat kind zoekt gevaar en onderschat het vervolgens,” zei ze bezorgd. Zou ze al bezocht zijn door de medewerkers van de Kinderbescherming en het RIAGG?

Incest weer. Het komt veel voor, laat zware sporen na en blijft veelal verborgen tot de slachtoffers de leeftijd bereikt hebben dat zij zelf bij een vertrouwd iemand buiten het gezin hun ellende kwijt kunnen. Het zou beter zijn als al die gevallen voorkomen of vroegtijdig berkend zouden kunnen worden. Maar hoe?

Zeker niet door de korte handleiding te gebruiken die door professor Mik in acht punten is samengebond. Hij mag hoogleraar in de jeugdpsychiatrie zijn, ik hoop van harte dat het gezond verstand van leerkrachten het zijne te boven gaat. Alleen zij die onbevangeven het vertrouwen van een kind winnen kunnen plotsklaps in vertrouwen genomen worden. Zij die een twijfelachtige 'symptomenlijst' afwerken, gaan de mist in.

De punten van Mik, te gebruiken bij een onderzoek naar „inmiddels bekende symptomen als er seksueel met een kind wat fout loopt”:

● Het kind gaat zich vaak isoleren. Wel, mijn beide kinderen isoleren zich vaak op hun kamer. De oudste omdat zij graag leest sinds zij die kunst machtig is en weinig zin heeft haar jongere broer steeds voor te lezen. De jongste omdat hij graag met he-man en siera-poppetjes speelt, die dan fungeren als oppassers in zijn plastic dierentuin. Komt zijn zus daarbij, dan verschijnen de barbies en dan moet hij weer zo nodig vader zijn, een beroep dat hem niet trekt. Minpunt voor twee gescoord.

ONDERWIJS

door MARIANNE JANSSEN

● Het kind kan 's avonds sterke tegenzin vertonen om naar bed te gaan.

Mijn spruiten willen nooit naar bed. Zij vinden tien uur een keurige tijd en half acht „belachelijk vroeg”. Minpunt voor twee.

● Wat het kind lange tijd niet gedaan heeft, doet het nu: het plast (weer) in bed.

Minpunt voor kind twee. Hij drinkt veel en vergeet te plassen als hij daaraan niet herinnerd wordt voor het slapen gaan. Dus het is nog wel eens raak.

● Het altijd zo spontane kusje van het kind aan mama of papa kan plotseling een erotisch aspect krijgen. Het kind kan bijvoorbeeld in de nek gaan zoemen of een tongkus geven.

De nek wordt gezoend, de tongkus blijft achterwege. Maar er wordt wel op de mond gekust bij het slapen gaan. Laten we het houden op een half minpunt.

● Het kind kan agressief worden terwijl er geen serieuze verklaring voor is te geven.

Onbehangen over een berg sommen, over een trui die niet mooi genoeg is of de vroege bedtijd? Hoe naïef gedacht. Minpunt voor twee.

● Plotseling kan het kind rare taal gaan produceren.

Tja, er komt nog al eens wat los op de speelplaats of bij vriendjes en vriendinnetjes. En soms, als de drift stijgt en ouders lijken buiten gehoorsafstand te zijn, manifesteert zich dat duidelijk. Minpunt voor twee.

● Er kunnen zich angstdromen voordoen waar het kind eerder geen last van had.

De oudste scoort het slechtst. Ze wil graag hoge cijfers halen, is gespannen als de tafels worden overhoord en uit dat 's nachts. De jongste met zijn levendige fantasie ontmoet regelmatig voorhistorische beesten die hem achterna zitten. Hij laat die dromen vol vertrouwen 'wegtoveren' met een geheime familiespreuk. Maar desondanks: minpunt voor twee.

● Het kind wil veilig bij vader en moeder slapen.

Dank je de duvel. „Julie liggen gezellig met zijn tweetjes en wij maar altijd alleen in bed,” is het verwijt. Dus willen ze erbij. Maar helaas, dat gaat niet door. Minpunt voor twee.

Het is een trieste boel bij mij thuis. Mik zal dat als eerste verontruste psychiater beamen. De lieve jeugd — en dus de ouders — scoren slecht op alle punten. „Haal er een huisarts of een psychiater bij,” adviseert hij.

Ik lap dit hooggeleerde advies aan mijn laars. En voeg daar een dringend beroep op leerkrachten aan toe: laat u niet door dergelijke kul — het lijstje van meneer Mik dus — op stang jagen.

Incest is een dusdanig ernstige zaak dat mensen er niet onterecht van beschuldigd mogen worden. Het is nodig om — óók op school — alert te zijn, een zware taak voor leerkrachten die zij gewetensvol zullen vervullen. Maar het is slecht om met een lijstje in de hand spoken op te roepen die er niet zijn.

Van onze correspondent
AMSTERDAM — „In geval van incest zou de rechter gedwongen gezinstherapie moeten voorschrijven. Veroordeling van de vader is dan wel een straf voor de vader, maar het kind wordt van deze veroordeling het slachtoffer.”
Dr. Ivan Boszormenyi-Nagy stelde dit gisteren op een symposium van de Agogische beroepsopleiding Amsterdam. De Hongaarse Amerikaan geeft sinds 1967 in Nederland cursussen gezinstherapie. Daarbij legt hij de nadruk op de aangeboren gave van het kind om de beide ouders te steunen, te beschermen, te troosten en bij elkaar te houden. „Geen kind kan het verdragen dat

vader door haar heeft gefaald en dat vader stout is geweest,” zei Nagy gisteren. „Iedereen voelt zich met de eigen vader of moeder verbonden vanaf het moment van geboorte. Het is in het belang van het kind dat er gezinstherapie wordt verricht zodat het vertrouwen in vader kan worden hersteld. De ouderband dient te worden gerepareerd in plaats van uit elkaar getrokken”.
Dr. Nagy: „Vaders die reageren met: 'therapie, die flauwekul, ik ga mijn tijd niet zitten verdoen', doen daarmee hun kind onrecht. Het is hun verantwoordelijkheid om zich in te zetten, zodat het geschokte vertrouwen weer zoveel mogelijk wordt hersteld.”

Volgens Nagy kunnen er wel noodgevallen zijn waarin uithuisplaatsing voor enige tijd noodzakelijk is, maar dit zal altijd moeten gebeuren met de mogelijkheid tot hereniging. „Ouders kunnen echtscheiding aanvragen, maar voor kind en ouder is geen scheiding weggelegd. Ze zijn verbonden met elkaar voor de rest van hun leven. Uithuisplaatsing gepaard met het 'zwart maken' van die 'slechte vader', kwetst het kind heel diep. Het is aan de hulpverlener om met het gezin op zoek te gaan naar punten van vertrouwen en veiligheid, daar heeft het kind tenminste iets aan”.
Ook over de mythe van het tweede huwelijk sprak Nagy zich duidelijk

uit. „Het is onzin om tegen een kind te zeggen: 'Ben je nu niet blij met je nieuwe pappie?'. Natuurlijk is het kind niet blij, want ergens anders is die ene echte vader. Die kan niet worden vervangen door een ander. Niks nieuwe pappie, natuurlijk kan het voor een kind heel goed zijn als de moeder hertrouwt en gelukkig is. Als de tweede vader zich dan ook nog liefdevol inzet, zal het een aangenaam huishouden zijn, maar men moet rekening blijven houden met het verdriet van het kind om de eigen afwezige vader en geen blijheid afdwingen voor de nieuwe vader. Er bestaat maar één vader en dat voelt het kind, hoe klein ook, heel goed.”

Incesttelefoon ^{UN 22}
vijftig keer gebeld
in drie maanden

(Van een onzer verslaggeefsters)

UTRECHT — De incesttelefoon die in het leven is geroepen door de Stichting Hulp na Incest Utrecht heeft in de eerste drie maanden ruim vijftig telefoontjes gekregen van vrouwen en meisjes, die hulp zochten.

De incesttelefoon werd op 21 september '87 officieel in gebruik is genomen om de hulpverlening aan incestslachtoffers

te verbeteren. Uit onderzoek blijkt dat 15 procent van alle vrouwen en meisjes op de een of andere manier met incest te maken heeft gehad.

De telefoonlijn staat open voor alle vrouwen en meisjes uit de provincie Utrecht die met incest te maken hebben of hebben gehad. Mineke Ubbink, een van de zeven vrijwilligsters bij de Stichting Hulp na Incest: „De leeftijd van de vrouwen die ons bellen varieert van 20 tot 45 jaar. Maar ook jongere en oudere slachtoffers kunnen ons bellen”.

De vrijwilligsters die bij de telefoon zitten, zijn goed op de hoogte van incestproblematiek. Sommigen hebben er zelf mee te maken gehad. Ubbink: „Als iemand belt is het in eerste instantie onze taak te luisteren naar haar verhaal. Daarna zoeken we uit hoe we haar het beste kunnen helpen. De hulpverlening kan op twee manieren, afhankelijk van wat het beste is voor de persoon in kwestie: door middel van verwerkingsgroepen of individuele gesprekken. Als dit geen goede oplossingen zijn, kunnen we het meisje of de vrouw doorverwijzen naar andere hulpverlenende instanties”.

Mannen en jongens die met incest te maken hebben gehad, kunnen niet bij de Utrechtse incesttelefoon terecht. „Wij zijn er alleen voor vrouwen. Trouwens, er bellen ook bijna geen mannen”, zegt Mineke Ubbink. Mannen kunnen voor hulp terecht bij de RIAGG.

Wie verder informatie wil hebben over de Stichting Hulp na Incest kan bellen naar de incesttelefoon (maandagavond van 20.30 uur - 22.30 uur en woensdagmiddag van 15.00 - 17.00 uur: 030-34 17 99).

Verjaring van seksuele misdrijven ^{TR 3}
tegen het kind in gezin is irreëel ^{Ingezonden stuk}door Herman Veebeek
student rechten

Met de verschuiving van 'het gezin als hoeksteen' naar het 'individu als ruggengraat' lijkt ook de deksel van een beerput geschoven. Steeds jonger mag het kind invloed uitoefenen op zijn omgangsregeling, en steeds vaker zal de rechter moeten beslissen over de ouderlijke studie-toelage.

In steeds frequenter rookkolommetjes dringt ook de onwettelijke putkucht van het incest-probleem zich aan ons op. Recente krante-artikelen doen het vermoeden ontwakken dat wij hier slechts te maken hebben met de top van een ijsberg. Het verdient de voorkeur gevallen van seksueel misbruik van kinderen in gezinssituatie gepleegd, niet met de term incest te duiden. Incest drukt niet voldoende de inhoud uit, en kan beter voorbehouden worden voor vrijwil contact tussen bloedgenoten. Bovendien zit in deze term de buurman als dader niet gevangen.

Een seksueel misdrijf tegen een kind in een gezinssituatie verjaart na twaalf jaar (artikel 70 Wb v. Sr). Dit nu is irreëel. Pas zoveel later zal het slachtoffer de eenzijdige schuld

en de criminele — en besanctioneerbare — lading van de daad kunnen bevatten. De dader, die misbruik maakte van de onmachtpositie van het kind, mag niet het voordeel hebben van een reeds aangevangen verjaartermijn terwijl die onmachtpositie nog voortduurt. Dit geldt te meer nu de dader door zijn daad, het slachtoffer ten aanzien van de daad, voor onbepaalde tijd in een emotionele onmachtpositie heeft gebracht, die aangifte welhaast onmogelijk maakt.

De verjaartermijn zou zijn aanvang moeten nemen op het moment van het bereiken van de meerderjarigheid van het slachtoffer (het artikel 70, tweede lid, kent wel een verzachte termijn ten aanzien van misdrijven waarbij de dader minderjarig was). Beter nog is het invoeren van een materieel criterium: de beëindiging van de onmachtpositie, bijvoorbeeld wanneer het slachtoffer het ouderlijk huis heeft verlaten. Het lijkt mij zelfs houdbaar, een parallel te trekken tussen dit soort delicten, en oorlogsmisdaden, die niet verjaren.

Onmacht

De onmachtpositie van het slachtoffer in elk van de gevallen is een essentieel verzwarende omstandig-

heid. De niet-verjaring van zulk soort delicten ontnemt de dader een wapen wanneer het tij is gekeerd. Het keert de rollen niet om: het lijkt mij alleszins rechtvaardig dat de schender van zulk een fundamenteel mensenrecht als het recht op persoonlijke integriteit, en waarvan de schending in feite, gezien het toegebrachte psychisch letsel, een voortdurend delict is, wordt ontroefd van dit verweer. Hoewel het schijnbaar een juridisch-technisch probleem betreft, probeert het voorgaande aan te tonen hoe zeer ons strafrecht achterloopt in het opruimen van de koloniale resten van het heilige gezinshuisje. „Behoud het goede, maar verwerp het slechte”. Vermeldenswaard in dit verband lijkt me dat het plegen van ontucht met je minderjarig kind met maximaal zes jaar kan worden bestraft (art. 249 Wb v. Sr), terwijl 'vieselijke gemeenschap met een meisje' maximaal met respectievelijk 12 (als zij onder de twaalf is: art. 244) en 8 jaar (tot haar zestiende: art. 245) kan worden bestraft. Hier lijkt dus het feit dat het delict gepleegd is in de gezinsfeer, een strafverlichtende omstandigheid. Misdrijven gepleegd in de gezinsfeer dienen getwalificeerde delicten te worden. — — —

Aantal hulpvragen sterk gestegen na publiciteit over seksueel geweld

Van onze redactie samenleving
AMSTERDAM - Met de publiciteit over seksueel geweld neemt het aantal slachtoffers dat hulp vraagt bij de riagg's in Nederland fors toe. Vooral oudere slachtoffers die vele jaren geleden zijn misbruikt, kloppen nu bij de riagg aan.

„Vrouwen van vijftig, zestig jaar willen er na jaren over praten, liever dan er de rest van hun leven nog mee te blijven rondlopen”, zegt Gemma Lenders van de NVAGG, de overkoepelende organisatie van alle riaggs.
 Cijfers kan Lenders niet geven. Ze baseert zich op ervaringen die de riaggs bij de NVAGG melden.

In Trouw staat vandaag een advertentie van een moeder wier zoon in de vierde klas van het atheneum seksueel is misbruikt door een leraar.

De jongen werd onder valse voorwendselen naar een pand gebracht waar hij werd verkracht in het bijzijn van verscheidene mannen.

Uit angst voor represailles zweeg hij vier jaar voordat hij er mee naar buiten kwam. De daders werden wegens gebrek aan bewijs niet vervolgd.

De moeder van de inmiddels 28-jarige jongen zoekt contact met ouders wier kinderen hetzelfde is overkomen.

Ze is vooral gefustreerd over de hulpverlening.

De jongen bezocht een groot aantal geestelijke hulpverleners zonder dat het trauma werd onderkend.

„Hij was een keurige jongen die briljant kon leren. Ze hebben hem jaren volgestopt met pillen en nu is hij niet meer te genezen.”

Lenders vindt dat de kritiek op de hulpverlening niet altijd terecht is.

„De laatste twee jaar zijn er goede therapieën ontwikkeld. Over het algemeen is driekwart van de 400.000 cliënten van de riagg's tevreden. Maar mensen vergeten wel eens dat niet elk probleem is op te lossen.”

02975-0000
 Onze zoon is seksueel misbruikt en kan dit niet verwerken. Wie heeft hiermee ervaring en kan ons helpen of wil hierover ervaringen uitwisselen. Reacties gaarne o.n.r. 100-38965 bur v.d. blad
 Ons nummer om alleen de

Zes maanden cel voor misbruik minderjarig meisje

ASSEN (ANP) - De rechtbank in Assen heeft gisteren een 30-jarige man uit Emmen veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk.

Hij heeft zich schuldig gemaakt aan verkrachting en een aantal seksuele misdrijven met een minderjarig meisje.

Bovendien had de Emmenaar het kind aan de ouderlijke macht onttrokken van het pleeggezin waar het verbleef. Officier van justitie mr. J. E. Münzebrock eiste twee weken geleden drie jaar gevangenisstraf van de verdachte.

Nederlander bij ontucht betrokken op Filipijnen

MANILA, 29 febr. - De politie op de Filipijnen heeft 22 buitenlanders, onder wie een Nederlander, gearresteerd wegens ontucht met kinderen. Zij werden gisteren betrappt bij een inval in een toeristencentrum in Pagsanjan, ten zuiden van Manila.

Behalve de Nederlander behooren zeven Amerikanen, drie Australiërs, een Brit, twee Belgen, een Canadees, vijf Duitsers, een Spanjaard en een Japanner tot de arrestanten. Over hun identiteit wilde de politie alleen kwijt dat het om personen van tussen de 55 en 60 jaar ging. Volgens de politie werden ze naakt in bed met de kinderen betrappt. Ook de 19 kinderen en drie Filipijnse volwassenen werden aangehouden (AFP).

MAN VERDACHT VAN MISBRUIKEN KINDEREN

Filippijnen sturen Nederlander terug

Van onze correspondent
MANILA, maandag
 Tientallen agenten van de Filippijnse Immigratie- en Deportatiedienst hebben zaterdag een grote internationale bende van seksbazen en pedofielen opgerold. Het waren allen buitenlanders, onder wie één Nederlander, die ervan worden beschuldigd jonge kinderen seksueel te hebben misbruikt.

De Nederlander, Van den E., bezat al lange tijd een derderangs discobar voor homoseksuelen en pedofielen in de hoofdstad Manila. De gearresteerde Nederlander zal binnen twintig dagen worden teruggestuurd naar Nederland.

Hij mag nooit meer op de Filippijnen komen, verklaarde het hoofd van de immigratie- en deportatie-

dienst, Miriam Defensor-Santiago.

„Het is voor de Filippijnen beter dat deze criminelen definitief worden verbannen en niet meer in de gelegenheid worden gesteld opnieuw dergelijke praktijken te beginnen,” zo vertelde ze.

De in totaal 22 mannen - een Spanjaard, een Brit, een Canadees, een Japanner, een Nederlan-

der, zeven Amerikanen, vijf Westduitsers, drie Australiërs en twee Belgen - werden gearresteerd, toen ze bijeen waren in een stadje ten zuiden van Manila.

Tijdens de arrestatie trof de politie ook 19 kinderen, allemaal jongens in de leeftijd van 10 tot 15 jaar aan, die er ter observatie waren voor eventuele seksuele exploitatie.

Uit gegevens van het ministerie van Sociale Zaken in Manila blijkt dat er in 1985 ruim 85.000 kinderen in de leeftijd van 8 tot 14 jaar prostitueren en seksueel worden misbruikt door voornamelijk buitenlanders.

Belgische sextoeristen aangehouden op de Filippijnen

De Filippijnse justitie heeft een inval gedaan in een sexclub waar kinderprostitutie werd bedreven. Er werden 22 buitenlanders gearresteerd, onder wie twee Belgen, die sex bedreven met de kinderen van omstreeks 15 jaar en waarschijnlijk voor een deel ook betrokken waren bij de organisatie van de club.

De identiteit van de arrestanten, die in leeftijd variëren van 55 tot 60 jaar, is niet bekend gemaakt. De sexclub bevond zich in een hotel en enkele bungalows in de badplaats Pagsanjan, 65 km. ten zuidoosten van Manila, dat voor een bepaald soort buitenlandse toeristen grote aantrekkingskracht heeft.

De buitenlanders zullen het land uit worden gezet. Ook 18 jongens van 14 en 15 jaar en een meisje van zestien die zich voor de toeristen beschikbaar stelden, plus drie Filippino's die de club leidden, zijn gearresteerd. Justitie bekijkt nog of de kinderen moeten worden vervolgd dan wel moeten worden beschouwd als slachtoffers van de sexbazen en in aanmerking komen voor overheidshulp.

Prostitutie is een omvangrijk probleem in de Filippijnen. De schattingen over het aantal mensen dat betrokken is bij prostitutie lopen uiteen van honderdduizend tot een miljoen.

Nieuwsblad van het Noorden © vrijdag 26 februari 1988

Van onze justitieverslaggever
GRONINGEN - Voor de rechtbank in Groningen is gisteren een gevangenisstraf van een jaar geëist tegen de 26-jarige wachmeester van de rijkspolitie C. B. uit Kloosterburen. De man heeft gedurende ongeveer een jaar ontucht gepleegd en gemeenschap gehad met twee meisjes van 14 en 15 jaar uit Zoutkamp.

Nadat de ouders van de zusjes aangifte hadden gedaan, is de politieman begin vorig jaar geschorst. Hij werkte toen nog in Zoutkamp.

De meisjes met wie de politieman ontucht pleegde, waren twee dochters van een familie bij wie B., voordat hij trouwde, in de kost is geweest. Met de oudste dochter heeft de man ook een intieme relatie gehad, maar dat meisje was ouder dan zestien jaar. Een van de meisjes die rwanger raakte van B., heeft abortus laten plegen, zonder dat haar ouders daarvan wisten.

„Ik had niet zo'n goede relatie met mijn echtgenote. De relatie

Jaar lang intieme relatie met zusjes

Politieman hoort een jaar eisen wegens ontucht

met een van de meisjes was wel goed, zowel gevoelsmatig als seksueel,” vertelde B. de rechtbank. Nadat rechtbankpresident mr. R. J. C. Wessels de man had voorgehouden dat hij als politieman een voorbeeldfunctie vervulde en gezien zijn functie wist dat zijn relaties met de meisjes strafbaar zijn, zei B. dat hij geen weerstand kon bieden. „Als ze kwamen schoof ik de realiteit opzij.”

Officier van justitie mr.

J. J. Wubben tilde zwaar aan de zaak. Hij noemde het „gevoelloos en karakterloos” dat B. de zusjes tegen elkaar uitspeelde. Ook hield hij bij het formuleren van de eis rekening met het misbruik dat B. van het vertrouwen van de ouders heeft gemaakt. „Hij heeft zijn misdadig stempel op het gezin gedrukt,” aldus Wubben.

Raadsman mr. F. R. Vermeer vindt dat de feiten waaraan zijn cliënt zich schuldig heeft gemaakt, gezien moeten worden te-

gen de achtergrond van veranderende opvattingen over de zedelijkheidswetgeving. Volgens Vermeer zou B. niet strafbaar zijn wanneer voorstellen die een commissie heeft gedaan voor een verandering van de wetgeving, worden aangenomen.

Weselijk vindt Vermeer dat beide meisjes niet zijn gedwongen tot seksuele activiteiten. „Beide meisjes hebben er in volledige vrijheid in geparticipeerd, zonder dat ze er lichamelijke of psychische schade van hebben onderhouden.”

De raadsman wees er ook op dat niet de meisjes aangifte hebben gedaan, maar hun ouders. „De meisjes erkennen hun aandeel en ze schuiven de schuld niet naar mijn cliënt. Er blijkt bij hen niets van spijt of schade die ze hebben geleden.” Om die reden vindt Vermeer dat het strafrecht in zaken als deze „geen functie heeft.” Vermeer bepleitte een voorwaardelijke straf, eventueel gecombineerd met dienstverlening.

Uitspraak op 10 maart.

Eis twee jaar cel na ontucht marechaussee met jonge sollicitantes

ARNHEM (ANP) — „Zijn vaderlijke houding was zijn handelsmerk. Met een uiterst leep verhaal en een zeer bewogen stem wist deze opperwachmeester van de marechaussee vier minderjarige meisjes te bewegen tot geslachtsgemeenschap, terwijl een aantal anderen ontuchtige handelingen toestonden.“

„Omdat deze man zich buiten proporties misdragen heeft, eis ik een straf die misschien ook wel buiten proporties genoemd wordt: twee jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf en ontzetting uit het ambt.“ Dat hoorde een 46-jarige man uit Brunsum gisteren voor de Arnhemse krijgsraad tegen zich eisen door de auditeur-militair, mr. A. L. Speijers. De opperwachmeester van de marechaussee wordt ervan verdacht in de periode juni 1984 tot oktober 1986 met vier meisjes gemeenschap te hebben gehad die voor een sollicitatie bij hem kwamen. Andere sollicitantes betastte hij tijdens gesprekken. De man had een nevenfunctie als

voorlichter voor het district Limburg. In een eerste gesprek vertelde hij de meisjes dat de marechaussee ook met een drugsonderzoek langs de Limburgse grens bezig was. Om vast praktijkervaring op te doen mocht de betreffende sollicitante een keer 's nachts met hem mee op patrouille langs de grens in een bosachtige streek. In de auto kwam het tot geslachtsgemeenschap.

In andere gevallen liet de man sollicitantes bij zich komen omdat ze een erg slechte taaltst gemaakt zouden hebben. De sollicitantes wilden niet ongeschikt voor het vak lijken en lieten dus ontoelaatbare dingen toe omdat hij in de meerderheidspositie was.

De raadsman van de verdachte, mr. A. Kok, vroeg vrijspraak voor zijn cliënt. Hij beriep zich op de per 1 januari 1988 veranderde wetgeving inzake meerderjarigheid. „Als ik 's avonds met de ambtenaar van de burgerlijke stand aan wie ik inlichtingen gevraagd heb naar bed ga, kan die nooit deze aanklacht in de schoenen geschoven krijgen.“

De Krijgsraad doet over een week uitspraak.

Incest: eis twee jaar

ROTTERDAM — Wegens incest heeft officier van Justitie mr. R. van der Hoeven gisteren voor de Rotterdamse rechtbank twee jaar gevangenisstraf geëist tegen de 53-jarige E.H. B. uit Spijkenisse. De man wordt ervan verdacht van 1975 tot 1984 zijn nu 21 jaar oude dochter te hebben verkracht en ontuchtige handelingen met haar te hebben

gepleegd. Ook zou hij een oudere dochter jarenlang hebben misbruikt, maar dit feit is intussen verjaard. Officier Van der Hoeven zei zich te kunnen indenken dat de verdachte door de slechte verhouding die hij de laatste paar jaren met zijn vrouw had "andere wegen" zocht, maar "incest wordt nimmer en nergens op de wereld" getolereerd.

30-2-42 N/A

Man verkrachtte dochter

DEN BOSCH — Officier van justitie mr. Donker heeft vrijdag twee jaar cel, waarvan een half jaar voorwaardelijk, geëist tegen een 46-jarige man uit het dorp Zeeland in Noord-Brabant. De man heeft bekend dat hij vorig jaar en in 1986 zijn nu negentienjarige dochter talloze malen heeft verkracht. Hij gebruikte geregeld geweld. Volgens een psychiater is de man vanwege een zeer strenge moeder liefde kort gekomen.

Eis 6 maanden voor ontucht met kinderen

UTRECHT — „Het kind is in een groot isolement geraakt en heeft angst voor volwassenen, met name voor mannen“, vertelde een jeugdpsychiater op de rechtbank over een van de slachtoffertjes van de 34-jarige Utrechter A.G.. De man stond terecht wegens ontucht met drie jongetjes tussen de zes en tien jaar. Officier van justitie mr. H. Bergkotte eiste tegen de Utrechter zes maanden gevangenisstraf waarvan drie voorwaardelijk.

A.G. bekende dat hij van januari 1980 tot augustus 1986 ontuchtige handelingen had verricht met jonge kinderen. Hij is inmiddels onder behandeling van een psycholoog/seksuoloog. De ouders van een van de slachtoffertjes vroegen de rechtbank de Utrechter tevens te veroordelen tot een schadevergoeding van vijftienhonderd gulden (het maximaal mogelijke bedrag in een strafzaak) voor materiële en immateriële schade. Hun zoon is al twee jaar onder psychiatrische behandeling.

De raadvrouw van de ouders, mevrouw mr. P. van Luyn, zei dat haar cliënten willen dat A.G., die in hetzelfde portiek woont als zij, verhuist. Omdat A.G. daar niet onmiddellijk toe bereid is, spant ze namens de ouders mogelijk na de uitspraak van de rechtbank een kort geding aan. De uitspraak is op 12 februari.

Justitie op spoor van kinderporno

door LEON VANKAN

UTRECHT — Justitie in Utrecht onderzoekt een mogelijk grote zaak met kinderporno. Een 62-jarige man uit Wijk bij Duurstede zit al enkele weken in voorarrest op verdenking van ontucht met kinderen en het vervaardigen van pornofilms en -foto's.

De officier van justitie in Utrecht heeft de aanhouding van de 62-jarige gisteravond bevestigd. De man, vader van vijf kinderen, is reeds voorgeleid aan de rechter-commissaris. Hij blijft in voorarrest in verband met het onderzoek naar een mogelijk internationale handel in kinderporno.

Twee jaar cel voor ontucht

DEN BOSCH — De rechtbank in Den Bosch heeft vrijdag de 33-jarige B.W. uit Veghel veroordeeld tot twee jaar cel, waarvan een half jaar voorwaardelijk. De man pleegde vorig jaar oktober in zijn woonplaats enkele malen ontucht met kleine meisjes. Voor soortgelijke feiten was hij in het verleden als eens tot ter beschikking van de regering gesteld. De man zegt dat hij in zijn jeugd jarenlang seksueel is misbruikt door een familielid. Hij zou nu aan de alcohol verslaafd zijn.

Echtpaar opgepakt wegens verkrachting van meisje

ALKMAAR (ANP) — De politie heeft maandag in de Wieringermeer een echtpaar aangehouden dat wordt verdacht van ontucht met een veerjarige verkrachting van een inwonend minderjarig meisje. Ook zou het paar het meisje hebben aangeset tot prostitutie.

De politie houdt de leeftijd van het meisje geheim. De delicten speelden zich af van het begin tot het eind van 1987, de periode waarin het meisje bij het gezin woonde, aldus de rijkspolitie in Alkmaar. Zowel de man als de vrouw zou de ontucht hebben gepleegd. De man zou het meisje in die tijd met een grote frequentie hebben verkracht. Het meisje is erg overtuurd en onder doktersbehandeling, aldus de politie. De twee kinderen van het echtpaar zijn elders ondergebracht.

Man misbruikte meer geestelijk gehandicapten

GRONINGEN — De 29-jarige groepsleider van een tehuis in Groningen, die vorige week toef dat hij ontucht met geestelijk gehandicapte kinderen in Hoogezand heeft gepleegd, heeft bekend dat hij ook kinderen in de stad Groningen misbruikte.

Sinds het najaar van 1987 blijkt de groepsleider uit Appingedam foto's te hebben gemaakt van zijn pupillen in een Gronings dagverblijf terwijl hij ontuchtige handelingen met hen pleegde.

Na zijn tweede bekentenis is de groepsleider dinsdag weer in vrijheid gesteld. Officier van justitie mr. P. Dorhout heeft funeius op die beslissing gereageerd. Hij is in beroep gegaan bij de Raadkamer van de Groninger rechtbank.

Volgens de officier is de kans groot dat de verdachte opnieuw gehandicapten zal misbruiken. De groepsleider heeft toegegeven dat hij zich sinds 1986 heeft vergrepen aan zowel geestelijk gehandicapte jongetjes als meisjes in de leeftijd van vier tot zestien jaar.

De man was al eens eerder aangehouden voor seksuele spelletjes met geestelijk gehandicapte pubers in Hoogezand. Die zaak werd echter in september vorig jaar geseponeerd wegens gebrek aan bewijs. De groepsleider werd niet ontslagen, maar overgeplaatst naar een dagverblijf in Groningen.

Vorige week donderdag werd hij opnieuw aangehouden omdat de rijkspolitie van Groningen belastende foto's had gevonden op een stille plek aan het Eemskanaal. Ook vond de politie foto's van kinderen in zijn huis.

Twee jaar en zes maanden voor zedenfeiten te Veurne

De rechtbank van eerste aanleg te Veurne veroordeelde dinsdag de 23-jarige Gino V. uit Heuvelland, tot een gevangenisstraf van 2 jaar en 6 maanden, waarvan 18 maanden met uitstel en dit wegens het plegen van erge zedenfeiten met minderjarige kinderen te Veurne, tijdens de periode augustus-september 1986.

Op dat ogenblik woonde Gino V. met zijn bijzit en haar twee minderjarige kinderen te Veurne. De feiten lekten pas een jaar later uit en op 25 september 1987 werd Gino V. aangehouden. Hij verscheen trouwens aangehouden ter zitting en werd vervolgd wegens aanranding met geweld en zedenschennis met kinderen jonger dan 16 jaar, alsook wegens verkrachting van een kind jonger dan 14 jaar en openbare zedenschennis. De zaak werd behandeld met gesloten deuren.

Griet M. Antwerpen
17/04/88

Officier eist jaar gevangenisstraf voor verkrachting

UW 20 (Van een onzer verslaggeefsters)

UTRECHT — Twaalf maanden gevangenisstraf waarvan twee voorwaardelijk eiste officier van justitie mevrouw mr. A. van Breukelen tegen de 31-jarige Utrechter E.B. die een 16-jarig meisje zou hebben verkracht. De man ontkende.

Het meisje was met een vriendin weggelopen uit een inrichting in Zetten. In Hoog Catharijne hadden de twee meisjes, die aan drugs zijn verslaafd, E.B., eveneens verslaafd, ontmoet. Hij had hen op sleeptouw genomen. Op 4 augustus vorig jaar waren ze in een woonboot beland waar nogal wat verlaafden komen om te gebruiken. Een aantal mensen, waaronder E.B. en het meisje, was in de boot blijven overnachten. Toen zou het meisje, nadat ze met de Utrechter een kamerje was ingegaan, door hem zijn verkracht en ook met een ijzeren staaf zijn geslagen.

Andere aanwezigen op de boot hadden verklaard dat het meisje na een aantal uren 'boven' te zijn geweest, hullend naar beneden was gekomen en had verteld dat zij verkracht en geslagen was.

Volgens E.B. hadden ze inderdaad gevreesd, maar was dat vrijwillig gebeurd. Toch had hij na zijn aanhouding aan de politie gezegd dat het meisje zich op een gegeven moment in bed van hem had afgewend en dat hij toen had begrepen dat ze niet meer had gewild. Ook had hij toen verklaard dat hij haar best zou kunnen hebben geslagen, maar dat niet meer precies wist, omdat hij onder invloed was geweest van cocaïne, heroïne, alcohol en rohypnol. Die verklaringen had hij later weer ingetrokken.

'Opgepikt'

De officier achtte de verkrachting bewezen, omdat ze niet inszag waarom een 16-jarig meisje zo iets zou verzinnen. Volgens de officier is het slachtoffer met haar vriendin 'opgepikt' op Hoog Catharijne en is er op een vreselijke manier misbruik van haar gemaakt.

Raadsvrouw mr. S. Kragten was het absoluut niet eens met deze visie. Ze had een getuige meegenomen naar de zitting. Deze vrouw, die de bewuste nacht ook op de woonboot was

gewest, zei dat ze geen moment had geloofd dat het meisje was verkracht. Niemand in de kleine boot had geschreeuw gehoord en het slachtoffer had haar de plekken waar ze zou zijn geslagen niet hebben willen laten zien.

Volgens mr. Kragten is het meisje door haar latere vriend, een andere verslaafde, uit wraak aangeset tot het doen van een valse aangifte. E.B. zou een keer geweigerd hebben deze man herroïne te geven. De raadsvrouw memoreerde het 'verschrikkelijke incest-verleden' van het meisje dat volgens haar een rol zou kunnen hebben gespeeld. 'Ze wilde E.B. versieren en begon na het vrijen te hullen, omdat haar trauma's weer bovenkwamen'. Omdat het meisje later voor onderdak, geld en heroïne afhankelijk is geworden van haar vriend, zou ze aan de politie hebben gezegd wat hij wilde.

De rechtbank doet op 4 maart uitspraak.

Politie rechter legt geldboete op

Verdachte vraagt om begrip na ontucht

HAARLEM. — Politie rechter mr. J. van Daalen heeft gisteren een 43-jarige Haarlemmer wegens ontucht veroordeeld tot een geldboete van duizend gulden en een maand voorwaardelijke gevangenisstraf. De rechter verwierp het verzoek van advocaat mr. J. Knap om geen straf op te leggen.

De Haarlemmer had gedurende een aantal jaren seksueel contact met een minderjarige jongen. De relatie startte toen de jongen elf was. De verdachte benadrukte gisteren op de zitting dat er geen sprake was geweest van geweld of bedreiging.

„Ik heb me vooraf breed georiënteerd op de hele materie, er ontzettend veel over gelezen. Ik begrijp best dat de meerderheid van de bevolking er nog niet aan toe is, maar ik heb geprobeerd er zo verantwoord mogelijk inhoud aan te geven.”

Raadsvrouw Knap wees op de dwangpositie waarin zijn cliënt verkeerde. Volgens de advocaat is de Haarlemmer op 'een fatsoenlijke manier' opgetreden. Knap wees er daarbij op dat de zedelijkheidswetgeving momenteel wordt herzien. Daarbij wordt ervoor gepleit om niet langer de leeftijd doorslaggevend te laten zijn, maar de vraag of er sprake is van schadelijke gevolgen of misbruik van macht. In dit geval, aldus de raadsvrouw, is er geen enkele aanwijzing voor nadelige gevolgen. „Ik meen dat cliënt geen straf verdient. Er is een maximale goede trouw en een minimale kans op schade.”

Officier van justitie mr. C. Hemmes-Boender dacht daar anders over. „Elf jaar is echt piepjong. Hier is sprake van een ingreep die te vroeg komt. Dan kan schade ontstaan. Daarom moet je je houden aan die wetbepaling, hoe lief en aardig je ook tegen de jongen bent geweest.” De officier eiste drie maanden gevangenisstraf, waarvan twee voorwaardelijk.

Rechter Van Daalen besloot uiteindelijk dat de Haarlemmer niet de cel in hoeft. Hij legde echter wel straf op. „Fet is dat de wet nog niet is gewijzigd. Bovendien is niet te verwachten dat er spoedig een wijziging komt met betrekking tot dit soort jonge kinderen.” Omdat de verdachte geen strafblad had, en 'heel aardig' was geweest, hield de politierechter het op een geldboete en een

voorwaardelijke gevangenisstraf.

Drentse Prins Carnaval verdacht van ontucht

Van een onzer verslaggevers
KLAZIENAVEEN — Prins Minko de Eerste van de carnavalsvereniging de Kanaaldem-

pers in Klazienaveen is zaterdagochtend door de politie in zijn woning gearresteerd. De prins, in het dagelijks leven de 52-jarige M.K., wordt er van beschuldigd ontucht te hebben gepleegd met meisjes in de leeftijd van 10 tot 15 jaar. Tot nu toe zijn er twee aangiftes op het politiebureau binnengekomen. De politie heeft nog geen zicht op de uiteindelijke omvang van zijn praktijken.

De ontuchtige prins werd pail voor het carnavalsfeest zou beginnen aangehouden. Minko's voorganger Prins Menno, die vorig jaar de scepter zwaaide over carnavalesk Klazienaveen, nam pilsnel zijn plaats in. Hij hoorde twee uur voor de aanvang van het feest dat hij zijn tenue uit de motenballen moest halen. Volgens Prins Menno heeft de affaire geen invloed gehad op de stemming tijdens het carnavalsfeest. De aangehouden Prins werd eerder al eens veroordeeld als koppelbaas.

Bejaarde man hoort gevangenisstraf eisen voor aanranden kind

UTRECHT — Wegens aanranding van een 5-jarig meisje heeft officier van justitie mr. R. Behling voor de Utrechtse rechtbank twaalf maanden gevangenisstraf, waarvan negen voorwaardelijk, geëist tegen de 59-jarige A. E. K. uit Utrecht. De man zou in september vorig jaar ontucht met een meisje hebben gepleegd in de boesjes langs de Keulsekade.

Op de zitting bleek het geheugen van K. niet al te best meer te zijn. De man zei zich niets meer van het voorval te herinneren. „Ik kan me nu niet eens meer herinneren wat ik gisteren heb gegeten”, zei hij. Gaandeweg nam het gebrek aan geheugen echter steeds meer de vorm aan van een ontkenning. „Ik ben geen beest”, zei K. onder andere.

„Ik wil eigenlijk niet meer leven; ik wil al lang dood”, liet hij zich ook ontvallen. De officier, die toch al sceptisch tegenover het 'selectieve geheugenverlies' van K. stond, zag zijn vermoeden bevestigd.

De officier meende over meer aanwijzingen wat betreft de aanranding te beschikken. Een getuige had K. herkend als dader en ook het meisje had de man aangewezen. Het bewijs was vol-

gens Behling dus wel geleverd. „Dat is het probleem ook niet”, zei hij. „Mijn probleem is, wat zal er verder nog gebeuren?”

Hij vond dat hij een 80-jarige niet al te lang de cel kon insturen, maar anderzijds te maken had met een 'bepaald aanwezig' kans op herhaling met bijbehorende 'onrust in het maatschappelijke bestel'. Behling koos voor een soort middenweg, met verplicht reclasseringstoesicht als mogelijke rem op neigingen tot herhaling. „Maar bij de volgende keer is wat mij betreft de zaak afgelopen. Want in feite is het een levensgevaarlijke aangelegenheid”.

K's advocate, mr. M. Dito, kon het er allemaal niet mee eens zijn. Zij vond de betrokkenheid van haar cliënt althans bewezen en meende zelfs tegenstrijdige getuigenverklaringen te hebben bespeurd. Maar zelfs al zou de rechtbank haar ongelijk geven, zo redeneerde Dito, dan nog was de geëiste straf wat haar betreft 'enorm'. Dito: „Het lijkt me gezien de leeftijd volstrekt te hoog”.

Op 23 februari doet de rechtbank uitspraak.

Utrechter moet ouders jongetje f 1500 betalen na ontucht

(Van een onzer verslaggeefsters)
UTRECHT — De 34-jarige A.G. uit Utrecht moet vijftienhonderd gulden schadevergoeding betalen aan de ouders van een jongetje met wie hij ontucht heeft gepleegd, zo heeft de Utrechtse rechtbank bepaald.

Bovendien heeft de man veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van een half jaar met twee jaar proeftijd. Tijdens die proeftijd staat hij onder toezicht van de reclassering en moet hij zich psychiatrisch en psychologisch laten behandelen. Als daadwerkelijke straf voor het ontucht plegen met een aantal jongetjes moet hij 150 uur dienstverlening verrichten.

Tegen hem was een gevangenisstraf van zes maanden waarvan drie voorwaardelijk geëist.

HOGE TOT ZEER HOGE BELONING

voor inlichtingen, die kunnen leiden tot het opsporen van de DADER, die vrijdag 29 januari j.l., namiddag, een zeer ernstig ZEDENDELICT, met mijn 5-jarige kleinzoon heeft gepleegd, omgeving Comité-kleuterschool, Oud-IJmuiden.

Dader is donker type en rijdt waarschijnlijk in donkerrode of zwarte stationwagen/busje, waarvan de grill kapot is.

Inl.: Tel. 02550-20194, bellen na 18.00 uur en vragen naar T. Verweij.

ZONHOBBE KRAAT POLITIE KIBBER LEM 7 FEB 88

UW 13

A/N/N 16 2 88

UW 11

Koningin informeerde naar ontuchtzaak Waddenhoeve

Van onze correspondent

LEEUWARDEN/RJSWJK - Koningin Beatrix heeft vorige zomer persoonlijk bij minister mr. drs. Elco Brinkman van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) geïnformeerd naar de gang van zaken rond de 47-jarige begeleider van de Waddenhoeve in het Friese Nieuwebildtdijk. De begeleider wordt sinds begin vorig jaar verdacht van ontucht met tenminste één van zijn pupillen. De beleidsafdeling voor bijzondere voorzieningen residentiële jeugdhulpverlening van WVC heeft daarop aan Brinkman gerapporteerd. De ontslagbrief van begeleider Piet zou rechtstreeks aan de bewindsman zijn voorgelegd, aldus een bestuurslid van de stichting PIET (de toenmalige werkgever van de begeleider).

De belangstelling van het staatshoofd voor het lot van de Waddenhoeve en de begeleider heeft vermoedelijk te maken met het bezoek dat zij in oktober 1984 aan het opvanghuis voor randgroepjongeren bracht. Omstreden is nog of WVC al in 1984, dus tijdens de voorbereiding van het koninklijk bezoek, op de hoogte was van geruchten over onregelmatigheden op de opvangboerderij. De inspecteur voor de kinderbeschermingsinstellingen van Justitie zou in elk geval ambtshalve over die geruchten zijn geïnformeerd.

Vast is komen te staan dat WVC, in de persoon van de toenmalige topman van jeugdhulpverlening Linde, het bezoek van de koningin rechtstreeks met begeleider Piet regelde. Het stichtingsbestuur werd daarin niet gekend. Op het ministerie heerst nu het standpunt, dat de Waddenhoeve destijds 'voldoende gescreend' is. Burgemeester drs. Bartele Vries van Het Bildt zegt desgevraagd, dat hij er destijds van uit is gegaan dat WVC het bezoek met het stichtingsbestuur had doorgesproken.

Woordvoerder dr. Paul Bonke van WVC ontkent dat hij het gerechtelijk vooronderzoek tegen begeleider Piet 'precair' vindt in het licht van het koninklijk be-

NVHN 19

De Waddenhoeve in het Friese Nieuwebildtdijk. (Foto: GPD)

zoek. "De aangifte scheidt een precieze zaak, omdat het gewoon zou zijn, als door de ruchtbaarheid over de zaak, waarvan alleen Justitie inhoudelijk op de hoogte is, een waardevolle voorziening van acht bedden verloren zou gaan."

Penningmeester Willem Brander van de stichting PIET verwacht, "dat WVC wel een hartig woordje met ons zal willen spreken over voortzetting van het project in een andere vorm." Tot vorige week toonde het departement zich toeschietelijk in het kader van die voortzetting.

WVC zegt bij monde van dr. Bonke zich afzijdig te hebben ge-

houden bij de verbreking van de relatie tussen de begeleider enerzijds en de Waddenhoeve en de stichting PIET anderzijds. Toen Piet echter door bemiddeling van bestuursleden een huisje kocht op Nieuwebildtdijk, gaf WVC te kennen dat de keuze van die plaats niet gelukkig was. Dat de begeleider in de buurt van de Waddenhoeve zou gaan wonen, werd afhankelijk van de uitslag van het justitieel onderzoek — als 'mogelijk complicerende factor' gezien.

Inmiddels is duidelijk geworden dat begeleider Piet in 1986 nog pogingen heeft gedaan voor aankoop van een huis in Leeuwarden

voor de opvang van moeilijk plaatsbare pupillen, waaraan hij op de hoes naar eigen zeggen de handen al vol had. In de provincie Groningen leefden tegelijkertijd plannen voor een 'steungroep' voor Piet, die bestond uit notablen.

Het vermoeden bestaat dat deze activiteiten in verband kunnen staan met de plaatsing van kinderrechter-pupillen onder de noemer 'Piet als pleegvader'. Zoals gemeld wordt de teruggetreden Arnhemse kinderrechter, tegen wie elf aangiften wegens ontucht met pupillen zijn ingediend, door ambtgenoten verweten dat hij Piet met 'moeilijk hanteerbare

jongens' opscheept. Inspecteur Brink van WVC spreekt zelfs van 'afschuiven'. Dat gebeurde waarschijnlijk ook bij 'Piet als pleegvader'.

Dat zou ook kunnen verklaren dat het bestuur van de stichting PIET, dat alleen over de Waddenhoeve ging ('Piet als begeleider') geen inzicht in deze activiteiten heeft. Het bestuurslid Brander zegt de plannen voor het Leeuwarder tehuis en de Groninger steungroep wel te kennen. "Wij hebben het Piet ten stelligste afgeraden."

De genoemde plannen lijken op de activiteiten van de Arnhemse kinderrechter. Van hem is bekend dat hij vorig jaar bezig was met de oprichting van een opvanghuis in zijn woonplaats Nijmegen dat gerund zou moeten worden door aan hem gelieerde steungroepen met een prominente samenstelling.

Over de ontucht medio 1985 door een pupil van de Waddenhoeve met kinderen uit de omgeving van deze boerderij wil burgemeester Vries uit Het Bildt geen uitlatingen doen in de pers. "Dat is een zaak van de rechter." Iets anders is volgens hem dat de aard van het project de Waddenhoeve en de pupillen in de afgelopen jaren steeds zwaarder werd. Vries zegt daarin geen aanleiding te hebben gezien om zich als burgemeester nader over het project te informeren.

De burgemeester van Het Bildt zegt vorig jaar door het bestuur van de stichting PIET op de hoogte te zijn gebracht van de verstoorte verhouding tussen de toenmalige begeleider van de Waddenhoeve en zijn bestuur. Hij zag daarin geen aanleiding hiervoer meer informatie in te winnen. "Zo'n conflict gaat buiten de gemeente om. De Waddenhoeve valt onder het ministerie van WVC."

Klacht over begeleider tehuis

Man zou seksuele handelingen hebben verricht met pupil

Van onze verslaggevers **TR 20**
LEEUWARDEN - Het openbaar ministerie in Leeuwarden onderzoekt een aanklacht tegen de 47-jarige voormalig leider van het jongensopvanghuis 'De Waddenhoeve' in Oude Bildtdijk. De man, die afgelopen zomer overspannen raakte, wordt ervan verdacht seksuele handelingen te hebben verricht met een toen achttienjarige pupil. Die deed in juni 1987 aangifte bij de gemeentepolitie van Leeuwarden. De Leeuwarder pers-officier mr. J. de Valk zegt niet te weten hoe lang het gerechtelijk vooronderzoek nog gaat duren. Hij bevestigt dat een aantal vroegere bewoners van het opvanghuis

wordt gehoord. Ook de verdachte is inmiddels gehoord. Sommige bronnen weten te melden dat koningin Beatrix vorig jaar zomer betrokken is geweest bij deze zaak. Zij zou bij minister Brinkman van WVC persoonlijk geïnformeerd hebben naar het voorval met de begeleider van het jongensopvangtehuis. Naar interesse zou voortvloeien uit het bezoek, dat zij in oktober 1984 aan 'De Waddenhoeve' bracht. Woordvoerders van de Rijksvoorlichtingsdienst en het ministerie van WVC wilden geen mededelingen doen over deze kwestie. "Wat de koningin met de minister bespreekt, is haar zaak", stelde de dienst.

De Stichting PIET (Particulier initiatief en toerusting) is verbijsterd, dat op basis van één aangifte het werk van de begeleider in een negatief daglicht wordt gesteld. "Het is schrijnend", aldus bestuurslid W. Brander van de stichting. "We hebben voldoende aanleiding om hier vraagtekens bij te zetten. Het geval met de jongen was een incident. De Waddenhoeve draaide uitstekend. De jongens hebben er steeds met plezier gewoond. Het is een triest verhaal."

De begeleider had volgens het bestuur met zijn onconventionele aanpak succes bij de opvang van zeer moeilijk opvoedbare jongens.

Aanhouding wegens Tub. ontucht

(Van een onzer verslaggevers)

VRIEZENVEEN - De rijkspolitie van Vriezenveen heeft een inwoner van die plaats aangehouden op verdenking van ontuchtige handelingen met minderjarigen. De man heeft in 1987 meerdere malen seksueel contact gehad met een aantal meisjes. De man heeft bij de padvinderij een leidinggevende functie. Hij heeft inmiddels bekend en is voorgeleid bij de officier van justitie in Almelo. Na zijn voorpleiding is de man in voorlopige vrijheid gesteld.

Arnhemse kinderrechter ook betrokken

Onderzoek naar ontucht in Fries jongenstehuis

Van onze correspondent
LEEUWARDEN - Tegen de 47-jarige voormalige begeleider van het randgroepjongenstehuis Waddenhoeve op de Friese Nieuwebildtdijk loopt een gerechtelijk vooronderzoek naar ontucht met pupillen. Rechter-commissaris mr. T. van Gelder wil geen mededelingen doen over de omvang van de zaak. Hij heeft verscheidene oud-pupillen als getuige opgeroepen.

Het onderzoek is al een jaar geleden ingeluid door de aangifte van een nu negentienjarige jongen bij de Leeuwarder gemeentepolitie.

De begeleider, die landelijk naam had gemaakt als onorthodoxe opvoeder van moeilijke jongens, liep toen al in de siektewet. Hij nam in de loop van de zomer ontslag, in de verwachting dat de zaak zou worden geseponeerd. Pas daarna is het gerechtelijk vooronderzoek gestart.

De pupil die aangifte deed, werd in oktober 1984 op de Waddenhoeve geplaatst door de Almeloze kinderrechter mr. M. van der Loeff. Hij gold als 'zeer problematisch plaatsbaar'. Naar eerst nu blijkt, werd de jongen medio 1985 opgepakt wegens pedofiele contacten met kinderen van één tot elf jaar uit de omgeving van de Waddenhoeve. Een van de kin-

deren zou met een mes zijn bedreigd. Er is tegen hem geen strafvervolg ingesteld. De zaak is buiten de officier van Justitie om afgehandeld.

Al in 1985 is een klacht ingediend tegen de ex-begeleider van de Waddenhoeve door een pupil die in Het Bildt was geplaatst door de Arnhemse kinderrechter Th. van der V.. Deze wordt inmiddels verdacht van ontucht met minderjarigen die onder zijn toezicht waren geplaatst. Hij nam in 1985 de klacht zelf in onderzoek en verklaarde deze ongegrond.

Tegen deze kinderrechter, een 42-jarige in Nijmegen wonende man, zijn sinds december 1987 elf aangiften wegens ontucht binnen gekomen. Deze worden onderzocht door de rechter-commissaris in Groningen.

Verdachte van ontucht opgepakt

EINDHOVEN - De politie heeft een veertigjarige Eindhovenenaar aangehouden die ervan wordt verdacht ontucht te hebben gepleegd met een vijfjarig meisje en een twaalfjarige jongen. Ook zou de man gedurende drie jaar ontucht hebben gepleegd met een jongen die nu zestien jaar is.

Masturbatie is een VK 6 zwaar woord

Conducteurs mogen van hun werkgever, de Nederlandse Spoorwegen, niet masturberen in de trein in de aanwezigheid van passagiers. Een vrouwelijke reiziger diende onlangs de klacht in bij de NS dat een conducteur zichzelf tijdens zijn werk zou hebben bevredigd, terwijl zij per trein op weg was van A naar B. De NS gaan de zaak uitzoeken en de conducteur is ondertussen geschorst en heeft een soort huisarrest. Dit zegt althans het ANP.

De NS bevestigen dat er een klacht is, maar wil niet kwijt waarover precies. „Wij hebben niet naar buiten gebracht welke handelingen de conducteur zou hebben verricht”, zegt een woordvoerder. Bestuurder W. Korteweg van de Vervoersbond FNV is het bekend „dat de klacht over dit soort delicate zaken gaat. Masturbatie is een zwaar woord.”

De conducteurs in het rayon Amsterdam, waar de geschorste conducteur werkte, zijn geschrokken van de maatregelen. Iedere passagier kan nu naar de spoorwegpolitie lopen en vertellen dat een conducteur de openbare orde schendt. Maandag bieden ze de NS-leiding een petitie aan waarin ze vertellen dat ze ongerust zijn over de gang van zaken; het is toch al niet meer zo prettig werken in de trein en door dit incident voelen ze zich vogelvrij verklaard.

Maar volgens de NS moet er meer aan de hand zijn voordat een conducteur wordt geschorst. De van masturbatie, of wat dan ook, be-

schuldigde conducteur zou meer op zijn kerfstok hebben. De Vervoersbond FNV, die de zaak juridisch begeleidt, moet dan ook niet overdrijven.

De bond blijkt op de hoogte van de andere strafbare feiten die de obscene conducteur zou hebben begaan. Hij zou gerookt hebben op het perron en zou tijdens zijn werk in de trein petloos zijn gesmaaleerd.

De bond op zijn beurt vindt dat de NS overtrokken reageren: de conducteur is al gestraft voordat het onderzoek is afgerond. Korteweg: „De NS vinden dat de emmer vol is met dit incident. Maar ik vind dat de emmer pas vol is als de laatste druppel erin is gevallen.”

NS ontslaat conducteur voor obscene gebaren

UTRECHT, 13 febr. — De NS-directie heeft gisteren met onmiddellijke ingang de conducteur uit het rayon Amsterdam ontslagen die al was geschorst op grond van de beschuldiging van een vrouwelijke passagier dat hij obscene gebaren tegen haar zou hebben gemaakt. Een twee uur durend gesprek tussen NS-directie en de conducteur heeft geen verandering in het standpunt van NS gebracht dat de man niet meer in deze functie te handhaven is, zo heeft een NS-woordvoerder meegedeeld. De conducteur ontkent.

De Vervoersbond FNV heeft een versniede beroepsprocedure aangevraagd om de rechtmatigheid van het ontslag te toetsen. Volgens de bond schiet de motivatie voor het ontslag tekort, namelijk uitsluitend de verklaring van de vrouwelijke passagier. Zij heeft verklaard dat de conducteur in de trein een kwartier lang obscene gebaren tegen haar zou hebben gemaakt, terwijl haar vriend niets heeft gezien. In dit geval had NS zijn eigen werknemer het voordeel van de twijfel moeten geven, aldus de bond. (ANP)

gezocht: getuigen van 'obscentiteit'

De wegens 'obsceen' gedrag ontslagen hoofdconductor van de Spoorwegen laat het er niet bij zitten. De man wordt verweten zich tegenover een vrouwelijke passagier „onzedelijk en onbetamelijk” gedragen te hebben. Gisteren zette hij onder meer in deze krant een advertentie. Daarin roept hij reizigers van de trein, waarin hij zijn boekje te buiten zou zijn gegaan, op om zich te melden.

Wie het telefoonnummer belt, krijgt de advocaat van de hoofdconductor aan de lijn. „We hopen dat er mensen reageren die hebben kunnen vaststellen dat hij zijn normale werk heeft gedaan. Over de reacties kan ik nog niets zeggen. Ja, we gaan in elk geval in beroep. Maar u kunt mijn cliënt het beste zelf bellen. Tenminste als u discreet te werk gaat.” De hoofdconductor, even later: „De NS is erg voorbarig geweest. Ik moet nota bene bewijzen dat ik onschuldig ben. Schunnig is het. Maar eh... ik heb een afspraak met Sonja Barend, dat ik niets in de publici-

teit zal brengen. Bel morgen of overmorgen maar terug. Dan weten ze daar of mijn onderwerp definitief in het programma komt.”

„Mijn eergevoel staat recht overeind”

„Ik heb na het vertrek uit Den Bosch een minuut of wat op het balkon staan wachten tot de trein over de wisselstraat heen was. Dat was alles. Mijn broek was niet open, niets. Een collega vroeg: nog of ik soms een knoop aan mijn broek stond te naaien. Nee, ik heb zelfs niet gekrabb.” De ontslagen hoofdconductor die wordt beticht van „seksuele handelingen met zichzelf” heeft via zijn advocaat een oproep gedaan om getuigen te vinden die de aanklacht van een vrouw kunnen weerleggen. Volgens de hoofdconductor, die bijna tien jaar bij de NS werkt („er is nooit eerder een klacht gekomen”), heeft de NS andere redenen om hem te ontslaan.

moet je zelf bewijzen dat je het

het niet gedaan hebt. Dan is de laagste in rang het haasje. Ik had kritiek op de werksfeer. Het werk van de conducteurs moet beter worden ondersteund. Als een reiziger een klacht indient, bijvoorbeeld omdat hij meent ten onrechte een boete te hebben gehad, wordt dat bijna altijd gehonoreerd. En dat hoor je dan als je die reiziger toevallig tegenkomt. Ik kwam op voor collega's. Een collega is van de trein gehaald omdat hij er slordig bij zou lopen. Alle mensen die toen voor hem zijn opgekomen, worden systematisch gepakt. Dat er volgens de NS meer aan de hand was, zijn insinuaties. Ik heb drie keer een terechtwijziging gekregen. Een keer wegens zektevcrzuim; ik was toen bij mijn vriendin, maar die had haar adres niet doorgegeven. Een keer omdat ik op het laatste moment vrije dag kreeg om te verhuizen maar toch ben gaan verhuizen. En een keer omdat ik mijn pet niet op zou hebben gehad, maar dat komt nog voor het scheidsgerecht. Dat staat op het conduct, de straflijst. De adjunctdirecteur heeft afgelopen vrijdag bij het uitspreken van het ontslag gezegd

dat als er een aanklacht binnenkomt en de betreffende conducteur heeft een blanco strafblad, hij het voordeel van de twijfel krijgt. Die vrouw beweert dat ik er een kwartier heb gestaan. Ik weet wel wie het is. Zij was met haar vriend; die heeft geen getuigenis afgelegd. Dat vind ik vreemd. Als je zoiets ziet, dan zeg je toch 'kijk daar eens'. De advocaat heeft het proces-verbaal niet. De NS put wel uit het proces-verbaal bij haar beschuldigingen. Mijn eergevoel staat recht overeind. De aanklacht kan nooit bewezen worden. Voor een strafrechtelijke procedure ben ik niet bang. De collega's zijn woedend, maar niemand durft zijn nek uit steken. Ze krijgen straks weer met diezelfde chef te maken. Mijn chef heeft op de radio gezegd: 'Als er iets gebeurt, staan wij pal achter onze mensen.' Ik heb er niets van gemerkt. Niets.”

EEN WEEK BIJ SONJA OP ZONDAG

Milder, maar nog steeds onzeker

NR 18-25

FRAGMENTEN

"En voor vanavond lekker slapen en gezond weer op."
Een week liep ten einde. Voor Sonja Barend, voor haar redactie en voor Pieter Storms die, samen met fotograaf Gerard Wessel, een week lang met Sonja optrok. Een reportage over een programma dat viereneenhalf miljoen mensen boeit en een interview met een vrouw die zich liever niet laat interviewen. "God beware me, ook dat nog. De laatste resten van mezelf."

DOOR PIETER STORMS FOTOGRAFIE: GERARD WESSEL

Het is dinsdagmorgen half tien in één van die grote oude villa's in de Hilversumse omroepbuurt. Op de eerste verdieping aan de voorkant zit de redactie van Sonja. Je stapt meteen de redactiekamer binnen. Vijf bij vier meter, vier bureau's tegen elkaar geschoven met veel telefoons, papier, kranten en tijdschriften erop. Beklemd tegen de blinde muur staat de vergadertafel. Er omheen zitten Sonja Barend, Ellen Blazer, Kees Driehuis, Jan van Friesland, Jan Groenewold en Regina Smulders.

Ellen: "Dat lijkt me een goed onderwerp, dat schrijf ik meteen op. Hoe noem ik dat?"
Sonja: "Vieze directrice."

[Ellen: "Zo'n verga-

dering is snel, heel veel cynisme, maar dat mag best. Zo moeten de ideeën komen. Niet te veel nuance in het begin, dat komt later wel."

Ellen: "Het is geen kwestie van dat wij de hele wereld willen omturnen. Als je blijft geen moralistisch programma. Maar wel hebben we hier allemaal iets dat we er tegen aan willen schoppen. Niet met een opgeheven vinger. Maar in die tien jaar dat we nu bezig zijn hebben we toch de mentaliteit mee- veranderd."
Is Sonja grensverleggend?
Sonja: "Er zijn geen grenzen meer te verleggen. Er zijn toch amper taboes meer. Anders zouden we het wel doen. Het is belachelijk niet zo dat we denken: 'Dat doen we niet want dat ligt niet lekker'. We hollen niet achter de zijlijn aan."

VILLAGEMIDDELAAR, HALP BIER. Gezamenlijke lunch aan de vergadertafel. De sfeer is opgewekt. Was er woensdagmiddag nog niet één onderwerp, het programma voor

zondag lijkt nu vrijwel rond. Liz Snoyink en Tim Krabbé komen. Maar Jan van Friesland heeft de klapper geproduceerd. Een echte pedofiel in de uitzending. De actualiteit van Oude Pekela in optima forma. Jan heeft uitgebreid met de voorzitter van de pedofielenvereniging Martijn gesproken. Hij wil in de uitzending. Kees Driehuis is rond met de bergbeklimmers die drie dagen en nachten in een rotaspleet angstig op hun redding wachtten. Kor heeft een echte dokter gevonden die in het pedofielen-onderwerp weerwoord geeft. Kor en Kees doen een rollenspel. Kor is Sonja: "Doet u het ook met jongetjes?" Kees is pedofiel: "Ja, alles wat homofielen ook doen, maar niet altijd hoor."

Jan van Friesland heeft het blad OK, van de vereniging Martijn in handen: "Wat een smeertappertij." Jan heeft ook een pasfoto van de voorzitter-pedofiel meegebracht. Sonja: "Hoe ziet-ie er uit?" Kor: "Het zou net zo goed een man kunnen zijn die een echte Rembrandt heeft ontdekt." KOR: "Het amusementsgehalte zit wel goed met die Snoyink." Sonja: "En met die spleet ook, dat is toch leuk." Kor: "Welke spleet...?" Maar na de lunch wordt het serieus. Jan en Kor vertellen zo breedvoerig mogelijk over hun gesprekken met de pedofiel en de dokter. Ellen maakt aantekeningen. Vragen worden doorgesproken. Wat kun je wel vragen, wat niet. Moet je direct zijn en de pedofiel kalhard aanpakken. Sonja: "Natuurlijk moet je begrip kunnen opbrengen dat mensen pedofiele gevoelens hebben. Maar ik vind het ondenkbaar dat je begrip vraagt voor het feit dat je het ook met kleine kinderen doet. Dan ga je over alle grenzen." Over de precieze formulering van de vragen buigen Ellen en Sonja zich samen. Tot op het laatste moment voor de uitzending wordt aan de vragen bijgeschaafd.

Jan van Friesland zit in de bar van De Brakke Grond en kijkt om de minuut zenuwachtig op zijn horloge: "Als 'ie nu niet binnen vijf minuten hier is dan slaan we groot alarm." Maar gelukkig voor Jan verschijnt er een man met een alpinopetje op aan de deur. Het onderwerp pedofilie kan doorgaan. De voorzitter van Martijn wordt linea recta naar de grime gedirigeerd waar hij een pruik en baard krijgt aangemeten om hem op het scherm onherkenbaar te maken. In de gang lopen ze Sonja tegen het lijf. Enthousiast stapt de voorzitter op

mevrouw Barend af. Maar Sonja geeft hem slechts een klein handje en loopt vlug door.

En dan het klapstuk van de avond. De pedofiel die zich resoluut aan tafel zet. Het is doodstil in de zaal en aan Sonja is te merken dat ze aftast hoever ze kan gaan met haar vragen. Het onderwerp is goed maar zo fel en direct als ze de afgelopen week over het onderwerp sprak, zo voorzichtig

blijft ze tijdens het gesprek aan tafel. En tot slot: "Bedankt dat u hier hebt willen komen." Ze richt zich tot camera één, het eindmuziekje heeft dan allang geklonken en eindigt zoals altijd: "En voor vanavond lekker slapen en morgen gezond weer op."

Schotenschrift op de Gooise vanorde

VARA'S VLIJTIG LIESJE

of
SONJA OP HAAR WERKDAGEN

Dit wordt mijn aanval op het kind, dat week na week weer liems vindt voor haar beroemde VARA-show. Zij krijgt haar gage niet cadeau, want dagelijks moet zij flink op zoek, doorspit het land tot in elke hoek, graaft naar steeds vreemder variëteit voor haar thema... seksualiteit.
In Oss vindt zij een homofiel, bij wie abrupt het haar uitviel. Ze ontdekt in Weesp een lesbisch wicht met slijtage aan een heupgewricht; bespeurt in Aalsst een oud voyeur, die tijdens het nachtelijk geleur dozijnen jassen heeft gescheurd en... Het is werkelijk gebeurd - verkreeg via het fondspakket contactnamen voor grotere 'pret'.
Dan ziet ze in de buurt van Tiel een sympathieke pedofiel, die in haar uitzending beweert dat een kleuter zelfs soms sex begeert; delft op in Delft een necrofiel met droog ezzeem op hart en ziel. Om nimmer Liesje speurt nog door en leent haar leer sensatie-oor aan een verlegen travestiet, die zij in Olat flanereren ziet. Zij sleept hem voor haar microfoon en het kijkvoelk raakt eraan gewoon dat ze amper kundig commentaar laat geven op haar Goois altaar als men veriangens etaleert, vaag zijn gedragslijn motiveert.
Sensatie is het wat Sonja drijft waardoor nooit inzicht achter blijft. Als zij braaf zegt: 'Gezond weer op', dan hoort zij niet mijn 'Sonja, stop dit vrij gevaarlijk, dom bedrijf'. Vandaar dat ik mijn schotenschrift schrijf.

Ja, Sartre had destijds petijk... Toen hij verliet dit aardse rijk heeft hij, teleurgesteld, gesloakt: 'Het socialisme heeft verzaakt een grote plicht: ONTWIKKELING voor iedere trouwe volgering'.
Het verzorgde slechts een doorzonflat voor elke Jan-met-armoeper, een auto uit de vijfde hand en een lekker ijskast aan de wand.

O, VARA STEL NIET WEER TELEURENGEEF MEER, PRIJS DAN RODE (?) KLEUR...

JACQUES RINGEL

Standaardie hoek 24-2-88

VICTORIA REVISITED

ACTEUR IAN McKELLEN OVER AIDS
EN DE BRITSE HOMOFOBIE DE TIJD 5

Premier Thatcher maakte vorige week goede sier met een internationaal congres waarop een straffe bestrijding van aids werd bepleit. De minstens even drastische methode die haar regering in gedachten heeft om homoseksualiteit aan te pakken, bleef in de schaduw van de topconferentie.

Interview met gereputeerd Shakespeare-vertolker Ian McKellen, die nu tevens actievoerder is: 'Iedere lokale censuurgeile zonderling met een homofobie kan op basis van de wet die er nu aankomt, verbieden wat-ie wil.'

FRÉNK VAN DER LINDEN

Pruimen en gebakken bloedworst. In Charing Cross Hotel, vertederend voorbeeld van vergane Britse glorie, nuttigt een groep docenten een stevig ontbijt. Vandaag krijgen zij in de Nelson-zaal acht uur lang les: *Teaching AIDS* — niet de meest gelukkige titel.

"Zo bezien niet wat je noemt een handige vondst, zeker niet op dit moment," zegt Ian McKellen. In een kleedkamer van het *Playhouse* theater, één minuut lopen van de gebakken bloedworst, schatert hij het uit. "Want hier: het ontwerp van de Local Government Bill, een wet waarover The House of Lords zich dezer dagen zal buigen. Clause 28: het is leraren verboden hun leerlingen voor te houden dat homoseksualiteit en homoseksuele relaties 'acceptabel' zijn; lokale overheden dienen homoseksualiteit niet te promoten; lokale overheden dienen geen materiaal te publiceren waarin homoseksualiteit wordt gepromoot; lokale overheden dienen geen (financiële) bijstand te verlenen aan personen en organisaties die homoseksualiteit promoten. Welkom; Groot-Brittannië anno 1988."

Ian McKellen (48) is een gerenommeerd acteur. *The Guardian* beschreef zijn spel als 'beautiful and touching', de *Daily Mail* vond hem 'glorious and exhilarating'. Een toneelstuk waarin hij zijn liefde voor Shakespeare belijdt werd onlangs door *The New York Times* de hemel in geprezen: 'So special a gift. A brilliant actor's romance with the theatre's greatest poet.' Dat stuk ('Vijf jaar geleden was ik erme in Amsterdam') dient nu om geld bij elkaar te spelen voor de *London Lighthouse Aids Hospice*. Alle inkomsten gaan naar de kliniek, McKellen en het *Playhouse* incasseren acht weken lang niets. Met nog drie voorstellingen voor de boeg is er 'al bijna 450.000 pond in kas'.

Over een uur moet de acteur op de planken staan — "wat dus betekent dat we drie kwartier kunnen praten". Op zijn schminktafel dampet een mok thee ("damned, no

milk"), Anton Tsjechov leunt in zwart-wit tegen de spiegel, naast de divan ligt een kussen waarop de onvertaaltbare spreuk 'Only the best bottoms make it to the top' is geborduurd. Overal slingeren brieven van Britten die de acteur hebben geschreven over zijn uitspraken in een recent, rechtstreeks uitgezonden BBC-programma. McKellen, die 'beseft dat zelfs de handigste technicus niet kan snijden in een live-show', greep de kans zich luid en duidelijk uit te spreken tegen Clause 28.

"De verbazing was tastbaar," zegt hij. "Een homo die openhartig zijn geaardheid uitdrukt en zijn protest verwoordt is zeldzaam. Behalve in verband met aids worden homoseksuelen hier nooit genoemd. Wij bestaan gewoon niet, ben je gek, wij leven op Mars of zo — in ieder geval niet in Engeland. Beroemde gays kent dit land nauwelijks. Officieel is slechts één parlementslid gay. In The House of Lords zitten er zogenaamd nul. In de Britse sportwereld komen geen homo's voor. In de toneelwereld lopen ongeveer twee homo's rond, plus een halve lesbienne. Televisie? Radio? No Sir. Afgezien van de lobby der anoniemen is er geen front dat de mythes die rondom homoseksualiteit woekeren te lijf gaat. Zo nu en dan heeft een popster de moed een ondeugende tekst te schrijven. Daar blijft het bij."

McKellen toont zich beschaafd-woedend over de wetgeving die nu op handen is. "Clause 28 kan doorgaan voor het perfecte voorbeeld van de intolerante en dictatoriale manier waarop sommige meerderheden mensen de nek te moeten omdraaien van 'irritante' minderheden. It's shameful. Iedereen die zich even voorstelt dat hij behoort tot een minderheid waarmee zo wordt omgesprongen, zal het onzinnige en inhumane van de zaak inzien."

De ellende begon toen conservatieve parlementsleden als *Jill Knight* verklaarden een zelfstandige anti-homoseksualiteitswet te willen indienen. De regering deelde mee dat niet nodig te vinden. Het kwam er dan ook niet van. Maar enige tijd later presenteerde Thatcher de nieuwe Local Government Bill, en tot verbazing van vriend en vijand maakte het afschuwelijke idee van Mrs Knight daar als Clause 28 deel van uit. Het hele zaakje is reeds door The House of Commons gelooft. Vellen de Lords vandaag of morgen een positief oordeel, dan is het zover. Het is werkelijk niet te geloven dat zo iets vandaag de dag in een 'democratisch' land kan gebeuren."

In het Queen Elizabeth II-conferentiecentrum, waar hevig wordt gecongresseerd over de bestrijding van aids, grijpen Zambianen, Japanners, Zweden en Oegandezers in groten getale naar de folder die de Britse overheid in stapels heeft laten klaarleggen voor de mondiale pers. Health and Education-ambtenaren knipogen tevreden naar elkaar — met de public relations zit het wel snor.

Volgens *The UK Response* deed 'de eerste Britse AIDS-zaak' zich eind '81 voor. Inmiddels hebben (het gaat om gerapporteerde gevallen) ruim twaalfhonderd mensen de

ziekte opgelopen. Zevenhonderd van hen zijn eraan bezweken. Vrijwel alle aidslijders blijken van het mannelijk geslacht: 97 procent. 'Negen van de tien zijn homo- of biseksueel.' Op een toon die een zweem van trots verraadt, krijgt de lezer van het boekwerkje uitgelegd dat de Britse 'anti-AIDS-strategie' in vier delen uiteen valt: het informeren van de bevolking; infectiecontroles; research; het opzetten en uitbreiden van klinieken waar aids-patiënten (kunen) worden verpleegd.

Geen woord over Clause 28.

Toch heeft het er veel van weg dat de regering-Thatcher aids bij de wortel wil

middelmatig voor opschudding in Groot-Brittannië. De prinses — die onder meer rept over 'een schot in eigen doel van het menselijke ras' — zou eigenhandig veranderingen hebben aangebracht in de oorspronkelijke tekst, opgesteld door het Ministerie van Volksgezondheid. Anyway, de *royal* rel verschaft de sensatiekranten weer een smeugige opening.

"Buckingham Palace mag zich dan door de idioterie laten meeslepen, de regering doet daar zoals gezegd niet aan mee," stipuleert

The Sun van 27 januari 1988

aanpakken: verklaar de oorlog aan homoseksualiteit en je maakt vanzelf een eind aan 'de kanker van de jaren tachtig'.

"Het is verrekke verleidelijk jouw veronderstelling te besamen," zegt McKellen. "Maar ik weiger aan te nemen dat onze overheid bewust op zo'n gluiperige toer is om aids terug te dringen. Sterker: de eerlijkheid gebiedt me te vertellen dat de regering het op het punt van aids tot dusverre goed doet. De medische sector lijdt flink onder bezuinigingen, maar voor de bestrijding van aids komt behoorlijk wat geld vrij. En het is waarschijnlijk uniek in de wereld dat ieder huishouden een brief is toegestuurd waarin de gevaren van de ziekte staan opgesomd en toegelicht."

Verder weigert de overheid specifieke groepen in de samenleving de schuld in de schoenen te schuiven. De wijd en zijd verbreide opvatting dat aids een exclusief homoseksuele ziekte is, veroorzaakt door de homoseksuelen zelf, wordt niet door de regering gestimuleerd. Een hele verdienste. Die verkeerde visie is zelfs uitgedragen door prinses Anne, toen ze in haar speech bij het begin van de aids-conferentie zei dat er onschuldige slachtoffers van aids zijn — daarmee implicerend dat je ook mensen hebt die schuldig zijn aan aids."

'Anne's outburst' (The Sun) zorgde on-

'Godzijdank kun je in dit land negers geen nikkers meer noemen, maar zieke geesten mogen homo's ongestraft voor alles en nog wat uitmaken'

McKellen. "Volgens mij vindt de Clause 28-manoeuvre haar oorsprong niet in aids. Het zit veel dieper — en het is zodoende ook eigenlijk veel ernstiger. De wetgeving die nu op ons afkomt is waarschijnlijk bedoeld als een politiek antwoord op het feit dat linkse lokale overheden onderwijzers niet dwarsbomen wanneer zij hun leerlingen 'voorspiegelen' dat homoseksueel-zijn net zo'n aardige manier van leven is als elke andere. Die positieve benadering is de conservatieven in allerlei dorpen en steden een doorn in het oog; het moet afgelopen zijn met dat *kleffe gedoe*. Ze hebben gelobbyd, druk uitgeoefend op de landelijke conservatieve top. En met succes."

Het trieste is dat een harde opstelling tegenover homoseksuelen ongetwijfeld goed valt bij grote stromingen in de Britse maatschappij. Het kabinet kan een in alle opzichten goedkoop succes boeken. Door gaans moeten regeringen betalen voor hun populariteit, maar dit punt kan Thatcher gratis scoren.

En hier komt aids om de hoek: de negatieve kijk die velen op homoseksuelen hebben is verergerd door die ziekte. Homoseksuelen zijn niet alleen raar, ze zijn ook eng: jakkas, zieke mensen die midden in de nacht door de goten sluipen — kwijlend, stinkend, aids verspreidend, broedend op een manier om de breinen en geslachtsorganen van kindertjes te vergifigen.

Voor onwetenden is het heel eenvoudig:

VERVOLG DE TID 5

homoseksuelen zaaien dood en verderf. Raak ze niet aan! Herken je dat? Weet je nog hoe de geschiedenisleraar je vertelde dat vrouwen in de middeleeuwen geen kerken mochten betreden? Vrouwen waren vies en voos. Je moet begrijpen dat de denkbeelden die nu opgeld doen op één lijn staan met dergelijke onzinnige toestanden. Wreed."

De media spelen een kwalijke rol, meent McKellen. "Vooral oppervlakkige maar veelgekochte kranten als *The Star*. Daarin tref je extreem smerige taal aan over homoseksuelen. Godzijdank kun je in dit land nergers geen nikkers meer noemen, maar zieke geesten mogen homo's ongestraft voor alles en nog wat uitmaken. Poofs, flikkers. Er heerst een klimaat waarin zulk onkruid kan groeien, en wat mij verontrust is dat de glimlachend toekijkende ruiman - nee, de mest strooiende tuinman - onze overheid is. Een zekere onverschilligheid kan ik nog velen, maar als de *full majesty* van parlement en regering deze richting inslaat, moeten we ons werkelijk zorgen gaan maken."

De acteur grijpt naar zijn bril en pakt een exemplaar van de *Times* uit zijn tas.

"Vandaag bleken de eerbiedwaardige heren die de burelen van Pennington Street bevolken het met me eens te zijn," grimlacht McKellen. "Oké, de kop van hun hoofdartikel (*Promoting hysteria*) is een sneer in de richting van degenen die Clause 28 aanvechten. En vreemd genoeg vindt de krant het doodgewoon dat de regering leraren wil verbieden over homoseksualiteit te praten als iets normaal. Maar: de uiteindelijke conclusie van het commentaar is dat de

wet in deze vorm niet deugt. Kern van de zaak: Clause 28 bedreigt niet alleen homoseksuelen. Iederéén kan er op ongeloflijk vervelende wijze mee te maken krijgen. Omdat het gevaar van censuur op de loer ligt. Het zijn de lokale autoriteiten die de theaters financieren, de musea, de bibliotheken, de verenigingen, de vergaderingen, de sociale bijeenkomsten. Zij delen bovendien de vergunningen uit - of niet. Clause 28 geeft lokale autoriteiten de mogelijkheid een toneelstuk, een boek of een homoclub in de ban te doen. Ze zeggen gewoon dat het werk van *Jean Genet*, *Baldwin*, *Oscar Wilde*, *Forster* of (veelbetekenende blik) *Fassbinder* bedoeld is om homoseksualiteit te promoten en ze zijn klaar. Ik hoor het ze uitleggen: 'Als we deze voorstelling laten uitvoeren, als we dit meesterwerk in de *public library* laten liggen, dan overtreden wij de wet. Sorry, we moeten ingrijpen.'

De politici achter Clause 28 roepen dat de tegenstanders niet moeten overdrijven. Ze verzekeren ons heus niet van plan te zijn *Michelangelo's David* af te breken omdat het beeld wellicht een verheerlijking van homoseksualiteit is. Enzovoorts, enzovoorts. Zo iets mag dan niet hun intentie zijn - ik neem ze op hun woord, ze zijn geen leugenaars maar simpelweg stommelingen - , alleen: iedere lokale censuurgeile zonderling met een homofobie kan op basis van Clause 28 verbieden wat-ie wil. De kans op misbruik is levensgroot. That's my point."

Door de speaker in de kledkamer klinkt een vrouwelijke stem; het publiek verneemt dat de voorstelling vanwege "een onvoor-

zicne kwestie" een minuut of tien te laat zal beginnen. McKellen, op de valreep: "Denk niet dat ik actie voer omdat de nieuwe wet mij verschrikkelijk kwetst of veel schade zal berokkenen. Ik word nooit het slachtoffer van de wijze waarop men hier met mijn 'soort' omspringt. *I live a charmed life*. Ik ben een homoseksuele man die in de entertainment-business werkt, waar ik de vrijheid heb te doen en te laten wat me goeddunkt. Ik ben gelauwerd door de overheid (Commander of the British Empire), ik kan zeggen wat ik wil op de televisie, op de radio en in de kranten - er is niets waarover ik me persoonlijk te beklagen heb. Het zijn anderen die zich ongelukkig en onderdrukt voelen. Omdat zij niet in de positie zijn uiting te geven aan hun frustraties moet een ander dat doen."

"Ik durf het nauwelijks uit te spreken, maar het zou heel goed kunnen dat Clause 28 te maken heeft met de tweehalf miljoen Britse werklozen. Zij worden dag in dag uit vernederd; ze zijn de sloebbers van deze samenleving. Financieel heeft de regering hen niets te bieden. Misschien heeft een of andere idioot in de top van de Conservatieve Partij gedacht dat het niet zo'n gek idee is die verpauperende mensen weer enig gevoel van eigenwaarde te geven door hen te bevestigen in het denkbeeld dat er in ieder geval één groep is waaraan ze zich superieur kunnen wanen: die homoseksuele onderkruipels."

SEKSTANT FEB

Jeltien Kraayeveld - Wouters

Lid van de tweede kamer voor het CDA

„Dit is natuurlijk een buitengewoon interessante en pikante zaak. Een heel moeilijke materie. Maar in Nederland is de situatie heel anders dan in Engeland. Wij hebben om te beginnen al een heel andere benadering ten aanzien van homoseksualiteit.

Ook inhoudelijk hebben wij een heel andere opstelling over hetgeen er in het onderwijs overgedragen wordt. Iets verbieden kan bij ons niet. Behalve natuurlijk dat we kunnen verbieden om kinderen op te hitsen tegen mensen van een bepaald ras of huidskleur.

Wij kennen in dit land een afstandelijke opstelling van de overheid, zowel ten aanzien van het onderwijs als ten aanzien van de subsidiëring. Onze overheid steunt maatschappelijke belangenorganisaties zonder zich met de precieze inhoud van de opvattingen van die organisaties bezig te houden. Daar blijft de overheid buiten, tenzij die opvattingen ondermijnend zijn voor de rechtsorde, natuurlijk.

vindt Weeks erg gevaarlijk. „De mensen zullen het als een anti-homo wet gaan zien en de gelegenheid die de clause biedt aangrijpen. Veel fanatieker dan ze dat tot dusver durfden. Het wordt de mensen die een anti-homobeleid willen voeren heel gemakkelijk gemaakt. Denk alleen maar aan de bibliotheek en de subsidies waarop in het amendement gezinspeeld wordt."

Geen normale relaties

Op de korte termijn vindt Weeks het derde deel van de clause - waarin het aan lokale overheden verboden

Jeltje van Nieuwenhoven

Lid van de tweede kamer voor de PvdA

„Kijkt, er zullen heus wel mensen als bioscoop Gijsen zijn, die vinden dat zo iets ook in Nederland moet gebeuren. Maar als ik dan kijk naar de parlementaire ontwikkelingen en de ontwikkelingen in de gemeenten - ook in kleinere plaatsen zijn er naast emancipatie-nota's ook vaak homo-nota's - dan denk ik dat die mogelijkheid in alle ernst berwijfeld kan worden.

Wenselijk vind ik het natuurlijk al helemaal niet. De ontwikkelingen in Nederland, hoewel je daarbij ook je twijfels kunt hebben, zijn heel anders. Er is al in de meeste gemeentes een homo-emancipatiebeleid gemaakt en daar wordt op vooruit gelopen. Nog niet overal maar ik heb het idee dat er bijvoorbeeld ook van lokale CDAers toch weinig verzet tegen is.

Van de regering verwacht ik een dergelijk wetsontwerp niet. Zelfs niet van deze, hoeveel slechts ik ook over ze wil zeggen. Maar dit gaat te ver. Dit ligt nog veel fundamenteler dan de wet gelijke behandeling. Wat dit betreft heb ik toch zeker vertrouwen in de Nederlandse samenleving en in ieder geval in de meerderheid ervan."

wordt om nog financiële of andere steun te geven aan personen en organisaties die „homoseksualiteit zouden propageren" - het meest verontwaardigd. Hij is bang dat rechtse puriteinen zullen proberen om alle subsidies aan homo-groepen te stoppen en vervolgens iedere subsidie aan welke groepering dan ook, die niet op hun lijn zit.

„Maar in principe zijn de twee andere punten van de clause natuurlijk niet zo slecht", vervolgt Weeks zijn kritiek. „Want wie bepaalt wat 'Propageren van homoseksualiteit' is? En

Len Rempt-Halmmans de Jongh

Lid van de tweede kamer voor de VVD

„Wij proberen als VVD nu juist om de gelijkgerichtheid en gelijkwaardigheid van deze - homoseksuele - relaties te benadrukken. Dat is dus precies de andere kant uit.

Dit Britse wetsontwerp is een treurige zaak, die in ons land absoluut niet zal voorkomen. Er is juist een tegengestelde beweging gaande, namelijk dat discriminatie van homoseksuelen zou moeten worden verboden.

Bovendien wordt iets dergelijks al bij artikel 1 van onze grondwet uitgesloten. Met de zeer orthodoxe christelijke en katholieke scholen wordt er nog wat geworsteld over wat er, gezien het grondwetsartikel over de vrijheid van godsdienst en met name van de vrijheid van onderwijs, nu wel en niet binnen de competentie van de schoolbesturen valt. Maar dan hebben we het over de schoolbesturen; de gemeentebesturen hebben daar in Nederland überhaupt niets mee te maken. Ik zie echt geen grote partijen in Nederland - en zeker de mijne niet - voor zo iets op de barricaden gaan. Om gemeentebesturen zo iets op te leggen. Ik moet er niet aan denken, zeg."

hoe zit dat met die homo-schrijvers? Propageert Tennessee Williams homoseksualiteit? Jezus Christus? Julius Caesar? Wie beslist dat?"

Weeks is ervan overtuigd dat de rechterleugel die het amendement introduceert heeft niet alleen vijandig staat tegenover homoseksualiteit, maar ook tegenover iedere andere vorm van seksuele voorlichting op school. „Zij vinden dat dat alleen een taak van de ouders is en stellen alles in het werk om aan hun puriteinse uitgangspunten over seks vast te kunnen blijven houden."

De aanval die David Wilshire tijdens de bewuste commissievergadering in december ondernam op de gemeenten Ealing en Haringey moet volgens Weeks ook in dat licht bezien worden. De rechts-puriteinse lobby deed voorkomen alsof de schoolkinderen in Ealing een soort homofiele indoctrinatie ondergingen. „Daarvan was

Louise Groenman

Lid van de tweede kamer voor D66

„Dit is natuurlijk een verregaande benoemen met de lokale autonomie en heel slecht voor de homo-gemeenschap in Groot-Brittannië. Maar in Nederland zie ik zo iets nog niet zo snel gebeuren. In een eventueel komend wetsontwerp Algemene Wet Gelijke Behandeling staat het een en ander over de verhouding tussen vrijheid van onderwijs en vrijheid van seksuele geaardheid; art. 1 en 2. Daar zou heel misschien zo iets uit kunnen voortvloeien. Maar dat hangt er helemaal vanaf hoe die wet - die overigens nog lang geen wet is - wordt uitgewerkt en hoe met name de bijzondere scholen daarmee omgaan.

Daar zal echter nooit zo'n betutteling van gemeenten uit voort kunnen vloeien of een verbod om bepaalde groepen niet meer financieel te steunen."

absoluut geen sprake," aldus Weeks. „Het beleid van het gemeentebestuur was er alleen op gericht om homoseksuele relaties als normale relaties te presenteren, dus als gelijkwaardig aan heteroseksuele relaties."

Hij signaleert dat er binnen de Conservatieve Partij al enkele jaren een campagne van nieuw rechts gaande is. „Een campagne die gebaseerd is op het veilig stellen van oude waarden en met name die van het gezin. Het verzet tegen gelijkberechtiging voor homoseksuelen maakt daar uiteraard deel van uit en in een tijd waarin de 'angst voor aids' heerst, wordt het opeens veel gemakkelijker voor hen om ook meer gematigde groepen aan hun kant te krijgen."

Gevaren te laat gezien

Opmerkelijk is in dit verband ook de steun van prominente Labour-parlementariërs voor het amendement van Wilshire, terwijl twee achtereenvolgende Labour-congressen toch hebben bepaald, dat de partij zich juist moet inzetten voor de rechten en belangen van homo's. Weeks wijst evenals anderen echter op de magere verkiezingsresultaten die Labour de laatste jaren behaalt. „En een van de oorzaken van dat verlies zou zijn, dat veel traditionele Labour-stemmers vijandig zouden staan tegenover de homo-politiek van de partij", meent Weeks.

„Maar de Labour-politici verwerpen de homo-politiek van die congressen officieel ook niet. Zeggen echt niet opeens dat er een anti-homowet zou moeten komen, of zo. En ze blijven ook instaan voor de rechten van individuele homo's. Maar ze willen niet langer dat mensen zich in het openbaar als homofiel manifesteren. En ze weigeren te aanvaarden dat een homoseksuele relatie als gelijkwaardig aan een hetero-relatie wordt beschouwd. Met name een prominent Labour-politicus als John Cunningham heeft zich duidelijk in dergelijke bewoordingen uitgelaten."

Inmiddels is ook het verzet tegen de clause op gang gekomen, niet alleen binnen Labour, maar ook buitenparlementair. En Weeks is blij, dat ook de media eindelijk aandacht aan de zaak gaan besteden. Half januari zond de BBC diverse televisie-programma's uit, waarin de rechten en belangen van homoseksuelen ter sprake kwamen, ook met betrekking tot dit wetsontwerp. „Men begint de gevaren te zien", concludeert Weeks. „Maar volgens mij te laat."

■ Peter Brulijn

AD 11-3-87
 Medewerker
 van Unicef
 gepakt wegens
 ontucht

DELFT — De politie onderzoekt welke rol de 53-jarige Delftenaar Jan W. heeft gespeeld in een omvangrijke organisatie van handelaren in kinderperografie, die werkte in het kantoor van het kindersfonds van de Verenigde Naties (Unicef) in Brussel.

W. heeft bekend dat hij in zijn woning ontucht heeft gepleegd met minderjarige jongens.

In de kelder van het kantoor van Unicef werden pornofilms gemaakt van kinderen tussen 12 en 16 jaar. Met de computer en het gebouwd werd een geïllustreerde catalogus gemaakt, waarin kinderen voor seksueel vertier werden aangeboden.

Jan W. is onlangs op verzoek van de Belgische justitie gearresteerd. In zijn huis werd een aanzienlijke hoeveelheid pornografische foto's en films gevonden. In België is op zestien plaatsen huiszoeking gedaan. Er werden daar negen verdachten gearresteerd, onder wie de ouders van een van de kinderen, een arts en een vertaler van de gerechtelijke politie in Brussel.

De zaak kwam aan het rolen toen de politie eerder een inval deed in een centrum voor onderzoek en informatie betreffende jeugdseksualiteit in Elsene.

Unicef verklaarde gisteren in geen enkel opzicht bij het schandaal betrokken te zijn.

AD 03-02-88
Pedofiel: Ik heb jongens geen nadeel berokkend

door BAS GROENENDIJK

DEN HAAG — Pedofiel Jan W. (54) uit Delft kan zich gistermiddag voor de rechtbank in Den Haag niet druk maken om zijn seksuele geaardheid.

„Ik weet ook niet wat de reclasering daar na 34 jaar aan zou willen doen. Ik kan me voorstellen dat ze iemand van de drank afhelpen, maar dat ligt bij pedofilie toch anders”, sprak de leraar bouwkunde.

Zijn advocate mr. P. Manders-Marie betoogde dat Jan W. schade had ondervonden door de publiciteit die hij had gekregen omdat pornofilms van hem met jongetjes in België terecht waren gekomen. Ze waren in Brussel opgedoken in de kelder van het Unicef-gebouw. Vorige week moest in België een bende terecht staan die zich op grote schaal bezig hield met het vervaardigen en verspreiden van kinderporno.

Verkeerde handen

Delftenaar Jan W. verklaarde dat de bij hem thuis gemaakte naakt- en erotische foto's met jongens tegen zijn zin 'in verkeerde handen waren terechtgekomen'. „Ik heb enkele foto's voor privégebruik aan een vriend gegeven die nu in België terecht moet staan”, zei hij.

De van ontucht verdachte pedofiel geloofde niet dat hij jongens nadeel berokkende. „Je geeft die jongens specifieke aandacht. Jongens die inmiddels getrouwd zijn komen

mij nog steeds opzoeken. Er is tussen ons altijd meer geweest dan alleen seksualiteit. Doordat ik ouder word jaag ik de laatste tijd niet meer achter de jongens aan”, vertelde de verdachte die ontkende ooit dwang te hebben uitgeoefend.

Jan W. legde de besleutissen van de naakte jongens volgens zijn advocate op foto, dia en film vast omdat het jonge jongenslichaam nu eenmaal snel verdwijnt.

Officier van justitie mr. M. van der Horst eiste een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van 34 dagen met een aanvulling tot zes maanden voorwaardelijk. De periode van de onvoorwaardelijke straf heeft de Delftenaar in voorarrest doorgebracht.

Volgens hem worden jongens door het leeftijdsverschil bij 'jongensliefde' onder druk gezet. „De volwassene maakt misbruik van zijn overwicht, gesag en macht. Dat gebeurt tegenover een kind dat zijn grenzen nog niet kent. Het kind krijgt seksueel contact opgedrongen vanuit een overwicht en dat kan op latere leeftijd leiden tot psychologische problemen”, sprak de officier. Hij zei zich er rekenschap van te geven dat over pedofilie in diverse publicaties zeer genuanceerd wordt geschreven.

Spoor via Unicef naar ontuchtplegende architect

DEN HAAG — Een 54-jarige architect uit Delft is vanochtend door de Haagse rechtbank veroordeeld tot 26 weken gevangenisstraf, waarvan 23 voorwaardelijk vanwege ontucht met minderjarige jongens en het verspreiden van kinderporno. De pedofiele man zou deze strafbare feiten hebben begaan vanaf medio '85 tot maart '87. De verdachte had in die tijd foto's en dia's gemaakt van naakte jongetjes in obscene houdingen. De Belgische politie wees collega's in Delft op de praktijken van de man, nadat in een kamer van het Unicef-gebouw in Brussel — dat is het kindersfonds van de Verenigde Naties — een complete porno-studio werd aangetroffen. In verband met deze zaak zijn in België diverse arrestaties verricht. De Delftenaar ontkende elke relatie met deze groep, maar had geen verklaring voor de klaarblijkelijke contacten. Ook ontkende hij een commerciële bijbedoeling te hebben gehad.

BANGKOK POST WEDNESDAY JANUARY 27, 1988

กรุงเทพมหานคร วันพุธ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑

Biggest child sex trial in Belgium opens

Brussels, Belgium (AP) — The biggest child sex trial held in Belgium opened on Monday before Brussels criminal court, involving 14 people, including the former head of the Belgian branch of the United Nations Children's Fund (UNICEF).

Jozef Verbeek, 63, was fired from UNICEF after the scandal broke out in 1985. The accused are charged with violent or non-violent indecency and (or) inciting to immoral actions. They are not all charged with the same crimes.

Most of them were members of a club named CRIES, officially aimed at helping people to give up their child sex desires, but in fact used to help them find child prey.

First to be questioned was CRIES founder Philippe Carpentier who allegedly ordered Michel Felu to make pornographic photographs of chil-

dren, some as young as eight, which were sold in Belgium and abroad.

Felu was employed by UNICEF and used the organization's offices and equipment, including its computer, to make his pictures and list CRIES members, it was stated in court.

The public attending the trial was particularly shocked when the prosecutor read the testimonies of three children who were allegedly the victims of the next defendant to be questioned, Christian Jacque, 63.

The prosecutor added that Jacque himself had left written evidence of his sadistic and masochistic desires, including his years for sexual relations with physically and mentally disabled children. He told the court "these were mere phantasms."

The sentence is not expected before February 10.

CRIES-affaire

Unicef-personeel terughoudend over rol directeur

BRUSSEL (Belga) - Gisteren werd voor de Brusselse korrektionele rechtbank het proces tegen 16 personen voortgezet, betrokken in de zogenaamde CRIES-affaire. Een ganse reeks personeelsleden van het Belgisch Komitee van Unicef werd als getuigen opgeroepen door één van de verdachten, met name de voormalige directeur van het Unicef-komitee, J.V. Opvallend was dat de verklaringen ter zitting veel genuanceerder bleken dan in de loop van het onderzoek.

VAN actieve pedofilie wordt J.V. niet beschuldigd. Hij wordt ervan verdacht kennis te hebben gehad van bepaalde pedofiele activiteiten van Unicef-kollega's M.F., die terechtstaat wegens het maken van pornografische foto's en dia's in de kelders van Unicef.

De meeste bedienden van Unicef stelden zich in hun getuigenissen gisteren vrij afstandelijk op ten opzichte van de berispende verklaringen die zij voorheen over hun directeur hadden afgelegd. Die gematigde en zelfs voorzichtigste verklaringen, luktten op een bepaald moment reaktie uit van voorzitter Voorspoels: "Ik vind het buitengewoon en eigenaardig dat iemand

nauwkeurig bevestigende uitspraken kan doen en vandaag de dag het eerder houdt bij veronderstellingen." Verscheidene getuigen die werden ondervraagd over de vraag of J.V. nu al dan niet op de hoogte was van wat M.F., buiten de diensturen, in de Unicef-lokalen deed, verklaarden gisteren hierover onwetend te zijn.

Daarop merkte de voorzitter op dat de verklaringen die ontijdig door de betrokken getuigen werden afgelegd heel wat nauwkeuriger waren. Tijdens die verklaringen werd immers melding gemaakt van het feit dat er regelmatig kinderen bij Unicef op bezoek kwamen. "Vandaag spreken sommige getuigen hooguit van twee of drie bezoeken die kinderen aan M.F. zouden hebben gebracht", stelde rechter Voorspoels vast.

Een getuigenis die niet onopgemerkt voorbijging was die van een gewezen lid van het bureau van het Belgisch Komitee voor Unicef, afkomstig uit Luik. Op 27 januari 1987 ontving hij dus nog voor de arrestatie van

M.F. een brief van bepaalde leden van het personeel, waarin zij hun beting maakten. "Als gevolg van die brief probeerde ik te weten te komen hoe M.F. een definitieve betrekking had gekregen. J.V. vertelde mij dat M.F. in mei 1986 werd aangenomen, op het moment dat ik met vakantie was. De notulen van de vergadering waar deze beslissing werd genomen verspreiden de naam van M.F. niet". Volgens de getuige wist J.V. dat M.F. pedofiel was. De rechtbank brengt vandaag een plaatsbezoek aan de gebouwen van het Belgisch Komitee voor Unicef. Morgen worden de debatten voortgezet.

3 FEBRUARI 1988.
 DE MOERGEN

Zaak CRIES

Getuigen in pedofilie-proces voelen zich geïntimideerd

BRUSSEL (Belga) - De namiddagzitting in het proces tegen verscheidene leden van het CRIES, beschuldigd van pedofilie, voor de correctionele rechtbank van Brussel, werd gisterenmiddag integraal besteed aan de ondervraging van getuigen.

Voorzitter mevr. Voorspoels deed vooraf kort verslag van het plaatsbezoek in de lokalen van het UNICEF-gebouw in Brussel, waar de rechters o.a. probeerden vast te stellen hoe Michel F., toendertijd tewerk ging in de kelders van UNICEF. Ver-

volgens maakte de voorzitter ook melding van een anonieme brief uitgaande van een persoon die het getuigenverhoor van dinsdag 31 bijwoonde. Volgens deze brief bevonden zich dinsdag in de zittingszaal onder het publiek twee leden van de raad van beheer van UNICEF te Brussel. UNICEF-directeur Jozef V., werd in deze zaak betrokken o.a. door brieven van het personeel van Unicef, waarin over hem werd geklaagd omdat hij Michel F. de hand boven het hoofd zou hebben gehouden. Steeds volgens de brief zou

de aanwezigheid van deze twee beheerders verscheidene getuigen verhinderd hebben om vrijuit te spreken. Van zijn kant kreeg de vice-directeur van UNICEF te Brussel, dhr. De Smedt twee anonieme telefoontjes die nagenoeg hetzelfde meldden als wat in de anonieme brief staat opgetekend.

Eerste getuige die gisteren werd ondervraagd was gerechtelijk officier Amant, die de magistraten van de rechtbank woensdag rondleide in het UNICEF-gebouw. Hij had het over talrijke documenten waaronder porno-

foto's van kinderen die in het gebouw werden teruggevonden. Tweede getuige was gerechtelijk inspecteur Deloo die het eveneens had over de talrijke foto's, maar ook over pornotijdschriften die in bepaalde lokalen van UNICEF werden gevonden. Nog een getuige was de conciërge van het UNICEF-gebouw die twee jaar lang samen met zijn echtgenote voor de schoonmaak van de lokalen zorgde. Hij verklaarde dat hij op zekere dag een veldbed aan Michel F. mitteende. Getuige verklaarde

echter niet te hebben geweten dat F. in de kelder verdieping van de UNICEF logeerd. Een ander getuige was de h. Va, die werd ondervraagd op verzoek van de burgerlijke partij. Hij is lid van de beheerraad van UNICEF waartoe hij tien jaar geleden toetrad. Getuige zei ontwettend te zijn geweest over de aanwezigheid van Michel F. in de lokalen van UNICEF en ook niets te hebben afgezien over zijn verleden. Dezelfde getuige sprak overigens erg lovend over de activiteiten van UNICEF.

De Morgen - Vrijdag 5 februari 1988

civiles-proces

'Kinderen hadden geen vrije keuze'

BRUSSEL (Belga) - In het CRIES-proces werden gisteren de getuigenverhoren verdergezet. O.a. werd een deskundige psychiater gehoord over de mogelijke psychische en emotionele schade die kinderen kunnen overhouden aan pedofiele contacten.

PSYCHIATER Dehon moest de rechtbank meer duidelijkheid verschaffen over mogelijke psychologische gevolgen van de seksuele mishandelingen zoals ze in het dossier tegen de beklaagden worden omschreven. De psychiater stak daarbij niet onder stoelen of banken, dat de kinderen affectieve problemen zouden kunnen ondervinden en dat het risico bestaat dat ze bij het opgroeien onbewust ook pedofiele neigingen zouden gaan vertonen.

Op de vraag van rechtbankvoorzitter Voorspoels of kinderen met affectieve problemen, als gevolg van hun pedofiele ervaringen, ook hun verstand zouden kunnen verliezen, gaf dr. Dehon een erg voorzichtig antwoord, hoewel hij die mogelijkheid niet helemaal wenselijk achtte.

Toen een van de advocaten van de verdediging de psychiater vroeg of hij zich ook een niet-gewetendige pedofiele verhouding met een kind kon voorstellen, was dr. Dehon er op dat de betrokken kinderen geen vrije keuze hadden. In een reactie op een andere vraag van de verdediging, onderstreepte hij voorts, dat het erg moeilijk is om de door dergelijke ervaring opgedane storing te meten. "Zo's dingen laten de kinderen niet onberoerd, zei Dehon, ze zullen er altijd de gevolgen van dragen".

Ook werden gisteren opnieuw de beschuldigten Michel F. en Jozef V. ondervraagd, die destijds op het Belgisch UNICEF-comité werkten. V. wordt ervan verdacht de activiteiten van Michel F. te hebben beschermd, met name het maken van pornofoto's met kinderen in de kelders van UNICEF. Uit de ondervraging blijkt dat V. op de hoogte

was van het verleden van F., die eerder met het gerecht in aanraking was gekomen wegens zedenfeiten.

De laatste getuige tijdens de ochtendzitting was vice-voorzitter Desmet van het Belgisch UNICEF-comité, die vertelde hoe hij dinsdag 31 een telefoontje kreeg van een personeelslid dat diezelfde dag door de rechtbank was verhoord. De rechtbank vond die dag dat de verklaringen van de ondervraagde werknemers erg waren afgezwakt in vergelijking met de zeer nauwkeurige getuigenissen die ze tijdens het vooronderzoek hadden gegeven. De werknemer had Desmet aan de telefoon zijn ongerustheid en verwarring gemeld en hem om hulp gevraagd. De man zei dat hij zich tijdens zijn verhoor niet op zijn gemak had gevoeld omdat een van de huidige directieleden van UNICEF-België zich in de zaal bevond. Volgens Desmet, die daarover werd ondervraagd, stond de man die hem had opgebeld onder zware psychologische druk nog voor hij zijn verklaring onder eed had afgelegd. Getuige voegde er aan toe dat iedereen bij UNICEF getraumatiseerd is door deze zaak, maar hij achtte het ondenkbaar dat een bureaulid van UNICEF op welke manier ook druk zou hebben uitgeoefend op het personeel. Desmet gaf deze toelichting op een vraag die betrekking had op een anonieme brief die de rechtbank had ontvangen tijdens een vorige zitting. In de brief stond dat de personeelsleden van UNICEF met ontslag waren bedreigd. Op het einde van de zitting stelde mr. Vergaunen die voor UNICEF als burgerlijke partij optreedt tegen ex-directeur V., zich nu ook burgerlijke partij tegen Michel F.

Unicef-advokaat: 'Dit is proces van de schaamte'

BRUSSEL (Belga) - In het pedofielieproces, de zogenaamde CRIES-zaak, werd gisteren voor de correctionele rechtbank van Brussel naast het getuigenverhoor van een gewezen Unicef-directeur, ook het eerste pleidooi gehoord namens Unicef als burgerlijke partij.

De zitting begon met de ondervraging van nog een gewezen directeur van Unicef-Brussel, de heer Jilger, die kwam vertellen dat hij tussen 1982 en 1986 verscheidene uren per week bij Unicef werkte maar sedert de feiten aan het licht kwamen ontslag nam. Hij kende Michel F., een van de hoofdteklaagden in het proces, als een "ervaren kluusman", maar wist na de aanhouding van F. wegens pedofilie niet duidelijk of het om

vroeger dan wel om recente feiten ging. Volgens de ex-directeur is het mogelijk dat directeur Jozef V. op de hoogte was van wat F. ten laste werd gelegd.

Daarop kwam mr. Eric Vergaunen, burgerlijke partij voor Unicef-België, aan het woord in wat hij "een proces van de schaamte" noemde. De beschuldigten die kinderen misbruikten waren alleen maar bekommerd om plezier zonder rekening te houden met het leed en de diepe ellende die ze bij de kinderen voor de rest van hun leven veroorzaakten. Een deel van de feiten speelden zich af bij Unicef. Sinds zijn oprichting, in 1946, houdt Unicef zich overwegend bezig met kinderen uit de Derde Wereld voor wie het fondsen inzaamelt.

Het misbruiken van kinderen in het gebouw zelf van Unicef kon deze organisatie alleen maar een erg slechte reputatie bezorgen, ook al had ze er niets mee te maken. Verwijzend naar Michel F. zei de advocaat dat deze van "een dierlijke perversiteit" getuigt. Hij maakte pornofoto's van kinderen en onderwierp ze verder aan alle mogelijke misbruiken. Van zijn kant liet directeur Jozef V. deze feiten maar gebeuren want hij wist heel goed dat zij plaatsvonden, aldus de advocaat. De vraag rijst dan ook waarom V. zich zo welwillend tegemoet F. opstelde. De advocaat van de burgerlijke partij citeert één frank morele schadevergoeding. Donderdag volgt het rechtsvotoor.

sdag 10 februari 1988 - "DE MORGEN"

LEBET VAN ANTWERPEN 10/2/1988

Pedofielen voor Brusselse rechtbank Verdediging vraagt om internering van Felu

In het proces van de pedofielen voor de correctionele rechtbank van Brussel, kwam woensdagnamiddag andermaal de verdediging aan het woord.

Pleitend voor de 64-jarige Christian Jacque, verklaarde mr. Daniel De Beer dat tegen zijn cliënt volgende beschuldigingen worden gehandhaafd, die van aanrakingen bij kinderen in een zwembad en die van bendevoorming. Christian Jacque zou in dat verband zakgeld aan de jeugdige slachtoffers hebben geschonken.

De feiten waaraan Jacque zich zou hebben schuldig gemaakt werden volgens de advocaat aanzienlijk opgeblazen. Mr. De Beer gaf wel toe dat zijn cliënt in 1985 werd veroordeeld wegens pedofilie ten overstaan van zijn eigen zoon. De feiten waarvoor hij thans terecht staat zouden zich hebben voorgedaan tegenover kinderen van 8, 9 en 11 jaar oud.

Jacque ontkent echter de feiten waarvan hij wordt beschuldigd.

Christian Jacque begaf zich slechts vier tot vijfmaal naar het zwembad van Elsene waar de feiten zouden hebben plaatsgevonden. Diverse getuigen zagen wel dat hij in het zwembad met kinderen speelde maar niemand onder hen stelde pedofiele daden bij Jacque vast.

De advocaat vroeg de rechtbank zijn cliënt vrij te spreken voor wat de aanrakingen betreft ondanks de verklaringen van de drie kinderen zelf, die volhouden dat ze toch gebeurden.

Mr. De Beer kon overigens niet begrijpen waarom zijn cliënt ook beschuldigd wordt van bendevoorming in het kader van de Cries en vroeg eveneens om de vrijspraak voor deze beschuldiging.

Riemslagen

Vervolgens begon Mr. Michèle Loquifer aan haar pleidooi voor de 46-jarige Michel Felu, de man die door de burgerlijke partij als een monster wordt beschreven

wegens talrijke misbruiken van kinderen in het gebouw van Unicef aan de Kunstlaan te Brussel.

In tegenstelling met andere beschuldigten geeft Felu de feiten helemaal toe en hij poogt ook niet de schuld ervan op de rug van de kinderen te schuiven. De advocate was van oordeel dat de feiten ten laste van Felu erg door de pers werden opgeblazen. Men heeft zelfs laten geloven dat Felu betrokken was bij een uitgebreide handel in kinderen, wat volledig onjuist is.

Volgens een psychiater kreeg Felu een perverse persoonlijkheid als gevolg van de riemslagen die hij vanwege zijn pleegvader kreeg toen hij nog kind was. In feite is Felu een zieke, een pre-adolescent die nooit echt volwassen werd.

Een veroordeling tot een lange celstraf zou ongetwijfeld de openbare opinie bevredigen. De advocate was van oordeel dat Felu moet worden geïnterneerd en aan een medisch-sociale behandeling moet worden onderworpen. Vandaag volgen nieuwe pleidooien.

9 FEBRUARI 1988 - "DE MORGEN"

Streng rekvisitoor tegen pedofielen in Brussel

Gazet v. A.
12-2

Eerste substituut mevr. Jacqueline Talon hield donderdagmiddag een bijzonder streng rekvisitoor tegen een aantal van de 16 personen, die voor de correctionele rechtbank van Brussel terechtstaan wegens pedofilie.

De openbare aanklager wees erop dat de slachtoffers telkens kinderen waren van wie sommi-

gen jonger dan tien jaar. Deze kinderen werden seksueel misbruikt door verscheidene volwassenen, grotendeels in de lokalen van Unicef in Brussel, soms met de goedkeuring van de ouders van de kleintjes.

De daders gingen meestal schuil achter het voorwendsel dat de kinderen instemden met de feiten waaraan ze werden

onderworpen. Iedereen weet echter dat dergelijke beweringen zuiver nonsens zijn. In feite hebben de daders heel wat kinderen voor hun hele leven getraumatiseerd. Deze jammerlijke feiten vonden meestal plaats in het kader zelf van het Cries (het Centre de Recherche et d'Information sur l'Enfance et la Sexualité).

Mevr. Talon begon met het minst erge geval, dat van een moeder die van haar dochtertje gedurfd foto's liet maken door een fotograaf, de 32-jarige Olivier R. leraar uit Elsene.

R. betaalde de moeder 3.000 fr. voor elke foto en verkocht de foto's later aan een gespecialiseerd tijdschrift voor 70.000 fr. het exemplaar.

Twee andere gevallen waren die van gewezen scoutsleiders, die tot intieme contacten overgingen met de jonge « wolfjes », die hen waren toevertrouwd.

Bij het Cries werd in verband met deze feiten gezegd dat pedofilie geen afwijking is en dat de strafwet desbetreffende moet worden gewijzigd.

Voor de moeder en de twee scoutsleiders achtte de openbare aanklager een straf van drie jaar cel met een gedeeltelijk uitstel mogelijk.

Voor alle volgende gevallen werd een straf van boven de drie jaar cel opgeëist. Het gaat in de eerste plaats om de 42-jarige geneesheer Michel M. uit Kraainem die misbruik maakte van zijn gezag en verschillende kinderen regelmatig misbruikte.

Een soortgelijk geval was dit van de 30-jarige Michel D., vertaler uit St.-Joost.

Het openbaar ministerie behandelde nog het geval van twee zestigers nl. Pierre D., technisch ingenieur uit St.-Lambrechts-Woluwe en Christian J. uit Schaarbeek.

Beide mannen voeren tot hun verdediging aan dat de kinderen die ze misbruikten er in feite om vroegen en als het ware provocerend optraden, wat vanzelfsprekend volledig lijkt verzonnen te zijn. Voortzetting van het rekvisitoor volgende maandag.

Mevrouw Jacqueline Talon eiste als openbare aanklager strenge straffen tegen de pedofielen van het Cries te Brussel.

Gazet van Antwerpen 16/02/88

Openbaar ministerie in striemend rekvisitoor :

Unicef-directeur wist af van pedofiele praktijken

In een striemend rekvisitoor voor de Brusselse correctionele rechtbank, waar de beruchte pedofielen-zaak wordt beslecht, heeft de openbare aanklager, mevr. Jacqueline Talon, vooral willen bewijzen dat Jozef Verbeeck, directeur van Unicef in Brussel, wel degelijk afwist van de feiten van pedofilie die in zijn instelling gebeurden.

Eerst had de openbare aanklager het vooral over Michel Felu. Deze man is de enige schakel tussen Unicef en de organisatie CRIES (Centre de Recherche et d'Information sur l'Enfance et la Sexualité). Sommige ouders vertrouwden hem hun kinderen toe omdat ze bij Felu met een computer konden spelen.

Felu misbruikte echter de kinderen en geeft ook toe dat hij abnormale daden stelde. Hoewel de man normaal wordt bevonden werd hij in het verleden reeds geïnterneerd wegens pedofiele praktijken.

Niet geprovoceerd

Felu beweert niet, in tegenstelling tot andere beschuldigen, dat hij door de kinderen werd geprovoceerd. Uit het psychiatrisch rapport komt hij niettemin als een perverse persoonlijkheid. Volgens de psychiater is hij intelligent en zeker verantwoordelijk voor zijn daden, hoewel hij soms heel ver ging.

De openbare aanklager citeerde een hele reeks kinderen, die op allerlei manieren werden misbruikt, niet alleen door Felu maar ook door andere beschuldigen. Het openbaar ministerie

vermelde ook ouders, die meestal tegen betaling hun kinderen ter beschikking stelden van pedofielen en die eveneens voor de rechtbank verschijnen.

Over Unicef-directeur Verbeeck zei mevr. Talon dat hij beschuldigd wordt van aansporing tot ontucht. Volgens de aanklager bracht hij vooral de integriteit van kinderen in gevaar, al is hij zelf geen pedofiel. Voor haar is het duidelijk dat Verbeeck blijk gaf van een ongelooflijke zwakheid ten overstaan van Felu Verbeeck draagt schuld, aldus mevr. Talon, en als de rechtbank hem schuldig acht moet hij streng worden gestraft.

Porno in de kelder

Jozef Verbeeck vernam van verscheidene werknemers van Unicef dat er in de kelders porno-foto's werden gemaakt. Toen gevreesd werd voor een huiszouking stelde Felu zelf voor om de resterende porno-foto's in de bagagekoffer van directeur Verbeeck op te bergen. Hoe kan Verbeeck dan beweren dat hij niet eens op de hoogte was van wat er in de kelders gebeurde?, zo vraagt de openbare aanklager zich af.

Mevr. Talon vroeg voorts dat alle beschuldigen zouden worden veroordeeld tot straffen boven de drie jaar effectieve hechtenis.

Mr. Fernande Motte de Raedt pleitte voor de moeder van een klein meisje, van wie in Ukkel naaktfoto's werden gemaakt door een fotograaf die eveneens terecht staat. Deze moeder zou volgens de advocate te goeder trouw hebben gehandeld. Daarom werd de vrijspraak of opschorting van straf gevraagd. Vandaag volgen nog andere pleidooien.

12ET van Antwerpen 17/02/88

Rechtbank Brussel

Verdedigers pleiten verzachtende omstandigheden in zaak van pedofielen

Verscheidene advocaten hielden dinsdag hun pleidooi in de pedofielenzaak, die sinds een paar weken door de correctionele rechtbank te Brussel wordt behandeld. Ze pleitten verzachtende omstandigheden.

Mr. Jacques Hamaide, die voor fotograaf Olivier R. pleitte verklaarde dat zijn cliënt een kunstenaar is, maar in de eerste plaats een homofiel. In zijn woonplaats te Elsene leeft hij in het gezelschap van twee Marokkanen 20 en 24 jaar oud.

Olivier R. wordt er van beschuldigd verdachte foto's te hebben gemaakt van twee kleine Marokkaantjes. Volgens de advocaat gaat het om een vergissing vermits bedoelde foto's de twee nichtjes van de fotograaf voorstellen. Ondanks deze vergissing zat hij al twee maanden in voorhechtenis.

Sommige naaktfoto's van kinderen werden overigens een tijdje tentoongesteld in de loka-

len van ULB en niemand nam daar aanstoot aan. Een aanslag op de verbaarheid betreffende de foto's van Olivier R. kan zeker niet worden weerhouden.

Wat de beschuldiging van aansporing tot de ontucht betreft gaat het om twee volwassen Marokkanen die van nature homofiel zijn. Ook deze beschuldiging valt weg en Olivier R. moet volgens zijn advocaat worden vrijgesproken.

Vervolgens pleitte mr. Roland Menschaert voor Philippe C. Deze was het die de Cries oprichtte. Het lag in de bedoeling van C., een organisatie op te richten die hulp zou kunnen verlenen aan mannen die met problemen van pedofilie hadden te kampen.

C. had reeds met dergelijke problemen te maken van zijn adolescentie af. Hij geeft toe dat hij na de oprichting van de Cries herhaaldelijk pedofiele daden stelde o.m. met twee Belgische kinderen.

De advocaat kon echter niet begrijpen waarom zijn cliënt

ook van bendevoering in het kader van de Cries wordt beschuldigd. Volgens mr. Menschaert moet deze beschuldiging worden verworpen, maar moet C. een psycho-therapeutische behandeling krijgen.

Een andere advocaat was mr. Mathieu, die pleitte voor geneesheer Michiel M. uit Kraainem. Deze arts was nauwelijks volwassen of hij voelde zich reeds aangetrokken door kinderen. Toch wist hij telkens aan de verleiding te weerstaan en zulks tot op zijn 38 jaar. Toen had hij gedurende 15 maanden pedofiele contacten.

Door de verleiding waaraan hij telkens blootstond wilde dr. M. geen jonge patientjes onderzoeken zonder de aanwezigheid van een van de ouders. Sinds augustus 1984 maakte hij zich aan geen enkel feit van pedofilie schuldig. De advocaat achtte een psychotherapie wenselijk voor zijn cliënt en vroeg verder om een zeer gematigde straf.

Vandaag volgen meer pleidooien.

Trouw ZATERDAG 20 FEBRUARI 1988

Het proces van de schaamte

Pedofielen-rechtszaak rakelt discussie op over tolerantie Belgen

door Co Welgraven TR 20

BRUSSEL - De verdediging zegt: 'De organisatie was in de eerste plaats een bibliotheek en vergaderplaats voor die sukkelars van pedofielen die nergens anders begrip en steun vinden'. De aanklager stelt: 'De vereniging had in feite niet tot doel pedofielen te helpen of te genezen, maar ze integendeel op te hitsen'.

Een geruchtmakende rechtszaak heeft in België de discussie opgeroepen over de vraag hoe tolerant de maatschappij jegens pedofielen mag of moet zijn. Centraal in 'het proces van de schaamte', dat dient voor de correctionele rechtbank in Brussel, staat een vereniging die zegt de belangen van pedofielen te willen behartigen en die het strikte taboe op pedofilie wil doorbreken. Het openbaar ministerie gaat er echter van uit dat deze club letterlijk en figuurlijk een vrijplaats is voor mensen om kinderen te misbruiken.

CRIES is de naam, afkorting van Centre de Recherche et d'Information sur l'Enfance et la Sexualité, onderzoek- en informatiecentrum over kinderen en seksualiteit. Een van de verdachten is de leider van CRIES, Philippe C. bijgenaamd 'de pastoor' vanwege zijn inzet, goedheid, begrip, naastenliefde en goede bedoelingen ten overstaan van pedofielen.

Er staan echter ook mensen terecht die steun bij de vereniging zochten, maar die in plaats van geholpen te worden, aangezet werden tot 'actieve pedofiele relaties', zo luidt de beschuldiging.

In totaal zijn er vijftien verdachten. Onder hen een militaire arts, die kinderen gemasturbeerd zou hebben en aangezet zou hebben tot sodomie, twee scoutsleiders, die ervan verdacht worden zich tijdens vakantiecampen aan jonge padvindertjes vergrepen te hebben, ouders die hun kinderen 'verhuurden': zij moesten niet alleen poseren voor pornofoto's en -films, maar ze werden ook verkracht.

Oompje
Aanklager Jacqueline Talon ('ik ben verdediger van deze kinderen') bracht deze week grote beroering teweeg in de rechtszaal toen ze de getuigenis van één van hen voorlas:

'Oompje Michel sloeg mij. Vader sloeg mij ook, als hij dronken was, maar met vader moest ik tenminste niet naar bed.'

'Oompje Michel' is de hoofdverdachte in het proces. 'Het monster der monsters' wordt hij genoemd. Tot een jaar geleden werkte hij als klusjesman bij de Belgische afdeling van Unicef, het kinderfonds van de Verenigde Naties. Door zijn arrestatie vorig jaar februari kwam Unicef ernstig in opspraak.

De organisatie die zich inzet voor verbetering van het lot van kinderen in de derde wereld, die de kinderprostitutie in ontwikkelingslanden wil tegengaan, bleek in eigen huis iemand te hebben die nu beschuldigd wordt van verkrachting en mishandeling van kinderen.

In de kelder van het Unicef-gebouw zijn stapels pornofoto's en -tekeningen gevonden, sommige op papier met het briefhoofd 'Unicef'. Er zijn getuigen die zeggen dat de klusjesman daar in de kelder ook kinderen ontving. De inmiddels 46-jarige man mocht er slapen, er stond een veldbed, omdat hij zo ver van Brussel woonde.

Mogelijk nog schadelijker voor het aanzien van Unicef was dat ook de directeur werd gearresteerd. Hij wordt niet beschuldigd van misbruik van kinderen, maar hij zou de klusjesman willens en wetens de hand boven het hoofd hebben gehouden. Iedereen in het gebouw wist wat voor praktijken er in de kelder van het gebouw werden uitgevoerd. De directeur was er ook van op de hoogte dat de klusjesman al een paar keer veroordeeld was voor pedofilie, maar hij wilde hem 'nog een kans geven'.

Volkswuede

Unicef doet er alles doen om het geschonden imago weer op te vijzelen. De Belgische afdeling van het VN-kinderfonds heeft zich 'burgerlijke partij' gesteld en eist één frank morele schadevergoeding. In België is het gebruikelijk dat tijdens een strafproces een civiele partij optreedt, die van de verdachte een schadevergoeding kan eisen.

De advocaat van Unicef hield de verdachten voor dat ze van geluk mogen spreken dat ze voor een correctionele rechtbank moeten verschijnen (te vergelijken met een arrondissementsrechtbank in Neder-

land), en niet voor een Hof van Assisen, waar jury-rechtspraak geldt. 'Een volksjury zou u niet hebben gespaard en u zou aan de vingers van uw twee handen niet genoeg hebben gehad om de jaren te tellen dat u achter de tralies was verdwenen.'

De volkswoede is inderdaad groot, voorzover dat tenminste af te meten is aan de inhoud van de lappen tekst die de dagbladen in België aan de zaak wijden. Ook de serieuze kranten besteden er relatief gezien veel aandacht aan. Grote bewondering is er voor eerste substituut van de procureur des konings, aanklager Jacqueline Talon, die deze week een indrukwekkend requisitoir hield. Daarin haalde ze zwaar uit naar alle verdachten, vooral naar de ouders. 'Zij hebben de morele en lichamelijke gezondheid van hun kind geofferd aan porno en pedofilie'.

Naïef

In het algemeen zijn ouders naïef, aldus de procureur, die wees op de praktijken van bureautjes die kinderen lokken om als mannequin te gaan werken, of in een film op te treden. 'Men kan de ouders niet genoeg waarschuwen voor de gevaren die hun kinderen bedreigen.' Tegen de hoofdverdachten eiste ze drie jaar gevangenisstraf.

De verdedigers die tot nu toe aan het woord zijn geweest, zijn de toer opgegaan van het bagatelliseren. Eén van hen trok de getuigenissen van de kinderen ernstig in twijfel: 'Kinderen zijn zeer beïnvloedbaar, niet alleen als zij tegenover pedofielen staan, maar ook als zij tegenover politiemensen staan die hen in welke richting ook kunnen ondervragen.'

Die opmerking wekte de woede van rechtbankpresident Sieglinde Voorspoels: 'Ik neem het niet dat kinderen door advocaten als leugenaars worden afgeschilderd. Hier is enorm veel kwade trouw in het spel.'

Volgens de raadslieden is van een eerlijk proces geen sprake meer. De media hebben de publieke opinie opgezweept, ook het parket is door het geven van 'voorbarige inlichtingen' daaraan schuldig. De verdediging gooit het er op dat het niet zozeer een proces is tegen misbruik en mishandeling van kinderen (de bewijsvoering is volgens haar op een hoop punten mager) maar meer

een afstraffing van 'de geaardheid': pedofilie mag niet en moet zwaar bestraft worden.

Maar procureur Talon heeft dat van de hand gewezen. In haar beschouwingen betrok ze nadrukkelijk de opvattingen over seksualiteit in België. Ze bestreed met klem de opvat-

ting dat het CRIES-proces (of het pedofielen-proces, zoals de rechtszaak in de wandeling wordt genoemd) zoveel aandacht krijgt omdat het preutse België in het openbaar wil afrekenen met vrijzinnige ideeën over seks. 'Dit is niet het proces over het recht op anders zijn, maar het proces tegen volwassenen

die op schandelijke wijze kinderen seksueel misbruikten.' De manier waarop CRIES te werk ging is in elk land uit den boze: 'Een pijnlijke evolutie van de zeden', aldus de procureur.

De uitspraak is over twee à drie weken.

GABET VAN ANTWERPEN

VRIJDAG 19 FEBRUARI 1988

Vrijspraak gevraagd voor Unicef-directeur in pedofielenproces

In het proces van diverse pedofielen werd donderdag om de vrijspraak van Joseph Verbeeck, ex-directeur van Unicef-Brussel, gevraagd door zijn advocaat, stahouder Marc De Kock.

Bij de aanvang van de zitting, gisteren te Brussel, nam mr. Vergels echter het woord voor de 29-jarige Marc V., gewezen scoutsleider. Deze wordt beschuldigd van pedofiele feiten alleen tegenover adolescenten van 14 en 16 jaar oud. Deze jongeren werden ondertussen volwassen zonder noemenswaardige problemen, aldus de advocaat.

Marc V., die met pedofiele neigingen had af te rekenen, richtte zich in dat verband tot de Cries. Hij zag er nooit iets verkeerd en ontmoette er evenmin kinderen. Wel werden in zijn woonplaats naaktfoto's van de twee betrokken adolescenten teruggelaten wat hem drie maanden voorbeteenis kostte.

Mr. Vergels was van oordeel dat zijn cliënt een psychotherapie

nodig heeft. Hij vroeg verder om de opschorting van de uitspraak voor de gewezen scoutsleider.

Vervolgens pleitte stahouder mr. Marc De Kock voor Joseph Verbeeck. De advocaat liet dadelijk opmerken dat zijn cliënt de enige onder de beschuldigen is, die niet persoonlijk met pedofiele daden had te maken. Joseph Verbeeck zou de pedofilie bij anderen in de hand hebben gewerkt, wat hij met klem ontkent.

Mr. De Kock zegde nog dat Joseph Verbeeck beschuldigde Michel Felu aanwierf toen deze zich als werkwillige aanmeldde. Joseph Verbeeck kon op dat ogenblik onmogelijk weten dat Felu reeds geïnterneerd werd voor pedofiele feiten. Zelfs indien Felu een getuigschrift van goed gedrag en zeden had moeten voorleggen, zou zijn internering nog niet aan het licht zijn gekomen.

Een internering wordt immers nooit op soortgelijk getuigschrift genoteerd.

Bagagekoffer

De advocaat weerlegde de aantij-

ging als zou Joseph Verbeeck bepaalde gunsten aan Felu hebben toegestaan. Joseph Verbeeck wist zelfs niet dat Felu met kinderen naar de kelderverdieping in het Unicef-gebouw in Brussel ging, ze aldaar misbruikte en er pornofoto's maakte. Het kantoor van Joseph Verbeeck bevond zich immers op de tweede verdieping van het gebouw en van daaruit kon hij niet zien wat er allemaal gebeurde. Felu trad immers zoveel mogelijk op in het geniep zodat slechts weinigen van zijn daden op de hoogte waren.

Van al de ondervraagde getuigen hadden er slechts enkelen Felu in het gezelschap van kinderen opgemerkt. Na zijn arrestatie verklaarde Felu pornofoto's van kinderen aan Verbeeck te hebben getoond. Felu trok deze verklaringen echter later weer in. Indien Felu verdachte foto's in de bagagekoffer van de wagen van Joseph Verbeeck legde, was het zonder medeweten van de Unicef-directeur.

Mr. De Kock vroeg tenslotte om de vrijspraak van zijn cliënt. Nieuwe zitting op donderdag 25 februari.

GABET VAN ANTWERPEN

26/02/1988

Nog porno-foto's gevonden bij Unicef-Brussel

De zedenafdeling van de Brusselse gerechtelijke politie kwam nog eens naar het Unicefgebouw aan de Kunstlaan te Brussel. Dit gebeurde in het kader van de kinderprostitutie die vorig jaar aan het licht kwam en waarvan het proces voor de correctionele rechtbank van Brussel in zijn laatste fase is getreden.

Diverse personen zijn aangehouden, anderen vrijgelaten maar niettemin beticht van seksuele omgang met vrij jeugdige kinderen.

De gerechtelijke politie van Brussel nam bij Unicef thans nog een honderdtal porno-foto's van kinderen mee voor verder onderzoek.

SOMBER SAMOA

Het Zuidzee-eiland na de zondeval

NRC ?

maar het was al te laat. Queenie had haar zwangerschap voor iedereen weten te verbergen. Zelfs haar vriendje Osa wist er niet van. Omstreeks middernacht waren de weën begonnen, en toen was ze in haar eentje naar het strand gegaan.

Het kind was tegen zonsopgang geboren, het ging heel gemakkelijk, drie keer persen, en daar was het. Het had niet gehuild. Het had niet bewogen. Ze had met twee handen de keel van de baby dichtgeknepen. Daarna was Queenie flauw gevallen, en toen ze weer bij kwam naar huis gelopen.

'Waarom heb je het gedaan?' vroeg de psychiater in het ziekenhuis waar ik Queenie leerde kennen. 'Ik was bang voor mijn vader. Hij zou me geslagen hebben. Hij zou niet opgehouden zijn voordat ik gezegd had wie de vader is. Als hij er achter komt dat het van Osa is, slaat hij hem dood.'

Zorgeloos

Zestig jaar geleden schreef de toen net afgestudeerde antropologe Margaret Mead het boek waardoor ze wereldberoemd zou worden: 'Coming of Age in Samoa.' Het is een optimistisch boek, dat bij de lezers de indruk wekt dat het paradijs op aarde nog bestaat. Op de kleine eilanden van Samoa zou de jeugd werkelijk de mooiste tijd van het leven zijn. Adolescenten zouden, dankzij de algehele sfeer van tolerantie en nonchalance in de Samoaanse samenleving, nauwelijks conflicten met hun ouders hebben, maar onder de palmbomen zorgeloos de liefde bedrijven. Alleen een enkele onfortuinlijke jongeman of vrouw zou psychische problemen hebben, maar die zouden we moeten zien als de spreekwoordelijke uitzondering. En zelfmoord zou onder de jongeren van Samoa praktisch niet voorkomen.

De adolescentieperiode zou op Samoa de mooiste tijd van het leven zijn. Het gedrag van jongeren zou grotendeels door tradities bepaald worden, en door de simpele structuur van de Samoaanse samenleving en het ontbreken van veel specialisaties zouden adolescenten zelden voor keuzeproblemen komen te staan. Op deze wijze drukte Mead voor decennia haar stempel op de psychologie van de adolescentie, en werd Samoa het symbool voor het paradijs op aarde. Vijf jaar geleden publiceerde Derek Freeman het eerste echt tegen-draadse boek over Samoa. Het berustte onder meer op onderzoek dat in de jaren dertig ver-

volgens de antropologe Margaret Mead was Samoa, de kleine eilandengroep in de Stille Oceaan, ooit een paradijs waar adolescenten zorgeloos en in volle vrijheid de liefde bedreven. Vijf jaar geleden verwees een andere auteur, Derek Freeman, haar studie uit de jaren twintig naar het rijk der fabelen.

Hoe ziet het leven van de jeugd op Samoa er werkelijk uit, tegenwoordig? Verslag uit een bedreigde gemeenschap met een wurgende moraal.

Guus van der Veer

'Als de ochtendschemering begint te gloren tussen de zachte bruine daken en de slanke palmbomen zich beginnen af te tekenen tegen een kleurloze, glanzende zee, verlaten de gelieven hun schuilplaatsen onder de palmbomen of in de schaduw van op het strand getrokken kano's en sluipen huiswaarts, zodat het daglicht iedere slaper op zijn eigen plaats zal vinden.' Aldus typeerde Margaret Mead in 1928 ' het begin van een nieuwe dag in Samoa.

richt werd, en spreekt alle conclusies van Mead, zelfs de tegenstrijdige, tegen; met een felheid alsof het bloedwraak betreft. Freeman constateert in zijn boek onder meer dat het aantal zelfmoorden onder jongeren op Samoa, uitgedrukt in procenten, het hoogste ter wereld is.

Asekoni is nog maar twintig, maar door de rimpel tussen zijn wenkbrauwen lijkt hij tien jaar ouder. Die rimpel verdwijnt even als hij trots de tatoeages laat zien die vijf jaar geleden zijn aangebracht. Rondom zijn onderlichaam, vanaf het middel tot de knieën, is een blauwgroene, vleermuisachtige voorstelling te zien. 'Dat is onze traditie, alle jongens uit ons dorp zijn getatoeerd. Het deed wel veel pijn, ik huilde, en na de eerste keer dacht ik: ik geloof dat ik het niet kan volhouden. Maar je kunt ook niet met een klein stukje tatoeage rondlopen, dan zal iedereen je uitlachen, ik moest wel doorgaan. Het duurde drie weken. Ik sliep bijna niet in die tijd, want ik wist niet hoe ik moest liggen.' Zoals de meeste Samoaanse jongens van zijn leeftijd is Asekoni getrouwd; hij heeft een zoonje van anderhalf jaar. Maar hij ziet zijn vrouw en kind nooit meer.

'Ik heb problemen met mijn schoonmoeder, ze wilde al mijn geld hebben; maar dat kan niet, ik moet voor mijn familie zorgen. Daarom wil ik naar het buitenland. Misschien kan ik dan een andere vriendin vinden, en een baan die beter betaalt; zodat ik ook meer geld kan geven aan mijn familie.'

Asekoni is genoemd naar aceton; zijn ouders vonden dat een mooi woord, en de 't' wordt in Samoa dikwijls als 'k' uitgesproken. Asekoni heeft enkele maanden geleden zijn college-diploma gehaald. Hij is een van de weinige Samoaanse schoolverlaters die een betaalde baan heeft kunnen vinden. Voor 80% van de 3000 jongeren die jaarlijks hun opleiding beëindigen is op de Samoaanse arbeidsmarkt geen plekje weggelegd; de meesten van hen gaan terug naar hun dorp waar ze wat werk verrichten in de landbouw ten behoeve van hun eigen familie. Asekoni heeft dus geluk gehad. Hij doet administratief werk op een klein kantoor in de hoofdstad Apia. Zijn jeugdloontje - 30 tala, ongeveer 30 gulden per week - is het enige inkomen in geld voor een familie van twaalf personen. Asekoni's vader heeft een beroerte gehad, en kan niet meer werken. Als oudste zoon draagt Asekoni nu alle verantwoordelijkheden. Op hem rust de taak om het school-

geld voor zijn jongere broer bijeen te brengen. Als zijn vader uit het afgelegen dorp naar de dokter in de hoofdstad moet reizen, betaalt Asekoni de buskaartjes. Als zijn zusje een nieuw schooluniform nodig heeft, komt ze Asekoni geld vragen om de benodigde stof te kunnen kopen. Asekoni zorgt ervoor dat er belasting betaald wordt aan de dorpsraad. Asekoni legt geld opzij voor de kerk, elke twee weken minstens vijf tala, want anders zouden de andere mensen in het dorp denken dat zijn familie uit zelfzuchtige mensen bestaat. Als ik Asekoni voor het eerst ontmoet, heeft hij net een voorschot op zijn salaris gekregen: 35 tala. Die heeft hij nodig omdat hij de volgende dag, tijdens een ceremonie in zijn geboortedorp, als opvolger van zijn dementerende vader, de titel van matai zal ontvangen. Als drager van die titel mag hij zijn stem uitbrengen in de dorpsraad en meedoen aan de parlementsverkiezingen. Bovendien draagt hij dan formele verantwoordelijkheid voor het beheer van de grond die zijn familie bezit, en voor het wel en wee van zijn ouders, broers en zusters. Hij zal zijn familie voortaan moeten vertellen hoe ze het werk in de plantage moeten verdelen en wie het voedsel moet bereiden. Bij zo'n matai-ceremonie worden varkens geslacht en geschenken gegeven, en die moet Asekoni betalen.

Geldgebrek

Asekoni heeft altijd geldgebrek. In Apia zijn vijf disco's, maar Asekoni heeft er nog nooit een van binnen gezien. Er is geen geld voor vrijetijdsbesteding. Asekoni zou ook wel op een sportclub willen - hij staat in zijn dorp bekend als gewichtheffer - maar hij kan de contributie en de benodigde kleding niet betalen. 'Wat betaal je voor je hotel?' vraagt Asekoni. '25 tala per nacht - het is het goedkoopste hotel in Apia.' Asekoni kijkt alsof hij het niet kan bevatten. Zelf slaapt hij met de familie van zijn oom - tien personen - in een eenkamerwoning. En hij verontschuldigt zich uitvoerig voor het feit dat er geen ruimte over is om mij als elfde onderdak te geven.

Eik jaar komen er in Samoa ongeveer vierentwintighonderd jongeren van school die geen betaalde baan kunnen vinden. Wat hebben zij voor toekomst? Wordt er iets voor hen gedaan? Het ministerie voor jeugd, sport & culturele zaken - een weidse naam voor drie stoffige vertrekken met slechts twee, overigens

zeer enthousiaste ambtenaren - organiseert, in samenwerking met kerkelijke groeperingen, allerlei vormingsprogramma's voor jongeren, maar die zijn er niet op gericht om hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren. Een overheidsproject dat erop gericht was om jongeren in de dorpen te helpen bij het gemeenschappelijk opzetten van bedrijfjes, bijvoorbeeld door het financieren van een vissersboot, is mislukt, omdat afspraken over de terugbetalingen van onder zeer milde voorwaarden geleende gelden zelden werden nagekomen. Het meeste succes heeft het ministerie nog met sportcursussen waarin trainers en scheidsrechter opgeleid worden. En met werkplaatsen voor traditionele Samoaanse ambachten, want die leveren produkten op die aan toeristen verkocht kunnen worden.

En dan is er de YMCA. Deze organisatie verzorgt met behulp van ontwikkelingsgelden ook diverse succesvolle trainingsprogramma's die open staan voor alle jongeren, ongeacht hun vooropleiding. Vooral de cursus die jongeren voorbereidt op emigratie slaat erg aan: elke Samoaan droomt ervan om in Nieuw-Zeeland of de Verenigde Staten carrière te maken en als een rijk man terug te keren.

'Ik heb mijn broertje - hij is nog maar 16 - een keer betrappt toen hij marihuana rookte. Toen heb ik hem heel hard geslagen. Ik vind drugs ontzettend gevaarlijk.' Jabaro, zelf niet ouder dan 18, woont in de Samoaanse hoofdstad Apia. Hij is zodanig gekleed dat hij in een amusementshal nabij het Amsterdamse Rembrandtplein niet zou opvallen. 'Ik heb zelf een keer marihuana gerookt, maar ik weet dat het niet goed is, je wordt er lui van. Er is hier in de buurt een groep van twintig jongens in Apia die allemaal marihuana roken. Ze vormen een bende, ze beroven mensen. Als jij 's avonds hier in de buurt gaat wandelen, slaan ze je met zijn allen in elkaar en pakken ze je geld af. Maar zolang ik met je meeloop zal je niks gebeuren. Ze heten Sting, heb je dat niet op de muren zien staan?' Jabaro heeft me op straat aangesproken, want hij wil graag Engels praten. 'Dat is nuttig voor als ik overzee ga. Ik wil het liefst naar Amerika, zodra ik mijn collegediploma heb. Mijn ouders zijn wel een beetje bang. Ze zeggen dat je in Amerika gemakkelijk AIDS kunt krijgen. Weet jij of dat waar is? Wat is AIDS nou precies?' De Samoaanse samenleving

Het moet op zo'n ochtend geweest zijn dat Queenie thuis kwam en haar moeder zag dat er bloed langs haar benen droop. 'Wat is er met jou?' vroeg moeder. Maar Queenie, die een paar dagen daarvoor achttien geworden was, kreeg niet de tijd om alles rustig te vertellen. Een groepje kinderen had intussen haar dode baby bij de zee gevonden. De burens hadden Queenie van het strand zien komen, en de lavalava (een katoenen doek die als kledingstuk gebruikt wordt) herkend waarin ze haar kindje achtergelaten had. De dorpingen hadden hun conclusie getrokken. De politicagent had de auto van de winkelier geleend en haar met de dode baby naar het ziekenhuis, tien kilometer verderop, gebracht. Daar had de dokter de navelstreng doorgesneden en geprobeerd de baby te reanimeren.

wordt beheerst door tradities. Die tradities zorgden ervoor dat lange tijd voor elke jongere volstrekt duidelijk was wat voor gedrag er van hem verwacht werd, en natuurlijk ook hoe hij desgewenst de aan hem gestelde eisen zou kunnen ontduiken. Maar sinds Samoa meer contacten onderhoudt met het buitenland, is daar verandering in gekomen.

Bier

Vanaf het begin van de jaren zestig bestaan er in Apia disco's en nachtclubs. Naast diplomaten, ontwikkelingswerkers en toeristen willen Samoaanse jongeren daar ook wel eens een kijkje nemen. Het jaarlijkse rapport van het ministerie van volksgezondheid vermeldt in 1966 droogjes dat 'de vestiging van danszalen en bierclubs in de stad samenging met een toename van het aantal gevallen van gonorrhoe.'

De jongens die het betalen kunnen, dragen een spijkerbroek of een sportbroekje in plaats van de kleurige, traditionele lavalava. Samoa heeft sinds enkele jaren een eigen brouwerij, en bier is onder jongeren een geliefde drank geworden.

Marihuana groeit in het Samoaanse klimaat als kool, en mag zich in enige populariteit onder de jeugd verheugen. Sommige jongeren experimenteren wat met paddestoelen of bladeren van een veel voorkomende boom met grote witte, lilaachtige bloemen. Die experimenten zijn de afgelopen jaren wel eens uit de hand gelopen, met als gevolg dat de gebruikers in psychotische toestand in een ziekenhuis of politiecel terecht kwamen.

Al veel langer snuiven jongeren benzeen of kerosine, vloeistoffen waarvan elke Samoaanse familie wel een paar liter in voorraad heeft als brandstof voor lampen, want de electriciteitsvoorziening is op Samoa nog onvolledig en onbetrouwbaar.

Zelfmoord

Parameli had die avond het vuur aangemaakt voor de oven. Moeder, die altijd op haar vitte, zei: 'Het is niet heet genoeg, je kan ook niks.' Parameli, die meestal haar mond niet open deed, zei in eens: 'Leg je hoofd er op, dan zal je voelen dat het heet genoeg is.' Moeder werd kwaad, en ranselde haar af met een eind hout. Grootmoeder kwam op het gekijf aflopen en vroeg wat er gebeurd was. Toen ze hoorde wat Parameli gezegd had, zei ze: 'Jij had beter niet geboren kunnen worden.' En ze vertelde dat Parameli een ongewenst kind geweest was, de

VERVOLG
SAMOA

Er zijn vijftien biggetjes geslacht, ze zijn net als de diezelfde ochtend op het rif gevangen vissen in bananenblad verpakt, om in de umu gaargestoofd te worden. Samen met broodvruchten en taro vormen ze het souper dat de bezoekers - ruim driehonderd Samoanen tussen 0 en 60 jaar, waarvan naar schatting de helft tussen de veertien en de vierentwintig - die avond in een mand van palmblad bij een getm-

proviserde bar kunnen afhalen. Dit is geen gewone dansavond: alleen betrekkelijk kapitaalkrachtige dorpingen kunnen naar binnen, want de toegangsprijs is voor Samoaanse maatstaven ongehoord hoog: 5 tala. In de hoofdstad zijn alleen buitenlanders bereid om een dergelijk bedrag te betalen als ze op vrijdagavond een van de vijf nachtclubs bezoeken. De muren van de danszaal zijn uit opengewerkte stenen opgetrokken, en door de gaten kijken de minder bemiddelde jongeren naar binnen en leveren ze commentaar op de bewegingen van de dansers. De gaten zijn net groot genoeg om een literfles bier door te geven - in de zaal is alleen limonade te koop - en de dominee loopt met zijn handen op de rug rond om er op toe te zien dat er geen alcohol gebruikt wordt. Af en toe wordt er iemand betrapt: het bier wordt afgepakt, de fles leeggegooid, en de overtreder de zaal uitgewerkt. Leona en zijn vrienden zijn niet-temin aardig beschonken: ze hebben uit voorzorg al voor de aanvang van de party bij het winkeltje aan de overkant enkele flessen bier ingenomen. De verslaggever is de enig aanwezige niet-Samoaan, zijn dansvaardigheden dateren uit de jaren zestig en sluiten juist daarom goed aan bij de muziek van de Samoaanse popgroep. Alle meisjes, maar ook de helft van de jongens, willen met hem dansen. Sommigen van de jongens hebben zich opge maakt, dragen oorbellen, en bewegen zich als Marlene Dietrich op middelbare leeftijd. Leona, die de kost verdient als loodgieter, is een van hen. De volgende dag zie ik hem in de kerk, aan het hoofd van de kinderen van de zondagsschool. Met een spiegelende zonnebril op zijn neus en een rode bloem in zijn haar. Wie heeft er gelijk? Margeret Mead of Derek Freeman? Meads conclusie dat de Samoaanse levensstijl prettig nonchalant is en tolerant ten aanzien van afwijkend gedrag, lijkt nog steeds in zekere mate van toepassing. Maar de adolescentie verloopt in veel gevallen minder zorgeloos dan zij beweerde. Freeman heeft gelijk in wat hij zegt over rigide tradities die de Samoanen soms agressief of suïcidaal maken. Beide auteurs maken nogal grove generalisaties. De werkelijkheid van Samoa blijkt ingewikkeld en ongerijmd.

¹⁾ geciteerd uit de vertaling van J. N. Couturier

Dansavond

De voorbereidingen van de driemaandelijke dansavond van de Christelijke Jeugd in Iva, een dorp op het nog betrekkelijk ongerepte eiland Savai'i, zijn al vroeg begonnen. Om acht uur 's ochtends is Leona, een van de leiders, begonnen met een umu (oven van stenen) aan te leggen.

FOTO WERRY CRONE

FK 24/2

In je blootje op een affiche

"Je moet het zelf beslissen", had de vijftienjarige Sunny Bergman nog van d'r moeder te horen gezegen. "Maar als je het doet, kom je in heel Amsterdam te hangen. In je blote billen. Dat is niet niks."

Sinds een paar dagen hangt Sun in haar blootje op afficheborden en om lantaarnpalen heen. Slechts gekleed in een rood halskoordje. Met een vreemde witte prop op haar

stuitje. Zo maakt ze reclame voor de Griekse tragedie *Ifigeneia in Aulis*, het nieuwe toneelstuk van Toneelgroep Amsterdam. Sunny wist niet dat ze voor het maken van de foto uit de kleren moest. "Het modellenbureau waar bij ik ben aangesloten, had me gevraagd of ik met een blote rug op de foto wilde. En met een staartje. Ze dachten dat het om een paarde staartje ging en een klein stukje rug. Pas toen ik met mijn moeder bij de fotograaf kwam, hoorde ik dat ik zonder kleren moest. We zijn toen even buiten een rondje gaan lopen om er over te praten. Ik heb het toch maar gedaan, ook omdat het alleen om mijn achterkant ging. Het is een kunstfoto hè, niet voor de *Playboy* of zo." Het maken van de foto duurde meer dan drie uur. Met een pleister werd een wit staartje op Sun haar stuitje geplakt. Een rookmachine zou een blauwe rookwolk moeten uitspugen en dat mislukte steeds. Sunny moest in een spastische houding staan, haar armen gedraaid, omkijkend, haar ene voet op een

fotokoffer zodat het lijkt alsof ze loopt. Sunny: "Ze vroegen of ik mijn haar wilde opsteken. Maar ik had helemaal geen speldjes bij me. Toen heeft de assistente van de fotograaf me de speldjes uit haar haar geleend."

Bij de opname waren vier volwassene aanwezig: de fotograaf, de assistente die de rookmachine bediende, de ontwerper van het affiche en de moeder van Sunny. "Het was niet echt leuk, want ik was de enige die bloot was. Zij hadden allemaal kleren aan. Dat rode koordje om mijn hals symboliseert dat ik een soort geest ben: mijn nek is daar doormidden gehakt. Dat staartje vind ik verschrikkelijk lelijk, het is, geloof ik, omdat ik in het toneelstuk een beest ben." "Toen mijn vriendje de affiche zag, zei hij dat hij me mooi vond. 'Behalve die bloemkool op je achterste', zei hij. Ik zelf vind de foto ook wel geslaagd. Alleen heb ik er zo'n dikke kont op. Wat vind jij?"

Jos van Hest

VERBODEN LIEFDE

Dat homofilie nog altijd tot door anderen verboden liefde hoort werd mij duidelijk toen ik een jongen van zeventien leerde kennen. Hij is volbloed homoseksueel. Op een dag wilde hij me aan zijn ouders voorstellen, nadat hij thuis eerst had bekend dat hij een homo was. Die bekentenis was al niet goed gevallen, maar nu de ouders mij zagen explodeerden ze helemaal. De vader schold me uit voor flikker, riep dat ik zijn zoon had verleid en wees me de deur. Hij nam een dreigende houding aan. Nadien verbood hij zijn zoon nog langer omgang met mij te hebben. We moeten elkaar nu heimelijk ontmoeten. De vader bespioneert zijn zoon en dreigt hem en mij in elkaar te slaan als hij ons samen ziet. Hij patrouilleert zelfs voor mijn deur. Er zijn dus nog altijd mensen die de homoseksuele liefde onmogelijk willen maken, die hun zoon niet langer liefhebben als zij weten dat hij homo is. Toch noemen zij zich christenen.

[JAAR?] B.T.

WIJ BELGEN...

Wij Belgen zijn heel blij met uw bladen die wij elke maand in Holland gaan halen. U plaatst veel verhalen over Amerika en Duitsland, maar nooit eens over België. Wij zouden graag eens een echt Belgisch verhaal lezen. Plaatst u ook eens foto's van Belgische jongens. Of willen die zich niet voor de fotograaf uitkleden? Nog veel succes.

R., Antwerpen.

Condooms in de melk VK 25

WICHITA - Een melkfabriek in Wichita in de Amerikaanse staat Kansas heeft duizenden pakken melk uit de verkoop genomen, omdat tot vier maal toe condooms in hun pak melk waren aangetroffen. Tot nu toe is niet opgehelderd hoe de preservatieven in de melk zijn terechtgekomen. De enige aanwijzing is dat vorige week in de VS de "internationale condoom-week" werd gehouden.

Speciaal politieteam om aangiften door homo's te vergemakkelijken

Door onze redacteur
EELCO MEULEMAN **NRC**

ROTTERDAM, 23 febr. — „Spannend? Absoluut niet!” Van het Rotterdamse 'homo-politie-team' moet men zich vooral geen overdreven voorstelling maken, zegt de agent. „Ga een uur in een surveillancewagen zitten en je maakt meer mee dan wij de hele nacht.”

Twee agenten en een brigadier beginnen in het gloednieuwe, nu schaars bevolkte bureau-Eendrachtsplein aan hun nachtdienst. De brigadier blijft als coördinator binnen, de agenten zullen zo dadelijk de straat op gaan.

Het is zondagnacht en rustig in de kroegen en op de onoverdekte ontmoetingsplaatsen voor Rotterdamse homoseksuelen. Voor de agenten betekent dit dat zij hun werk beter kunnen doen; dat bestaat voor het grootste deel uit 'een praatje maken'. De brigadier: „In feite niks bijzonders. Maar wel heel noodzakelijk.” En uniek in Nederland.

Sinds begin dit jaar houden zes leden van de geïnformeerde dienst uit het Rotterdamse eerste politiedistrict (vroeger: Centrum) zich bezig met „een duidelijk probleem”: de toenemende agressie tegen homo's. In gewone auto's en vrijetijdskleding trekken ze er, twee-aan-twee, op uit om de vaak politiegeschuwe (potentiële) slachtoffers van wat potrammerij is gaan heten ervan te overtuigen dat justitie zonder aangiften niets kan beginnen.

Al eerder introduceerden politiekorpsen elders in het land, bijvoorbeeld in Groningen en Enschede, vertrouwensmensen waar mishandelde homo's terecht kunnen. Op voorstel van een homoseksuele agent die nu deel uitmaakt van het team werd in Rotterdam besloten „de zaak wat actiever aan te pakken”.

Discreet

Met foto noch naam willen de teamleden in de krant, want dat zou wel eens nadelig kunnen zijn; voor de slachtoffers althans — hun belang staat voorop. „We moeten hen van de angst afhelpen dat ze van de politie niet genoeg aandacht krijgen of dat hun zaak niet discreet genoeg wordt behandeld. Die angst was in het verleden niet helemaal onterecht, ove-

rigens”, zegt de brigadier. „Vroeger had de jeugd- en zedenpolitie een vaste man voor dit soort zaken, maar die ging met pensioen en toen is er eigenlijk jaren niets gebeurd. We hebben het laten versloffen.”

Aandacht en discretie zijn in 'dit soort zaken' van groot belang, zo weet de politie inmiddels uit ervaring. Vooral de bezoekers van 'de baan', verzamelaars voor de (wisselende) buitenlokaties waar homo's elkaar treffen, hechten waarde aan hun anonimiteit. De redenen daarvoor lopen uiteen: „Men wil het van zichzelf niet weten, of men is gehuwd. Hier komen de meest kwetsbare mensen; en dus de dankbaarste slachtoffers voor een bepaald slag criminelen.”

In het verleden ondernamen agenten nog wel eens pogingen om daar contact te maken, maar zodra een politieauto in zicht kwam, stookte de menigte uiteen. „Nu zijn we niet meer meteen herkenbaar”, aldus de brigadier, „en we kunnen die mensen dus gemakkelijker benaderen.” Wel maken de agenten zich onmiddellijk bekend. „Dat leidt dan vaak even tot een schrikreactie. Maar als je vertelt waarvoor je komt, blijkt dat ze hun verhaal best kwijt willen.”

Ook de kroegbezoekers ontvangen het homoteam 'welwillend'. Aanvankelijk was de scepsis van hun gezichten af te lezen: „Ze dachten: die komen één keer en dan zijn ze weer verdwenen”. Veel 'praatwerk' smeet een zekere vertrouwensband. „We hebben op dit moment talloze persoonlijke contacten.”

Normaal

Een speciale homocursus hebben de vrijwilligers die na een oproep eind vorig jaar voor het team werden uitgekozen, niet gevolgd. „Dat is ook helemaal niet nodig. Voor 90 procent doen we ons normale politiewerk.” Met onder meer het COC (Nederlandse vereniging tot integratie van homoseksualiteit) wordt overleg gevoerd. „Ook zijn we wezen praten met medewerkers van de Gay and lesbian switchboard, een telefonische hulpdienst in Amsterdam. We weten naar welke instanties we kunnen verwijzen.”

Maar: „We zijn geen hulpverleningsinstantie”. Het gaat de agen-

ten in de eerste plaats om de aangiften, die sinds kort inderdaad binnenkomen. Anonieme processen-verbaal zijn nog niet mogelijk; hierover zal de brigadier binnenkort overleg voeren met een officier van justitie. „We zijn op dit moment al heel blij als iemand zijn naam bij ons bekendmaakt. We zullen justitie ervan proberen te overtuigen dat het om iets structureels gaat en dat het mogelijk maken van anonieme aangiften een positief effect zal hebben.”

De werkzaamheden van het team beperken zich niet tot buiten het bureau: de potrammerij-slachtoffers die de hoge drempel daarvan hebben overschreden, zullen zo veel mogelijk worden begeleid. Ook door de wachmeesters en rechercheurs die niet tot het team behoren. „De reacties binnen het korps zijn zonder meer positief”, aldus de brigadier. „Bij de politie is in de loop der jaren toch een zekere cultuur ontstaan, en we dachten daar doorheen te moeten breken. Dat was helemaal niet nodig. Het ligt lang niet zo gevoelig als we dachten”

Avondklok voor homofielen ingesteld in park Enschede

TEL 17

Van een ouder verslaggevers

ENSCHEDA, woensdag

De beheerscommissie van het Volkspark in Enschede gaat strenge maatregelen treffen tegen homo-prostitutie. Per ingang van 1 april aanstaande zal er een „avondklok” worden ingesteld.

Homofielen mogen vanaf zes uur 's avonds tot 's morgens zeven uur het stadspark niet meer betreden. Volgens de commissie heeft de gemeente Enschede deze maatregel zelf in de hand gelegd omdat er in het verleden nooit aandacht aan de problematiek is geschonken.

De beheerscommissie heeft inmiddels kenbaar gemaakt met hardere middelen op te zullen treden door zonnig een bewakingsdienst in te schakelen als de homo's zich niet aan de regels houden.

Bovendien zullen homofielen gefotografeerd worden als ze toch het park op de

vastgestelde tijden betreden. Het park werd in 1871 door de Twentse textiel-industrieel G.J. van Heek aan de stad Enschede geschonken en staat sindsdien onder toezicht van een particuliere beheerscommissie.

Imago

Volgens de beheerscommissie heeft het Volkspark de laatste jaren een slecht imago gekregen. Veel inwoners van Enschede bleven weg omdat het park een trefpunt voor homofielen was geworden. In en rondom het omstreden park werden verschillende geweldsdelicten gepleegd.

Burgemeester H. Wieringa van Enschede heeft gisteren zijn teleurstelling op het voorgenomen besluit van de beheerscommissie uitgesproken. Het gemeentebestuur zal op korte termijn in overleg met de politie de beheerscommissie van het Volkspark uitnodigen voor een gesprek. Volgens Wieringa zou de sluiting van het park het probleem alleen maar verplaatsen.

Het COC in de Twentse textielstad heeft inmiddels woedend gereageerd op het besluit om de beheerscommissie en spreekt van een belasterendecampagne tegen homo's.

WAT MEER DISCOSOCIALISME KAN GEEN KWAAD

GA 10

'Kom uit de dorpen!', zongen de socialisten vroeger om jong met de jongeren te blijven. Nu klinkt in de PvdA een Vrolijk Voorwaarts! in een poging wat meer homo met de homo's te worden. Staat de partijleider een nieuwe doorbraak te wachten?

Op een verzoek van het partijbestuur uit 1985 hebben partijgenoten uit de homo- en lesbowereld onlangs in het rapport Vrolijk Voorwaarts! voorstellen gedaan voor een apart PvdA-beleid 'ter doorbreking van de heteronorm'. De olijfheid kan deze dagen niet op, want onlangs werd ook nog de eerste van twee studiedagen over het onderwerp belegd met onderdelen als 'Vrolijk Schuiven de Panelen' en 'Vrolijk aan het werk'.

Eindredacteuren Ben Bussink en Willemina Ruygrok laten in het rapport zien dat de PvdA-homogroep een heel eind meegaat met de beide benaderingen die in de jaren zestig en zeventig tot vervelens toe hun onverzoenlijke stempel hebben gedrukt op de emancipatiebatten in de homobeweging. Bussink en mederedacteur Joke Swiebel hadden het in hun vorige leven nog gewoon over integratie van homoseksueel gedrag. Pas tegen 1975 begon het begrip homo-emancipatie in zwang te raken. In de potten- en flickerstrijd kon het er niet langer meer alleen om gaan aansluiting bij de samenleving te vinden. Er werd her en der naar nieuwe manieren gezocht om zich los te maken van de dikwijls onbeholpen opvattingen over emancipatie, subcultuur en leefstijl.

In Vrolijk Voorwaarts! wordt nergens meer van integratie gerept, maar er ligt wel de nadruk op. De PvdA moet van de PvdA-homogroep voortaan in de eerste plaats rekening houden met 'de gelijkwaardigheid van mensen, zonder overigens mogelijke verschillen te verdoezelen'. De PvdA dient overal in de partij en de politiek, op lokaal, provinciaal, nationaal en internationaal niveau, aandacht te vestigen op het belang van mensenrechten, discriminatiebestrijding, emancipatiebevordering en individualisering voor het garanderen en ontwikkelen van een socialistische homopolitiek.

Vrolijk Voorwaarts!

Democratisch socialisme en homoseksualiteit. De PvdA en de emancipatie van lesbische vrouwen en homoseksuele mannen.

Een uitgave van de PvdA, Nicolaas Witsenkade 30, 1017 ZT Amsterdam.

Wat de partijwereld er mee aan moet, is op papier zo klaar als een klontje, maar wat de homowereld in werkelijkheid voor haar zeer gewaardeerde stem zal terugkrijgen, blijft een compleet raadsel. Het partijbestuur, dat van meet af aan niets over had voor de vervaardiging van het rapport, heeft al laten weten zich er in het geheel niet aan gebonden te achten en evenmin veel te zien in een aparte commissie voor homopolitiek, zelfs niet van tijdelijke aard, met invloed op het opstellen van het verkiezingsprogramma en de kandidatenlijsten. Vrezen Marianne Smit en de haren dat na de CPN ook de PvdA horizontaal slagzij zal maken wanneer homo's en lesbo's zich komen inschepen voor een reis naar het socialistische Cythera?

Toch gaat ook de PvdA-homogroep zelf op belangrijke punten voorbij aan de homowereld. Met wat individualisering alleen zijn homoseksuele mannen en lesbische vrouwen onvoldoende gebaat. Van belang is ook dat partij en politiek intern de voorwaarden en de ruimte scheppen voor het opbouwen en uitbouwen van de homowereld in de samenleving. Het zichtbaar aanwezig zijn van de PvdA bij homomanifestaties is daarvoor een nogal gebrekkig instrumentarium. Een doelgerichte strategie met hulp van passief en actief kiesrecht laten de homokwartiermakers wel erg gemakkelijk rusten. Is het werkelijk zo gek als de partij eens een tijd lang een electoraal gedifferentieerde marketing ten aanzien van de homowereld in praktijk brengt? Het homosocialisme van Vrolijk Voorwaarts Schuiven de Panelen heeft om een scheutje flink geindividualiseerd salonsocialisme echt geen krimp te geven — wat meer discosocialisme door de familievergrijzing is misschien zo dom nog niet.

MATTIAS DUYVES

Dure Papaya Flirt voor meisjes van dertien

VK 20

Moeder houd je dochter thuis, de heer Beiersdorf wil haar grijpen. En het liefst in haar portemonnee. Beiersdorf noemt meisjes van twaalf jaar en ouder „een vergeten doelgroep”. Ze willen net als hun moeders dolgraag aan de smeet (cosmetica) en geven er steeds meer geld aan uit: vierhonderd gulden gemiddeld per jaar en zo'n gemiddelde betekent dat veel meisjes meer uitgeven.

De smeertjes, geurtjes en kleurtjes zijn dan ook peperduur. Beiersdorf denkt nu de kinderen te helpen met een eigen cosmeticalijn, Magic Girl. Want „Meisjes die 7 procent van de Nederlandse bevolking vormen, realiseren 24 procent van totale cosmetica-omzet.” Ze vragen als het ware om erkenning, een eigen lijn.

Beiersdorf (met onder meer het merk Nivea) maakte geurtjes en shampoo's in verpakkingen die doen vermoeden dat er snoep in zit. Het kind kan kiezen tussen Papaya Flirt (romantisch en „de

geur is heel exotisch”), Cherry Kiss (opwindend wild en „de geur is het helemaal”), Lemon Touch (een „frisheid” die sportief en jong moet zijn en een geur heeft die „zo lekker eigenwijs” is).

Een persbericht van Beiersdorf zegt: „Jonge meisjes vanaf twaalf jaar willen door hun leeftijdgenoten worden geaccepteerd. Ze willen behoren tot de groep. Deze groep meisjes is in een fase van zelfontdekking en wil zich onderscheiden van haar huiselijke omgeving. Hulpmiddelen die hun ontwakende persoonlijkheid ondersteunen zijn daarbij uiterst belangrijk.”

In de reclame die Beiersdorf verspreidt, ondersteunen drie meiden hun persoonlijkheid, waarmee ze tot de groep willen behoren, door de flanken van hun gezicht paars te verven. Vanaf volgende maand de „thematiese reclamecampagne met een hoge frequentie” op tv en in kindertijdschriften.

W.K.

Wie, wat, waar naar betere volwassenen

Kinderen en jongeren moeten meer te zeggen krijgen over zichzelf. Zonder dat volwassenen de kans krijgen om ze te manipuleren. Dat is het belangrijkste doel van de Landelijke Werkgroep Jeugdemancipatie. De werkgroep, die in april vorig jaar nieuw leven in is geblazen, hoopt op die manier betere volwassenen te krijgen. In deze „Wie wat waar” aandacht voor de Landelijke Werkgroep Jeugdemancipatie.

„Kinderen en jongeren worden te veel onderdrukt bij de opvoeding. Ouders zouden veel meer moeten be-

geleiden dan opvoeden”, aldus Walt Grandi van de werkgroep. „Volwassenen zijn vaak te autoritair. Als de kinderen dan eindelijk volwassen zijn, hebben ze zoiets van: Nu heb ik het eindelijk te vertellen. Het autoritaire gedrag herhaalt zich dan.” Volgens de werkgroep worden vooral de seksualiteit en de relaties van kinderen door volwassenen onderdrukt.

Hoewel de naam het niet zou ver-

moeden, bestaat de werkgroep enkel uit volwassenen. Is dat niet even verdacht als een groep mannen die een werkgroep vrouwenemancipatie formeert?

De werkgroep vindt van niet. „Jongeren zijn zelf nog niet toe aan emancipatie. De onderdrukking is zo sterk dat het woord vrijheid niet eens bij ze opkomt.” Daarom willen zij als volwassen de jongeren begeleiden en aanzetten tot emancipatie.

De Landelijke Werkgroep wil zich vooral concentreren op de wettelijke en sociale vormen van seksuele kinderverwaarlozing. „Geëmancipeerde jongeren maken zelf uit met wie ze vrijen.”

Een van de belangrijkste punten voor de werkgroep is de zedelijk-

heidswetgeving. Zeker sinds minister Korthals Altes van Justitie in 1985 door de politiek werd gedwongen om zijn wetsvoorstel - het verlagen van de leeftijdsgrens van 16 naar 12 in de zedelijkheidswetgeving - in de onderste bureaula te deponeren. Om het er nooit meer uit te halen.

De belangrijkste taak van de werkgroep is dan ook het onderhouden van contacten met kamerleden over de wetswijziging. Walt Grandi: „Het is toch van de gekke dat je als 12-jarige bij de spoorwegen wel de prijs van een volwassen kaartje moet betalen, maar dat je niet mag vrijen. De maatschappij reageert op wat haar het beste uitkomt.”

Wat kunnen de leden nog meer verwachten dan een beleidsvergadering

in de maand? „Er is meer te geven dan te nemen”, aldus Walt. „Er is veel te doen om de publieke opinie te beïnvloeden. Ingezonden brieven schrijven en artikelen. We zijn van plan binnenkort een symposium te houden onder de vlag van de NVSH om de zedelijkheidswetgeving weer eens onder de aandacht te brengen.” Het lidmaatschap van de Landelijke Werkgroep Jeugdemancipatie staat open voor elk individueel NVSH lid. Ook niet-NVSHers kunnen deelnemen aan de vergaderingen van de werkgroep, maar zij kunnen de werkgroep niet naar buiten vertegenwoordigen. Wie belangstelling heeft kan een briefje schrijven naar NVSH-LWGJ, Postbus 13117, 3507 LC Utrecht. ■ Jellie Brouwer

De Kindertelefoon wil gratis worden

GR 3

Het Landelijk Overleg Kindertelefoons (LOK) wil dat jongeren voortaan gratis naar de Kindertelefoon kunnen bellen. De organisatie praat daarom vandaag met het ministerie van Welzijn, dat de telefoongesprekken moet gaan betalen.

Volgens een medewerkster van de Utrechtse kindertelefoon gaan de gratis gesprekken het ministerie zeshonderdduizend gulden kosten. Maar of het ministerie werkelijk zoveel geld wil uitgeven, moet blijken uit gesprekken die de komende maanden worden gevoerd.

De Kindertelefoons willen dat het bellen al vóór de zomervakantie gratis wordt. Alle 21 afdelingen moeten dan voorlopig drie jaar een 06-nummer hebben. Zij vinden dit belangrijk, omdat gesprekken met kinderen regelmatig na twee minuten worden afgebroken. De beller in de telefooncel heeft dan geen kwartjes meer. Als de telefoontjes gratis zijn, kunnen de kinderen hun problemen rustig bespreken.

Per jaar bellen zestigduizend jongeren de Kindertelefoon. In het boekje 'De meest voorkomende vragen aan de Kindertelefoon' dat deze week is uitgekomen, vertellen medewerkers wat de telefoondienst

eigenlijk doet. Dat is eigenlijk in drie woorden te zeggen: naar je luisteren. De mensen van de Kindertelefoon vinden dat dit te weinig gebeurt, staat in het boekje te lezen. En dat is jammer, want kinderen kunnen ook best nadenken over hun eigen problemen. Daarom luisteren we vooral goed naar wat jij zelf al hebt bedacht.

In het boek wordt duidelijk uit de doeken gedaan voor wie de medewerkers dagelijks aan de lijn zitten en hoe de Kindertelefoon te werk gaat. Maar het grootste deel van het boek gaat over de problemen die het meeste voorkomen. Per hoofdstuk wordt een telefoongesprek beschreven over een probleem. Angst, verkrachting, echtscheiding, seks, school en kindermishandeling, maar ook pesten en verliefdheid komen aan bod. Alle namen van de bellers en de telefoongesprekken in het boek zijn verzonnen.

Wanneer je het boek uitleest, hebt je het gevoel dat je de Kindertelefoon een beetje kent. Dat maakt het gemakkelijker zelf te bellen, als de nood eens hoog is.

De meest voorkomende vragen aan de Kindertelefoon, uitgeverij Bruna, f9,90.

Beieren: verbod van video's met horror, porno en geweld

(Van onze correspondent) Bh 24

BONN — In het parlement van de Duitse deelstaat Beieren is een wetsvoorstel ingediend dat beoogt de verhuur van videobanden met horror, porno en geweld te verbieden. Het voorstel is inmiddels ook doorgesluist naar de Bondsraad, de Duitse Eerste Kamer, waar tien van de elf deelstaten zich er wel in kunnen vinden. De indieners hopen zo te bereiken, dat jeugdigen niet meer naar als schadelijk bestempelde films kunnen kijken. Voorkomen moet worden, aldus de ontwerpers van de wet, dat kinderen via het beeldscherm kennis nemen van de geheimen van leven, dood, geweld, ziekte en seksualiteit ervaren, nog voordat ze deze als werkelijkheid hebben ervaren. De plannen stuiten evenwel op sterk verzet in de Bondsraad, de Duitse Tweede Kamer.

Wat is er lelijk aan lelijke kinderen?

door Gertie Evenhuis

Met een schalkse variant op de eerste zin van het geboorte-evangelie, begint Kees Meinders zijn verhaal 'De club van lelijke kinderen': „En het gebeurde in die dagen dat er een bevel uitging van generaal Isimo om alle lelijke kinderen van het land op te pakken.”

Sommige mensen vinden dat dat tijd werd, anderen roepen dat de generaal gek is geworden, maar het duurt een maand voordat er werkelijk iets gebeurt. Meinders maakt niet duidelijk waarom niet meteen tot actie wordt overgegaan, zodat de lezer denkt: „Waarom verstoppen die kinderen zich dan niet eventjes?”

Na brieven aan ouders met een vragenformulier erin, blijkt dat op de scholen foto's van hele klassen zijn genomen. Een klein aantal kinderen op de foto wordt naderhand met viltstift omcirkeld; zij worden nog eens apart gefotografeerd. Paul met de grote oren is daar trots op, maar zijn zusje Judith heeft in de gaten dat er alleen lelijke kinderen zijn omcirkeld.

Zij worden dan ook niet lang hierna in autobussen afgevoerd. Alleen Paul met de flaporen en Eitje met het kale hoofd ontsnappen min of meer per ongeluk en trekken er samen op uit, omdat ze de zaak niet meer vertrouwen.

Ze komen terecht bij de boerin die vroeger koningin was, maar die door de generaal met de zonnebril

vriendelijk was verzocht om heen te gaan. Dat deed ze maar al te graag, want in haar hart wilde ze toch zo graag héél gewoon zijn; niks hermelij, niks troon, of wettten, gewoon een C & A-tje aan en lippen houden.

Op het land, natuurlijk. En bij deze mevrouw Van Soest, die al vier jaar met de door haar aangenomen knecht Van Dijk in één bed slaapt en het gezellig heeft, komen Paul en Ellen (Eitje) terecht, want terugbrengen naar huis wordt te gevaarlijk bevonden en het bizarre verhaal van de beide kinderen klinkt aannemelijk.

Intussen is er met de andere kinderen van alles aan de hand. In het kader van „Operatie Hert” komen ze in een hertenkamp terecht. De herten zijn voor dit doel afgeschoten. Dat het geen schoolreisje betrof krijgen ze langzamerhand ook in de gaten.

Doorspekt

De auteur heeft zijn verhaal doorspekt met verwijzingen, als „bevel is bevel”, discriminatie, „het straatbeeld zou niet langer ontsierd worden door kinderen met bochets of vergroeiende ledematen; niemand hoefde meer aanstoot te nemen aan kinderen met kippeborsten of hazelippen, met waterhoofden of puistekoppen, met flap- of zeiloren, met x- of o-benen, met klutsknieën of horrevoeten”; en al wordt het woord deportatie niet gebruikt, veel ouderen zullen allerlei associaties krijgen met wat bij voorbeeld

veertig jaar geleden gebeurde.

De kinderen niet; voor lezers van hun leeftijd kunnen de optochten van de moeders met spandoeken: Waar is Thijs? Waar is Karen? Waar is Ahmed? hoogstens aan de moeders in Argentinië doen denken, ook al omdat de kranten die moeders „dwaas” noemen, maar zeker is dat niet.

De wenken zijn dus voor volwassenen die over de schouder van hun kind meelesen. De demonstranten worden overigens ook uitgescholden voor „vieze wijven” en „lelijke trutten”, klanken die we ook al eens gehoord hebben.

Opa

Aardig is figuur van opa Van Zanten, die uit zijn bejaardenhuis moest omdat het gesloten werd, zich bij zijn dochter te veel voelt en eindelijk de kinderen achterna reist, tot hij na de ontknoping, als zijn kamer wél weer beschikbaar is, besefte dat hij de rest van zijn leven niet tussen oude mensen wil doorbrengen en dus een huisje in de duinen huurt, waar hij de hele dag 'zee' kijkt. De tv heeft hij afgezworen.

Generaal Isimo tuint erin als mevrouw Van Soest hem komt opzoeken met haar eigen bedoelingen, niet vermoedend dat de generaal haar ten huwelijk wil vragen. Zij is precies de vrouw die hij nodig heeft, „ze vond alles goed wat hij deed en ze hield zich niet met politiek bezig”. Hij neemt haar uitnodiging de boerderij eens te komen

zien aan. Daar wordt hij overvallen en ingerekend, pers en televisie komen op het toneel en het feest van de bevrijding (van de kinderen) kan beginnen.

Een vraag die bij mij opkwam tijdens het lezen is: wát maakt een kind lelijk: zijn het alleen uiterlijke kenmerken? En: zullen kinderen die zichzelf lelijk vinden, en dat zijn er nogal wat, getroost worden door de manier waarop dat bevestigd wordt? Twee kinderen willen helemaal niet terug. Hun vader heeft hen bij aan de generaal overhandigd met de woorden „Zo, van julie ben ik af. Ik hoef me niet meer te schamen voor jullie rotkoppen.”

Standbeeld

Zulke vaders bestaan inderdaad. Alles loopt goed af, de generaal laat zich niet meer in het land zien; na vier jaar wordt op het plein voor de regeringsflat een herdenking gehouden en er komt een standbeeld voor Het Onbekende Lelijke Kind. „En daarna begint het vergeten weer.”

Aardig verhaal, met duidelijke dreuntjes naar vele kanten, niet echt sprankelend van humor evenwel. Annette Fienieg maakte er geestige tekeningen bij.

Kees Meinders en Annette Fienieg: 'De club van lelijke kinderen', uitgeverij Ploegma, Amsterdam, f 22,95, 121 blz.
Kees Meinders schreef ook verhalen voor de kinderkrant van Vrij Nederland, bedjes voor de plaat 'Rottrap naar de Maan', in 1985 bekroond met een Edison, en bijdragen voor Sesamstraat.

Onze politici belijden hun principes alleen met de mond
Celstraf helpt niet tegen criminaliteit

Niet alleen bij de opiniemakers in regering en media, maar bij het grootste deel van de bevolking heerst totale ongevoeligheid voor het feit dat opsluiting in gevangenis een foltering is. Die ongevoeligheid bestaat dan nota bene in een cultuur die, althans sedert de dagen der Verlichting, bijzonder zelfingenomen is met haar 'menselijkheid'.

Wij hebben geleerd dat we moeten meerkijken op de 'barbaarse' Middeleeuwen. Toen werden mensen gemarteld en op afgrijselijke manier ter dood gebracht, terwijl wij nu zo beschaafd zijn om ze op te sluiten. De Middeleeuwer was tenminste nog bezig met de ziel van de martelaar en moede hem zelfs een dienst te bewijzen door hem te oederwerpen aan de reinigende kracht van het vuur, zodat hij later het vagevuur kon overslaan en meteen voor Gods rechterstoel verschijnen.

Ook nu nog wordt op deze aardbol bij het leven gefolterd. Maar terwijl wij met afschuw constateren dat in de islamitische republieken wordt geseld, weten we dat een geseling, hoe ellendig ook, kort duurt en een gevangenisstraf lang.

Ik ben overigens tegen elke straf en zou niet graag de geseling weer invoeren, maar de geseling als zodanig is niet minder beschaafd dan de opsluiting.

Daarom stoort het mij, dat onze politici hun principes alleen met de mond belijden. Wanneer maken bijvoorbeeld CDA-politici eindelijk eens ernst met de woorden van hun Heer: „Zie ik predik U de bevrijding der gevangenen”. Een soortgelijke grief valt in te brengen tegen PvdA-politici. Een man als Kosto durft te zeggen dat hij het onzalige voorstel van Korthals Altes tot invoering van vrijlating op borgtocht in zijn fractie positief zal bespreken, terwijl hij dient te weten dat juist die borgstelling het meest vicieuze voorbeeld is van klassejustitie.

Men mag ervan uitgaan dat Korthals Altes als minister van justitie weet dat een dergelijke borgtocht in de VS volledig is gecorrumpeerd (en daar ook omvraagt) en in handen is van een geldschietmafia. Dat hij dit weet kan men ook afleiden uit zijn opmerking dat hij in het bijzonder denkt aan borgstelling bij drughandelaars, die ook al een mafia vormen.

Korthals Altes is een ongevoelig man. Hij liet zich immers fotograferen in een cel van de gevangenis aan de Havenstraat terwijl hij wist dat de Duitsers tijdens de bezetting in diezelfde cel mensen hebben gefolterd.

Tegen de 'meermanscel' — het gisteren door de minister van justitie ingetrokken plan om het cellentekort te verminderen door meer gedefinieerden in één cel te plaatsen — zijn op de Opiniëpagina tal van juridische bezwaren aangevoerd. We besluiten de discussie daarover met een bijdrage uit abolitionistische kring.

NRC 12 Door Herman Bianchi

genis aan de Havenstraat terwijl hij wist dat de Duitsers tijdens de bezetting in diezelfde cel mensen hebben gefolterd.

Korthals Altes lijkt Reagan te willen volgen. In de VS zaten onder de regering Carter 260.000 mensen in de gevangenis, nu op het eind van de regering-Reagan zijn het bijna een miljoen. Maar de criminaliteit is daardoor niet afgenomen. Natuurlijk niet, want iedere criminoloog, zelfs de meest conservatieve, erkent dat opsluiting niet helpt tegen criminaliteit: het folteren van mensen door opsluiting maakt hen wraakgierig tegen de samenleving en allerminst tot oppassende burgers.

En de criminaliteit is ook niet toegenomen, zoals onwijze mensen telkens weer beweren. Een statistisch rekensommetje toont dat aan. Agressieve criminaliteit wordt, om voor de hand liggende redenen, het meest gepleegd door

mensen tussen 25 en 40 jaar. Zij zijn fysiek sterk, moreel onzeker en hebben het meest last van aanpassingsproblemen. Al die ouders die in de jaren 1945-1965 de naoorlogse geboortegolf veroorzaakten, hadden misschien kunnen bedenken dat ze daarmee tegelijkertijd een relatief hogere agressieve criminaliteit zouden veroorzaken in de jaren zeventig, tachtig en negentig.

Een troost bij deze wetenschap is echter dat de criminaliteit drastisch zal gaan dalen na 2005. En dan zitten we met die 9.000 cellen van Korthals Altes en wellicht met 18.000 gevangenen als de minister zijn zin krijgt. (Lach niet om die 18.000, want Nordrhein-Westfalen in de BRD heeft ook zoveel gevangenen bij een met ons vergelijkbaar aantal inwoners). Moeten we het Amerikaanse en Duitse voorbeeld volgen? In geen van die twee landen is de

criminaliteit lager dan bij ons, dus al die opsluitingen hebben niet geholpen.

Wat opvalt is dat in de meeste commentaren op het gevangenisbeleid helemaal niet gesproken wordt over het opsluitingsbeleid van het Openbaar ministerie. In dezelfde week dat de minister met zijn onwijze voorstellen kwam, vermeldde de media dat een arts die vervolgd werd wegens euthanasie en daarna ontslagen van rechtsvervolging, geruime tijd in voorarrest had gezeten. Die arts had dus de cel bezet waar een gevaarlijke crimineel had behoren te zitten. Zou het niet beter zijn de minister te dwingen om aan het OM een strengere toepassing van de wettelijke regels voor preventieve detentie op te leggen? Dan is er tevens celruimte beschikbaar.

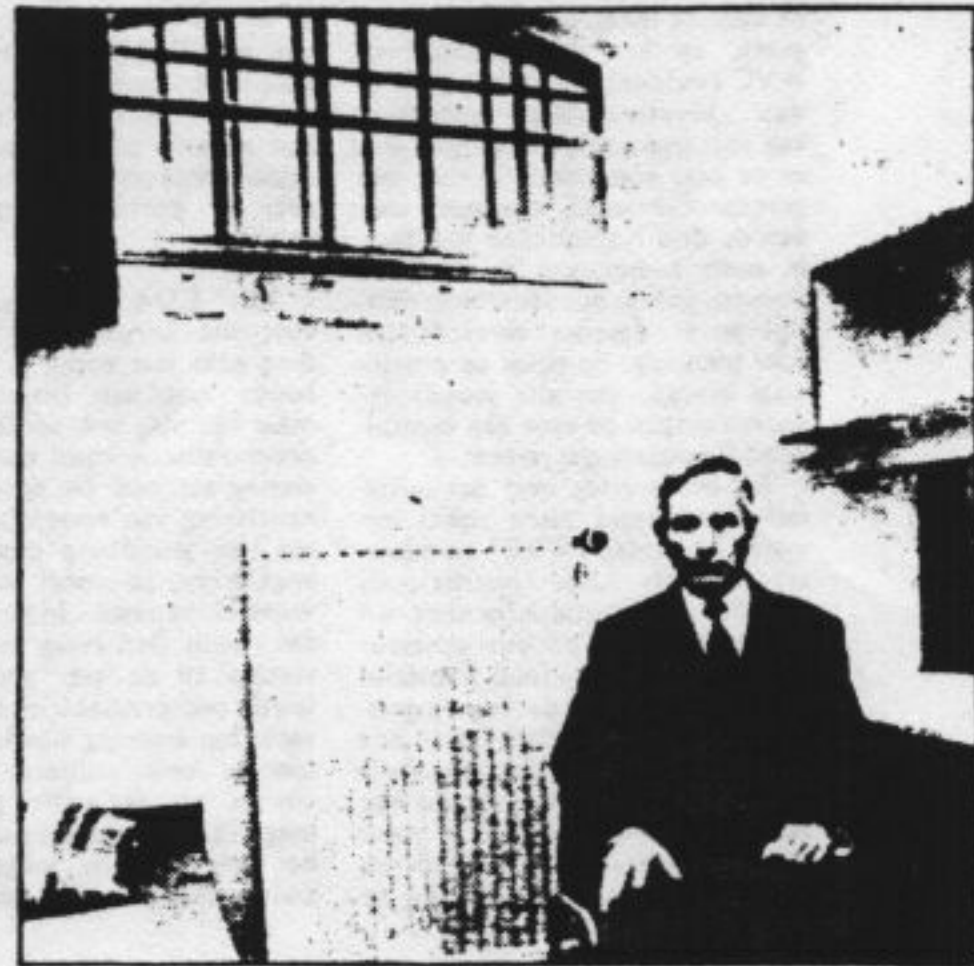
Niemand zal bestrijden, ook ik niet, dat gevaarlijke criminelen — zij die een onmiddellijk gevaar opleveren voor het leven van hun medemens — moeten worden opgesloten, hoe dan ook. Maar dat zijn er niet zo veel, dat voor hen op dit ogenblik geen celruimte ter beschikking zou zijn. Er hoeven helemaal geen cellen, ook geen 'meermanscellen' bij te komen.

Ongevoeligheid voor de 'foltering' door cellulaire opsluiting blijkt ook uit de omstandigheid, dat de samenleving zich onder geen beding wil oriënteren op abolitionistische alternatieven. Toen het tweede internationale congres voor *penal abolition* in 1985 in Amsterdam werd gehouden was het departement van justitie noch in de persoon van minister of staatssecretaris, noch bij representatie aanwezig.

Nu is dat niet zo opmerkelijk, want je verwacht op een vredescongres ook geen generaals (behalve dan in het stalinistische Rusland). Maar ondanks herhaalde pogingen daartoe, waren ook politici (Kamerleden) nog met geen stok naar dat congres te krijgen. De enige die aan de uitnodiging gehoor gaf was de PSP.

Zijn er alternatieven voor gevangenisstraf? Die zullen ongetwijfeld worden aangedragen op het volgende internationale congres van *Penal Abolition*, dat in 1989 in Warschau zal worden gehouden. Misschien helpen *perestrojka* en *glasnost* ons in de toekomst beter op weg dan de westerse zelfingenomenheid.

De auteur is emeritus hoogleraar criminologie aan de Vrije Universiteit.

Bewindsmans in cel. (foto: Bart Gerrits)

Dat laatste doet de Kindertelefoon niet. Maar verder vinden ze er niets gek en nemen alles wat kinderen vragen serieus. Speciaal voor jongeren is een informatief boekje geschreven: *De meest voorkomende vragen aan de Kindertelefoon*.

Sinds 1979 (het Jaar van het Kind) bestaat in Nederland de Kindertelefoon. Jaarlijks bellen er zo'n zestigduizend kinderen met een van de inmiddels 21 telefoons, over alle mogelijke onderwerpen. Er bellen twee keer zoveel meisjes als jongens. Binnenkort krijgt de Kindertelefoon bij wijze van experiment een gratis 06-nummer. Achter de telefoons zitten ongeveer zeshonderd vrijwilligers die een speciale opleiding hebben gekregen.

Het boek is ingedeeld in een aantal onderwerpen waarover veel werd gesproken: bang zijn, verkrachting, winkeldiefstal, pesten, huisdieren, seksualiteit (bijna eenderde van alle vragen), uiterlijk, school, problemen thuis, kindermishandeling, incest. Geïllustreerd met telefoongesprekken zoals die zouden kunnen worden gevoerd.

Bij de Kindertelefoon blijven beide partijen anoniem. Dat is vaak moeilijk te aanvaarden bij verhalen over geestelijke of lichamelijke mishandeling omdat ingrijpen dan moeilijk is. Samen met het kind wordt gezocht naar manieren waarop het de mishandeling kan verminderen of ontlopen of er wordt bedacht bij wie in zijn omgeving het kind steun kan vinden. Verwijzen gebeurt niet zo snel omdat verwijzen als afwijzen kan worden gevoeld.

Van elk gesprek worden notities gemaakt. Dat registratiesysteem kan resulteren in een boekje of folder. *Mijn ouders gaan scheiden...* bijvoorbeeld. Of *Meisjes, seksualiteit en de huisarts*.

Soms is een probleem afdoende de wereld uit te helpen: een jongen belt met de mededeling dat hij tegen zijn zin op muziekles moet. Hij mag zelf een instrument kiezen. „Dan kun je het beste een viool nemen!” raadt de Kindertelefoon. Twee weken later belt de jongen: hij hoeft niet naar muziekles. Zijn ouders konden het niet aanhoren. Soms is er geen probleem: Een jongen belt om te vertellen dat hij zo'n goed cijfer had voor zijn spreekbeurt. Er was niemand thuis en hij moest het even aan iemand vertellen.

NB: TEL 20 "PRIVE" PRIMA
IN DE LIEFDE
MAAKT LEEFTIJD

NIETS
UIT'

PLEUNI
 TOUW
 EN SJOUKJE
 HOOYMAAYER
 WORDEN
 VERLIEFD
 OP EEN
 20-JARIGE
 JONGEN

Sjoukje vertaalde zelf het toneelstuk uit het Engels en vertelt: „Men accepteert steeds gemakkelijker dat een man van middelbare leeftijd verliefd kan worden op een jong meisje. Maar als de reden worden omgedraaid en een oudere vrouw verliefd wordt op een jonge man, staat men er ineens heel anders tegenover.”

Wat kinderen vragen aan de Kindertelefoon

Naar welke kant moet je je tong draaien bij tongzoenen? Hoe spel je dinosaurius? Is er vanavond een uitzending van de Mini Playback-show? Wat kost een hond? Weet u iets tegen puistjes? Moet je je ogen open of dicht houden bij het vrijen? Wil je me een verhaaltje vertellen?

Bij 'opneming' speelt psychiater andere rol dan officier van justitie

NRC 15
 Voorleer in Amsterdam een psychiater van de GG en GD iemand gaat onderzoeken om vast te stellen of er 'termen' zijn voor het afgeven van een verklaring van krankzinnigheid is er meestal al veel gebeurd. Familie, bureu, huisarts en psychiatrische hulpverleners (van de Riagg bijvoorbeeld) hebben geprobeerd om een verbetering aan te brengen in de situatie.

Vaak is de politie al meermalen ingeschakeld, bijvoorbeeld wegens geluidsoverlast, lekkages of brandgevaar. Of betrokkene is zeer verwaarloosd, eet nauwelijks meer, verblijft in een vervuild huis, afgesloten van gas en licht. Soms gaat het om mensen die dakloos of zwerfend zijn. Vaak betreft het mensen, die zich door een psychische stoornis allang hebben onttrokken aan alledaagse communicatie.

Tenslotte vraagt het zorgverleningssysteem om een rechterlijke machtiging, in de hoop dat ge-

Door Alexander Achilles

dwongen opneming in een psychiatrisch ziekenhuis sociaal zal bieden voor de patiënt, maar evenzeer voor familie en bureu.

Het onderzoek van de GG en GD-psychiater moet op ten minste drie vragen antwoord geven: is de patiënt 'krankzinnig', zijn er aanwijzingen voor gevaar op (korte) termijn voor de patiënt zelf, voor anderen of voor de 'algemene veiligheid van personen en goederen' en is redelijkerwijs alles gedaan om dat gevaar af te wenden?

De eerste vraag is meestal het eenvoudigst te beantwoorden. Vaak is er uitvoerige documentatie van eerdere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en van Riagg-hulpverleners. De vraag of al het mogelijke is gedaan om op een andere wijze dan door opneming in een psychiatrische instelling aan de problemen het hoofd te bieden vergt doorgaans al veel meer tijd.

Bij ernstige overlast, al dan niet met 'gevaar' gepaard gaand, kunnen bijvoorbeeld bureu de huiseigenaar via een proces proberen te dwingen de huur van betrokkene op te zeggen. Dit gebeurt steeds vaker met als gevolg dat iemand met een vaak ernstige psychische stoornis op straat wordt gezet. Een enkele maal staakt de patiënt in een dergelijke situatie het verzet tegen opneming, maar soms betekent de uithuiszetting dat het legioen zwerfers wordt uitgebreid of dat de (commerciële) pensionatehuizen weer een cliënt kunnen verwelkomen.

'Gevaar'

De vraag welke 'aanwijzingen' op 'gevaar' duiden werpt de meeste twijfels en discussies op. Uit onderzoek blijkt dat psychiaters alleen op korte termijn met enige betrouwbaarheid gevaar kunnen voorspellen. Dergelijk onderzoek is overigens moeilijk ethisch en methodologisch goed op te zetten: zo is, als betrokkene is opgenomen, natuurlijk niet meer na te gaan of er ook 'gevaar' zou zijn geweest als hij of zij niet was opgenomen.

De rechterlijke macht, onder andere de Hoge Raad, eist steeds sterkere aanwijzingen voor gevaar, terwijl in de praktijk rechters dikwijls met veel zwakkere aanwijzingen genoegen lijkten te nemen.

Is er sprake van 'gevaar' als iemand zich verwarmt met een wankel petroleumkachelletje of als bureu wanhopig aangeven dat zij het nachtelijke lawaai of de angst voor brand niet meer kunnen verdragen? Is er gevaar als iemand ernstig psychisch gestoord rondzwerft, in stations slaapt, vervuild

en vermagerd is en uit afvalbakken eet?

Als dergelijke vragen na uitvoerige discussie zo zijn beantwoord dat een verklaring van krankzinnigheid kan worden afgelegd, wordt deze verklaring ter hand gesteld of aan het kantongerecht of aan de officier van justitie die bij de rechtbank een machtiging vordert. Aan de patiënt wordt in het eerste geval vaak, in het tweede geval altijd een advocaat toegevoegd, die de belangen van de patiënt verdedigt bij de zitting van de rechtbank die doorgaans bij de patiënt thuis wordt gehouden. Bij betrokkene thuis wordt dan door de rechter een min of meer uitgebreid onderzoek ingesteld. Nogal eens wordt aan de aanwezige psychiater gevraagd of bij opneming verbetering te verwachten valt. Zo niet, dan kan afwijzing van de vordering volgen.

In dit verband is het wel nuttig om er op te wijzen dat mensen niet in een psychiatrisch ziekenhuis worden 'opgesloten', maar er ter verpleging verblijven en dat velen hunner 'tegen advies' vertrekken.

De uitkomst van de beoordeling door de rechter is vaak moeilijk voorspelbaar. Mijn ervaring is echter dat als de patiënt zich onvriendelijk of zelfs dreigend gedraagt tegenover de rechter, de kans op het afgeven van een 'RM' stijgt. Als de rechter in eerste aanleg besluit geen machtiging te verlenen wordt de kwestie door een meervoudig college (drie andere rechters) opnieuw beoordeeld. Bij dergelijke sessies kunnen dan wel zes juristen aanwezig zijn, hetgeen bewijst hoe zorgvuldig alles toegaat.

Machtiging

Tot slot enkele opmerkingen naar aanleiding van de 'zaak' van de Wageningse kantongerechter (die in augustus '87 een inwoner van Ede, zonder hem te verhoren, veroordeelde tot gedwongen opneming in een psychiatrische inrichting, red.).

Naar mijn mening verdient het de voorkeur niet door de familie van de patiënt een machtiging te laten aanvragen, maar dat door de officier van justitie te laten doen. De officier van justitie is immers de meest aangewezen persoon om 'openbare orde'-belangen te verdedigen, terwijl de psychiater dan in staat wordt gesteld zijn eigen taak te vervullen: nl. die van onafhankelijk deskundige die de rechter informeert over de psychische toestand van de patiënt.

Bovendien hoeft zo de familie niet nog meer te lijden aan allerlei pijnlijke tegenstrijdige gevoelens, onder meer schuldgevoelens ten opzichte van de patiënt, gevoelens die later reïntegratie van de patiënt in de familie en in 'de maatschappij' kunnen bemoeilijken. Dit betekent dat de kantongerechter niet het meest aangewezen is om te oordelen over machtigingen.

Of schoon een oordeel over de juridische aspecten van het wel of niet horen door de rechter van de patiënt buiten mijn bevoegdheid valt vind ik wel dat de rechter in beginsel iemand persoonlijk moet horen. Als hierbij 'gevaar' is te duchten, wat heel goed kan, dient de politie om bescherming te worden gevraagd. Dit geldt eveneens voor de psychiater. Door psychiaters van de GG en GD wordt nimmer een medische verklaring afgegeven als de patiënt niet is onderzocht.

Dit betekent overigens wel dat de beste manier om aan een beoordeling voor een rechterlijke machtiging te ontkomen gewoon is om de deur en de ramen gesloten te houden.

De auteur is als psychiater werkzaam bij de Geestelijke Gezondheidszorg (GG en GD) in Amsterdam.

Twee voorstellen ingediend Tweede Kamer sterk verdeeld over jeugdhulp

Door een onzer redacteurs *NRC*

DEN HAAG, 11 febr. — De Tweede Kamer is sterk verdeeld over de vraag hoe meer samenhang in de jeugdhulpverlening moet worden gebracht. Dat bleek gisteren bij het overleg over het initiatief-wetsvoorstel jeugdhulpverlening van de Kamerleden Haas-Berger en Worrell (beiden PvdA) en het voormalige Kamerlid Mik (D66).

De fracties van PvdA en D66 steunen dat initiatief-wetsvoorstel, maar VVD en CDA lijken voorkeur te geven aan een concurrerend wetsvoorstel dat de ministers Brinkman (WVC) en Korthals Altes (justitie) in petto hebben. Dat ligt nu voor advies bij de Raad van State.

Het initiatief-wetsvoorstel van Haas-Berger, Worrell en Mik werd twee jaar geleden ingediend. De jeugdhulpverlening was toen al meer dan tien jaar onderwerp van intensieve en soms zeer emotionele discussie. Omdat het ministerie van justitie, dat vooral te maken heeft met civiel- en strafrechtelijke maatregelen tegen jongeren, en het departement van WVC (welzijn) met zijn aandacht voor psychosociale problemen van jongeren, op geheel eigen wijze en naar eigen traditie met jongerenproblematiek omgaan, vonden de drie Kamerleden dat daar in meer samenhang zou moeten worden gebracht. Hun wetsvoorstel bevat daarom voorschriften voor planning, op rijks- en provinciaal niveau, van alle jeugdhulpvoorzieningen en voor een eensluidend financieringssysteem.

Bij het overleg over het initiatief-wetsvoorstel zaten zowel minister Brinkman (WVC) en minister Korthals Altes (justitie), als ook de twee initiatiefnemers uit de PvdA-fractie en hun adviseur prof.dr. G. Mik (oud-Kamerlid voor D66) achter de regeringstafel. Vervolgens bleek dat een meerderheid van CDA en VVD het initiatief-wetsvoorstel op diverse hoofdpunten in ieder geval flink wil bijstellen. Alleen als de initiatiefnemers veel water bij de

wijn doen heeft hun wetsvoorstel nog politieke kans van slagen. Het wordt voor de indieners van het initiatiefvoorstel derhalve balanceren met concessies. De uitslag is daarbij zeer ongewis.

Door de VVD-fractie worden wijzigingsvoorstellen ondersteund die erop zijn gericht strenge regelgeving uit Den Haag en Rijkswijk (WVC) uit het wetsvoorstel te schrappen. De VVD maakt zich sterk voor de centralisatie: het zo spoedig mogelijk overhevelen van jeugdhulpverleningsbeleid naar de provincies. De initiatiefnemers willen dat ook, maar pas over vier jaar. In die overgangsfase tot 1992, moet de verdeling van jeugdhulpvoorzieningen (crisisopvang, gezinshuizen, observatiehuizen, instellingen voor begeleid wonen, adviesbureaus, interaatsen enzovoort) evenwichtiger over de provincies worden verspreid.

Het CDA veronderstelt dat voor die beschikking en spreiding acht jaar nodig is. De PvdA houdt vast aan uiterlijk 1992, maar het mag ook eerder. Met de decentralisatie komt ook de financiering aan bod. De geschieden financiering van verschillende soorten van jeugdhulp moet worden opgeheven, zo wordt in het wetsvoorstel bepaald. Maar het geld dat vanuit Den Haag naar de provincies en de vier grote steden wordt overgemaakt moet wel een vaste bestemming houden. De autonome beleidsruimte voor provincies en de grote gemeenten mag dus niet zover gaan dat zij het geld voor de jeugdhulp aan andere zaken kunnen besteden.

Nederlaag Brinkman Kamer steunt plan oppositie voor jeugdhulp

DEN HAAG, 24 febr. — Het initiatief-wetsontwerp van de oppositie voor de jeugdhulpverlening kan in de Tweede Kamer waarschijnlijk rekenen op een meerderheid. Dit bleek gisteren bij de voortgezette behandeling.

Als het voorstel van de Kamerleden Worrell en Haas-Berger (PvdA) wordt aangenomen, betekent dit een nederlaag voor minister Brinkman (WVC). Bij de Raad van State heeft hij een eigen voorstel liggen, dat op essentiële onderdelen afwijkt van het initiatief-wetsontwerp. Dit werd gisteren overigens ook verdedigd door het voormalige Kamerlid voor D66 prof. G. Mik, destijds mede-ontwerper van het voorstel.

Twee onderdelen van het oppositieplan kunnen niet zonder meer op instemming van CDA en VVD rekenen. Een daarvan betreft de jeugdhulp van de Regionale instellingen voor ambulante geestelijke gezondheidszorg (Riagg). Tot nu toe wordt deze hulp gefinancierd krachtens de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). Het CDA wil dit zo houden en ook de VVD is erop tegen dat deze vorm van hulpverlening onder de wet op de jeugd-

hulpverlening wordt gebracht, zoals de indieners van het initiatief-wetsontwerp beogen. Het CDA werkt aan een wijzigingsvoorstel. Uit de woorden van de indieners van het wetsontwerp bleek dat ze hiermee wellicht wel kunnen instemmen.

Een tweede mogelijk struikelblok zijn de 'justitiële pupillen'. Volgens het PvdA-voorstel moet de hulp aan kinderen die met het strafrecht zijn geconfronteerd, worden overgelaten aan de minister van welzijn. CDA en VVD voelen daar niets voor. Het CDA bereidt een wijzigingsvoorstel voor om die taak (inclusief plaat-

sing in bijvoorbeeld rijksinternaten) voor te behouden aan de minister van justitie. Waarbij het Kamerlid Doelman-Pel wel liet blijken dat ook zij af wil van een strikte scheiding tussen 'gewone' probleemkinderen en de kinderen die met de rechter in aanraking zijn geweest. De kinderrechter mag deugdenst vooroordeelde kinderen doorverwijzen naar een inrichting waar ook 'gewone' kinderen zijn geplaatst, is de bedoeling van het CDA.

Het aanvankelijk politiek onstreden vraagstuk van de decentralisatie van de jeugdhulp lijkt opgelost. Dijkstal (VVD) kan zich vinden in de uitleg die initiatiefnemer Worrell daarvan gisteren gaf. De VVD wilde aanvankelijk zo snel mogelijk jeugdhulpverlening overhevelen naar provincies en de vier grote gemeenten. De PvdA had 1992 als streefdatum en het CDA wil er langer over doen.

In en na het debat werd duidelijk dat de VVD kan leven met 1992, waarna de financiële greep van de overheid binnen enkele jaren moet worden geschrapt. Uiterlijk in 1992 moet er een blauwdruk liggen waarbij provincies met een overschot aan instellingen en internaten voor jeugdhulp tot afslanking besluiten ten gunste van provincies met een tekort. Tijdelijk worden overtollige provinciale voorzieningen nog gesubsidieerd, maar daaraan wordt een einddatum gesteld, verklaarde Worrell, met instemming van de VVD. (ANP)

Weren van homo's wordt Amerikaans leger verboden

Van onze correspondent

WASHINGTON — Het Amerikaanse leger mag geen homoseksuelen werven. Dit is bepaald door een federaal hof van beroep in Californië. De uitspraak wordt in Amerika gezien als een belangrijk precedent in de jurisdictie over homoseksualiteit.

Het hof deed zijn uitspraak in een zaak die is aangespannen door sergeant Perry Watkins. Deze nam na een veertienjarige dienstbetrekking in 1981 ontslag uit het leger, maar werd een jaar later bij een hernieuwde sollicitatie afgewezen op grond van zijn homoseksualiteit.

Die afwijzing was gebaseerd op een in 1981 van kracht geworden legerstatuut, waarbij homoseksualiteit grond is voor ontslag. Voordien vormden alleen homoseksuele handelingen in diensttijd grond voor ontslag. Watkins had al bij zijn eerste in diensttreding een „homoseksuele neiging“ gemeld. Over zijn functioneren als sergeant hadden zijn superieuren al die jaren niets dan lof.

Twee van de drie rechters van het hof van beroep zijn van oordeel dat het gewraakte statuut strijdig is met het vijfde amendement van de grondwet, dat naar hun mening discriminatie tegen homoseksuelen verbiedt. Een wettelijk verbod van specifieke (homo-) seksuele handelingen is een andere zaak, zo zeggen ze in het vonnis.

Het leger heeft zich op het standpunt gesteld dat de homoseksualiteit onverenigbaar is met de militaire dienst. Homo-organisaties spraken gisteren hun voldoening uit over het vonnis, dat evenwel niet het laatste woord over de kwestie hoeft te zijn, aangezien het leger nog een finaal oordeel kan vragen aan het Hooggerechtshof.

Beeldje NRC 27

R. Roegholt schrijft in het artikel 'Carmiggelt verdient méér' (NRC Handelsblad, 11 februari) als hij het heeft over het beeldje van Kees Verkade dat aan de Amro-spaarders cadeau wordt gedaan, dat dit een geslachtsloos naakt jongetje voorstelt.

Kennelijk is het niet in het hoofd van Roegholt opgekomen dat het beeldje ook een meisje zou kunnen voorstellen! Het lijkt mij niet meer dan logisch dat een kind zonder penis een meisje is en een kind met penis een jongen.

H. Creighton-Walraven,

Harderwijk. NRC 27-2-88

J. SCHUIJER Het welzijn van de jeugdige: nawoord

PROCES FEB

In het decembernummer van dit blad betiteldde ik de wijze waarop mr. A.P. van der Linden in het Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht een voorstel van het COC had aangevallen. Het voorstel betrof de toevoeging van een strafuitsluitingsgrond aan artikel 247 Sr. (ontucht) met minderjarige beneden zestien jaar. Ik noemde het artikel in FJR als illustratie van de onzorgvuldigheid waarmee het genoemde onderwerp, ook in de volgers, soms is behandeld. Het gaat daarbij niet alleen om mr. Van der Linden: ook het commentaar van de door hem en mij aangehaalde mr. A.S.C. Visser op het COC-voorstel (de verantwoordelijkheid van een volwassen partner is primair in het geding!) en 'voor alle duidelijkheid' zou de strafbaarstelling overkort gehandhaafd moeten blijven) miste toch wel enige substantie. Het staat vast dat geen enkel voorstel op dit terrein algemene instemming zal verwerven. Niet iedereen zal de twee belangen die hier aan de orde zijn - enerzijds het recht van jongeren op bescherming tegen seksuele toedracht waartegen zij onvoldoende weerstand kunnen bieden, anderzijds het ook hen toekomende recht op een zo maximaal mogelijke overheidsbemoeienis met hun privéleven - getuigelijk tegen elkaar afwegen. Een karakterisering als die welke mr. Van der Linden gaf van prof. mr. A.L. Meel en de vele andere onderzoekers van het COC-voorstel (deze zouden 'voor aanpak van de rechtsbescherming van jeugdigen pleiten') laat echter de insigterende aan van hen die na zorgvuldige afweging tot een andere conclusie komen.

Ik ben daarom blij met mr. Van der Linden's in het januari-nummer geplaatste reactie, waarin deze - met één uitzondering - zijn standpunt waardig onderbouwt. Waar ik met hem van mening verschil, is zijn als vanzelfsprekend aangenomen gelijkstelling van strafbaarstelling met optimale rechtsbescherming. De toepassing van het in mijn vorige bijdrage genoemde artikel 248bis Sr. (homoseksuele ontucht) met een minderjarige) heeft grond in dat een te ver doorgevoerde overheidsbemoeienis, ook al is deze bedoeld ter bescherming van minderjarigen, in de praktijk in haar tegendeel verkeert. Een enkel beroep op de noodzaak van rechtsbescherming volstaat daarom niet als argument voor

* Lid van de bestuurscommissie N.V.S.H. C.O.C.
(*) De reactie is het COC het verslag over de reactie van Rob Ferguson en myself op mevrouw Visser's artikel (Algemeen Publiek 1987/1).

J. SCHUIJER

strafbaarstelling, zoals hierboven al werd gesteld moeten er twee belangen tegen elkaar worden afgewogen. Ik ben het met mr. Van der Linden eens dat het belang van een eventuele volwassen partner daarbij altijd secundair dient te zijn. Ik acht het bovendien een redelijk uitgangspunt voor de wetgever om zich bij de vaststelling van de mate van strafbaarstelling te richten op de meer kwetsbare jongeren en dus de beschermde leeftijd hoog vast te stellen. Dit brengt echter met zich mee dat deze voor een niet te verwaarlozen aantal jongeren en situaties te hoog zal blijken te zijn. De wet maakt geen onderscheid naar soorten seksueel contact of partners. Juist de bescherming van de persoonlijke levenssfeer vereist dan terughoudendheid van de overheid, die niet slechts mag afhangen van de toevallige opvattingen van een behandelende officier. Dat is de reden voor nuancering van het verbod.

Mr. Van der Linden maakt bezwaar tegen mijn suggestie dat de jongere van wie wordt aangenomen dat deze zelf het contact heeft gezocht, het actiel heeft onderhouden of er zich moeiteloos aan kan onttrekken tot de meer weerbare jongeren zou behoren. De door hem aangehaalde constatering van commissaris van politie mr. A.S.C. Visser dat jongeren die bij seksuele contacten met ouderen zijn betrokken juist niet zo wilskrachtig zijn leen vaststelling die door de aard van haar beroep overigens een verkenning van de werkelijkheid kan zijn) doet aan het argument voor een strafuitsluiting echter geen afbreuk. Wanneer deze door mevrouw Visser waargenomen jongeren niet een dergelijk blijk van weerbaarheid tonen, is de strafuitsluitingsgrond niet van toepassing en is het seksuele contact met hen strafbaar. Ik spreek uiteraard van teken van weerbaarheid. In het betoog van mijn opponent heb ik geen argument aangetroffen om mijn stelling te herzien dat de contacten waarvoor het COC een strafuitsluitingsgrond voorstelt een zaak zijn voor de ouders en de betrokken jongeren zelf in plaats van voor de overheid. Ik voeg eraan toe dat de door het COC geformuleerde formule een richting van denken aangeeft en niet als wetstekst is bedoeld.

Ten slotte nog een opmerking over de enige passage die mijns inziens niet door de beugel kan, namelijk de waarin wordt beweerd dat volwassenen die seksuele gevoelens voor kinderen koesteren, deze kinderen steeds aan hun lot zouden overlaten als zij niet langer kind zijn. Dit houdt een grove generalisatie in van het gedrag van een groep mensen wier karakter evenzeer uiteenloopt als die van mensen met welke seksuele voorkeur ook. Inherent aan de gerichtheid is hoogstens dat de seksuele relatie wordt beëindigd en zelfs dat gebeurt niet altijd. Zoals ik in mijn laatste omringing heb mogen waarnemen. Het is jammer dat het verder weloverwogen artikel van mr. Van der Linden door deze aantijging wordt ontzeerd.

BENDE KOOPT FILIPIJNSE KINDEREN VOOR EEN POND VOOR SEXUEEL MISBRUIK IN WESTERSE WERELD!

Kinderen die in het Verre Oosten voor £1 (!) worden gekocht belanden via smokkelwegen in Europa waar zij als sexobjekten geëxploiteerd worden, aldus parlements lid Geoffrey Dickens.

Een man die zich achter de pseudoniemen Roger Laurence, Roger Hunt en Martin Simons verschuilt is volgens Dickens het meesterbrein achter deze weezinwekkende kinderhandel die vooral op de Filipijnen actief is. Deze Britse ingezetene van middelbare leeftijd heeft volgens Dickens in de Filipijnse

hoofdstad Manila zijn hoofdkwartier waar ouders uit armoede zich genoodzaakt zien hun jongste kinderen voor een kleinigheid te verkopen. Volgens de politie adverteert de man kinderen in obscure sexblaadjes voor pedofielen die door middel van een antwoordcoupon de afgebeelde kinderen kunnen bestellen. „Deze weezinwekkende activiteiten vinden dag-in-dag-uit plaats achter de gesloten gordijnen van huizen waar zogenaamde respectabele mensen wonen, in Engeland en andere Europese landen“, al-

lus Geoffrey Dickens. Tot op heden is het de politie niet gelukt de man te arresteren. Vorig jaar arriveerde de kinderhandelaar in het gezelschap van de Zwitserse wegens pedofiele veroordeelde Bete Meier per veeboot vanuit België in Dover met op de achterbank van hun auto een 3-jarig Filipijns jongetje. Bij die gelegenheid werd Meier gearresteerd en vorige week tot 18 maanden cel veroordeeld wegens het bedrijven van ontucht met minderjarige kinderen. In Zwitserland wordt hij door de politie gezocht wegens kid-

napping en verkrachting van minderjarige jongens. Volgens het Britse 'Sunday Express' zijn nog twee mannen betrokken bij de kinderhandel. De mannen zijn de opzichters van het Informatiecentrum voor Pedofielen die zij als dekmantel voor hun activiteiten gebruikten. Een van de twee is een voormalig schoolhoofd die zich thans in Bangkok bevindt, aldus het dagblad. „Het is van vitaal belang dat wij de daders opsporen en deze zieke handel uitroeien“, aldus Geoffrey Dickens in de 'Sunday Express'.

Zondag Edh. Bawijk 21-2-88

Seksualiteit veel meer dan techniek

JK 12

door Aalt van de Glind

Over de vage grenzen van gezondheidsadvies en moralisme schreef Tim Dekkers: „De Nederlandse overheid wil geen zedenmeester zijn en mensen geen levensstijl opdringen“ (Trouw 29 januari). Daarmee zet de overheid zichzelf echter oogkleppen op. Alsof een neutrale opstelling hetzelfde is als een aanpak zonder moralisme. Eerder schreef ik op deze pagina dat niet-moraliseren onmogelijk is; wie geen enkele moraal wil erkennen, benadrukt daarmee, tussen de regels door, een ego-centrische moraal.

Voor de seksuele revolutie heerste er een puriteinse moraal: zuinig met seksualiteit; het mag alleen binnen het huwelijk en dient met name de voortplanting. Je kunt het met deze zienswijze eens zijn of niet, maar het is een bepaalde moraal, die bij overdrijving met moraliseren wordt aangeduid.

Sinds de seksuele revolutie treffen we ook een hedonistische moraal aan: seksualiteit geeft genot en daar mag ieder in ruime mate en met verschillende partners van genieten. Je kunt deze mening toejuichen of niet, maar het is een bepaalde moraal die bij overdrijving eveneens in moraliseren ontardt. De Nederlandse overheid wil in feite niet kiezen, en daarmee doet de overheid een keuze voor een pluriforme moraal: je mag zuinig zijn met seks en je mag er ruimhartig mee omgaan, seks is een individuele aangelegenheid.

Je kunt deze overheidsvisie onderschrijven of niet, maar ook dit is een bepaalde moraal, die bij overdrijving evenzeer in moraliseren verandert. Tim Dekkers schrijft: „Dat een monogaam leven ook safe is, wordt niet verzwegen“. En even verder: „Het terugbrengen van het aantal seksuele partners is daarom volgens de adviezen aan te bevelen,

maar geen noodzaak. Voor alle duidelijkheid: niet het aantal seksuele partners bepaalt het risico, maar welke seksuele technieken er worden gebruikt.“

Kortom, er zijn twee mogelijkheden: monogamie of condoomgebruik. Monogamie is helemaal veilig. Condoomgebruik is niet helemaal safe. Tenminste voor de aidspreventie-campagne begon, waren condooms in de voorlichting en in de praktijk 'niet helemaal' veilig.

Als de overheid van twee preventieve mogelijkheden de slechtste benadrukt en de beste links laat liggen, gaat de overheid te krampachtig om met de moraal. Een voorbeeld ter verduidelijking: iemand in de kurven vatten gaat in tegen de heersende moraal, maar als iemand te water raakt, behoren we niet op de kant een discussie over moraliseren aan te gaan, maar behoren we die persoon bij de kurven te vatten en te redden.

Een overheid die niet moraliseert, behoort beide mogelijkheden te noemen en laat de keuze aan zelfstandig denkende en beslissende individuen over.

Altkoord, monogamie wordt niet verzwegen, maar in de campagne hoor en lees je er weinig over. Wie zo campagne voert, vertelt minder dan de halve waarheid; dat noem ik pluriform moralisme.

Voor alle duidelijkheid maakte Dekkers een onderscheid tussen aantallen partners en seksuele technieken. Alsof je seksuele techniek los kunt maken van de partner. Alsof hier niet de simpele rekensom geldt: hoe meer partners, hoe meer technieken!

Daarbij komt dat we seksualiteit niet kunnen terugbrengen tot techniek. Wie dat toch doet heeft ongeveer de helft van seksualiteit begrepen: het bloempje doet niets, de bij doet alles. Zo veramt seksualiteit tot eenrichtingverkeer. Gelukkig is de werkelijkheid anders. Vrijen doe

je samen! En ten slotte heeft seksualiteit veel meer met hartstocht te maken dan technieken ons kunnen voorschrijven. Ik herinner mij in dit verband een illustratief onderzoek onder studenten. De vraag was welk voorbehoedmiddel gebruikt was bij de eerste seksuele gemeenschap. Het bleek dat veel meer dan de helft, de grootste groep dus, helemaal geen middel gebruikte. Let wel, een onderzoek uit de jaren zeventig, na de seksuele revolutie dus! Zeker bij eerste-keercontacten overheerst dus de passie.

Het verstand en de techniek spelen in het (eerste) liefdesspel dikwijls een ondergeschikte rol. Een campagne die daaraan voorbij gaat, is niet alleen pluriform moralistisch, maar ook inferieur. Daarmee is de campagne niet waardeloos, maar het had veel beter gekund.

De auteur doceert maatschappijleer en economie.

'De schoften die je jeugd stuk hebben geneukt'

door Leonoor Wagenaar

PAR 20

ZE BELDE ZELF. Omdat ze zich zo had geërgerd aan de discussies die ontstonden naar aanleiding van de commotie in Oude Pekela. Van die mensen die suggereerden dat de hele zaak verzonden zou zijn. Of, nog erger, dat pedofilie niet zo serieus zou moeten worden genomen; dat we er begrip voor moeten kunnen opbrengen. "Ik heb het gevoel dat mensen die zoiets zeggen indirect zelf pedofiel zijn. Maar dat komt nooit mee om de hoek kijken. Dat irriteert me zó! Daarom wil ik zelf wel eens iets vertellen. Om tegengas te geven. Weerstand te bieden. Want ik heb zelf het nodige meegemaakt. En ik kan me niet voorstellen dat ik een exclusief geval ben. Dat bestaat haast niet."

Ze is 28 en komt uit Duitsland. Sinds vijf jaar woont ze in Amsterdam. Spreekt vloeiend Nederlands met grappige germanismen. Twee kinderen, maar geen man, ze zegt dat ze het samenwonen op dit moment niet aan zou kunnen. "Ik weet niet of het er mee te maken heeft, maar ik denk wel dat m'n verleden nog steeds invloed heeft op mijn heden. "Dat verleden, het afschuwelijke deel van mijn verleden, dat begon toen ik tien jaar was. Ik woonde in Herne, in het Ruhrgebied. Mijn vader was restauranthouder, later dreef hij ook een disco. Een heel rustige jeugd, beschermd, ik kreeg alles wat mijn hartje begeerde. Toen kwam dat ongeluk, een heel zwaar auto-ongeluk. Ben nog dagen bewusteloos geweest. En m'n been was op vier plaatsen gebroken, ze hadden het me bijna afgenomen. Zo kwam ik op de afdeling gecompliceerde chirurgie terecht.

"Ik was totaal onschuldig. Van sex wist ik niks af. Ja, dat baby's uit de buik kwamen, dat had ik wel gehoord. Maar hoe ze er in gingen, geen idéé. Het interesseerde me ook niet, ik was gewoon nog te jong voor dat soort nieuwsgierigheid. Op een gegeven dag kwam er een vrouw op mijn kamer te liggen, tussen de twintig en de dertig schat ik. En zij begon steeds weer over hoe het nou was. Met een man, bedoel ik. Ze had zich vastgebeten in het idee dat ze mij wilde laten zien wat er dan gebeurde. Zei dat het goed was als ik wist wat me te wachten stond. Dat het voor een man toch ook prettiger was wanneer ik niet totaal onvoorbereid zou zijn. Nog steeds dacht ik er niks bij, maar opeens is ze toen in m'n bed gestapt en heeft ze me gepakt. Heel ordinair gevingerd, zeg maar. Ik vond het vreselijk. Ontzettend pijnlijk. Dus ik trok me volledig in mezelf terug. Totdat ze eindelijk ophield.

"Eigenlijk wilde ik alles aan m'n ouders vertellen. Maar ik durfde het niet. Werd afgeremd door m'n eigen schaamte. Later is ze nog achter mijn adres gekomen. Kwam ze bij ons thuis. Mijn ouders vonden het zo'n aardige vrouw, ze begrepen niet dat ik het mens ontweek. Ze heeft me achtervolgd tot in de judovereniging. Werd ze ook lid van; kon ze me zo fijn wassen tijdens het douchen, zei ze. Dus daar ben ik ook nooit meer verschenen.

Preek

"Door die gebeurtenis werd ik anders. Een buitenstaander. Als mijn vriendinnen praatten over sex, als ze fantaseerden over jongens, dan had ik het gevoel dat ik niet mee kon doen. Omdat ik al een ervaring achter de rug had. Een ervaring die ik door mijn schaamte niet kon delen. Ik kon niet meedoen en ging daardoor

zulke contacten steeds meer uit de weg. En ik had een ontzettende trek om volwassen te worden. Al het speelgoed heb ik mijn kamer uit gewerkt, vanaf die tijd wilde ik voor vol worden aangezien.

"Toen ik voor het eerst ongesteld werd, nam m'n vader me apart. Hij hield een hele preek. Waarschuwde dat ik niet met korte rokken moest lopen, dat zulk soort dingen heel provocerend waren voor mannen. In feite lokte je ze om er onder te grijpen. Ik kon me dat niet voorstellen, het interesseerde me ook nog steeds niet, maar hij wist van geen ophouden. Vriendinnen die make up gebruikten, dat was uit den boze. En ik mocht niet met grote jongens omgaan, daar bleef hij maar op hameren. Achteraf denk ik dat het een soort obsessie voor hem was. Maar mij heeft het allemaal nóg meer geremd.

"Ik zat daar maar met dat verschrikkelijke geheim. Was nog steeds onervaren, een groentje. Maar geen maagd meer. Eindeloos heb ik gepekerd: zou ik mijn geheim ooit met een jongen durven delen? En als ik het zou verzwijgen, zou hij dan vragen gaan stellen? Omdat ik geen maagdevlies meer had? Naar sex verlangde ik nog steeds absoluut niet. Maar het idee van een vriend, een jongen met wie je je gevoelens kon delen, iemand die je wil knuffelen, je lief heeft, dat romantische idee koesterde ik nog enorm. Waarschijnlijk omdat ik steeds minder geborgenheid bij m'n ouders vond. Vanaf het moment dat ik geslachtsrijp was, zag m'n vader me als een soort bedreiging, denk ik nu.

"Met mijn klasgenootjes had ik na die negen maanden ziekenhuis heel weinig contact. Ik ontliet ze zelfs, vond ze kinderachtig. Daarom ging ik na school naar een park. Daar speelden wat oudere kinderen waarmee ik me meer verbonden voelde. Op een keer waren er maar twee jongens. Ze speelden tafeltennis. Eén kende ik. Hij was veertien, de ander was vier jaar ouder. Nou kwam er ook wel eens een man in het park die de kinderen wegjoeg. Hij was berucht. Iedereen was als de dood voor hem. Die oudste jongen beweerde dat die man in aantocht was. We moesten maar weggaan, zei hij. Thuis had hij ook een tafeltennistafel, dus dan zouden we gewoon verder spelen. Dom natuurlijk, maar ik ging mee.

"Hij woonde op een zolder. En ze deden heel gewoon. We praatten wat, ik vond het prima jongens, alles was hartstikke in orde. Maar opeens werd die oudste handtastelijk. Hij kleedde me uit. Dat werd nog een heel gevecht, ik heb forse petten gekregen. Enfin, ik werd eerst door die grote verkracht en toen moest die kleine er ook nog achteraan. Pas om half acht lieten ze me gaan.

Ondergoed

"Ik had op tijd thuis moeten zijn. Dus toen ik huilend aankwam, rakte mijn vader de deur open en sloeg me totaal in elkaar. Ik wilde het vertellen, maar hij gaf me de kans niet. Radeloos ben ik naar m'n kamer gevlucht. In tranen. Wist totaal niet wat ik moest doen. Had een slecht geweten. Vandaar dat ik mijn ondergoed verstopte onder het andere wasgoed. Maar mijn moeder vond het toch, dus toen volgden nóg meer klappen. Ik werd echt groen en blauw geslagen. Want ze dachten natuurlijk dat ik het had gezocht. Dat ik het had gewild. Naar mijn verklaring wilde hij niet eens luisteren. Laat staan dat hij met me naar het ziekenhuis ging. Dat had toch gemoeien? Een kind van elf en dan zulk massief contact... dat is iets wat een kind überhaupt toch niet aan kan?! Het was allemaal zo vreselijk... zo afschuwelijk... ik had het altijd leuk gehad met m'n vader,

maar vanaf dat moment heb ik hem gehaat!

"Ik was ook doodsbang. Het was maar een klein stadje, dus die jongens kwam ik regelmatig tegen. En dan dreigden ze: 'Als je het ooit iemand vertelt, dan verkrachten we je met z'n tienden. Eén woordje en we vertellen wat voor een hoertje jij bent!' Ik heb nooit geweten of ze het inderdaad aan anderen hebben verteld, erover hebben opgeschept.

Maar als ik ergens binnenstapte, had ik het gevoel dat iedereen het wist. Dat ze dachten dat ik met alle mannen het bed instapte. Als mensen naar mijn onderlichaam keken voelde ik me betrappt, was bang dat ze konden zien dat er tussen mijn benen iets was gebeurd. Ik verweet het mezelf ook steeds. Dat ik zo dom had kunnen zijn om mee te gaan.

"Naar dat parkje ging ik natuurlijk niet meer. Maar er was nóg een parkje, daar

zaten allemaal hippies. Enig vond ik ze. Zoveel vrijer in hun omgang met elkaar. Ze maakten constant geintjes. En ze rookten hasj. Vond ik ook al zo interessant. Dus ik zocht aansluiting. Ze waren nogal lichamelijk, maar op een lieve manier. Zoentjes, een aai, nooit intiem. En of ze aanstoot gaven, dat interesseerde niemand. Zo bevrijdend vond ik dat, ze hadden gewoon niets te verstoppen. Ik was elf en zocht de geborgenheid die m'n ouders me niet wilden geven.

"Met een van hen maakte ik een keer een boswandeling. Ik had ontzettend veel vertrouwen in hem. Hij was veel ouder, maar ik had het gevoel verbonden te zijn. Iets van: wat is het leuk om jou als vriend te hebben! Hij zei dat hij ontzettend graag met me wilde vrijen. Zoenen, dat wilde ik wel. Want dat moest ik toch leren, vond ik zelf. Maar dat andere, ik wilde het helemaal niet. Hij bleef maar aandringen, zei dat hij hartstikke van me hield. Dat ik zo aantrekkelijk was. En zo jong. Dat jonge, dat windt mannen op. Mannen vallen daar nou eenmaal op, zei hij. Pedofielen kunnen je vreselijk goed

met woorden bewerken, echt waar. Hij heeft doorgezet. En ik heb geen weerstand geboden. Liet het passief toe. Dacht: zijn nou alle mannen zo? Ik zie het voor mezelf wel als een verkrachting, maar aan de andere kant... ik heb niet gevochten, dus is het ook mijn eigen schuld. Ik zat ontzettend in de knoei: mag dit nou, of mag dit niet. Overkomt alle meisjes van mijn leeftijd dit? Is het normaal? Die twijfel: misschien moest ik gewoon nog heel veel leren, dit hoort bij de groep blijven, bedelde om hun acceptatie. Dus ik heb het maar zo gelaten.

Hippiefest

"Het is in die tijd nog vaker gebeurd. Thuis was de situatie onhoudbaar. Mijn vader sloeg als een beest. Eén keer had hij me zo toetgekeld dat ik een week niet naar school kon. Niemand wilde eens naar mij luisteren. Dus ik liep steeds vaker weg. Kon dan nergens naar toe. Eén keer, tijdens zo'n hippiefestje, brak ik in snikken uit. Waar moest ik naar toe? Wie wilde me helpen? De gastvrouw is met me gaan praten, heel lief, en zei dat ik die nacht wel in hun huis mocht blijven. Ik mocht zelfs in hun bed. Maar zij en haar vriend kropen d'r ook bij. Zij hadden samen sex. Op een gegeven moment begon die man ook met mij. Ik verzette me alleen innerlijk. Besloot dat

ik dit maar beter over me heen moest laten komen. Ik moest toch een dak boven m'n hoofd? Maar die vrouw werd woedend. Ze maakte geweldige ruzie. Dus ik moest op de bank in de woonkamer slapen. De volgende morgen, ik sliep nog, kwam een andere gast die daar kennelijk ook logeerde. Hij zag me liggen, ik denk dat hij me lekker vond. Hij heeft niks gevraagd, niks gezegd, me gewoon gepakt. Ik had geen enkele keuze. Hals over kop ben ik naar huis gehold. Meteen onder de douche."

En zo gaat haar verhaal maar door. Ze wil voorgoed van huis, overweegt naar het JAC in Amsterdam te vluchten, weet niet hoe ze aan geld moet komen en valt in handen van pooiers. Ze wordt naar een tehuis gestuurd, loopt weg en wordt, ze is dan twaalf, gepakt als ze wil liften. De automobilist stelt haar zelfs voor om haar in een duur bordel onder te brengen, hij zorgt wel voor vervalste papieren. "Jong vlees, nauwer gebouwd, ze zullen voor je in de rij staan!"

waarom ze me telkens moesten hebben, dat heb ik me ook zo vaak afgevraagd. Ik zag er niet ouder uit. Deed ook echt alles om mezelf onaantrekkelijk te maken. Nooit korte rokken, altijd van die lange Afghaanse jurken. Ik wilde lijken op een lelijke, zielige junkie... Misschien komt het doordat ik zo ontzettend verlegen was. Ik dorst in gezelschap mijn mond niet open te doen. Misschien dat die mannen dachten dat ik wel zou zwijgen... Ik heb het ook nooit lekker gevonden. Integendeel. Ik vond het walgelijk. Pas op mijn negentiende, toen ik een vaste vriend kreeg, heb ik voor het eerst ervaren dat het inderdaad heerlijk kan zijn."

"Nog steeds ben ik bang voor relaties. Het is me niet duidelijk hoe je sex moet hanteren. Monogaam of juist niet. Ik ben wantrouwend geworden, ga het intieme liever uit de weg. Ik kan op de een of andere manier mijn verleden niet accepteren, weet niet hoe ik het moreel moet verwerken. En dat remt enorm af."

Wonderlijk genoeg is het met haar allemaal toch nog redelijk goed gekomen. Ze woont, samen met haar twee zontjes, veilig in Amsterdam-Zuid. Heeft een uitkering, maar wil gaan werken. "Ik heb gesolliciteerd als vrouwelijke straatveger, al weet ik niet of ik dat kan. Het lijkt me gewoon leuk, je komt onder de mensen. Maar voor hetzelfde geld was ik inderdaad de prostitutie in gerold. Dat gebeurt met zoveel meisjes die pedofilie hebben meegemaakt. Ik heb daar begrip voor. Als hoer kan je wraak nemen. Heb je macht over al die schoften, die criminelen die je jeugd stuk hebben geneukt. Want een hoer heeft alleen maar minachting voor mannen. En daar heb ik méér dan begrip voor."